

Agenda vergadering Algemeen Bestuur ODA

Datum: 23 april 2025
Tijd: 11:00 – 13:00 uur
Locatie: Gemeentehuis Bronckhorst (*Elderinkweg 2 te Hengelo*)
Vergaderzaal: Haas

Agenda

1. Opening

1.a. Voordracht bestuurslid dagelijks bestuur en plaatsvervangend voorzitter

Behandeling: - aanwijzen de heer R. Verschure met terugwerkende kracht per 17 januari 2025
- aanwijzen de heer M. Bennink als tijdelijk vervanger van B. Hiddinga

2. Vaststelling agenda

Behandeling: vaststellen

3. Vaststelling verslag d.d. 17 januari 2025 (bijlage 1)

Behandeling: vaststellen

4. Visitatierapport en plan van aanpak aanbevelingen (bijlagen 2 t/m 4)

Behandeling: vaststellen en verzenden aan Omgevingsdienst NL

5. Toekomstvisie, koersdocument en overige stukken (bijlagen 5 t/m 11)

Voorstel (bijlage 5)

Verslag individuele gesprekken en themabijeenkomst (bijlage 6 en 7): vaststellen

Toekomstvisie (bijlage 8): vaststellen

Koersdocument (bijlage 9): vaststellen

Memo routing en informatie gemeenteraden (bijlage 10): ter kennisgeving

Fusiekoffer (bijlage 11): ter kennisgeving

6. IBP halfjaarrapportage en samenvatting pva (bijlagen 12 t/m 16)

Behandeling: ter kennisgeving

7. Jaarstukken 2024, accountantsverklaring en controleverklaring

Oplegnotitie jaarstukken 2024 (bijlage 17)

Jaarverslag 2024 (bijlage 18)

Voorstel verrekening tekort 2024 (bijlage 19)

Accountantsverklaring (bijlage 20)

Controleverklaring (bijlage 21)

Behandeling: vrijgeven voor verzending raden en staten

8. Begrotingswijziging 2025

Oplegnotitie begrotingswijziging 2025 (bijlage 22)

Begrotingswijziging 2025 (bijlage 23)

Behandeling: vrijgeven voor verzending raden en staten

9. Begrotingsvarianten en meerjarenbegroting 2026 e.v.

Oplegnotitie begrotingsvarianten en meerjarenbegroting 2026 (bijlage 24)

Begrotingsvariant 1 op basis van indexatie (bijlage 25)

Begrotingsvariant 2 op basis van indexatie en IBP, exclusief risicomodule (bijlage 26)

Begrotingsvariant 3 geactualiseerde begroting met IBP en inclusief risicomodule (bijlage 27)

Behandeling: vrijgeven voor verzending raden en staten

10. Jaarverslag klachten tegen bestuurders en medewerkers ODA 2024 (bijlage 28)

Behandeling: ter kennisgeving

11. Ingekomen stukken

Herinnering: beantwoorden vraag vanuit provincie waaronder de vastgestelde VTH-documenten.

12. Mededelingen

Voorzittersoverleg Omgevingsdienst NL (bijlagen 29 t/m 34)

Behandeling: ter kennisgeving

13. Rondvraag

14. Sluiting

CONCEPT Verslag vergadering Algemeen Bestuur ODA
d.d. 17 januari 2025

Aanwezig:	de heer J. van Oostrum de heer T. Kok de heer W. Pelgrom de heer H. Bulten mevrouw M. Eggink de heer B. Hiddinga de heer G. Nijland de heer G. Visser de heer R. Verschure De heer D. Vreugdenhil mevrouw P. van Oosterbosch de heer R. Woestenenk de heer G. Groot Roessink	Gemeente Berkelland (voorzitter) Gemeente Aalten Gemeente Bronckhorst Gemeente Doetinchem Gemeente Lochem Gemeente Oude IJsselstreek Gemeente Montferland Gemeente Winterswijk Gemeente Zutphen Provincie Gelderland directeur ODA (secretaris) controller ODA notulist
Afwezig:	de heer B. Porskamp	Gemeente Oost Gelre

Verslag

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 9:00 uur.

De voorzitter informeert het bestuur over het aanstaande vertrek van de heer Porskamp, gemeente Oost Gelre. De heer Porskamp is vanuit het bestuur aangewezen als plaatsvervangend voorzitter en neemt zitting in het dagelijks bestuur.

De voorzitter vraagt of het bestuur direct een vervanger kan aanwijzen. Het bestuur stelt voor de heer Verschure, gemeente Zutphen. De heer Verschure staat hiervoor open, maar wil hier nog een moment over nadenken. De voordracht van de heer Verschure zal tijdens het bestuur van 23 april 2025, al dan niet met terugwerkende kracht, worden bekrachtigd.

2. Vaststellen agenda

Vastgesteld

3. Vaststelling besloten verslag 15 januari 2025

De heer Bulten vraagt een aanvulling op pagina 2: waarbij het voor de gemeente Doetinchem wenselijk is dat een mogelijke verkennende fusiepartner ook beschikt over kennis van het stedelijk gebied.

Besluit: Het aangevulde verslag wordt vastgesteld.

4. Reactie plan van aanpak IBP

Mevrouw van Oosterbosch informeert het bestuur over de terugkoppeling vanuit het ministerie van IenW over de rapportage. Inmiddels is vastgesteld dat ODA aan alle robuustheidscriteria zal kunnen voldoen, behalve het omzetcriterium.

De heer Pelgrom vraagt of met nieuwe ontwikkelingen deze bevindingen geactualiseerd zullen worden bij een volgende tussentijdse rapportage. Mevrouw van Oosterbosch geeft aan dat dit in de terugkerende rapportage steeds zal worden geactualiseerd.

5. Berap T2 2024

De heer Woestenenk geeft het bestuur een korte toelichting op de rapportage. Vanuit de ambtelijk opdrachtgevers zijn verschillende vragen gesteld over de eindafrekening die is rondgestuurd. Hiervoor heeft het managementteam individuele gesprekken per partner gevoerd om te kijken waar dit verschil in zit. Ook tijdens het partneroverleg en het overleg met de financieel specialisten zal hier aandacht voor zijn.

De heer Pelgrom vraagt bij de monitoring van de kwaliteitscriteria ook in te gaan op hoe dit zich verhoudt ten opzichte van het IBP.

Besluit: het bestuur stelt de Berap T2 2024 vast.

6. Begrotingsuitgangspunten 2026

De heer Woestenenk geeft een korte toelichting op de begrotingsuitgangspunten.

De heer Pelgrom vraagt of de verhouding tussen ODA en de ambtelijk opdrachtgevers is verbeterd. De voorzitter geeft aan dat afgelopen maandag 13 januari 2025 goede procesafspraken zijn gemaakt om de ambtelijk opdrachtgevers enerzijds meer tijd te geven zich goed voor te bereiden en anderzijds hen nog beter te betrekken bij het besluitvormingsproces in het algemeen bestuur.

De heer Bulten vraagt of het BI-team nu al moet worden ingezet of dat dit niet later in het traject kan worden ingesteld als meer duidelijk wordt over de stappen die de organisatie zal zetten om robuust te worden.

De voorzitter stelt dat juist dit een van de onderdelen is bij de beoordeling of de omgevingsdienst robuust is, vandaar dat dit nu opgepakt moet worden. De heer Woestenenk vult daarbij aan dat inmiddels ook een BI-professional binnen ODA werkt vanuit de SPUK-middelen. De stappen die nu gezet worden vanuit BI zorgen ervoor dat de partners ook beter ontzorgt zullen worden met actuele cijfers en actuele stuurinformatie in de toekomst.

Daarnaast vraagt de heer Bulten hoe de risicoanalyse terug zal komen in de begroting. De vraag hierbij is om vooral de stappen duidelijk te omschrijven en wat dit betekent in middelen, fte en risico's.

De heer Verschure vult daarbij aan dat het signaal door de ambtelijk opdrachtgever is gegeven dat er onvoldoende tijd is geweest om de risicoanalyse te bespreken en voor te bereiden. De heer Verschure vraagt de risicoanalyse buiten de begroting te houden.

Mevrouw van Oosterbosch geeft aan dat in het partneroverleg met de ambtelijk opdrachtgevers is afgesproken om de risicoanalyse niet mee te nemen in de begrotingswijziging 2025 maar in 2026 gedeeltelijk op te bouwen in de meerjarenbegroting.

De heer Nijland veronderstelt dat een dergelijke brede variant niet door de gemeenteraad zal worden aangenomen en er dus een duidelijke uitleg moet volgen.

Mevrouw Eggink benadrukt het grote belang van de individuele gesprekken die door ODA gevoerd gaan worden per gemeente waarin de consequenties helder moeten worden gemaakt. Niet alleen wat de risicoanalyse inhoudt maar ook de consequenties als deze niet wordt overgenomen. Deze uitleg op individueel niveau is nodig om de gemeenteraden een goed en volledig beeld te geven.

De voorzitter vat samen dat het van belang is dat de gemeenteraden goed worden geïnformeerd en een gedegen afweging kunnen maken, maar dat wanneer de raden overwegen een andere keuze te maken zij eveneens goed geïnformeerd zijn over de consequenties ook als hierdoor een fusie mogelijk onvermijdelijk is.

Mevrouw van Oosterbosch vult daarbij aan dat juist bij een fusie ook gekeken wordt naar de huidige risicoanalyse. Bij een fusie zullen beide fusierende omgevingsdiensten eenzelfde uniforme risicoanalyse volledig moeten uitvoeren en zal er geen ruimte zijn om vanuit een van de regio's een andere koers te varen met minder middelen en een hoger risico.

Mevrouw van Oosterbosch benadrukt het belang van de risicoanalyse en geeft een korte terugblik bij de voorgaande risicoanalyse van 2016. Toen is de analyse opgesteld en gepresenteerd aan de partners met de conclusie dat de partners de benodigde middelen niet beschikbaar hadden. Hierdoor is per gemeente een keuze gemaakt hoe de beschikbare middelen van de gemeente zouden worden ingezet en is dit jaarlijks geïndexeerd. Nu ligt een nieuwe actualisatie van de risicoanalyse voor ons en zitten we in eenzelfde situatie waarin al dan niet door de gemeenten keuzes gemaakt zullen moeten worden. Het is daarnaast ook erg goed invoelbaar hoe ingewikkeld het voor de gemeenten is dat de risicoanalyse en het ravijnjaar 2026 samenvallen, maar linksom of rechtsom komt deze op tafel te liggen.

Niets doen en bij het oude blijven is geen optie met de vastgestelde robuustheidscriteria uit het IBP, zeker wat betreft de kwaliteitscriteria.

De heer Jansen geeft aan dat juist de commissie van Aartsen en het IBP in zich dragen om landelijk zo uniform mogelijk te werken op de risicoanalyse en inzet binnen de leefomgeving. De heer Reinders geeft daarbij aan dat het wat betreft de huidige capaciteit binnen ODA ook steeds spannender wordt of we op tijd en accuraat op risico's kunnen inspelen met de minimale bezetting die we momenteel hebben.

Het bestuur praat door over het onderwerp fusie en wil scherper hebben hoe een fusie en de risicoanalyse zich tot elkaar verhouden. Maar ook heerst de vraag of het bestuur nu al met een doorberekening in de meerjarenbegroting moet komen.

De heer Vreugdenhil geeft een korte terugblik van het IBP en waar ODA nu op dit moment staat. ODA is nu niet robuust op grond van het omzetcriterium. Voor het IBP is het vooral van belang dat er in de huidige meerjarenbegroting stappen worden gezet rondom de robuustheidscriteria. Het doorvoeren van de risicoanalyse is zo'n stap. De meerjarenbegroting vormt daarmee een vertrekpunt voor de organisatie naar de toekomst toe.

De voorzitter geeft een samenvatting en stelt voor om de directeur de opdracht te geven drie varianten van de begroting op te stellen. De eerste variant ziet op een geïndexeerde begroting, de tweede variant op een geïndexeerde begroting met de vaste IBP-onderdelen zonder de risicoanalyse en de derde variant waarin de begroting wordt geactualiseerd vanuit het IBP en met de risicoanalyse. Hierbij is het van belang dat deze tweede en derde variant goed worden doorgerekend, want juist deze varianten moeten goed worden uitgelegd richting de gemeenteraden.

Bestuur: het bestuur geeft de directeur de opdracht om de drie begrotingsvarianten uit te werken voor het aanstaande overleg van 23 april 2025.

7. Controle protocol ODA 2024

De heer Woestenenk geeft een korte toelichting op het protocol.

Besluit: het bestuur stelt het controle protocol ODA 2024 vast.

8. Financiële- en controleverordening en rechtmatigheidsverantwoording 2024

De heer Woestenenk geeft een korte toelichting op de verordening en verantwoording.

Besluit: het bestuur stelt de financiële- en controleverordening vast.

Besluit: het bestuur stelt de rechtmatigheidsverantwoording 2024 vast.

9. Ingekomen stukken

De voorzitter informeert het bestuur over de ingekomen stukken/onderwerpen.

Opdrachtgeversboard

De voorzitter geeft een korte samenvatting uit het opdrachtgeversboard van 13 januari 2025. ODV heeft een bestuurlijke notitie opgesteld, waarin zij aangeven zelfstandig robuust te zullen zijn maar ook open te staan voor verkennende gesprekken met ODA en OddV.

Het dagelijks bestuur heeft de directeur de opdracht gegeven eenzelfde bestuurlijke notitie voor ODA te schrijven als toekomstvisie en om deze tijdens de themabijeenkomst van 26 maart 2025 met het algemeen bestuur en de ambtelijk opdrachtgevers te bespreken.

Concept samenwerkingsafspraken Omgevingsdienst NL

Het bestuur heeft vragen over de opstelling van VNG om namens alle gemeenten deze samenwerkingsafspraken vast te stellen en daarmee ook de robuustheidscriteria. Langs de bestuurlijke route zal dit ook nader worden kenbaar gemaakt aan VNG.

10. Mededelingen

De voorzitter informeert het bestuur over de voortgang van de sollicitatiegesprekken voor de nieuwe directeur. Aankomende week worden de eerste ronde gesprekken gevoerd met 4 kandidaten geselecteerd uit 28 sollicitanten.

11. Rondvraag

Er zijn geen rondvragen.

12. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 10:32 uur.

CONCEPT

Besluitenlijst Algemeen Bestuur

Agenda punt	Onderwerp en Besluit	Besluit-nummer
1.	Opening	
2.	Vaststellen agenda Het bestuur stelt de agenda vast.	2025.01.01
3.	Vaststellen besloten verslag 5 december 2024 <i>Het bestuur stelt het verslag vast met de aanvulling dat gemeente Doetinchem juist een verkennende fusiepartner wenst met kennis van het stedelijk gebied.</i>	2025.01.02
4.	Reactie plan van aanpak IBP <i>Geen besluitvorming</i>	
5.	Berap T2 2024 Het bestuur stelt de Berap T2 2024 vast.	2025.01.03
6.	Begrotingsuitgangspunten 2026 <i>Het bestuur geeft de directer de opdracht om drie varianten van de begroting op te stellen:</i> <i>- variant 1: geïndexeerde begroting,</i> <i>- variant 2: geïndexeerde begroting met de vaste IBP-onderdelen,</i> <i>- variant 3: geactualiseerde begroting met de risicoanalyse.</i>	2025.01.04
7.	Controle protocol ODA 2024 <i>Het bestuur stelt het controle protocol ODA 2024 vast.</i>	2025.01.05
8.	Financiële- en controleverordening en rechtmatigheidsverantwoording 2024 Het bestuur stelt de financiële- en controleverordening vast. Het bestuur stelt de rechtmatigheidsverantwoording 2024 vast.	2025.01.06 2025.01.07
9.	Ingekomen stukken <i>Geen besluitvorming</i>	
10.	Mededelingen <i>Geen besluitvorming</i>	
11.	Rondvraag <i>Geen besluitvorming</i>	
12.	Sluiting <i>Geen besluitvorming</i>	

Aldus vastgesteld in de besloten vergadering van het Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Achterhoek
d.d. 23 april 2025.

de voorzitter,

de secretaris,

J.H.A. van Oostrum

P.G.M. van Oosterbosch

Voorstel aan het ALGEMEEN BESTUUR

Datum voorstel:	17 maart 2025
Datum AB-vergadering:	23 april 2025
Behandeld door:	G. Groot Roessink
ODA verantwoordelijk:	Directeur en managementteam

Onderwerp

Voorstel

Uw bestuur wordt voorgesteld:

- kennis te nemen van het visitatierapport;
- het plan van aanpak op grond van de aanbevelingen vast te stellen;
- het plan van aanpak aan te bieden aan Omgevingsdienst NL.

Bijlage

- visitatierapport (bijlage 3)
- concept plan van aanpak aanbevelingen visitatie (bijlage 4)

Samenvatting:

De visitatiecommissie heeft in de rapportage verschillende aanbevelingen opgenomen die door ODA moeten worden omgezet in een plan van aanpak.

De onderdelen zullen worden opgenomen in het ODA organisatieplan Interbestuurlijk programma versterking VTH.

Advies secretaris/Directeur Omgevingsdienst Achterhoek:

Inleiding/aanleiding

Vanuit het Interbestuurlijke programma versterking VTH is het visitatieprogramma opgesteld en heeft ODA haar visitatie op 30 en 31 oktober 2024 afgerond.

Beoogd effect

Het doel van de visitaties is om volgens een landelijk dekkende aanpak te komen tot een continue verbetering van de uitvoering van de VTH-taken, het verhogen van bestuurlijke betrokkenheid bij omgevingsdiensten en het leveren van input voor het jaarlijkse rapport "Staat van het VTH-stelsel".

Communicatie/procedure

Na vaststelling wordt het plan van aanpak aangeboden aan Omgevingsdienst NL.

Omgevingsdienst NL

Visitatierapport

Omgevingsdienst Achterhoek

30 en 31 oktober 2024

Visitatierapport ODA

Versie:	Definitief
Datum:	31-01-2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
Sterke punten en aanbevelingen	7
Sterke punten	7
Aanbevelingen	7
Bevindingen per aandachtsgebied van het Visitatiekader	9
A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving	9
A1 Kwaliteitscriteria	9
A2 Regionale risicoanalyse	9
A3 Uniform Regionaal VTH-beleidskader	9
A4 LHS(O)	10
A5 BBT en LRSO	10
A6 Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven	10
A7 BTP	10
B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte	11
B1 Ontwikkelkracht en innovatieruimte	11
B2 Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie	11
B3 Investeren in informatiemanagement en digitalisering	11
B4 Ruimte voor landelijke en inhoudelijke afstemming	12
B5 Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheids-bevordering personeel	12
B6 Betrokkenheid bij- en voorbereid zijn op wijzigingen wet- en regelgeving	12
B7 Outcome-gerichte sturing	12
B8 Aanbevelingen Adviescommissie VTH	12
C. Ketensamenwerking en Strafrecht	13
C1 Strafrechtelijke handhaving	13
C2 Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC	13
C3 Samenwerking met overige (handhavings)partners	13
C4 Ketentoezicht	13
C5 Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners	14

D. Onafhankelijkheid	15
D1 Mandatering	15
D2 Afwijking van advies omgevingsdienst	15
D3 Aandachtsbedrijvenlijst	15
D4 Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid	15
E. Prioritering en Uitvoeringsprogramma's	16
E1 Plaats van regionale risico's en trends in uitvoeringsprogramma's	16
E2 Kwaliteit van analyse en prioritering	16
F. Governance	17
Vervolgstappen	18
Bijlage 1 – Lijst van afkortingen	19
Bijlage 2 – Procesbeschrijving visitatie	20
Fase 0 – Voorbereiding en zelfevaluatie	20
Fase 1 – Visitatie	21
Fase 2 – Opvolging en evaluatie	23
Bijlage 3 – Instructie zelfevaluatie visitatie Omgevingsdienst NL	24
Aanleiding en doel	24
Doel zelfevaluatie	24
Toelichting & instructies	24

Inleiding

Het versterken van het VTH-stelsel is vormgegeven in het interbestuurlijk programma (IBP) Versterking VTH-stelsel. Dit programma is opgesteld naar aanleiding van het rapport en de adviezen van de commissie Van Aartsen: Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur (maart 2021).

Omgevingsdienst NL heeft in 2022 het initiatief genomen om een methodiek voor visitatie van omgevingsdiensten op te zetten. De programmadoelen met betrekking tot visitatie zijn opgenomen onder pijler 6 van het (inmiddels afgeronde) IBP: Monitoring kwaliteit milieutoezicht. Omgevingsdienst NL is verantwoordelijk voor de visitaties en heeft zich in afstemming met de betrokken partijen ten doel gesteld om eind 2024 alle omgevingsdiensten te hebben gevisiteerd. Het doel van de visitaties is om volgens een landelijk dekkende aanpak te komen tot een continue verbetering van de uitvoering van de VTH-taken, het verhogen van bestuurlijke betrokkenheid bij omgevingsdiensten en het leveren van input voor het jaarlijkse rapport "Staat van het VTH-stelsel". De omgevingsdiensten nemen zelf de verantwoordelijkheid om de kwaliteit waar nodig te verbeteren. Voorafgaand aan het visitatiebezoek stelt de omgevingsdienst die wordt gevisiteerd een zelfevaluatie op aan de hand van het door Omgevingsdienst NL ontwikkelde visitatiekader.

Deze rapportage betreft de visitatie van Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). ODA is een gemeenschappelijke regeling van 11 overheden: 10 gemeenten en provincie Gelderland (de deelnemers/participanten).

De visitatie bij ODA is uitgevoerd door een visitatiecommissie bestaande uit de volgende personen:

- Ruud Stassen, extern voorzitter (directeur/INK)
- Christiaan van der Kamp, visitator (directeur, OD Haaglanden)
- Jan Lenssen, visitator (directeur, ODBN)
- Lion Laurijssen, visitator (programmamanager, OMWB)
- Wendy Hoogerdijk, rapporteur (medewerker kwaliteit, OD Haaglanden)
- Marco Holsappel, secretaris Omgevingsdienst NL (senior consultant, Wyzer)

Op 23 september 2024 heeft ODA de zelfevaluatie met bijlagen aangeleverd aan de visitatiecommissie. De uitkomst van de beoordeling van de zelfevaluatie door de visitatiecommissie is een "go" geweest. De zelfevaluatie is een goed zelfstandig leesbaar stuk. Volgens de commissie ontbrak het in de zelfevaluatie nog wel aan wat concrete voorbeelden, onderbouwingen en kritische zelfreflectie. Op verzoek zijn nog en aantal aanvullende bijlagen toegestuurd.

Op 30 en 31 oktober 2024 heeft de visitatiecommissie van Omgevingsdienst NL een tweedaags bezoek gebracht aan ODA. Tijdens deze twee dagen heeft de commissie in 14 interviews openhartige gesprekken kunnen voeren met bestuur, directie, management en medewerkers van de dienst. Er zijn interviews gehouden met personen in de volgende rollen (aantal):

- Accountmanager (2)
- Ambtelijk opdrachtgever (6)
- Bestuurder (6)
- Control (1)
- Directie (1)
- Directiesecretaris (1)
- HR-adviseur (2)
- Informatiemanagement (1)
- I&A adviseur (3)
- Jurist (2)
- Ketenpartner (3)
- OR (2)
- Teammanager (5)
- Toezichthouder (6)
- Vergunningverlener (1)

Op basis van deze gesprekken en de ingediende zelfevaluatie inclusief bijlagen heeft de commissie zich een goed beeld kunnen vormen van de dienst en antwoorden kunnen vinden op de vragen die vanuit het visitatiekader waren opgesteld.

Verificatie

Het visitatierapport is door de dienst gecheckt op feitelijke onjuistheden voorafgaand aan oplevering van de definitieve versie.

Leeswijzer

Eerst worden de uitkomsten van de visitatie samengevat in sterke punten en aanbevelingen. Daarna volgt aan de hand van het visitatiekader een beschrijving van de kern van de bevindingen. Hierbij worden per sub-thema de bevindingen van de commissie weergegeven. Het visitatierapport eindigt met een weergave van de verwachtingen van Omgevingsdienst NL ten aanzien van de vervolgstappen van de dienst.

Een lijst met afkortingen is opgenomen in bijlage 1. Verder is in bijlage 2 een procesbeschrijving visitatie opgenomen. Deze beoogt inzicht te geven in de stappen die de visitatiecommissie volgt om te komen tot haar bevindingen. In bijlage 3 is de instructie opgenomen ten behoeve van het opstellen van de zelfevaluatie door de dienst en de beoordeling ervan door de visitatiecommissie.

Sterke punten en aanbevelingen

Sterke punten

De visitatiecommissie ziet de volgende sterke punten:

1. Bevlogen medewerkers

Medewerkers van ODA zijn bevlogen, competent en loyaal aan de organisatie; er is draagvlak om een volgende stap in de ontwikkeling van de organisatie te zetten; de organisatie is in de afgelopen tijd steeds verder gegroeid; er is nu momentum om die volgende stap ook inderdaad te zetten. (Zie o.a. A1, F)

2. Een pragmatische cultuur

De cultuur binnen ODA kenmerkt zich door pragmatisme en creatief gebruik maken van de talenten van medewerkers; medewerkers ervaren ruimte om zich te ontwikkelen; ODA is dankzij deze cultuur in staat om flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. (Zie o.a. A1, A3 en B4)

3. Inhoudelijke kwaliteit

Deelnemers zijn tevreden over de inhoudelijke kwaliteit die ODA op dossierniveau levert. Het bevoegd gezag pakt over het algemeen door als ODA adviseert om tot handhaving over te gaan. (Zie o.a. A1 en B4)

4. Op weg naar de volgende ontwikkelingsfase

Er zijn op een aantal onderwerpen stappen gezet voor de doorontwikkeling van de organisatie:

- ODA heeft in juni 2024 teamleiders benoemd die het tactisch niveau in de organisatie moeten vormgeven en de directie in staat moeten stellen meer op strategisch niveau te acteren; de eerste ervaring met de teamleiders (die deels van buiten ODA komen) is positief in de ogen van alle betrokkenen.
- ODA heeft een aanzet voor een strategie gegeven, maar de effecten daarvan in de praktijk zijn nog niet waarneembaar.
- ODA is gestart met een informatieplan.
- ODA heeft het initiatief genomen voor de ontwikkeling van een nieuwe systematiek voor risicoanalyse; met deze systematiek moet een helder beeld verkregen worden van de noodzakelijke omvang die ODA moet hebben om de opgave waar zij voor staat naar behoren uit te kunnen voeren.

(Zie o.a. A2, B1 en B3)

Aanbevelingen

De visitatiecommissie doet de volgende aanbevelingen:

1. Toets je eigen oordeel

ODA en het bestuur van ODA hebben een uitgesproken opvatting over het oordeel dat anderen over de dienst vellen, maar neem de gelegenheid om het eigen oordeel te toetsen aan de ontwikkelingen die zich extern en intern voordoen. Ga na wat de maatlat moet zijn om de kwaliteit van een omgevingsdienst te beoordelen. ODA en bestuur zijn tevreden over de huidige werkwijzen, maar bij die opvatting zijn kanttekeningen te plaatsen:

administratieve processen/vastlegging van afspraken, projectmatig werken, datakwaliteit, actualisatie van vergunningen en het strak projectmatig aanpakken van de risicoanalyse zijn onderwerpen die meer aandacht vergen. (Zie o.a. A, B, D4 en F)

2. Ontwikkeling van uitvoeringsdienst naar omgevingsdienst

Over deze ontwikkeling zouden ODA en zijn bestuur intensiever met elkaar in gesprek moeten. Benut daarbij de omgevings- en risicoanalyse. Hoewel de risicoanalyse nog niet af was tijdens de visitatie, is de inschatting van de commissie dat bij de aard en omvang van het bedrijvenbestand van de ODA een grotere formatie hoort. Een formatie passend bij dit bedrijvenbestand kan naar verwachting van de commissie ook bijdragen aan een organisatie die zelfstandig robuust is. Praat met elkaar over morgen! (Zie o.a. A2 en F)

3. Benut het momentum voor verandering

Er zijn een aantal ontwikkelingen gaande die maken dat er momentum voor verandering is: extern is er sprake van een sterk veranderende omgeving, het IBP heeft een ontwikkelingsrichting voor OD's opgeleverd, de staatssecretaris heeft aangegeven dat er actie moet worden genomen op het volgens de criteria van het IBP niet robuust zijn van omgevingsdiensten, waaronder ODA; tenslotte heeft de provincie Gelderland een standpunt bepaald ten aanzien van de gewenste configuratie van de omgevingsdiensten in Gelderland. Intern geven medewerkers aan dat zij en de organisatie toe zijn aan een volgende stap. (Zie o.a. B1, D4 en F)

4. Breng meer structuur aan in de organisatie en leg zaken beter/meer vast

Pragmatisme, flexibiliteit en creatief gebruik maken van de talenten van medewerkers zijn sterke punten van de organisatie, maar nu ODA is gegroeid en waarschijnlijk nog verder zal groeien, ontstaat er behoefte aan meer structuur. De groei vraagt ook aandacht voor de soft skills. (Zie o.a. A1, B1 en F)

5. Prioriteer en stuur scherper

Het pragmatisme, de flexibiliteit, de terughoudendheid in sturing, en het creatief omgaan met talenten heeft ODA gebracht waar de organisatie nu is, maar voor de volgende fase is een andere benadering nodig. 'Start with the end in mind'. Bepaal vooraf welke resultaten je op welke termijn met je inspanningen wilt bereiken. Op dit moment worden wel veel zaken opgepakt, maar veel minder worden ook afgemaakt. Door projectmatiger te werken kan hierin verbetering worden gebracht. (Zie o.a. A3, B, E2 en F)

6. Breng elkaar in positie

ODA, bestuur en ambtelijk opdrachtgevers benutten elkaars kracht onvoldoende. Zo betreft ODA het ambtelijk vooroverleg niet tijdig in de voorbereiding en agendering van DB/AB-vergaderingen, zodat ambtelijk opdrachtgevers niet in positie komen en hun bestuurders niet kunnen voeden met relevante informatie. Omgekeerd kunnen ambtelijk opdrachtgevers op deze manier ODA niet voeden met lokale inzichten. (Zie o.a. B4 en F)

7. Laten alle deelnemers hun verantwoordelijkheid nemen

Ondanks het geringe belang is het opvallend te noemen dat de provincie Gelderland zelden of nooit aanwezig is bij de bestuursvergadering. Dat geldt ook bij deze visitatie. Daarmee is één eigenaar totaal niet aangehaakt. De overige deelnemers zouden kunnen bekijken of niet meer taken van de provincie en/of van gemeenten kunnen worden overgedragen aan ODA zodat een zo robuust mogelijke dienst ontstaat en er gewonnen wordt aan kwaliteit. Nu is de omvang bescheiden. (Zie o.a. F)

Bevindingen per aandachtsgebied van het Visitatiekader

A. Kwaliteitsankers wet- en regelgeving

A1 Kwaliteitscriteria

- ODA voldoet, volgens eigen opgave en door samenwerking in het Gelders Stelsel, aan de KC 2.3 voor de taken die zijn gemandateerd aan de dienst. Deze criteria worden op persoonsniveau gemonitord. Uit de gesprekken bleek wel dat de dienst kwetsbaar is wat betreft kritieke massa. De capaciteit om alle taken goed uit te kunnen voeren is krap en daarmee gevoelig voor extra opdrachten of uitval van medewerkers. Dit geldt vooral voor de specialistische taken bijvoorbeeld specialisme op gebied van ZZS.
- De organisatie van ODA bestaat uit competente en betrokken medewerkers. Het uitvoeringsniveau is goed en de deelnemers zijn tevreden over de inhoudelijke kwaliteit die ODA op dossierniveau levert. Hierdoor worden adviezen van de ODA, bijvoorbeeld op gebied van handhaving door het bevoegd gezag goed overgenomen.
- ODA heeft in 2024 een organisatieverandering in gang gezet. Deze verandering lijkt een goede zet te zijn. De komst van nieuwe teamleiders (halverwege 2024) kan zowel op operationeel als strategisch niveau voor een nieuwe impuls in de organisatie zorgen. De eerste tekenen zijn positief. Er is draagvlak voor deze en andere organisatie-ontwikkelingen. Deze beweging past bij het opschalen van de organisatie. Het is belangrijk dit door te zetten.
- De cultuur binnen OD kenmerkt zich door pragmatisme en creatief gebruik maken van de talenten van medewerkers; medewerkers ervaren ruimte om zich te ontwikkelen. Daarbij vervagen soms rollen en verantwoordelijkheden, men gaat "op elkaars stoel zitten". Men spreekt elkaar niet van nature aan op houding en gedrag. ODA zit in een fase van groei, daarmee ontstaat ook behoefte aan meer sturing en structuur. Werk daarom aan de 'soft skills' van de organisatie.

A2 Regionale risicoanalyse

- ODA heeft een regionale risicoanalyse. De dienst heeft recent het initiatief genomen deze door te ontwikkelen. O.a. de komst van de omgevingswet is daar aanleiding voor geweest. De commissie ziet een mooie gedegen opzet en is van mening dat de nieuwe risicoanalyse veel potentie heeft.
- De uitkomsten van de doorontwikkelde risicoanalyse kunnen, mede door de opzet, ervoor zorgen dat een goed beeld ontstaat over de omvang en kwaliteit die ODA zou moeten hebben gelet op aard en omvang van het werkgebied. De commissie ziet een mismatch tussen de aard en het aantal bedrijven en de omvang van ODA. De bovengemiddelde aanwezigheid van maakindustrie met bijbehorende milieubelastende activiteiten rechtvaardigen een steviger bezetting op de VTH-taken.

A3 Uniform Regionaal VTH-beleidskader

- De deelnemers hebben, ondanks de wettelijke verplichting, nog geen regionaal beleidskader vastgesteld. Op basis van het Handavingsuitvoeringsprogramma (HUP) worden afzonderlijk uitvoeringsprogramma's opgesteld die inhoudelijk kunnen verschillen door de diverse lokale beleidskaders. ODA streeft wel naar uniforme uitvoering van taken. ODA is door deze diversiteit van uitvoeringskaders wel kwetsbaar in de uitvoering.

- ODA biedt deze diversiteit het hoofd door pragmatisme en creativiteit in de aanpak en uitvoering van de VTH-taken. ODA is dankzij deze cultuur in staat om flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Naarmate de complexiteit van de opgaven toeneemt zal men met dit pragmatisme ook tegen grenzen aanlopen en zal een meer planmatige en gestructureerde inzet van kwaliteit en capaciteit nodig worden.

A4 LHS(O)

- In de uitvoering volgen de toezichthouders en handhavers de LHS(O), maar o.a. door een tekort aan strafrechtelijke handhavingscapaciteit worden er relatief weinig PV's geschreven.
- ODA heeft de LHS(O) volledige geïmplementeerd in werkafspraken en systemen (zaaksysteem en checklisten). Dit jaar heeft de dienst ook overgang van LHS naar LHSO doorgevoerd. Er wordt nog gewerkt aan de nodige wijzigingen in de systemen.

A5 BBT en LRSO

- ODA betreft de BBT bij de beoordeling van initiatieven. In specifieke gevallen wordt afgeweken indien de omgeving daar geen nadelige effecten van ondervindt.
- De LRSO worden gebruikt als basis bij de vergunningverlening. De teksten worden aangepast als ze niet voldoende inhoud hebben en/of niet aansluiten bij de communicatiestijl van ODA.

A6 Actualisatieprogramma vergunningen bedrijven

- ODA heeft goed zicht op de verleende vergunningen, actualisatie vindt vooral plaats op basis van verzoek. Enerzijds verzoek vanuit de opdrachtgever anderzijds naar aanleiding van een toezichtbezoek.
- De capaciteit om zowel te werken aan de veranderingen als gevolg van de Omgevingswet en structureel te werken aan actualisaties ontbreekt bij ODA. Hierdoor is het voor ODA niet mogelijk om programmatisch te werken aan actualisatie van de vigerende vergunningen.
- In kader van IBP VTH wil ODA middelen beschikbaar stellen en programmatisch aan de slag met actualisaties.

A7 BTP

- Alle deelnemers van ODA hebben het volledige basistakenpakket gemandateerd aan ODA. Daarbij geven een aantal deelnemers nog aanvullende opdrachten voor specialistische - en adviestaken. ODA ziet wel dat het aantal extra taken gestaag toeneemt en dat dit op gespannen voet staat met de beschikbare capaciteit. Maar de dienst vertrouwt erop dat dit een groeimodel is waar zij gaandeweg een oplossing voor vinden met de deelnemers.
- Door herijking van taken binnen het Gelders Stelsel zijn inmiddels taken op gebied van vergunningverlening teruggekomen van ODRN. ODA werkt vooral nog op gebied van datakwaliteit en HR samen met het Gelders Stelsel.

B. Ontwikkelkracht en innovatieruimte

B1 Ontwikkelkracht en innovatieruimte

- De medewerkers van ODA geven aan veel ruimte te krijgen voor ontwikkeling. Deze ruimte gecombineerd met een basishouding in de organisatie van 'het doen wat nu nodig is' heeft ODA tot een betrouwbare, flexibele uitvoeringspartner gemaakt. De huidige cultuur en structuur past echter niet meer bij de opgave en de huidige en nog te verwachten groei van de organisatie.
- De omgeving van ODA veranderd sterk, het IBP VTH heeft een ontwikkeling van het VTH-stelsel op gang gebracht, vanuit het ministerie wordt tot actie gemaand om aan robuustheidscriteria te voldoen en de provincie Gelderland heeft de discussie gestart over de configuratie van de omgevingsdiensten in Gelderland. Intern geven medewerkers aan dat zij en de organisatie toe zijn aan een volgende stap.
- Organisatieontwikkeling en projectmanagement is nodig en zal positief zijn. 'Start with the end in mind', bepaal vooraf welke resultaten je op welke termijn met je inspanningen wilt bereiken. Op dit moment worden wel veel zaken opgepakt, maar veel minder afgemaakt. Door projectmatiger te werken kan hierin verbetering worden gebracht.
- ODA heeft al een aantal initiatieven ondernomen zoals het aanstellen van teamleiders, het herijken van visie/strategie, een informatieplan en een nieuwe risicoanalyse. Daarnaast zullen administratieve processen/vastlegging van afspraken, projectmatig werken en datakwaliteit onderdeel moeten zijn van de verdere ontwikkeling. Daarvoor zullen voldoende medewerkers, tijd en dus ook middelen beschikbaar moeten zijn.
- De commissie ziet vooral de nieuwe teamleiders als de motor voor deze verdere ontwikkeling. Het MT moet daarbij oog hebben voor goede communicatie over ontwikkelingen naar de medewerkers en het bespreken van (externe) ontwikkelingen met de deelnemers.

B2 Financiële middelen voor ontwikkeling en innovatie

- ODA heeft 2% van de loonsom gereserveerd voor opleiding en ontwikkeling. De dienst heeft de afgelopen jaren geen specifiek budget voor innovatie in de begroting opgenomen. Dit is enerzijds nodig om te voldoen aan de robuustheidscriteria maar bovenal om de diverse ontwikkelingen te kunnen oppakken.
- Veel (kleinschalige) ontwikkelingen en innovaties worden opgepakt naar aanleiding van initiatieven van medewerkers. Deze kunnen vaak binnen de bestaande middelen worden gerealiseerd en opgevangen. Bij grotere ontwikkeling wordt incidenteel budget gevraagd aan de deelnemers.
- De samenwerkingspartners geven echter aan dat samenwerkingsinitiatieven soms vertragen door gebrek aan financiële ruimte en daarmee stranden. Bijvoorbeeld rondom afspraken, over lozingen van afvalwater door de maakindustrie, met het Waterschap. Daarbij wilden de opdrachtgevers geen extra middelen beschikbaar stellen voor verbetering van dit toezicht.

B3 Investeren in informatiemanagement en digitalisering

- De commissie trof tijdens de visitatie bevlogen I&A medewerkers met een visie op noodzakelijke ontwikkelingen zoals datakwaliteit en BI. De uitvoering van de I-taken worden vooral gedicteerd door de waa van de dag en het samenwerkingsverband op

gebied van ICT (ICT-samen) werkt beklemmend. De tenant staat op afstand, en het zeggenschap over te gebruiken applicaties ligt buiten ODA. Hierdoor wordt ontwikkeling en innovatie wat geremd.

- ODA zet wel concrete stappen om dit tijt te keren en meer planmatig aan informatiemanagement en digitalisering te werken. Het informatieplan is geschreven en er wordt geïnvesteerd in de aanstelling van 3 BI medewerkers.

B4 Ruimte voor landelijke en inhoudelijke afstemming

- De landelijke inhoudelijke afstemming wordt (hoofdzakelijk) door de afdelingsmanagers gedaan. Door de aanstelling van de teammanagers is er meer ruimte voor deze taak ontstaan.
- Op basis van specifieke vakkennis nemen medewerkers deel aan landelijke overleggen en werkgroepen.

B5 Ruimte voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering personeel

- De medewerkers van ODA ervaren voldoende ruimte om zich te ontwikkelen. De organisatie als geheel benut de kennis en talenten van de medewerkers goed en kan daar trots op zijn.
- De deelnemers zijn tevreden over de inhoudelijke kwaliteit van ODA. De dienst is een volwaardige partner voor zijn deelnemers.
- ODA ziet ontwikkelkansen om te groeien naar meer beleidsadvisering en het zijn van kenniscentrum Omgevingswet voor de regio. De hele organisatie is toe aan groei en het verder ontwikkelen van kennis en advisering.

B6 Betrokkenheid bij- en voorbereid zijn op wijzigingen wet- en regelgeving

- ODA is met de deelnemers ruim op tijd begonnen met de voorbereiding op de verschuiving van bodemtaken. Alle bodemtaken van de deelnemers zijn gemandateerd aan ODA.
- In voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft ODA een actieve rol in de regio gehad op gebied van training en opleiding.

B7 Outcome-gerichte sturing

- ODA is nog niet in staat om outcome-gericht sturing te geven aan werkzaamheden. De dienst is zich daarvan bewust en werkt hiernaartoe door een aantal tussenstappen. Zoals risico- en branchegericht werken. Hiermee wordt data verzameld en informatie gegenereerd om effecten van de uitvoering beter te kunnen bepalen.

B8 Aanbevelingen Adviescommissie VTH

- ODA heeft de aanbeveling van de adviescommissie VTH vertaald naar het plan van aanpak IBP VTH.
- Verder wordt actief gewerkt aan kennisverbetering rond handhaving, data- en informatiemanagement en het opstellen van een vergunningenuitvoeringsprogramma.

C. Ketensamenwerking en Strafrecht

C1 Strafrechtelijke handhaving

- De beschikbare capaciteit van ODA voor strafrechtelijke handhaving is minimaal. De dienst erkent dit maar heeft ook problemen met het vinden van de juiste mensen voor deze taak. Daarbij zijn in het verleden door de deelnemers ook beperkt middelen ter beschikking gesteld voor de uitvoering in het streven naar "lean and mean" organiseren. Daardoor moet nu het been bijgetrokken worden.
- Het aantal processen-verbaal en bestuurlijke strafbeschikking zijn als gevolg van de beperkt capaciteit gering.
- Bij complexe zaken ontbreekt het soms ook aan voldoende (specialistische) kennis om het strafrechtelijk proces goed te doorlopen.

C2 Samenspel strafrecht omgevingsdienst/OM/Politie/RIEC

- Op casusniveau weten ODA en politie elkaar goed te vinden en er is sprake van structureel overleg.
- Door capaciteitsgebrek van zowel ODA als politie duurt het soms lang voordat zaken worden afgerond.
- Het perspectief op te kiezen route (bestuursrechtelijk vs. strafrechtelijk) loopt tussen ODA en politie/OM nog wel eens uiteen. Dit heeft druk gelegd op de relatie tussen politie en ODA. De samenwerking tussen ODA en politie verloopt nu redelijke goed. ODA neemt actief het voortouw om de relatie te verbeteren en problemen in samenwerking uit het verleden op te lossen. Politie waardeert dit en staat daarvoor open.

C3 Samenwerking met overige (handavings)partners

- De samenwerking met de overige handavingspartners verloopt goed. De lijnen zijn individueel gebonden en dus kwetsbaar.
- De partners zien dat er veel aandacht is voor ZZS maar dat ODA op dat gebied bescheiden capaciteit beschikbaar heeft en wat betreft controle op indirecte lozingen en kennisontwikkeling nog wel een stap kan maken.
- Bij de afhandeling van zaken zien de partners dat gemeenten als regievoerder in Omgevingswetzaken nog een sterke stem hebben in richting en afloop. Dat dit in sommige gevallen ook leidt tot afwijking van advies in risicovolle situatie heeft de commissie gezien in één van de gepresenteerde casussen. Ook de beschikbare middelen hebben invloed op voortgang en duur van lopende zaken.

C4 Ketentoezicht

- Regie op ketentoezicht is als taak binnen het Gelders Stelsel belegd bij ODR. ODA voert wel het directe toezicht zelf uit. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de ketenanalyses die door ODR zijn gemaakt.
- Het ketentoezicht wordt programmatisch uitgevoerd. Daarbij wordt ook vaak administratief toezicht (DAT) als methode gebruikt.

C5 Informatie-uitwisseling en kennisontwikkeling tussen ketenpartners

- Informatie-uitwisseling tussen ketenpartners verloopt wisselend. Structureel is die mogelijkheid aanwezig door de diverse landelijk informatiesystemen. ODA gebruikt en vult systemen als LAVS, BRS en LMA.
- Tussen partners in de regio wordt voornamelijk op casusniveau informatie gedeeld voor zover dat binnen de wettelijke kaders kan en mag.
- Van informatie-gestuurde (preventieve) aanpak van regionale of regio overstijgende problematiek door de ketenpartners is nog geen sprake.

D. Onafhankelijkheid

D1 Mandatering

- ODA heeft van alle deelnemers een uniform en volledig mandaat voor uitvoering van het basis takenpakket.
- De mandaten zijn geactualiseerd naar aanleiding van de Omgevingswet. Het zijn mandaten op hoofdlijnen. De inhoudelijke verschillen tussen deelnemers zijn vastgelegd in de diverse dienstverleningsovereenkomsten.

D2 Afwijking van advies omgevingsdienst

- De deelnemers zien ODA als volwaardige partner en adviseur. Adviezen worden doorgaans volledig overgenomen, ook als er gehandhaafd moet worden. De commissie heeft wel, op basis van de gepresenteerde cases, geconstateerd dat het bestuur nog invloed heeft het verloop van zaken.
- In de gevallen dat een college wil afwijken van het advies van ODA moeten zij anders besluiten en het mandaat voor dat specifieke geval terugnemen. ODA heeft een aantal voorbeelden gegeven waarin dit het geval was. ODA gaf in de gesprekken dat dit vervelende en uitzonderlijke situaties zijn.

D3 Aandachtsbedrijvenlijst

- ODA stelt autonoom jaarlijks een aandachtbedrijvenlijst op. Voor de bedrijven op deze lijst wordt meer tijd geprogrammeerd.
- Naast de eigen regionale lijst bestaat er ook een programma Gelders Complexe Handhaving. In dit programma zijn voor ODA (en andere OD's in Gelderland) de aandachtbedrijven met een hoog risicoprofiel opgenomen.

D4 Balans tussen onafhankelijkheid en nabijheid

- De deelnemers zijn tevreden over de nabijheid van ODA, de betrokkenheid is groot. ODA kan onafhankelijk haar taken uitvoeren maar de commissie heeft ook gezien dat gemeenten een bepalend factor zijn in ontwikkeling, samenwerking en sommige gevallen casuïstiek.
- ODA heeft een betrokken bestuur dat tevreden is met de dienst en een uitgesproken mening heeft over de rol en positie van daarvan. De commissie ziet wel dat zij vanuit de eigenaarsrol meer moeten toetsen of ODA voldoende middelen heeft om taak uit te voeren.
- Het bestuur en ook de dienst lopen het gevaar dat de opvatting: de dienst is 'lean and mean' gebruikt wordt om echte keuzes te vermijden. Een open gesprek over taken, die over zouden kunnen gaan van gemeenten en/of provincie naar ODA, maken de ODA minder kwetsbaar. Ook de geluiden dat de dienst in staat moet zijn om in 2026 mee te bezuinigen zijn een voorteken dat de dienst meer kwetsbaar wordt. Dat vraagt om een visie en strategie wat de ODA nodig heeft zodat zij daadwerkelijk robuust kan worden.

E. Prioritering en Uitvoeringsprogramma's

E1 Plaats van regionale risico's en trends in uitvoeringsprogramma's

- ODA werkt met een regionaal uitvoeringsprogramma waarin regionale risico's zijn gewogen. In de uitwerking naar lokale plannen kunnen specifieke aandachtspunten worden opgenomen.
- Het herijkte risicomodel kan voor een trendbreuk in de programmering van de afgelopen jaren gaan zorgen. Hierdoor zullen ook de kaders van de uitvoering gericht op regionale risico's herijkt moeten worden.

E2 Kwaliteit van analyse en prioritering

- De risico's en prioritering zijn door ODA altijd in nauwe samenspraak met de deelnemers in beeld gebracht en bepaald. De uitvoering was en is vooral gericht op het doen wat nodig is en geen "franje".
- Aan de andere kant krijgt ODA, en de medewerkers, ook ruimte om 'projecten' te starten op onderwerpen die om ontwikkeling vragen of vanuit het vak van belang zijn of lijken. De commissie ziet in de organisatie veel vrijheid om projecten te starten en op te pakken maar weinig prioritering van de echte taken. Het pragmatisme, de flexibiliteit, de terughoudendheid in sturing, en het creatief omgaan met talenten heeft ODA gebracht waar de organisatie nu is, maar voor de volgende fase is een andere benadering nodig. Gelet op de schaarste zou er scherper gestuurd kunnen worden op de welke onderwerpen opgepakt worden, met het oog op de ontwikkeling van de organisatie. Door projectmatiger (aandacht voor goed opdrachtgeverschap) te werken kan hierin verbetering worden gebracht.

F. Governance

- Het bestuur van ODA is tevreden over de inhoudelijke kwaliteit die ODA op dossierniveau levert. Het bestuur is betrokken en goed op de hoogte van het reilen en zeilen binnen ODA. Daarbij is er binnen het bestuur weinig onderscheid tussen opdrachtgeverschap en eigenaarschap.
- De commissie ziet vooral een pragmatisch, nuchter en op noodzakelijkheid gericht bestuur. Daarmee lijkt er weinig of geen gedeelde visie/strategie en blik naar de toekomst te zijn voor ODA. Er wordt geen prioriteit aan de ontwikkeling van de dienst gegeven en de grondhouding lijkt gericht op het klein, beheersbaar en goedkoop houden van ODA als uitvoeringsdienst. Extern is er echter sprake van een sterk veranderende omgeving, het IBP heeft een ontwikkelingsrichting voor OD's opgeleverd, de staatssecretaris heeft aangegeven dat er actie moet worden genomen op het volgens de criteria van het IBP niet robuust zijn van omgevingsdiensten, waaronder ODA.
- Aan de andere kant heeft ODA in een aantal gevallen middelen ter beschikking gekregen om vernieuwing door te voeren en ondervindt ODA weinig weerstand bij het beschikbaar krijgen van middelen voor ontwikkeling. Maar daarbij moet worden opgemerkt dat de organisatie terughoudend is in het aanvragen daarvan. En met de verwachte bezuinigingen in 2026 vormt die wijze van incidentele financiering een risico.
- De communicatie tussen ODA en opdrachtgevers verloopt niet altijd goed. Bijvoorbeeld de afstemming van ODA op de agenda van het bestuur. Hierdoor worden opdrachtgevers en/of bestuur verrast. Bij gemeenten is niet genoeg (inhoudelijke) kennis aanwezig waardoor de proactieve rol van ODA belangrijk is. Door hier meer aandacht aan te geven kunnen bestuur en de opdrachtgevers beter in positie worden gebracht.
- De commissie ziet dat de provincie als opdrachtgever en eigenaar een bijzonder positie inneemt. De betrokkenheid en relatie tussen ODA en provincie is dun. Ook heeft de provincie maar een beperkt aantal taken belegd bij de dienst. Maar de provincie heeft wel een grote invloed doordat zij een standpunt heeft bepaald ten aanzien van de gewenste configuratie van de omgevingsdiensten in Gelderland.
- De medewerkers zijn betrokken, kundig en loyaal aan de organisatie. De OR is ook goed betrokken, er is voldoende draagvlak voor de volgende stap in de ontwikkeling. Pragmatisme, flexibiliteit en creatief gebruik maken van de talenten van medewerkers zijn sterke punten van de organisatie, maar nu ODA is gegroeid en waarschijnlijk nog verder groeit, ontstaat er behoefte aan meer structuur.

Vervolgstappen

Omgevingsdienst NL verwacht van de dienst de volgende vervolgstappen ten aanzien van de opvolging van aanbevelingen:

- De directie agendeert het Visitatierapport binnen een redelijke termijn* in het DB, publiceert het meteen daarna op zijn website en stelt Bureau Omgevingsdienst NL daarvan in kennis;
- De directie stelt ter opvolging van de aanbevelingen een verbeterplan op. Geadviseerd wordt, dit plan gelijktijdig met het Visitatierapport in het DB te agenderen. In het verbeterplan wordt aangegeven welke verbeteracties in gang worden gezet, op welke wijze, met welke resultaatdoelen en binnen welke termijnen de verbeteringen worden doorgevoerd. Het plan geeft aan met welke frequentie de voortgang van de verbeteracties wordt gerapporteerd in het DB;
- Het verbeterplan wordt binnen 4 maanden na oplevering van het definitieve Visitatierapport vastgesteld door het DB en vervolgens direct gedeeld met Bureau Omgevingsdienst NL. De dienst verleent Omgevingsdienst NL toestemming om het verbeterplan op de website van Omgevingsdienst NL te plaatsen.
- In overleg wordt door het DB en de directeur van de OD in gezamenlijkheid besloten hoe en wanneer het visitatierapport en het verbeterplan wordt besproken in het AB.

** Drie maanden na oplevering van het definitieve Visitatierapport plaatst Bureau Omgevingsdienst NL het rapport op de website van Omgevingsdienst NL.*

In het kader van de nieuwe wet op de Gemeenschappelijke Regelingen geldt ook een actieve informatieplicht voor de OD. De OD kan dit benutten om raden en Staten te informeren.

Uitgangspunt voor de opvolging van de aanbevelingen is dat de verantwoordelijkheid ligt bij het DB/AB van de dienst.

Met bovengenoemde werkwijze beoogt Omgevingsdienst NL transparantie te borgen en betrokken partijen in het VTH-stelsel -waaronder Omgevingsdienst NL zelf- in staat te stellen om vanuit de eigen positie zich op de hoogte te stellen van de voortgang. Het geeft ook de mogelijkheid in gesprek te gaan over de verbeteracties en wie welke rol daarin heeft.

Ten minste eenmaal per 2 jaar maakt Omgevingsdienst NL een overzicht van de voortgang van de verbeteracties t.b.v. de Staat van VTH.

Nadat de eerste visitatiecyclus een feit is, wordt in het kader van de reguliere cyclus bij de volgende visitatie de opvolging van de aanbevelingen c.q. uitvoering van het verbeterplan geagendeerd en besproken.

Bijlage 1 – Lijst van afkortingen

Afkorting	Betekenis
BBT	Best beschikbare technieken
BRS	Boa Registratie Systeem
KC	Kwaliteitscriteria
LAVS	Landelijk Aval Volgsysteem
LHSO	Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht
LMA	Landelijk Meldpunt Afvalstoffen
LRSO	Landelijke redactie standaardteksten omgevingsvergunningen
ODBN	Omgevingsdienst Brabant Noord
OM	Openbaar Ministerie
OMWB	Omgevingsdienst Midden West Brabant
OR	Ondernemingsraad
RIEC	Regionale Informatie- en Expertisecentra
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
ZZS	Zeer zorgwekkende stoffen

Bijlage 2 – Procesbeschrijving visitatie¹

Dit hoofdstuk beschrijft op hoofdlijnen het proces dat wordt doorlopen bij de uitvoering van een visitatie bij een Omgevingsdienst. Deze procesbeschrijving is gebaseerd op de beschrijving van het conceptprogramma visitatie (Bijlage II uit de rapportage van TG/SPPS²), waarin gebruik is gemaakt van de geleerde lessen uit de visitatiemethodiek bij de veiligheidsregio's. Deze procesbeschrijving is verder uitgewerkt op basis van nadere afstemming en de afspraken zoals gemaakt tijdens de mini-conferentie van 23 september 2022.

Voor de visitaties wordt de geldende versie (zie hoofdstuk 3: Wijzigingenbeheer) gevolgd.

Fase 0 – Voorbereiding en zelfevaluatie

Startoverleg

Het visitatieproces start met een startoverleg tussen een vertegenwoordiger van de directie van de omgevingsdienst en een vertegenwoordiger van het visitatiebureau van Omgevingsdienst NL. Hierin worden de scope, inhoud en proces van de visitatie besproken en wordt de gevraagde voorbereiding (in de vorm van een zelfevaluatie) toegelicht. Dit betekent dus onder andere dat de inhoudelijke thema's van de visitatie (zie hoofdstuk 1: Vragenlijst zelfevaluatie) worden toegelicht en verkend. Afgesproken wordt, wie voor de visitatie bij de betreffende omgevingsdienst als secretaris van de visitatiecommissie van Omgevingsdienst NL optreedt. Tot slot worden gezamenlijke basisafspraken gemaakt over de randvoorwaarden.

Zelfevaluatie

Aan de hand van het geldende handboek visitatie (zie hoofdstuk 3: Wijzigingenbeheer) voert de te visiteren omgevingsdienst een zelfevaluatie uit. Deze zelfevaluatie is een zelfreflectie aan de hand van de vragenlijst zelfevaluatie (zie hoofdstuk 1) en wordt ondersteund door documentatie en waar mogelijk dossiers/voorbeelden uit individuele zaken.

Het doel van de uit te voeren zelfevaluatie is dat de organisatie zelf een globaal en veelal gedeeld beeld construeert over het functioneren van de organisatie en de resultaten op gebied van de genoemde visitatiethema's en op basis hiervan sterke punten, ontwikkelpunten en verbeterkansen benoemt.

De zelfevaluatie wordt vijf weken (dan wel een in goed overleg met de voorzitter van de visitatiecommissie afgesproken aantal weken) voor het visitatiebezoek opgeleverd aan de secretaris van de visitatiecommissie.

Go/No-go

De voorzitter en secretaris van de visitatiecommissie beoordelen in afstemming met de visitatiecommissie of de ontvangen zelfevaluatie voldoende inzicht geeft in het functioneren van de omgevingsdienst om als visitatiecommissie de visitatie voldoende te kunnen voorbereiden en behouden het recht voor om vóór of uiterlijk tijdens het intakegesprek mee te delen dat een verbeterde versie van de zelfevaluatie dient te worden aangeleverd (No-Go), waarna de volgende stappen (intakegesprek, visitatiebezoek) opnieuw dienen te worden gepland. Blijft deze mededeling achterwege dan betekent dit impliciet een Go voor de volgende processtappen.

¹ Handboek visitatie Omgevingsdienst NL, versie 3.1, 2 maart 2023 Hoofdstuk 2

² TwynstraGudde/SPPS (30 juni 2022). Rapportage visitatie omgevingsdiensten - Bijlage II Conceptprogramma visitatie.

Uitgangspunt hierbij is dat de omgevingsdienst en de visitatiecommissie streven naar een gedegen zelfevaluatie respectievelijk beoordeling, in het belang van de goede voortgang van het visitatieproces.

Intakegesprek

Het intakegesprek vindt vier weken (dan wel een in goed overleg met de voorzitter van de visitatiecommissie afgesproken aantal weken) voor het visitatiebezoek plaats en wordt gevoerd door de onafhankelijke externe voorzitter van de visitatiecommissie en de secretaris samen met een vertegenwoordiging van de directie van de omgevingsdienst. Op basis van de ontvangen zelfevaluatie wordt in samenspraak bezien welke onderdelen van de VTH-taakuitvoering eventueel extra aandacht behoeven tijdens de interviews, en waar de inhoudelijke focus/verdieping komt te liggen. Daarnaast wordt de visitatie agenda doorgenomen, waarbij zoveel mogelijk per interview het thema/onderwerp en de te interviewen personen/rollen door de secretaris worden ingevuld in het interviewschema van de concept agenda. In dit kader wordt specifiek aandacht besteed aan de deelname van bestuurders. De visitatiecommissie behoudt zich het recht voor hier tijdens de visitatie van af te wijken en functionarissen toe te voegen.

Voorbereiding visitatiecommissie

De leden van de visitatiecommissie ontvangen van de secretaris vier weken (dan wel een in goed overleg met de voorzitter van de visitatiecommissie afgesproken aantal weken) voor het visitatiebezoek de visitatiemethodiek, de zelfevaluatie en het visitatieplan incl. concept-agenda (incl. interviewschema). Na het intakegesprek vindt de inhoudelijke voorbereiding door de commissieleden plaats. Hierbij worden de visitatieleden door de secretaris van de commissie gevraagd de punten die hen opvallen en/of de zaken die zij bij de visitatie aan de orde willen stellen te noteren. In aanloop naar de visitatie zijn de commissieleden geïnformeerd over de visitatiemethodiek en hebben zij een training gehad om de rol als commissielid te kunnen vervullen.

Fase 1 – Visitatie

Visitatiebezoek

Het visitatiebezoek bestaat uit een voorbereidingsdag en een visitatiedag (ook wel aangeduid als 'visitatiedag 1' en 'visitatiedag 2'). Op beide dagen is de visitatiecommissie te gast bij de omgevingsdienst en worden de nodige ruimten ter beschikking gesteld. Tijdens de voorbereidingsdag bereidt de visitatiecommissie tijdens de ochtend en het eerste deel van de middag het visitatiebezoek voor; hierbij wordt geen deelname vanuit de omgevingsdienst verwacht. Aan de hand van de thema's en de zelfevaluatie van de omgevingsdienst wordt besproken welke zaken aan bod komen, waar de focus wordt gelegd en hoe de interview gesprekken worden gevoerd. Aan het eind van de voorbereidingsdag zijn er een kennismakingsgesprek en interview(s) tussen de visitatiecommissie, de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur van de omgevingsdienst. Gedurende de tweede dag van de visitatie vinden interviews plaats. De tweede dag wordt afgesloten in een korte bijeenkomst met in elk geval de directie. Ook is er de mogelijkheid om geïnterviewde personen en verdere betrokkenen hierbij aanwezig te laten zijn.

Kenmerken

In aansluiting op de kenmerken van de visitatie zoals verwoord in de visitatiemethodiek³, zijn tijdens de mini-conferentie van 23 september 2022 de volgende kenmerken van het visitatiebezoek onderstreept:

- Leren, ook leren van elkaar;
- Stimuleren, niet naming & shaming;
- Interviews op diverse organisatieniveaus t.b.v. meervoudig perspectief op het functioneren van de organisatie;
- In elke visitatie van het visitatieprogramma monitoren/bevragen op dezelfde parameters/thema's;
- Doorvragen, gericht op onderbouwing;
- Aandacht voor het bestuurlijk-ambtelijk samenspel;
- Transparantie.

De voorzitter van de visitatiecommissie stuurt erop om in gezamenlijkheid hieraan invulling te geven, in het belang van een gedegen visitatieproces en -rapportage.

Visitatie-agenda

In onderstaande afbeelding vindt u het format voor de agenda van het visitatiebezoek:

Agenda visitatiebezoek				
Dag 1 - Locatie:		[naam en adres van hotel in nabijheid van te visiteren OD]		
Tijd	Activiteit	Ruimte	Opmerking	
09:00 - 12:00	Bespreking zelfevaluatie			
12:00 - 13:00	Lunch			
13:00 - 15:00	Vorbereiding interviews directie en bestuur			
15:00 - 17:00	Kennismaking en interviews directie en bestuur		Exact tijdstip ntb	
17:00 - 20:30	Vorbereiding visitatiedag 2 en diner		Tijdstip diner ntb	
Dag 2 - Locatie:		[naam en adres van te visiteren OD]		
Tijd	Activiteit	Ruimte	Thema/onderwerp	Wie: Visitatiecommissie / OD
09:00 - 10:00	1e ronde, interview A			
09:00 - 10:00	1e ronde, interview B			
10:00 - 10:30	Afstemmingsoverleg visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
10:30 - 11:30	2e ronde, interview A			
10:30 - 11:30	2e ronde, interview B			
11:30 - 12:00	Afstemmingsoverleg visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
12:00 - 12:45	3e ronde, interview A			
12:00 - 12:45	3e ronde, interview B			
12:45 - 13:30	Lunch			
13:30 - 14:00	Afstemmingsoverleg visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
14:00 - 15:00	4e ronde, interview A			
14:00 - 15:00	4e ronde, interview B			
15:00 - 15:30	Afstemmingsoverleg visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
15:30 - 16:30	5e ronde, interview A			
15:30 - 16:30	5e ronde, interview B			
16:30 - 17:00	Vorbereiding afsluiting visitatiecommissie			Voltallige visitatiecommissie
17:00 - 17:30	Terugkoppeling en afsluiting visitatiebezoek			Voltallige visitatiecommissie / directie

³ TwynstraGudde/SPPS (30 juni 2022). Rapportage visitatie omgevingsdiensten, Hoofdstuk 2.

Rapportage

De visitatiecommissie stelt een rapportage op, daarbij geassisteerd door de secretaris van Omgevingsdienst NL. Dit wordt gedaan op basis van de zelfevaluatie van de omgevingsdienst, aanvullende documenten, de gevoerde gesprekken gedurende de visitatie én het beeld van de visitatiecommissie. De rapportage bevat een representatieve weerslag van de observaties, zowel 'wat gaat goed' als 'wat kan beter'. De zelfevaluatie maakt geen integraal deel uit van het visitatierapport. Het conceptrapport wordt ter beoordeling op feitelijke onjuistheden voorgelegd aan de directie. Op basis hiervan wordt door de visitatiecommissie een definitieve rapportage opgesteld. Deze rapportage wordt gedeeld met de directie van de omgevingsdienst. De directie presenteert de rapportage aan het bestuur en draagt zorg voor actieve openbaarmaking en communicatie met haar partners.

Fase 2 – Opvolging en evaluatie

Opvolging Visitatie

Met het opleveren van het visitatierapport komen voor de omgevingsdienst een aantal ontwikkelthema's beschikbaar die een vorm van opvolging nodig hebben en vervolgens geborgd moeten worden. In zijn algemeenheid worden na het visitatieproces:

- verbeter- of ontwikkeldoelen geformuleerd;
- verbeter- of ontwikkelprojecten opgestart;
- verbeteringen doorgevoerd;
- verbeteringen geborgd (in processen, programma's, P&C-cyclus etc.).

De wijze waarop de omgevingsdienst dit verbeter- of ontwikkelproces inricht is aan de organisatie zelf.

Uitgangspunt van de visitatiemethodiek⁴ is dat elke omgevingsdienst via de x-jarige reguliere cyclus periodiek opnieuw wordt gevisiteerd, zodat in de volgende visitatie kan worden beoordeeld hoe invulling is gegeven aan de verbeterpunten.

Evaluatie

Om de kwaliteit van het visitatieproces te verbeteren evalueert de visitatiecommissie na iedere visitatie haar werkzaamheden. Het visitatiebureau van Omgevingsdienst NL faciliteert dit. Hiervoor wordt ook input gevraagd vanuit de omgevingsdienst waar de commissie op bezoek is geweest. De uitkomsten worden als leer- en verbeterpunten gebruikt om het proces en de inhoud van visitaties te professionaliseren.

⁴ TwynstraGudde/SPPS (30 juni 2022). Rapportage visitatie omgevingsdiensten, Hoofdstuk 2.

Bijlage 3 – Instructie zelfevaluatie visitatie Omgevingsdienst NL⁵

Aanleiding en doel

Ter voorbereiding van het visitatiebezoek wordt de dienst gevraagd een zelfevaluatie uit te voeren. Dit document is bedoeld om instructie en praktische toelichting te geven ten behoeve van het uitvoeren van de zelfevaluatie en het opstellen van een zelfevaluatie.

Het voorliggende document dient als aanvulling op het Handboek visitatie van ODNL. Het is bedoeld als een levend document, zodat steeds een geactualiseerde versie kan worden uitgebracht wanneer aanpassing van de werkwijze of behoefte aan toelichting daarom vragen.

Status Handboek visitatie

Handboek visitatie versie 3.16 blijft de komende tijd gelden, in elk geval gedurende 2023. Dit is de uitkomst van bespreking in de ALV van ODNL dd. 10 en 11 mei 2023 op basis van de uitkomsten van de evaluatie van de pilotfase, zoals verwoord in de Evaluatienotitie⁷.

Doel zelfevaluatie

Het visitatiehandboek, par. 2.1 omschrijft het doel van de zelfevaluatie als volgt:

Het doel van de uit te voeren zelfevaluatie is dat de organisatie zelf een globaal en veelal gedeeld beeld construeert over het functioneren van de organisatie en de resultaten op gebied van de genoemde visitatiethema's en op basis hiervan sterke punten, ontwikkelpunten en verbeterkansen benoemt.

Toelichting & instructies

Scope zelfevaluatie

Alle in het Handboek visitatie genoemde thema's en vragen vallen binnen de scope van de zelfevaluatie.

Gewenste mate van detaillering en uitgebreidheid zelfevaluatie

Geef per vraag een duidelijk en onderbouwd antwoord. Hierbij is het in principe niet nodig in details te treden.

- Verwijs in de antwoorden naar de bijlagen (waar van toepassing).
- Zorg wel dat het zelfevaluatiedocument zelf een consistent en coherent geheel vormt. Dit betekent dat het zelfstandig te begrijpen is, dus zonder de bijlagen te hoeven raadplegen.
- Leg verbanden tussen thema's die raakvlakken hebben.
- Toon zelfreflectie en laat zien hoe en op welke onderwerpen in de organisatie wordt geleerd.
- Geef bij het beantwoorden van de vragen bij voorkeur een korte beschrijving van praktijkvoorbeelden.

⁵ Versie 20 juni 2023

⁶ ODNL, Handboek visitatie 3.1, 2 maart 2023

⁷ ODNL, Evaluatie visitatiemethodiek n.a.v. pilotfase visitatie omgevingsdiensten, maart 2023

Bijlagen zelfevaluatie

Uit de evaluatie van de pilotfase dd. 23 februari 2023 is naar voren gekomen dat het wenselijk is, de zelfevaluatie te voorzien van bijlagen.

Voeg bijlagen toe met de volgende informatie:

- Mandaat
- Begroting
- Beleidsplan
- Regionale risicoanalyse
- Voorbeeld van jaarprogramma en rapportage
- Schematisch overzicht van de overlegstructuur
- Organisatie-inrichting
- MTO

Uiteraard is het ook mogelijk naar de betreffende informatie te verwijzen door een link op te geven.

Evaluatie element

Zorg dat het zelfevaluatie document niet alleen beschrijft hoe het functioneert, maar ook weergeeft hoe de dienst vindt dat het functioneert. Besteed in de zelfevaluatie aandacht aan het evaluatie element; benoem sterke punten, ontwikkelpunten en verbeterkansen. Het is immers een zelfevaluatie. Benut het proces van opstellen van de zelfevaluatie om de visitatiethema's te bespreken in de organisatie.

Beoordeling of informatie voldoende is

Aan de hand van bovengenoemde elementen beoordeelt de visitatiecommissie of de zelfevaluatie de benodigde informatie biedt om de visitatie te kunnen voorbereiden en neemt op basis daarvan de go/no-go beslissing (Handboek Visitatie, par. 2.1).

Actuele thema's

Maak gebruik van de gelegenheid om in het zelfevaluatie document aan te geven in hoeverre een visitatiethema actueel en relevant is voor de dienst. En om desgewenst thema's aan te dragen die voor de dienst actueel en relevant zijn maar niet in het visitatiekader zijn opgenomen. Tijdens het intakegesprek kan dan worden besproken of en hoe zo'n thema in de visitatie kan worden meegenomen.

Ook kunnen vanuit ODNL via een nieuwe versie van dit document wijzigingen in het visitatiekader worden doorgevoerd, zodat het kader gericht is op de actuele en relevante thema's.

Betrokkenheid partners bij visitatie

De scope van de visitatie is de omgevingsdienst. Dit neemt niet weg, dat de visitatiecommissie van ODNL tijdens het visitatiebezoek ook bestuurders interviewt. Dit is van belang om na te kunnen gaan welk effect de (bestuurlijke) omgeving waarin de dienst functioneert, heeft op de mogelijkheden van de dienst om te functioneren en te werken aan verbeteringen en

toekomstige opgaven. De commissie gaat ervan uit dat de betreffende bestuurders vooraf door de dienst worden geïnformeerd over de visitatie. De suggestie vanuit ODNL is om het zelfevaluatie document te delen met de partners zodat zij zich kunnen voorbereiden op de visitatie.

Opvolging van de aanbevelingen uit het **visitatierapport ODA**

Dit plan beschrijft de acties die de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) zal ondernemen om de aanbevelingen uit het visitatierapport op te volgen. Het doel is om de organisatie verder te professionaliseren, bestuurlijke betrokkenheid te vergroten en een robuustere dienst neer te zetten naast de huidige toekomstvisie.

Omgevingsdienst
Achterhoek

Inhoudsopgave

Aanbevelingen en uitwerking	3
1. Toets je eigen oordeel	3
2. Ontwikkeling van uitvoeringsdienst naar omgevingsdienst	3
3. Benut het momentum voor verandering	4
4. Breng meer structuur aan in de organisatie en leg zaken beter vast	5
5. Prioriteer en stuur scherper	5
6. Breng elkaar in positie	6
7. Laat alle deelnemers hun verantwoordelijkheid nemen	6
Monitoring en Evaluatie	7
Conclusie	7

Aanbevelingen en uitwerking

In dit hoofdstuk worden de aanbevelingen uitgewerkt in acties.

1. Toets je eigen oordeel

Aanbeveling

ODA en het bestuur hebben een uitgesproken opvatting over het oordeel dat anderen over de dienst vellen, maar neem de gelegenheid om het eigen oordeel te toetsen aan de ontwikkelingen die zich extern en intern voordoen. Ga na wat de maatlat moet zijn om de kwaliteit van een omgevingsdienst te beoordelen.

ODA en bestuur zijn tevreden over de huidige werkwijzen, maar bij die opvatting zijn kanttekeningen te plaatsen: administratieve processen/vastlegging van afspraken, projectmatig werken, datakwaliteit, actualisatie van vergunningen en het strak projectmatig aanpakken van de risicoanalyse zijn onderwerpen die meer aandacht vergen.

ODA en het bestuur moeten hun oordeel over de eigen werkwijze toetsen aan externe ontwikkelingen en kwaliteitsmaatstaven.

Acties

Om een meer objectieve blik op de organisatie te krijgen, zal ODA de eigen processen en werkwijzen vergelijken met best practices bij andere omgevingsdiensten. Daarnaast zullen er interne zelfevaluaties en reflectiesessies worden georganiseerd met medewerkers en bestuur om kritisch te kijken naar doorontwikkelpunten. De eerste stap is een gezamenlijke toekomstvisie op te stellen.

Ook zal een externe audit worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij om de kwaliteit van processen, administratie en databaseer te verbeteren.

2. Ontwikkeling van uitvoeringsdienst naar omgevingsdienst

Aanbeveling

Over deze ontwikkeling zouden ODA en zijn bestuur intensiever met elkaar in gesprek moeten. Benut daarbij de omgevings- en risicoanalyse. Hoewel de risicoanalyse nog niet af was tijdens de visitatie, is de inschatting van de commissie dat bij de aard en omvang van het bedrijvenbestand van de ODA een grotere formatie hoort. Een formatie passend bij dit bedrijvenbestand kan naar verwachting van de commissie ook bijdragen aan een organisatie die zelfstandig robuust is. Praat met elkaar over morgen!

ODA en het bestuur moeten structureel in gesprek over de transitie naar een strategischere rol.

Acties

Om de ontwikkeling van ODA van een uitvoeringsdienst naar een strategische omgevingsdienst te ondersteunen, zal er een structurele overlegcyclus worden ingevoerd tussen ODA, het bestuur en de ambtelijk opdrachtgevers.

Dit overleg zal zich richten op de strategische positionering van ODA en de rol die de organisatie de komende jaren moet vervullen. Tegelijkertijd zal er een organisatie-ontwikkelingstraject worden gestart waarin wordt gekeken naar de noodzakelijke groei en capaciteitsbehoefte.

Om deze ontwikkelingen te ondersteunen, wordt een scenario-analyse opgesteld waarin verschillende toekomstbeelden en bijbehorende formatiebehoefte worden geschetst.

3. Benut het momentum voor verandering

Aanbeveling

Er zijn een aantal ontwikkelingen gaande die maken dat er momentum voor verandering is: extern is er sprake van een sterk veranderende omgeving, het IBP heeft een ontwikkelingsrichting voor OD's opgeleverd, de staatssecretaris heeft aangegeven dat er actie moet worden genomen op het volgens de criteria van het IBP niet robuust zijn van omgevingsdiensten, waaronder ODA; tenslotte heeft de provincie Gelderland een standpunt bepaald ten aanzien van de gewenste configuratie van de omgevingsdiensten in Gelderland. Intern geven medewerkers aan dat zij en de organisatie toe zijn aan een volgende stap.

Gebruik de huidige ontwikkelingen om de organisatie sterker en toekomstbestendig te maken.

Acties

Er zijn op dit moment verschillende interne en externe ontwikkelingen gaande die het juiste momentum bieden om veranderingen door te voeren. Om deze kans te benutten, zullen deze acties vanuit de aanbevelingen worden toegevoegd aan het te actualiseren organisatieplan.

De in 2024 ingevoerde omgevingswet, de robuustheidscriteria uit het IBP en de complexer wordende vraagstukken rond milieu zoals ZZS, stikstof etc. vragen om verdere specialisatie. Daardoor nemen de adviesvragen van onze partners toe. De nieuw opgestelde risicoanalyse laat zien dat de organisatie versterkt moet worden om aan deze ontwikkelingen tegemoet te komen. Hiervoor worden groei- en ontwikkelscenario's uitgewerkt.

Om draagvlak te creëren binnen en buiten de organisatie, wordt er een communicatieplan ontwikkeld dat medewerkers en stakeholders actief betreft bij de veranderingen. Ook zullen er reguliere evaluatiemomenten worden ingepland om de voortgang van deze veranderingen te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Daarnaast heeft het bestuur op 23 april 2025 de directeur de opdracht gegeven om de verkenning te starten met Omgevingsdienst Veluwe en Omgevingsdienst de Vallei. Deze verkenning heeft het doel om de meerwaarde te onderzoeken van de verschillende opschalingsmogelijkheden.

4. Breng meer structuur aan in de organisatie en leg zaken beter vast

Aanbeveling

Pragmatisme, flexibiliteit en creatief gebruik maken van de talenten van medewerkers zijn sterke punten van de organisatie, maar nu ODA is gegroeid en waarschijnlijk nog verder zal groeien, ontstaat er behoefte aan meer structuur. De groei vraagt ook aandacht voor de soft skills.

Creëer meer structuur in processen, verantwoordelijkheden en besluitvorming.

Acties

Nu ODA groeit en waarschijnlijk nog verder zal groeien, ontstaat er behoefte aan meer structuur in de werkprocessen en besluitvorming. Daarom wordt er een kwaliteitssysteem en -handboek geïmplementeerd waarin alle belangrijke werkprocessen worden vastgelegd en gestandaardiseerd. Daarnaast zullen er trainingen worden georganiseerd om de soft skills van medewerkers te verbeteren, zodat samenwerking en leiderschap binnen de organisatie worden versterkt.

Tot slot wordt er een duidelijke taak- en rolverdeling opgesteld binnen en tussen teams om duidelijkheid over verantwoordelijkheden te versterken en efficiëntie te bevorderen.

5. Prioriteer en stuur scherper

Aanbeveling

Het pragmatisme, de flexibiliteit, de terughoudendheid in sturing, en het creatief omgaan met talenten heeft ODA gebracht waar de organisatie nu is, maar voor de volgende fase is een andere benadering nodig. 'Start with the end in mind'. Bepaal vooraf welke resultaten je op welke termijn met je inspanningen wilt bereiken. Op dit moment worden wel veel zaken opgepakt, maar veel minder worden ook afgemaakt. Door projectmatiger te werken kan hierin verbetering worden gebracht.

Formuleer duidelijke doelen en richt de organisatie projectmatiger in.

Acties

Om de effectiviteit van de organisatie te verhogen, zal ODA een projectmatige werkstructuur invoeren waarin taken duidelijker worden geprioriteerd. Dit betekent dat er vooraf duidelijke doelstellingen en meetbare resultaten worden vastgesteld, die vervolgens gemonitord kunnen worden. Hierdoor kan beter worden gestuurd op de voortgang en wordt voorkomen dat projecten blijven liggen.

Daarnaast zal er jaarlijks een strategische sessie worden georganiseerd met directie en teamleiders waarin de belangrijkste prioriteiten voor de organisatie worden vastgesteld en waar nodig bijgesteld.

6. Breng elkaar in positie

Aanbeveling

ODA, bestuur en ambtelijk opdrachtgevers benutten elkaars kracht onvoldoende. Zo betreft ODA het ambtelijk vooroverleg niet tijdig in de voorbereiding en agendering van DB/AB vergaderingen, zodat ambtelijk opdrachtgevers niet in positie komen en hun bestuurders niet kunnen voeden met relevante informatie. Omgekeerd kunnen ambtelijk opdrachtgevers op deze manier ODA niet voeden met lokale inzichten.

Verbeter de afstemming tussen ODA, bestuur en opdrachtgevers.

Acties

Een goede samenwerking tussen ODA, bestuur en ambtelijk opdrachtgevers is cruciaal voor een effectieve dienstverlening. Om de afstemming te verbeteren, worden er gezamenlijke en individuele overleggen ingevoerd met de ambtelijke opdrachtgevers, zodat zij tijdig worden geïnformeerd en betrokken zijn bij het besluitvormingsproces van het bestuur.

Daarnaast zal ODA haar voorbereiding en afstemming op bestuursvergaderingen verbeteren, zodat bestuurders op hun beurt beter onderbouwde beslissingen kunnen nemen.

Ook worden er periodieke themabijeenkomsten georganiseerd waarin kennis en inzichten worden gedeeld, waardoor samenwerking tussen de verschillende partijen wordt versterkt.

7. Laat alle deelnemers hun verantwoordelijkheid nemen

Aanbeveling

Ondanks het geringe belang is het opvallend te noemen dat de provincie Gelderland zelden of nooit aanwezig is bij de bestuursvergadering. Dat geldt ook bij deze visitatie. Daarmee is één eigenaar totaal niet aangehaakt. De overige deelnemers zouden kunnen bekijken of niet meer taken van de provincie en/of van gemeenten kunnen worden overgedragen aan ODA zodat een zo robuust mogelijke dienst ontstaat en er gewonnen wordt aan kwaliteit. Nu is de omvang bescheiden.

Vergroot de betrokkenheid van provincie Gelderland en andere deelnemers.

Acties

Om de robuustheid van ODA te vergroten, is het essentieel dat alle deelnemers, inclusief de provincie Gelderland, hun verantwoordelijkheid nemen. Daarom zal er een overleg worden georganiseerd met de provincie om te bespreken hoe zij haar rol binnen ODA beter kan vervullen.

Daarnaast wordt er een analyse uitgevoerd om te onderzoeken welke taken van gemeenten en de provincie eventueel kunnen worden overgedragen aan ODA, zodat de organisatie efficiënter en effectiever kan opereren.

Monitoring en Evaluatie

De voortgang van de uitvoering van dit plan wordt bewaakt door middel van kwartaal-rapportages, die worden besproken in het Dagelijks Bestuur (DB). Halverwege 2025 wordt een eerste evaluatie uitgevoerd, waarbij wordt gekeken naar de voortgang van de acties en de behaalde resultaten. Op basis hiervan kunnen aanpassingen worden gedaan waar nodig. In het eerste kwartaal van 2026 wordt een eindrapportage opgesteld waarin de effectiviteit van de genomen maatregelen wordt beoordeeld en eventuele vervolgstappen worden bepaald.

Conclusie

Met dit plan van aanpak zet Omgevingsdienst Achterhoek concrete stappen om de aanbevelingen uit het visitatierapport te implementeren. De focus ligt op professionalisering, structuur en strategische ontwikkeling, zodat ODA toekomstbestendig blijft en zijn dienstverlening verder kan verbeteren. ODA zal de acties uit dit plan van aanpak integreren in de overige ontwikkelacties zoals het plan van aanpak voor het IBP.

Voorstel aan het ALGEMEEN BESTUUR

Datum voorstel:	31 maart 2025
Datum AB-vergadering:	23 april 2025
Behandeld door:	G. Groot Roessink
ODA verantwoordelijke:	Directeur en managementteam

Onderwerp

Voorstel:

Uw bestuur wordt voorgesteld:

- het verslag van de individuele gesprekken vast te stellen;
- het verslag van de themabijeenkomst vast te stellen;
- de toekomstvisie vast te stellen;
- het koersdocument vast te stellen;
- de directeur de opdracht te geven om de formele verkenning te starten met Omgevingsdienst Veluwe en Omgevingsdienst de Vallei op basis van het toekomstvisiedocument;
- het dagelijks bestuur te mandateren om namens het algemeen bestuur de verkenning voor te bereiden met een opdrachtschrijving;
- kennis te nemen van de oplegnotitie stukken en presentatie aan gemeenteraden;
- kennis te nemen van de fusiekoffer uit het Interbestuurlijk programma.

Betreft bevoegdheid van:

Algemeen bestuur

Bijlage

- verslag individuele gesprekken bestuurder en opdrachtgever (bijlage 6)
- verslag themabijeenkomst toekomstvisie (bijlage 7)
- toekomstvisiedocument (bijlage 8)
- koersdocument (bijlage 9)
- oplegnotitie stukken en presentatie aan gemeenteraden (bijlage 10)
- fusiekoffer uit het Interbestuurlijk programma versterking VTH (bijlage 11)

Inleiding/aanleiding

De toekomstvisie is in opdracht van het algemeen bestuur opgesteld en tijdens de themabijeenkomst van 26 maart besproken met de bestuurders en ambtelijk opdrachtgevers van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek.

De uitgangspunten van de deelnemers is gedeeld en opgenomen in het toekomstvisiedocument, waarnaast het koersdocument is opgesteld.

Met het toekomstvisiedocument wil het bestuur invulling en richting geven om te voldoen aan de robuustheidscriteria vanuit het Interbestuurlijk programma versterking VTH.

Beoogd effect

Omgevingsdienst Achterhoek te laten voldoen aan de robuustheidscriteria.

Inhoudelijke keuzes

Het algemeen bestuur heeft tijdens de themabijeenkomst het voornemen besproken om de formele verkenning te starten met Omgevingsdienst Veluwe en Omgevingsdienst de Vallei. Met dit voornemen is de toekomstvisie aangepast.

Juridisch kader

Nader in te vullen tijdens de verkenning.

Kanttelingen/risicoparagraaf

Nader in te vullen tijdens de verkenning.

Financiële aspecten

Nader in te vullen tijdens de verkenning.

Communicatie/procedure

ODA stelt een communicatieplan op.

Verslag individuele gesprekken gemeentes feb-mrt 2025

Inleiding

In 2023 en 2024 hebben we samen met alle partners een PVTH beleid (P staat voor preventie) opgesteld met daarin de nieuwe risicoanalyse. Door het ontbreken van specifieke milieukennis bij de partners hebben we onze partners stap voor stap uitgelegd welke keuzes hierbij van belang zijn en welke gegevens en parameters daarbij bepaald moesten worden. Naar aanleiding van de uitkomsten van deze risicoanalyse en de mogelijke gevolgen daarvan voor de gemeentes heeft de ODA individuele gesprekken gevoerd met de gemeentes. Het doel was om in eerste instantie aan te geven wat de individuele gemeentelijke impact is van de uitkomsten van de risicoanalyse, maar ook om de eerste meningen van de gemeente hierover op te halen. Hiervoor is een presentatie gemaakt die bij de gemeentes is doorgenomen.

Inhoud van de presentatie

De volgende onderwerpen komen daarbij naar voren:

- Conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie mede gericht op de risicoanalyse
- Uitkomsten van de risicoanalyse ODA breed
- Uitkomsten van de risicoanalyse voor de gemeente in vergelijking met huidige begroting en realisatie 2024
- De gemeentelijke jaarcijfers over 2024
- Een stapsgewijze weg naar het aanvaardbare risiconiveau zoals bijvoorbeeld in IJsselland is voorgesteld

Data van de gesprekken

Door verschillende omstandigheden zijn een aantal gesprekken naar achteren geschoven omdat ze op de eerste afgesproken datum niet door konden gaan. Vandaar dat de gesprekkencyclus een langere tijdspanne heeft gehad dan vooraf gewenst. De uiteindelijke data waren:

- 13-2-2025: gemeente Bronckhorst
- 13-2-2025: gemeente Lochem
- 17-2-2025: gemeente Berkelland
- 19-2-2025: gemeente Winterswijk
- 20-2-2025: gemeente Doetinchem
- 06-3-2025: gemeente Oude IJsselstreek
- 11-3-2025: gemeente Aalten
- 19-3-2025: gemeente Zutphen
- 19-3-2025: gemeente Oost Gelre
- 24-3-2025: gemeente Montferland

Belangrijkste opmerkingen en conclusies van de gesprekken

Algemeen

- De gemeentes vinden de toenames wel heel erg hoog.
- De gemeentes hadden graag al meer gedetailleerd willen zien welke knoppen er binnen de risicoanalyse gedraaid kunnen worden en wat het effect daarvan is.
- De gemeentes vinden het heel moeilijk om een inschatting te maken of de risicoanalyse het juiste beeld geeft en welke risico's ze nu precies hebben gehad de afgelopen jaren.
- De gemeentes zouden daarom meer voorbeelden daarvan willen zien. Tijdens de bezoeken zijn diverse lokale risico's dan ook al benoemd.
- De boodschap naar de raden zal heel erg duidelijk moeten worden, met name ook gezien het komende ravijnjaar. Een stapsgewijze aanpak maakt dat in ieder geval al

wel makkelijker. Ze hebben voor de inhoud ondersteuning van ODA nodig en voor het proces uit het verleden moeten ze de eigen keuzes goed kunnen uitleggen.

- Als gevolg van een mogelijke fusie moet het niet zo zijn dat het opplussen door de risicoanalyse niet nodig was geweest. Daarbij is door de ODA in de gesprekken aangegeven dat de ODV nu al veel meer fte voor de taken heeft, terwijl ze minder bedrijven in hun gebied hebben en dat ze bij een mogelijke fusie wel verwachten dat de ODA zelf ervoor zorgt dat dat bijgetrokken wordt.

Specifiek per gemeente

Gemeente Bronckhorst

- Gesprek was met de heer Pelgrom, de heer Van het Reve, de heer Woestenenk, de heer Jansen en de heer Reinders.
- Ook kijken naar mogelijkheden van preventie in plaats van alleen toezicht en handhaving. De ODA geeft aan dat dat nu ook al gebeurt.
- De risicoanalyse zou meer gezien moeten worden als leidraad.
- De ODA moet ervoor zorgen dat het ook met de ambtelijke opdrachtgevers op 1 lijn komt. Hierbij geldt dat de ODA de ambtelijke opdrachtgevers adviseert op milieugebied en dat de ambtelijke opdrachtgevers zelf mogelijk andere belangen zoals financiën mee laten wegen in hun advies naar de colleges en/of raden.

Gemeente Lochem

- Gesprek was met mevrouw Eggink, de heer Hofland, de heer Woestenenk, de heer Jansen en de heer Reinders.
- Uniformiteit is heel belangrijk binnen de Achterhoek. Het kan niet zo zijn dat 1 gemeente alles wil controleren, terwijl een andere het minimale doet.

Gemeente Berkelland

- Gesprek was met de heer Van Oostrum, de heer Kellij, de heer Meijer, de heer Woestenenk, de heer Jansen en de heer Reinders.
- Het IBP moet je ook gebruiken in de komende besluitvorming.
- Een hoger niveau van de VTH taken bij bedrijven wordt als logisch ervaren.
- Een individuele voorbereiding naar de raad per gemeente is gewenst.

Gemeente Winterswijk

- Gesprek was met mevrouw Beekhuizen, de heer Visser, de heer Woestenenk, de heer Jansen en de heer Reinders.
- In de huidige berekening wordt nog te veel overhead meegenomen. Hier moet goed naar gekeken worden.
- De procedures hieromtrent moeten sneller en beter.

Gemeente Doetinchem

- Gesprek was met de heer Bulten, de heer Jansen en de heer Reinders. De heer Lubbers kon op het laatste moment niet aanwezig zijn.
- Het is goed om inzicht te verkrijgen in wat in 2013 bij de ODA zat en wat er nu nodig is.
- Ook meenemen wat van taken nog bij gemeentes gedaan worden op het gebied van milieu. Er moeten geen dubbele dingen gedaan worden.
- Goed kijken wat meegenomen kan worden vanuit het rijk en provincie wat betreft subsidies e.d.
- Vanuit de gemeente Doetinchem wordt ingeschat dat je niet ontkomt aan een toekomstige fusie. Gelet op de laatste ontwikkelingen binnen Gelderland zal dat dan waarschijnlijk met ODV zijn.

Gemeente Oude IJsselstreek

- Gesprek was met de heer Hiddinga, de heer Van Eck, de heer Woestenenk, de heer Edwin en de heer Reinders.
- Het is, mede ook gezien de extra benodigde werkzaamheden vanuit de ODA voor de gemeente Oude IJsselstreek in de afgelopen jaren een logische stap dat er geld bij moet in de komende begrotingen. Echter het ingroeimodel lijkt het hoogst haalbare en dit moet dan ook goed voorbereid worden.

Gemeente Aalten

- Gesprek was met mevrouw Gildhuis, mevrouw Kruiniger, de heer Kok, de heer Nijhuis, de heer Woestenenk, de heer Jansen en de heer Reinders.
- Er moet goed naar de cijfers gekeken worden of deze daadwerkelijk kloppen. Hierbij is aangegeven dat dat zeker gebeurt.
- Het lijkt een vooropgezet plan om toch robuustheid te creëren i.k.v. de robuustheidscriteria. Daarbij is door de ODA aangegeven dat dat zeker niet zo is. Dan is het noodzakelijk dat je dat nog duidelijker laten zien dat dat niet de bedoeling van deze risicoanalyse is.

Gemeente Zutphen

- Gesprek was met de heer Verschure, mevrouw Hofman, mevrouw Bandel, de heer Van der Woud, de heer Groot Roessink en de heer Reinders.
- Doel (een gezonder en veiligere leefomgeving) en tijdspad moet voor iedere gemeente duidelijk worden.
- Een stapsgewijze aanpak moet niet leiden tot een jaarlijks verzoek bij de raad om meer geld. Dan kun je beter in 1 keer door de zure appel bijten.

Gemeente Oost Gelre

- Gesprek was met de heer Teselink, de heer Rondeel, de heer Groot Roessink en de heer Reinders.
- Tip wordt meegegeven om een Q & A voor de raadsleden te maken betreffende de risicoanalyse.
- Aangezien zowel de heer Teselink als de heer Rondeel net nieuw zijn in dit dossier was het meer een kennismaking met hen en het onderwerp.
- Wel wordt aangegeven dat je beter alles in 1 keer goed naar de raad kunt brengen dan dat je dat in stappen doet.

Gemeente Montferland

- Gesprek was met de heer Nijland, mevrouw Heebing, de heer Theunissen, de heer De Jong, de heer Woestenenk, de heer Jansen en de heer Reinders.
- En tip wordt meegegeven om een Q & A voor de raadsleden te maken betreffende de risicoanalyse.
- Goed laten zien wat er allemaal in de verhoging van het aantal fte zit. Zit daar bijvoorbeeld ook de advisering van specifieke adviseurs van milieuaspecten (zoals lucht, bodem, enz.) binnen het VTH proces in.
- Het is goed om inzicht te verkrijgen in wat er nu bij de ODA gebeurt ten opzichte van wat er nu extra gevraagd wordt.

Verslag themabijeenkomst 26 maart

Inleiding

Het algemeen bestuur heeft ODA de opdracht gegeven om de toekomstvisie op te stellen en deze tijdens de themabijeenkomst te bespreken met het algemeen bestuur en de ambtelijk opdrachtgevers.

Aanwezigheid

De bestuurder en ambtelijk opdrachtgevers waren gezamenlijk aanwezig vanuit de gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen.

De bestuurder was verhinderd maar de ambtelijk opdrachtgevers waren aanwezig vanuit de gemeenten: Oost Gelre en Montferland.

Namens ODA waren aanwezig de opsteller van de toekomstvisie de heer Van Nijkerken, directeur, management en bestuurssecretaris.

Afwezig

Provincie Gelderland, zowel de bestuurder als ambtelijk opdrachtgever waren niet aanwezig.

Kort verslag

De concept toekomstvisie wordt nader toegelicht aan het algemeen bestuur. De ambtelijk opdrachtgevers hebben deze toelichting al eerder gehad op 10 maart 2025.

Ter voorbereidingen op het algemeen bestuur van 23 april heeft het bestuur en de ambtelijk opdrachtgevers per gemeente een mondelinge zienswijze afgegeven voor de aanvullingen in de conceptversie: toekomstvisie.

Uitgangspunten per gemeente

Gezamenlijke uitgangspunt is om allereerst te starten met een verkenning met ODV en OddV en daarnaast meer grip te krijgen op de huidige voorgestelde risicomodule.

Gemeente Aalten

Behoud de huidige aanpak en kijk kritisch wat dan nog nodig is om robuust te zijn. Een verkenning voor een mogelijke fusie heeft niet de voorkeur, maar wanneer dit onontkoombaar is dan heeft de gemeente de voorkeur om de verkenning te starten met ODV.

Gemeente Berkelland

Neem meer tijd voor de transitie. Denk aan een periode van 2 tot 5 jaar, met een geleidelijke groei op basis van de risicomodule. Daarnaast als tweede spoor ook starten met een verkenning met ODV en OddV, met de kanttekening dat OddV zich welwillend moet gaan opstellen in dit proces en het proces daaromtrent niet mag ophouden.

Gemeente Bronckhorst

Van de omgevingsdienst wordt gevraagd om noodzakelijkerwijs te groeien in kennis en expertise. Maar eerst de verkenning starten en toetsen op haalbaarheid en intentie met ODV en OddV, pas daarna het been bijtrekken.

Gemeente Doetinchem

Met de huidige notitie wordt niet ingestemd. Een verkennende fusie is de enige stap tot robuustheid.

Gemeente Lochem

Behoud ODA zoals zij nu is, dichtbij en benaderbaar. Wanneer blijkt dat we niet kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria kijk dan ook naar wat er nodig is om het been daarvoor bij te trekken, maar start wel als eerste stap met verkennende gesprekken. Vergelijk in deze verkenning ook heel concreet de risicomodule die ODV hanteert en zorg dat beide risicomodules aansluiten op elkaar.

Gemeente Montferland

Eerst de verkenning starten met ODV én OddV, maar de risicomodule uitvoeren vanuit de nieuwe fusieorganisatie. Tijdens de verkenning op de noodzakelijke onderwerpen het been bijtrekken en blijvend toetsen of ODA daarmee niet al robuust is.

Gemeente Oost Gelre

De bestuurder is afwezig en de ambtelijk opdrachtgever is recent aangesteld door de gemeente, hierdoor kan vanuit de gemeente nog niet concreet worden ingegaan op de toekomstvisie.

Gemeente Oude IJsselstreek

Er zijn nog erg veel open vragen die onbeantwoord blijven rondom de risicomodule, maak daarom een stevige pas op de plaats. Eerst de verkenning starten lijkt daarom de juiste eerste stap.

Gemeente Winterswijk

Uitgangspunt is om ODA de Achterhoekse milieutaken goed te kunnen laten uitvoeren en daarnaast moet er aandacht zijn voor het landelijke robuustheidsvraagstuk. Start eerst met een verkenning met ODV voordat het been wordt bijgetrokken. Wat betreft de risicomodule zal eerst het goede gesprek en discussie moeten worden gevoerd met een duidelijk beeld van de effecten.

Gemeente Zutphen

Eerst starten met de verkenning van de fusie en daarna het been bijtrekken op de risicomodule.

Provincie Gelderland

Geen reactie.

Toekomstvisie robuuste Omgevingsdienst Achterhoek

28 maart 2025

Inleiding

Robuuste omgevingsdiensten

Het rapport 'Om de leefomgeving' (2021) van de commissie Van Aartsen vormde de basis voor het interbestuurlijke traject '*Versterking VTH-stelsel*'. In dit traject spelen omgevingsdiensten (OD's) een sleutelrol. Een cruciale opgave is het realiseren van robuuste OD's. Hiervoor zijn landelijke criteria opgesteld, waaronder een minimale omvang in menskracht en middelen. De Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) voldoet in de huidige situatie *niet aan de omvangseis*. Het Ministerie van IenW heeft aangegeven dat ODA op 1 april 2026 niet zelfstandig robuust zal (kunnen) zijn.

Beweging in omgeving

Binnen Nederland lopen de meningen uiteen over de mate waarin het Rijk regio's kan dwingen om aan de minimale eisen te voldoen. De huidige politieke lijn is duidelijk: op 1 april 2026 moet een OD robuust zijn. Zo niet, dan is *een fusie* met een andere OD een *mogelijke optie*. Het Rijk bereidt wetgeving voor om deze eis te verankeren. Deze druk zorgt ervoor dat elke OD zich buigt over de toekomst. In de omgeving van ODA heeft dit geleid tot beweging:

- Provincie Gelderland zet in op minder, maar sterkere uitvoeringsdiensten en streeft naar één OD op Gelderse schaal.
- OD Regio Arnhem en OD Regio Nijmegen zetten stappen om tot een fusie te komen.
- OD Veluwe IJssel en OD Noord-Veluwe zijn in 2024 gefuseerd tot OD Veluwe.
- Het Gelders Stelsel in de huidige vorm wordt afgebouwd en zal zich ontwikkelen richting een andere vorm van samenwerking op Oost-Nederlandse schaal (inclusief Twente & IJsselland).

Positie bepalen met toekomstvisie

Deze dynamiek raakt ook ODA. Dit krijgt nog eens extra lading door de toekomstvisie van OD Veluwe. OD Veluwe heeft een toekomstvisie opgesteld waarin verdere groei centraal staat. OD Veluwe staat open voor opschaling en ziet samenwerking met ODA als een mogelijk, logische volgende stap. ODA waardeert deze uitnodiging, maar wil eerst *een eigen toekomstbeeld* ontwikkelen. Het Algemeen Bestuur van ODA heeft opdracht gegeven voor een bondige toekomstvisie die de robuustheidsopgave en de dynamiek in de omgeving adresseert. Deze position paper dient als basis voor *bestuurlijke overeenstemming* over de positie van ODA in de Gelderse opschalingsdiscussie en in het bijzonder over de uitnodiging van OD Veluwe.

Waar staat ODA nu?

Ontwikkeling van ODA

ODA heeft in tien jaar tijd een stevige positie opgebouwd als waardevolle uitvoeringsdienst. De taakuitvoering is versterkt, de organisatie geprofessionaliseerd en de samenwerking met gemeenten verbeterd. Het aantal fte's groeide van 60 naar circa 100, met name door de extra taken die aan ODA zijn opgedragen. De ontwikkeling naar een sterke en robuuste ODA is een continu proces en zal zich doorzetten. ODA wil uitgroeien tot de *regionale kennisautoriteit* op milieu- en duurzaamheidsvraagstukken. De bedrijvigheid in de regio Achterhoek kenmerkt zich door een grote agrarische sector en een sterke maakindustrie. Het *werkgebied van ODA* kent de hoogste concentratie milieubelastende bedrijven in vergelijking tot andere Gelderse regio's. Grootstedelijke problematiek speelt bij de meeste deelnemers nauwelijks.

Karakter: pragmatisch en kostenefficiënt

ODA staat bekend als een pragmatische organisatie met bevlogen en loyale medewerkers. De deelnemende gemeenten waarderen de kwaliteit en werkwijze. Maar er is ook een andere kant. ODA is vooral nog een *uitvoeringsdienst* die uitvoert wat gevraagd wordt. De echte slag naar een omgevingsdienst om als kennisautoriteit te kunnen opereren moet nog worden gemaakt. Dit vereist niet alleen organisatieontwikkeling en competenties, maar ook de juiste middelen en randvoorwaarden om uitvoering te kunnen geven aan wat de omvang en complexiteit van het werkgebied vraagt. Op dit moment is ODA de *kostenefficiëntste OD van Nederland* – iets om trots op te zijn, maar ook een risico.

	KOSTEN PER INWONER	KOSTEN PER INRICHTING	AANTAL INRICHTING	% INSPECTIES	OMZET BTP	AANTAL GEMEENTEN IN GR PER OD
ODA	11,-	440	9.778	32,0%	10.461.000	10
Landelijk (gem.)	27,5	1.500	-	27,0%	-	-
OD Groningen	29,-	2.688	6.069	16,9%	23.700.000	11
OD Drenthe	27,-	1.070	12.778	12,9%	19.000.000	12
OD Twente	21,-	897	15.275	15,3%	15.674.000	14
OD Veluwe	17,5	877	8.229	26,8 %	15.700.000	12
OD Rivierenland	48	1.776	6.822	31,2 %	15.163.943	8
OD de Vallei	40	1.758	6.481	38,4 %	11.122.964	5
OD Regio Arnhem	onbekend	onbekend	8.137	48,9 %	16.600.000	10
OD Regio Nijmegen	31	2.012	4.949	38,7 %	16.600.000	6

Disbalans in opgave en organisatieomvang

ODA werkt met een lager budget dan vergelijkbare OD's, en dit is al jaren zo. De huidige opdracht aan ODA is gebaseerd op de middelen die de gemeenten bij de oprichting hebben ingebracht. Ook na de *risicoanalyse uit 2016* hebben de gemeenten vastgehouden aan de ingebrachte middelen en besloten de ODA-taakuitvoering niet te baseren op de risicoanalyse. Dit is een bewuste bestuurlijke keuze geweest. Een OD heeft de wettelijke verplichting om periodiek een risicoanalyse uit te voeren en de taakuitvoering hierop te baseren. In 2024 is de *herijking van de risicoanalyse* gestart. De risicoanalyse laat *een tekort* van 50.000 uur aan capaciteit zien, wat neerkomt op circa € 5,6 miljoen. Dit tekort komt ongeveer

overeen wat in de risicoanalyse van 2016 werd geconstateerd. De uitkomsten van deze herijking worden momenteel met alle gemeenten besproken met als oogmerk om hierover tot besluitvorming te komen. Een versterking van ODA is ook in het belang van de bedrijven zelf. Naast het houden van toezicht op de milieuregels en handelend optreden als dat nodig is, helpt ODA bedrijven ook in het duurzaam toekomstbestendig te worden. Met het delen van deze kennis met bedrijven en gemeenten geeft ODA invulling aan de ambitie van een kennisautoriteit en tevens aan de ambities en doelstellingen van de Achterhoekse colleges: schone, veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Onder de ondergrens van een robuuste OD

De landelijke eisen stellen dat OD's over voldoende mensen, middelen en slagkracht moeten beschikken, samenhangend met de maatschappelijke opgaven en de complexiteit van het werkgebied. Dit vraagt een aantal zaken zoals voldoende kwaliteit van de medewerkers, een passend budget voor opleiding, innovatie et cetera. Het grootste knelpunt voor ODA is de totale organisatieomvang. Met een begroting van € 11 miljoen blijft ODA 33% onder de landelijke ondergrens van € 16,5 miljoen.

Besluit over risicoanalyse is noodzakelijk

De landelijke robuustheidseisen, de herijkte risicoanalyse en de dynamiek in de Gelderse omgeving maken duidelijk: keuzes zijn nodig. Gemeenten moeten besluiten hoe om te gaan met de herijkte risicoanalyse en daarmee bepalen in hoeverre zij willen *investeren in de milieutaakuitvoering*. Uiteraard in samenhang met wat bestuurlijk haalbaar en realistisch is – gezien het ravijnjaar - zoals bijvoorbeeld het hanteren van ingroei-benadering. Dit besluit zal invloed hebben op de vraag of, wanneer en hoe ODA aan de landelijke robuustheidseisen kan voldoen. Maar – dit is echt wezenlijk – de conclusie van 'disbalans in opgave en organisatieomvang' is *niet het gevolg* van de landelijke robuustheidseisen maar komt door te weinig investeren in de Achterhoekse milieutaakuitvoering. Als er geen landelijke eisen voor een robuuste Omgevingsdienst zouden zijn, ook dan zou het vraagstuk van investeren in de taakuitvoering als gevolg van de risicoanalyse 'op tafel' liggen. Immers is de risicoanalyse een onderdeel bij de beoordeling van de kwaliteitscriteria.

Toekomstscenario's

Twee ontwikkelingsrichtingen

ODA heeft twee ontwikkelingsrichtingen:

1. *Zelfstandig robuust worden* – Investeren in ODA zodat de dienst zelfstandig aan de eisen voldoet.
2. *Robuust worden via opschaling* – Samenwerking of fusie met een andere OD.

In beide scenario's is het besluit nodig over de wijze waarop met de herijkte risicoanalyse wordt omgegaan. Want ook bij opschaling zal de andere OD een adequaat uitvoeringsniveau van de ODA verwachten en eisen.

Scenario 1: Zelfstandig robuust worden

In dit scenario wordt de ingezette ontwikkeling naar een sterke en robuuste ODA met eigen kracht voortgezet. De bereidheid van de gemeenten om opvolging te geven aan de herijkte risicoanalyse is hierin cruciaal. Als wordt besloten om de benodigde middelen – eventueel gefaseerd - ter beschikking te stellen dan wordt een belangrijke stap gezet naar een zelfstandige, robuuste ODA. Het gat tot de landelijke ondergrens kan daarmee grotendeels worden gedicht.

Voordelen:

- In het proces naar een robuuste dienst behouden de gemeenten en ODA eigen regie over de wijze en het tempo, zonder afhankelijk te zijn van een andere OD.
- De keuze voor de route naar een zelfstandig, robuuste ODA zal zorgen voor stabiliteit en rust in de organisatie en bij gemeenten, de focus ligt op de taakuitvoering en niet op opschaling.
- Behoud van ODA in de huidige vorm en schaal betekent behoud van de huidige cultuur, de nabijheid en bestuurlijke autonomie.
- Door onafhankelijk te blijven, wordt het risico op mogelijk complexe opschalingsprocessen met een andere OD vermeden. Dit voorkomt mogelijke organisatorische en operationele verstoringen.

Bezwaren en risico's

- De opvolging van de risicoanalyse is ongewis. Zijn de Achterhoekse gemeenten bereid om 'te investeren', in welke mate en in welk tempo? Als dit niet of gedeeltelijk is dan zal de landelijke ondergrens niet worden bereikt.
- Het 'been bijtrekken' kost tijd. Het is niet aannemelijk dat de investeringen in 2026 ook geëffectueerd is, een ingroeitraject zal nodig zijn. Een risico is dat het Ministerie van IenW niet positief oordeelt omdat niet tijdig aan de eisen wordt voldaan (maar dat risico geldt in zekere zin voor beide scenario's). Een ander risico is dat ODA als enige OD overblijft zonder fusieopties omdat het 'Gelders speelveld' tegen die tijd is verdeeld.
- Voldoende middelen en capaciteit zijn een eerste stap maar er is waarschijnlijk meer nodig voor een robuuste dienst. Het gaat vooral om het vermogen en vertrouwen van de Achterhoekse gemeenten en ODA om een sterke, innovatieve, effectieve en efficiënte organisatie te ontwikkelen die invulling kan geven aan de ambities zoals het zijn van een regionale autoriteit i.c. kenniscentrum.

Scenario 2: Robuust worden via opschaling

De andere route is om een robuuste ODA te realiseren met opschaling. Dit kan bijvoorbeeld via intensieve samenwerking op onderdelen of het (gedeeltelijk) samengaan met andere OD's. Nogmaals moet duidelijk worden gesteld **dat dit scenario het huidige geconstateerde tekort aan middelen voor adequate uitvoering en organisatie niet oplost**. Hiervoor is hoe dan ook een -gefaseerde – investering in de milieutaakuitvoering en -organisatie noodzakelijk.

Voordelen:

- Met een bepaalde opschaling wordt met zekerheid voldaan aan de landelijke criteria voor een robuuste OD. Maar dat zal net zoals bij het andere scenario later dan 2026 zijn.
- Het levert evident een bijdrage aan kwalitatief sterkere OD. Bundeling van middelen, technologie en kennis leidt tot meer innovatiekracht, efficiëntere bedrijfsvoering, eenvoudiger borging van de kwaliteitseisen en versterking van de aantrekkelijkheid als werkgever.
- Een grotere OD zorgt ervoor dat de dienst beter geëquipeerd is om met de steeds complexer wordende milieueisen, transitieopgaven en maatschappelijke ontwikkelingen om te gaan.
- Door schaalvoordelen kunnen kosten worden bespaard op personeel, productie, en administratieve processen. Synergie-effecten moeten overigens op voorhand niet te positief worden ingeschat omdat de ervaring leert dat dit erg afhankelijk is van de huidige situatie in iedere OD. ODA kent bijvoorbeeld een zeer kleine staf, synergievoordeel zal op dit onderdeel niet aan de orde zijn.

Bezwaren en risico's

- Een bepaalde mate van verlies van de Achterhoekse identiteit, autonomie en cultuur in onvermijdelijk als sprake is van een bepaalde opschaling.
- Opschaling brengt onzekerheid en integratierisico's met zich mee.
- Opschaling kost ook geld. Een fusie met een andere OD kost gemiddeld circa € 1 mln. Al is nu wel het momentum omdat het Rijk een financiële bijdrage ad € 0,5 mln levert als tot een fusie wordt overgegaan. Over bijvoorbeeld twee jaar is deze rijksbijdrage niet meer aanwezig. Daarnaast mag van provincie Gelderland ook ondersteuning verwacht worden, gezien haar ambitie om tot bundeling van OD's te komen.

Voor beide scenario's geldt dat de mate waarin voordelen bereikt kunnen worden en bezwaren en risico's zich voordoen, afhankelijk is van diverse factoren.

Ontwikkelingsrichting

Er is bestuurlijk een toenemend besef dat er iets moet gebeuren. Het *besluit over de risicoanalyse* is cruciaal in beide toekomstscenario's. Dit bepaalt of ODA *zelfstandig* kan voldoen aan de landelijke robuustheidseis van minimale omvang en in hoe dit bijdraagt aan een sterke, innovatieve en effectieve organisatie die haar ambities waarmaakt, zoals het worden van een regionale kennisautoriteit. Voor een goed onderbouwd besluit over de risicoanalyse is een vergelijking met het uitvoeringsniveau van een andere OD raadzaam. Een dergelijke vergelijking laat zien welke investeringen in de ODA-taakuitvoering nodig zijn als bij opschaling sprake moet zijn van een gelijk uitvoeringsniveau. De eerste stap is daarom het onderzoeken van de *mogelijkheden voor opschaling* waarbij expliciet de uitvoeringsniveaus van de betrokken diensten worden vergeleken.

Het verkenningsproces moet in 2025 plaatsvinden – uitstel verhoogt het risico dat ODA als enige Gelderse dienst overblijft, zonder alternatieve keuzes. Ook het wegvallen van de financiële rijksbijdrage speelt mee. De *verkenning* moet leiden tot een besluit over de meerwaarde van opschaling, de meest

geschikte opschalingsvorm en inzicht in wat een vergelijkbaar uitvoeringsniveau van de ODA-deelnemers vraagt. De verkenning zal eind 2025 worden afgerond met het bestuurlijk keuzemoment.

Opschalingsopties

Vormen van opschaling

Er zijn verschillende vormen van opschaling, uiteenlopend van een lichte verbinding tot een volledige integratie met een fusie. De volgende basisvormen van opschaling zijn te onderscheiden:

1. Contractuele samenwerking

Structurele samenwerking waarbij operationele of bedrijfsvoeringstaken gezamenlijk worden uitgevoerd. De partijen behouden hun autonomie, bestaande organisaties en gemeenschappelijke regelingen blijven bestaan. De samenwerking wordt geborgd met een samenwerkingsovereenkomst.

2. Schaalvergroting zonder fusie

Het aantal deelnemers wordt vergroot door uitbreiding van het werkgebied met extra gemeenten. De autonomie blijft behouden, de organisatie en gemeenschappelijke regeling worden uitgebreid met nieuwe deelnemers.

3. Organisatorische fusie

Het samenvoegen van de uitvoeringsorganisaties tot één operationele dienst, met behoud van de bestaande juridische entiteiten. De bestuurlijke autonomie blijft behouden, de organisatorische niet. Er is sprake van een gebundelde aansturing door één directie en management, met twee besturen. De organisatorische fusie kent twee varianten:

- a. Gedeeltelijke organisatorische fusie: de samenvoeging heeft betrekking op ondersteunende taken zoals ICT, HR en bedrijfsvoering.
- b. Volledige organisatorische fusie: de samenvoeging heeft betrekking op alle taken.

4. Bestuurlijk-juridische fusie

Het volledige samenvoegen van de bestaande diensten tot één nieuwe bestuurlijk-juridische organisatie. Deze fusievorm kent een aantal varianten:

- a. Fusie met één dienst
- b. Fusie met meerdere diensten
- c. Fusie met meerdere werkorganisaties. Eén bestuurlijk-juridische fusie (gemeenschappelijke regeling) maar met afzonderlijke operationele werklocaties.

ODA-voorwaarden bij opschaling

- **Inhoud staat centraal:** Opschaling moet bijdragen aan de versterking van de inhoudelijke gebiedsopgaven en de taakuitvoering en aansluiten bij het karakter van het werkgebied. Dezelfde opgaven, taken en opvattingen (o.a. cultuur) hebben de voorkeur.
- **Bereidheid:** Opschaling is en kan alleen succes- en waardevol zijn als de partners (deelnemers en OD's) hiertoe bereid zijn en draagvlak tonen.
- **Behoud van nabijheid:** Opschaling mag niet ten koste gaan van de lokale kennis en de (relationele) verbinding met gemeenten.
- **Financiële haalbaarheid:** Opschaling moet minimaal budgettair neutraal zijn voor de deelnemende partijen, met oog voor het financiële perspectief van gemeenten.
- **Vergelijkbaar niveau:** Budgettaire neutraliteit kan alleen worden gegarandeerd als de betrokken diensten qua ambitie- en uitvoeringsniveau enigszins gelijkwaardig zijn. Als dit niet het geval is dan kan dit leiden tot financiële risico's of noodzakelijke investeringen.
- **Duurzame situatie:** Opschaling moet leiden tot het gewenste duurzame eindbeeld. Een tweetraps opschaling is daarbij ongewenst.
- **Beheersbaarheid:** Aandacht voor een zorgvuldig opschalingsproces met voldoende draagvlak en duidelijke en beheersbare opschalingsvorm zonder complexe en/of vrijblijvende governance.

Opschalingsopties voor ODA

Wat zijn voor ODA de mogelijke opschalingsopties en hoe moeten deze op dit moment beoordeeld worden?

1. *Uitbreiden met Liemerse gemeenten (opschalingsvorm 2)*

Een schaalvergroting met de Liemerse gemeenten zou ODA robuuster maken en sluit goed aan bij de vergelijkbare opgaven en het werkgebied. Deze optie is echter niet haalbaar. De Liemerse gemeenten hebben aangegeven dat zij onderdeel willen blijven van OD Regio Arnhem (ODRA) en staan niet open voor aansluiting bij ODA.

2. *Aansluiten i.c. samengaan met OD Regio Arnhem (opschalingsvorm 4).*

Geografisch gezien is aansluiting bij ODRA een mogelijke optie. ODRA is echter bezig met een fusie met ODRN en heeft een sterk grootstedelijke oriëntatie. Hierdoor zou ODA geen gelijkwaardige partner zijn in een mogelijke samenwerking of fusie.

3. *Samenwerking of opschaling met OD Veluwe eventueel in combinatie met OD De Vallei (opschalingsvorm 1, 3 of 4)*

OD Veluwe en ODA vertonen sterke overeenkomsten in gebiedsopgaven, kenmerken en takenpakket. Bovendien heeft OD Veluwe bestuurlijk uitgesproken de samenwerking verder te willen verkennen. Een samengaan met OD Veluwe zou leiden tot een werkgebied dat gelijkloopt met de Veiligheidsregio, wat extra kansen biedt voor samenwerking met VR-organisaties. Een bredere opschaling met zowel OD Veluwe als OD De Vallei is ook een mogelijkheid. Wel zijn er verschillen: OD De Vallei heeft een ander takenpakket met een sterke focus op bouwtaken en lijkt zich vooral te richten op zelfstandigheid of samenwerking met regio Arnhem.

Andere varianten zijn niet wenselijk of kansrijk. De visie van de provincie Gelderland voor één provinciale OD sluit niet aan bij de gestelde opschalingsvoorwaarden van ODA en is daarmee voor ODA geen realistische optie. Een opschaling met een OD binnen Overijssel is onrealistisch vanwege het standpunt van OD Twente (geen belang) en de complexiteit van een provinciegrensoverschrijdende fusie.

ODA-koers

Het doel is een *robuuste ODA*. De eerste stap is een verkenning naar de meerwaarde van *opschaling met OD Veluwe*. Dit werkgebied is vergelijkbaar en OD Veluwe staat open voor een verkenning. OD De Vallei wordt benaderd om te bepalen of zij onder de voorwaarden van ODA en OD Veluwe willen deelnemen aan de verkenning. Een opschaling met alleen OD De Vallei is niet wenselijk vanwege het ontbreken van een directe geografische verbinding met ODA.

Het verkenningsproces met OD Veluwe én eventueel OD De Vallei moet helder maken welke potentie opschaling biedt. Op basis van de huidige inzichten en diverse factoren – zoals de robuustheidsopgave, financiële bijdrage, nabijheid en beheersbaarheid – lijkt de voorkeur uit te gaan naar een *vorm van een verkenning van een fusie met* in ieder geval *regionale werklocaties*.

Daarnaast vergelijkt de verkenning de uitvoeringsniveaus en levert zo cruciale informatie op voor de risicoanalyse en de benodigde investeringen in de taakuitvoering. De resultaten van deze verkenning bepalen de *definitieve koers*: ODA wordt zelfstandig robuust of kiest voor een van de genoemde opschalingsopties. Dit formele keuzemoment eind 2025 zal bestuurlijk worden vastgelegd. Indien gekozen wordt voor opschaling, wordt het streven opgenomen om binnen twee tot drie jaar, uiterlijk in 2028, de opschaling te realiseren. Het is essentieel om deze stip op de horizon niet te ver te leggen, om focus en daadkracht te behouden.

Vanuit visie naar actie

Toekomstvisie ODA

ODA kiest een duidelijke positie in de Gelderse opschalingsdiscussie en reageert op de uitnodiging van OD Veluwe. Tijdens de *themabijeenkomst* op 26 maart 2025 bespraken de leden van het Algemeen Bestuur en de ambtelijk opdrachtgevers een conceptversie van de toekomstvisie. De *definitieve vaststelling* van de voorliggende toekomstvisie vindt in het Algemeen Bestuur van 23 april 2025 plaats. Bij bestuurlijke overeenstemming delen we de visie met alle relevante partijen in Gelderland en het Ministerie van IenW. We nodigen OD Veluwe en eventueel OD De Vallei uit om samen een verkenningstraject te starten.

Opschalingsverkenning

De besturen van de betrokken OD's geven de opdracht voor de opschalingsverkenning. De kernvraag is *"Hoe kunnen we elkaar versterken en wat is daarvoor nodig en mogelijk?"* Het verkenningstraject omvat de volgende stappen:

- *Kaders bepalen*: bestuurlijke intenties, voorwaarden en condities vaststellen
- *Vergelijking uitvoeringsorganisaties*: overeenkomsten en verschillen in organisatie en uitvoering analyseren, w.o. het uitvoeringsniveau op basis van de risicoanalyse
- *Onderzoek naar opschalingsopties*: mogelijke vormen en voorkeursrichtingen verkennen
- *Impactanalyse*: gevolgen voor OD's en deelnemende partijen in kaart brengen
- *Advies opstellen*: concrete aanbevelingen formuleren inclusief een eventueel richtingsplan

Tijdens de verkenning zal eind 2025 een formeel keuzemoment zijn waarin de meerwaarde van de verschillende opschalingsvormen bestuurlijk worden vastgelegd.

Globaal tijdschema

De gesprekken tussen gemeenten en ODA over de risicoanalyse 2024 lopen al en worden in 2025 voortgezet. In dit traject komt ODA samen met de gemeenten tot een scherpere duiding van de systematiek, de effecten en de consequenties. Het proces loopt door tot de afronding van de opschalingsverkenning zoals in het onderstaande tijdschema is aangegeven:

- April 2025: Vaststellen van toekomstvisie robuuste ODA door Algemeen Bestuur
- Mei – September 2025: Uitvoeren van opschalingsverkenning en bijbehorend uitvoeringsniveau
- Oktober-November 2025: Bespreken van ODA-toekomst (zelfstandig robuust of opschaling en benodigde investeringen in taakuitvoering?)
- December 2025: Vaststellen van de ODA koers en het formele keuzemoment waarbij de meerwaarde van de opschalingsvormen bestuurlijk worden vastgelegd
- Begin 2026: Opstellen van implementatieplan ODA-koers

De toekomst van ODA vereist een intensief proces met alle bestuurlijk en ambtelijk betrokkenen. Gemeenteraden en Provinciale Staten spelen hierin een cruciale rol. Het tijdschema wordt te zijner tijd verder aangevuld met belangrijke momenten voor Colleges, Raden en Staten.

Omgevingsdienst
Achterhoek

Met hart voor **mens en** **omgeving**

Strategische koers 2025 - 2030

Inhoud

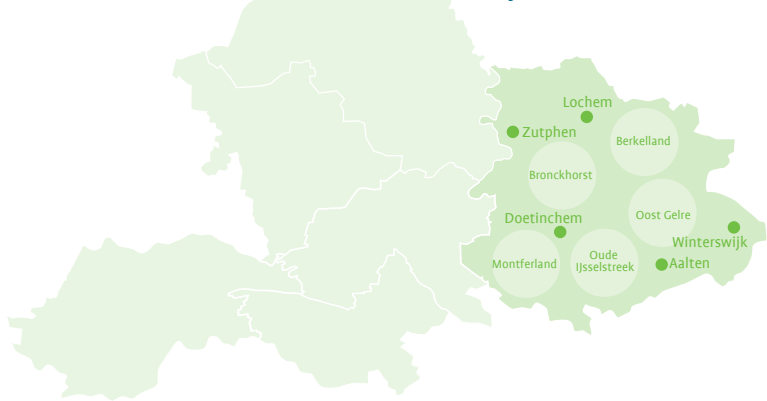
leeswijzer

Inleiding

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) speelt een cruciale rol in het waarborgen van een schone, veilige, gezonde en duurzame leefomgeving voor inwoners en bedrijven in de regio Achterhoek.

Naast een omvangrijke agribusiness zoals veeteelt, akkerbouw en agrofoodbedrijven bestaat in de Achterhoek ook een sterke maakindustrie en zijn bedrijven volop aan de slag met technologische innovaties.

Deze strategische visie beschrijft onze koers voor de periode 2025-2030, met als doel het milieukenniscentrum van de regio te zijn en daarnaast een efficiënte en proactieve dienstverlener die samenwerkt met onze inwoners, bedrijven en overheden.

Missie

Omgevingsdienst Achterhoek draagt bij aan een schone, gezonde, veilige en duurzame leefomgeving waarin mensen goed kunnen wonen, werken en recreëren. Omgevingsdienst Achterhoek doet dit door kwalitatief hoogwaardige en risicogerichte vergunningverlening, toezicht & handhaving en advisering op het gebied van milieu en duurzaamheid. Wij werken integraal samen met onze partners om milieudoelen te realiseren zonder economische groei onnodig te belemmeren.

Visie

In 2030 is Omgevingsdienst Achterhoek het kenniscentrum voor milieu en duurzaamheid met aandacht voor cultuurhistorische waarde in de Achterhoek.

We spelen in op veranderende wet- en regelgeving, zoals bodem- en water sturend, kader richtlijn water, stikstofwetgeving, PFAS en volgen nauwlettend de maatschappelijke en economische ontwikkelingen

De Achterhoek is een regio met een sterke maakindustrie en innovatieve agrarische sector. Daarom zetten wij in op een pragmatische, oplossings-gerichte benadering, waarin we bedrijven ondersteunen bij naleving van milieuregels zonder onnodige bureaucratische lasten.

Strategische doelstellingen

Optimale Dienstverlening

voor inwoners, bedrijven en overheden

Wij zetten in op efficiënte en klantgerichte dienstverlening door heldere communicatie, digitalisering en maatwerkoplossingen voor de maakindustrie en agrarische sector.

Verbinding tussen beleid en uitvoering

Wij versterken de samenwerking tussen beleidsmakers, bedrijven en ketenpartners om integraal en effectief milieubeleid te realiseren dat uitvoerbaar is en aansluit op de economische structuur van de regio Achterhoek.

Aantrekkelijke Werkgever

Door te investeren in talentontwikkeling, een gezonde werkcultuur en innovatieve werkmethoden, blijven wij een aantrekkelijke werkgever die specialisten aantrekt op het gebied van milieu, innovaties en duurzaamheid.

Strategische doelstellingen

Samenwerking en partnerschap

Wij werken intensief samen met gemeenten, provincie, bedrijven en inwoners om gezamenlijke doelen te bereiken. Daarbij spelen we een actieve rol in regionale verduurzamingsinitiatieven en energietransitieprojecten.

Versterking relatie met onze partners

Binnen onze organisatie beschouwen we sensitiviteit voor de leefomgeving, politiek en bestuur als een essentiële vaardigheid. Juist daarom willen we verder bouwen aan een sterke relatie met onze partners.

Eerlijke en Transparante **Handhaving**

Wij zorgen voor een consistent en rechtvaardig handhavingbeleid, waarbij we naleving stimuleren en overtredingen effectief aanpakken. Daarbij houden we rekening met de specifieke uitdagingen van vandaag en morgen voor onze bedrijven in de regio Achterhoek.

Strategische doelstellingen

Kortom

De Omgevingsdienst Achterhoek zet zich in voor een schone, gezonde, veilige en duurzame sterke regio. Door innovatie, samenwerking en een daadkrachtige uitvoering blijven wij de komende jaren een betrouwbare en deskundige partner binnen de regio Achterhoek, met speciale aandacht voor de uitdagingen en kansen van vandaag en morgen.

Innovatie van de organisatie

Wij zetten in op efficiënte en klantgerichte dienstverlening door heldere communicatie, digitalisering en maatwerkoplossingen voor de maakindustrie en agrarische sector.

Duurzaamheid en innovatie in de regio

Wij blijven onze dienstverlening actualiseren en doorontwikkelen op grond van innovaties. Denk aan het inzetten van Business Intelligence (BI) voor onze data en artificiële intelligentie (AI) voor het optimaliseren van onze dienstverlening.

Kennisontwikkeling en expertise

Als kennisinstituut binnen de regio Achterhoek dragen we zorg voor de kennisontwikkeling binnen de eigen organisatie en bij onze partners. Wij zijn en blijven toonaangevend op het kennisgebied milieuwetgeving, industriële milieutechnieken en duurzame landbouw.

Memo routing en informatie gemeenteraden

Datum voorstel:	10 maart 2025
Datum AB-vergadering:	23 april 2025
Directeur ODA:	P. van Oosterbosch
Managementteam:	R. Reinders en E. Jansen
Behandeld door:	G. Groot Roessink

Onderwerp: Routing en informatie aan Achterhoekse gemeenteraden
Voorstel: Het bestuur wordt geïnformeerd over het proces, waarna het managementteam individueel met iedere gemeente de raadsinformatiebijeenkomst zal voorbereiden.
Bijlage(n): - Jaarstukken 2024, begrotingswijziging 2025 en meerjarenbegroting 2026 - Toekomstvisie verkenning starten - Visitatie: plan van aanpak aanbevelingen visitatie
Samenvatting: Vanuit de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om zienswijze uit te brengen over de genoemde jaarstukken, begroting en koersdocument.

Aanleiding

Om de transparantie en samenwerking tussen de omgevingsdienst Achterhoek en de deelnemende gemeenten te versterken, gaat het managementteam langs de gemeenteraden om belangrijke beleidsstukken en toekomstplannen toe te lichten.

Deze toelichting is essentieel om een gezamenlijke toekomstvisie te waarborgen en te zorgen voor effectieve besluitvorming.

Doelstelling

Het bieden van een heldere toelichting en mogelijkheid tot dialoog rondom:

- jaarstukken 2024
- begrotingswijziging 2025
- meerjarenbegroting 2026
- toekomstvisie document met verkenning starten
- plan van aanpak aanbevelingen visitatie (eventueel samenvatting pva IBP)

Toelichting

Het managementteam zal per gemeente een presentatie verzorgen waarin een toelichting wordt gegeven op de stukken waarover de gemeenteraden zienswijze kunnen uitbrengen. Tijdens deze presentatie wordt ook specifiek gekeken naar de resultaten en consequenties voor de individuele gemeente om de raad goed beslagen ten ijs te laten komen bij het opstellen van haar zienswijze.

Vervolgstappen

1. Het managementteam zal de inhoud van de individuele presentatie afstemmen met de bestuurder en ambtelijk opdrachtgever van de gemeente.
2. Planning en organisatie van de bijeenkomsten per gemeenteraad.
3. Rapportage van opgehaalde input ter verdere verfijning van plannen.

Verkenning

Voor de verkenning is eveneens een tijdslijn opgesteld zoals opgenomen in het toekomstvisiedocument.

Fuseren doe je zo...

Koffer met praktische handvatten om te fuseren

Arena Consulting en ELvL Consulting

juni 2024

Voorwoord

✓ Conclusie commissie Van Aartsen in 2021: *voor goed toezicht op milieu en leefbaarheid moet er flink wat veranderen bij omgevingsdiensten*
leefbaarheid moet er flink wat veranderen bij omgevingsdiensten.

🤝 Commissie geeft tien aanbevelingen om de positie van omgevingsdiensten te versterken.

➔ Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel vertaalt deze tien aanbevelingen naar zes pijlers.

🔑 Fuseren als één van de oplossingen om de minimale omvang te kunnen bereiken.

✳️ Vanaf 1 januari 2024 is de eerste fusie tussen twee omgevingsdiensten een feit.

💡 Deze handreiking geeft **(praktische) handvatten** hoe in de praktijk met een fusie om kan worden gegaan en geeft een aantal **handige tips**. Het is geen blauwdruk maar reikt wel bouwstenen aan, waar omgevingsdiensten direct mee aan de slag kunnen.

Inleidend	Communicatie	1. Richten	2. Inrichten		3. Verrichten	Medezeggen- schap	Bijlagen
Doel	Communicatie	Kiezen	Vormgeven	Sociaal plan	Implementeren	Ondernemings- raad	Voorbeeld documenten
Onzekerheid & Onduidelijkheid	Tips & Lessen	Intentie- verklaring	Project- organisatie	Plaatsings- informatie	In positie	Overleg vakbonden	Colofon
Drie fasen		Bestuurlijke uitgangspunten	GR	Functieboek	Opgavenplan		
Tips & Lessen		Bedrijfsplan	Besluitvorming	Sleutelfuncties			
		Rudimentaire begroting	Mandaat	Plaatsings- proces			
		Tips & Lessen	Ontwerp organisatie	Bedrijfsvoering- plan			
			Formatieplan	Financieel plan			
			Processen & Werkwijze	Liquidatieplan			
			Plaatsings- traject	Informatieplan			

The background image shows a bright, sunny day with a blue sky and white clouds. In the foreground, a person in a black coat and a child in a red jacket are walking away from the camera on a sandy path through tall, dry grass. A black dog is walking with them. To the left, there is a house with a dark tiled roof and a smaller building. The landscape is a mix of green trees and dry grass. A large green circular overlay is on the right side of the image, containing the text 'Fuseren doe je zo...' and 'INLEIDING'.

Fuseren doe je zo...

INLEIDING

Doel = overzicht, inzicht en handvatten

- Fuseren **kost tijd**, ga uit van circa 3 jaar
- Maak het begrijpelijk, werk vooral **beeldend**
- **Structureer** het fusieproces, dit is geen blauwdruk maar bevat handvatten. Maatwerk is altijd nodig.
- Benut de **tips** en **valkuilen** in je eigen context.
- Maak gebruik van de **voorbeeldproducten**.

Hoe is deze handreiking tot stand gekomen?

- Lessen uit eerste OD-fusie in NL: OD Veluwe
- Ervaringen van andere bestuurlijke en ambtelijke fusies
- Schuin oog naar bestaande handreikingen zoals gemeentelijke herindeling en intergemeentelijke samenwerking

Fusie = omgaan met onzekerheid en onduidelijkheid

- **Weet het en accepteer het**
 - Veel deelnemers
 - Altijd enkelen die niet willen (en verstoren)
 - Neiging is om in problemen te denken
 - Ken de mate van verandervermogen van deelnemers
- **Gebruik de kleurenbenadering in de veranderhandelingen**
 - Groen (focus op personeel)
 - Geel (focus op bestuur en gemeenteraden)
 - Rood (focus op AB's)
 - Blauw (focus op MT's)

Advies

- **Durf** stappen te zetten in het proces zonder dat alles vooraf is afgebakend en is dichtgetimmerd ondanks dat de overheidswereld daar juist op gericht is.
- **Voorkom** negatieve factoren zoals keuze directeur e.d. (min of meer hardware zaken) en promoot positieve factoren zoals inspireren op eigen kracht, geloof e.d. (min of meer de software zaken).
- Succesvolle fusies zijn vanuit **eigen kracht en visie** gedreven. Investeer hierin. Iets wat moet kan op weinig steun rekenen.

3 fasen van fuseren

Richten

- Oriëntatie
- Verkenning
- Keuze koers
- Kaders

Inrichten

- Vier kernsporen
- Communicatie
- Medezeggenschap
- 1 routekaart
- Producten

Verrichten

- Doen
- Evalueren
- Bijstellen

Tips en lessen (1 van 2)

- Fusiepartners moeten **'iets met elkaar hebben'**, bij voorkeur vanuit de inhoudelijke / maatschappelijke opgaven.
- Fuseren **kost tijd**, houd het realistisch, het gehele proces duurt drie jaar (van inrichten tot verrichten).
- **'Loop benen uit je lijf'** richting raden, colleges, secretarissen en directeuren
 - Ben in beeld, vertel het verhaal en het belang
 - Wees bewust dat deelnemers weinig beeld hebben van wat een OD doet
 - Maak richting Raden/Staten heel duidelijk waarop men invloed heeft en waar niet
 - Tegenstribbelende bestuurders op inhoud overtuigen lukt niet.

- Let op de **beelden over elkaar**
 - Rol van directeuren: 1 visie, lijn en houding in het traject
 - Aandacht voor het veranderproces: OD's zijn geen natuurlijke pioniers
 - Wees 100% transparant over traject, houd alles open en transparant, geen verborgen agenda's
- Zorg dat de bestuurlijke handelingen aansluiten bij de eigen **bestuurlijke context**
- **Communiceren**, communiceren, communiceren
 - binnen en buiten (ambtelijk en bestuurlijk)
 - medewerkers moeten meegenomen worden (groen-blauw gedrag) en dit ook zo ervaren
- Zoek bestuurlijke **ambassadeurs**

Tips en lessen (2 van 2)

- **Organiseer** voldoende externe ondersteuning en **expertise**:
 - Verandering is een vak en vereist ervaring
 - Management in frontlinie is risicovol
 - Productie moet ook gewoon doorgaan
- Fusie **kost aan externe ondersteuning** circa € 1 mln.
- Voorkom te allen tijde dat het beeld ontstaat dat de fusie sec tot **extra kosten** leidt.
 - Extra kosten zijn het gevolg van investeringen en andere wensen die er ook waren geweest als er geen fusie zou zijn.
 - Dit gaat om de exploitatie, is buiten de fusiekosten; hiervoor een fusiebegroting.

- **Frame fusie** op juiste manier, zowel intern als naar buiten.
 - Altijd positief: als je vraagt naar problemen/knelpunten dan krijg je die ook
- **Rol van bestuurders** is in elke fase anders. In richtingsfase zijn de huidige OD-besturen aan zet, in de inrichtingsfase een (be)stuurgroep met mandaat van OD-besturen, in verrichtingsfase het nieuwe OD-bestuur
- **Rol van directeuren** aan de voorkant bepalen.
- Voorkom dikke pakken **papier**; werk met sheets, infographics.

Fuseren doe je zo...

Communicatie

Communicatie = overzicht is inzicht

Transparantie en overzicht

Wees transparant in het gehele proces. Communiceer open en eerlijk over de fusie, de doelstellingen en het proces. En creëer overzicht.

Eenduidig

Zorg dat er eenheid wordt getoond en communiceer consistent om vertrouwen te wekken bij medewerkers, deelnemers en andere partijen landelijk en/of in de regio.

Afstemmen op doelgroep

Stem de communicatie af op de doelgroep, niet iedere doelgroep zit op dezelfde informatie te wachten en/of de detaillering van de informatie.

Tijdige communicatie

Informeer belanghebbenden tijdig over de voortgang van het fusieproces. Voorkom speculatie en onzekerheid door regelmatige updates te verstrekken over bereikte mijlpalen en toekomstige stappen.

Interne communicatie

Investeer in interne kanalen en middelen om medewerkers op de hoogte te houden. Gebruik bijvoorbeeld nieuwsbrieven, vragenuurtjes, medewerkers-bijeenkomsten, intranet om een gevoel van verbondenheid te behouden. Doe dit collectief, maar ook in de eigen omgevingen.

Visualiseer

Maak de fusie visueel en wees consequent in het gebruik van de communicatie-uitingen.

Tips en lessen

- Haak deelnemers (gemeenten en provincie) aan **met bestuurlijke nieuwsbrieven**
- Benut de **interne** communicatiekanalen optimaal
- Schep **geen verkeerde** verwachtingen bij de start; ga dus niet ophalen wat medewerkers willen, geen geeltjes sessie
- Werk met **infographics**
- Zorg voor voldoende (**uitvoerende**) communicatie-expertise

- Organiseer **personeelsbijeenkomsten**
 - Doel: zenden en verbinding maken bij de brede personeelsbijeenkomsten
 - 1e bijeenkomst medewerkers voeren van gesprek met directeuren
 - Stel zo vroeg mogelijk Fusie uurtjes in waarin medewerkers vragen kunnen stellen
 - 2e bijeenkomst medewerkers maken kennis met elkaar
- Organiseer gezamenlijke sessie tussen **MT's**
 - Sec gericht op fusieproces
- Overleg regelmatig met **ambtelijk opdrachtgevers**
 - Maak hen ook (mede)verantwoordelijk voor relevante producten (o.a. GR en Mandaat)
 - Heb oog voor de zorgen die bij hen leven

Fuseren doe je zo...

FASE 1: RICHTEN

Richting kiezen

- **Richtingsfase** is van oriëntatie tot en met principekeuze en –uitwerking op hoofdlijnen
- **Richtingsfase volgens principe van 4 A's**
 - **Adresseren:** zorgen dat het onderwerp ‘fusie’ en ‘alternatieven’ een gespreksonderwerp wordt
 - **Agenderen:** zorgen dat er afspraken/plan is wat in het proces nodig is; verkenningen, analyses e.d.
 - **Acteren:** zorgen dat er uitspraken en keuzes worden gemaakt zoals de keuze voor een fusie met de betreffende uitgangspunten i.c. uitwerkingen
 - **Adopteren:** zorgen dat alle deelnemers zich committeren aan de koers en keuzes
- **Besluitvorming**
 - Besluitvorming om tot fusie over te gaan ligt bij de algemeen besturen van de te fuseren partners. AB's nemen een besluit als advies aan de eigenaren van de Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en).
 - De eigenaren dienen vervolgens in de inrichtingsfase te besluiten tot het opheffen van de bestaande GR-en en om over te gaan tot het oprichten van een gezamenlijke Omgevingsdienst.

Snelheid en invulling van inrichtingsfase in elke regio anders (en soms ook eindstation). **Algemeen zijn de volgende stappen en producten te onderkennen**

- Besluiten tot verkenning
- Uitvoeren van onderzoeken (toekomstscenario's, samenwerkingsvarianten, verdiepende onderzoeken)
- Vaststellen van koers met intentieverklaring
- Uitwerken van koers met bedrijfsplan/richtingsplan en rudimentaire begrotingen en concept GR
- Vaststellen van bedrijfsplan / voorgenomen fusiebesluit

Casus OD Veluwe

Intentieverklaring is kans om aantal zaken te regelen (start proces en winst proces)

Benoeming van bestuurlijke uitgangspunten

Integrale Omgevingsdienst
Check op Van Aartsen...
Geen structureel ophogend financieel effect
Lokale verbinding behouden

Benoeming van alle relevante organisatorische uitgangspunten (waarin je NIET op elkaar lijkt...)

Keuze cao
Besturingsfilosofie
Partners nemen zonder discussie beste van elkaar over...

Proces OD Veluwe

- Gesprekken en verkenningen vanaf zomer 2021
- Intentieverklaring besturen ODNV en OVIJ (december 2021)
- Bedrijfsplan met concept GR-tekst en indicatieve begroting (mei 2022)
- Raadplegen en besluitvorming in besturen ODNV en OVIJ (2^e helft 2022)
- Continu informeren van deelnemers (gemeenten en provincie)

De Intentieverklaring

- Maak in de intentieverklaring duidelijk wat de **verwachting** is bij het bundelen van de krachten
- Gebruik intentieverklaring vooral ook om issues aan de '**voorkant te tackelen**'. Denk aan directeursfunctie, huisvestingslocatie e.d.
- Formuleer **bestuurlijke** uitgangspunten
- Benoem duidelijk dat op basis van deze intentie een plan wordt uitgewerkt op basis waarvan een voorgenomen besluit tot fuseren kan worden genomen (door huidige besturen)
- Zet zonder besluitvorming **geen onomkeerbare stappen**
- Betrek ook de colleges en raden en staten in deze fase van het voornemen om te gaan fuseren
- Laat de intentieverklaring, namens de AB's, door de voorzitters van de AB's tekenen

Bestuurlijke uitgangspunten

Fusiepartners moeten '**schoon aan de haak**' de fusie ingaan, dat wil zeggen: de begroting, productieafspraken, het personeel en de andere middelen zijn (in samenhang) op orde.

Kom tot een **gelijke visie** op de nieuwe omgevingsdienst, benoem wat echt belangrijk is en wat beter moet gaan.

Heb een helder antwoord **waarom fusie** nodig is. Ga uit van eigen visie en overtuiging en niet van verplichting.

[Home](#)

[Inleiding](#)

[Communicatie](#)

[1. Richten](#)

[2. Inrichten](#)

[3. Verrichten](#)

[Medezeggenschap](#)

[Bijlagen](#)

Bedrijfsplan

- Bedrijfsplan is **globale uitwerking** van nieuwe dienst
 - Schets van proces en besluitvorming
 - Bestuurlijke uitgangspunten
 - Ambitie en doelen
 - Hoofdprincipes van nieuwe organisatie
 - Financiën: (structurele) exploitatie en (incidentele) kosten/investering
- Bedrijfsplan bevat eveneens uitwerking van bestuurlijke aansturing in een **concept Gemeenschappelijke Regeling** en bijbehorende afspraken over de opzet en werking van de governance.
- Bedrijfsplan (en GR) is **kader** voor inrichtingsplan (fase 2 van fusieproces).

Bedrijfsplan moet leiden tot **gemeenschappelijke gevoel** dat fusie realistisch is en juiste keuze is.

- Laat het bedrijfsplan zoveel als mogelijk **expertmatig** uitwerken. Voorkomen dat de gehele organisatie mee kan/mag denken.
- Ga niet te veel in details in het Bedrijfsplan, dit komt later in de inrichtingsfase.
- Richtinggevende uitspraken over **(be)sturings- en managementfilosofie** vormen belangrijke elementen voor het vervolg.

Rudimentaire begroting (1 van 2)

- Zonder **financieel 'plaatje'** is besluit door besturen van omgevingsdiensten niet mogelijk
 - Maar positoneer het als rudimentaire begroting want er is nog veel onzeker en onduidelijk
 - In volgende fase komen met uitgewerkte begroting
- Maak **onderscheid** in (structurele) exploitatiebegroting en (eenmalige) fusiebegroting
- Creëer **(financiële) ruimte**, zorg dat er geïnvesteerd wordt (schaalsprongen, ontwikkelbudgetten e.d.). Dit is nodig om later knelpunten op te lossen
- Ga voor rudimentaire (exploitatie) begroting uit van een **eenvoudige optelsom** van begrotingen van te fuseren partners
 - Hoger uurtarief in principe ongewenst maar als het echt niet anders kan dan in dit stadium de 'pijn nemen'
 - Dienstverlening moet op peil blijven
- Maak een analyse van de **bestaande systematiek** en -keuzes
 - Zoek verklaring voor de verschillen
 - Hoe is uurtarief berekend? Is er sprake van doelredenering?
 - Maak het vergelijkbaar

Rudimentaire begroting (2 van 2)

- Fusiebegroting zijn kosten die aan '**de voorkant**' van de fusie (eenmalig) gemaakt worden: uitgaven en investeringen die nodig zijn om het fusieproces te realiseren. Denk daarbij aan proceskosten, kosten sociaal plan, ICT e.d.
- Fusiebegroting **ook rudimentair** benaderen en later uitwerken. Werk met aannames
 - Gebruikelijk is 5-10% van exploitatiebegroting
 - Maak procesafspraken over kosten sociaal plan (zijn op voorhand niet in te schatten)
 - Eventuele frictiekosten zijn kosten voor de latende diensten en geen onderdeel van fusiebegroting
- Kosten fusiebegroting komen niet ten laste van nieuwe dienst. Maak afspraken over **dekking**. Opties zijn:
 - Eenmalige bijdrage van deelnemers
 - Uit lopende exploitatiebegroting
 - Externe middelen (provincie / rijk)
- Naast geld kost fusie ook tijd. Maak eventueel afspraken over **productiecompensatie**.

Tips & Lessen

- Er wordt richting gekozen. Betrek in de verkenning alle **reële opties**, koers niet rechtstreeks op een fusie.
- Zorg dat **alternatieven** voor fusie in richtingsfase zijn 'afgehecht', anders komt dit als boemerang terug in besluitvorming door deelnemers.
- Maak een keuze in de aanvliegroute. Kies in de fusie voor het '**beste van de fusiepartners**'. Van 'nul' af opbouwen van nieuwe organisatie is onnodig (huidige diensten functioneren al een tijd) en daar is de tijd ook niet voor.

- Altijd uitdragen dat de **dienstverlening op orde** blijft en met fusie verbetert
- Spreek een **fusiedatum** af, laat dit niet zweven. Alle betrokkenen hebben belang bij een stip aan de horizon.
- Maak een duidelijk **onderscheid** in de fusiebegroting en de rudimentaire begroting voor de nieuwe OD.
- Stel de Gemeenschappelijke Regeling op in samenwerking met **een juridische werkgroep** van de deelnemers. Dit vergroot het draagvlak bij besluitvorming. Laat extern een juridische toets doen.

The background image shows a scenic landscape. On the left, there is a house with a dark tiled roof and a chimney, surrounded by greenery. A paved path leads from the house towards the right. In the foreground, a person in a black coat and a child in a red jacket are walking away from the camera on a sandy path, accompanied by a black dog. The sky is blue with scattered white clouds.

Fuseren doe je zo...

FASE 2: INRICHTEN

Vormgeven nieuwe dienst

- **Inrichtingsfase** omvat alle stappen en activiteiten die nodig zijn om als nieuwe dienst juridisch, organisatorisch en fysiek van start te kunnen gaan
- **Niet alles vóór fusiedatum** willen regelen, zorg dat je kan starten
 - Kijk kritisch wat echt nodig is en wat eventueel later kan
 - Inrichten is wat anders dan implementeren
- **Creëer in- en overzicht**
 - Fusie is een complex proces, niet voor iedereen helder wat nodig is
 - Structureer het proces met enkele kernsporen, maak een **routekaart**
- Hanteer een **procesbenadering** met
 - Actieve ondersteuning van deelnemers (ontzorgen)
 - Interne betrokkenheid zonder stroperigheid

Wees bewust van het feit dat een aantal trajecten in de inrichtingsfase vereist dat een **tijds start** nodig is om op tijd gereed te zijn.

- Besluitvorming over **Gemeenschappelijke Regeling** door deelnemers vereist minimaal 9 maanden.
- Uitvoering van – getrap – **plaatsingsproces** (eerst sleutelfuncties en daarna overige functies) kost minimaal 6-7 maanden (nog zonder voorbereiding met sociaal plan)
- Organiseren van **juridische en fiscale zaken** (KvK, Belastingdienst, BNG) is bureaucratisch en kost al snel een half jaar.

Samen tempo maken

- Het bestuurlijke pad is het **kritieke pad**
- **Tempo maken** is essentieel
 - Niet alles hoeft voor fusiedatum klaar te zijn (must have en nice to have)
 - Niet alles hoeft in detail klaar te zijn; teveel dichtregelen leidt tot traagheid maar vooral frustratie en onvrede
 - Werken vanuit het bestaande (niet opnieuw tekentafel)
 - Werken met 'knippen' in proces (o.a. inrichten organisatie en plaatsingsproces)
 - Stuur op vertrouwen
- Maak **groot wat belangrijk** voor de fusie is en maak klein wat alleen maar afleidt of teveel tijd kost.

- Breng **cruciale afhankelijkheden** in beeld. Bijv. voor plaatsingsproces is eerst sociaal plan, organisatieontwerp en formatieplan nodig
- Besluitvorming vereist consultatie, adviesinwinning, raadpleging e.d. Kost veel tijd
 - Wacht **niet op het definitieve besluit**
 - Zorg ervoor dat het besluitvormende orgaan (bijv. stuurgroep) instemt met de inhoud van voorstel (vaststellen onder voorbehoud van)
- Ontwikkel producten niet alleen als dienst maar maak **deelnemers medeverantwoordelijk**

Casus OD Veluwe

Plan van aanpak met uitwerking opgaven, rollen, planning

Inrichting van projectorganisatie

Stuurgroep
Kwartiermakersteam
Projectteam
Vakteams

Routekaart als infografic
(bij iedere gelegenheid gebruiken)

Sporen
Producten
Samenhang

Aanpak fusie OD Veluwe

[Home](#)

[Inleiding](#)

[Communicatie](#)

[1. Richten](#)

[2. Inrichten](#)

[3. Verrichten](#)

[Medezeggenschap](#)

[Bijlagen](#)

Creëer overzicht

Overzicht	belangrijkste activiteiten en gebeurtenissen. Hierdoor is het project te volgen en beter te begrijpen.
Tijdslijn en planning	helpt bij het bepalen van de timing en volgorde van verschillende taken en mijlpalen. Hierdoor kunnen realistische deadlines gesteld worden.
Communicatie	mijlpalenplanning dient als communicatiemiddel. Het biedt een gemeenschappelijk referentiepunt voor iedereen die bij de fusie betrokken is en helpt om verwachtingen en prioriteiten af te stemmen.
Risicobeheer	dit stelt het fusieteam in staat om tijdig maatregelen te nemen om mogelijke vertragingen of problemen aan te pakken.
Motivatie en betrokkenheid	geeft het fusieteam en belanghebbenden een gevoel van prestatie en vooruitgang. Dit kan de motivatie verhogen en een gevoel van betrokkenheid bevorderen.
Budgetbeheer	door mijlpalen en de geschatte kosten vast te stellen, kan een mijlpalenplanning helpen bij het beheer van het fusiebudget. Dit stelt projectleden in staat om de financiële aspecten van de fusie nauwlettend in de gaten te houden.

Overzicht sporen fusie

SPOOR 1

Besluitvormingsproces

SPOOR 2

Inrichtingsproces organisatie

SPOOR 3

Plaatsingsproces

SPOOR 4

Herinrichtingsproces bedrijfsvoering

[Home](#)

[Inleiding](#)

[Communicatie](#)

[1. Richten](#)

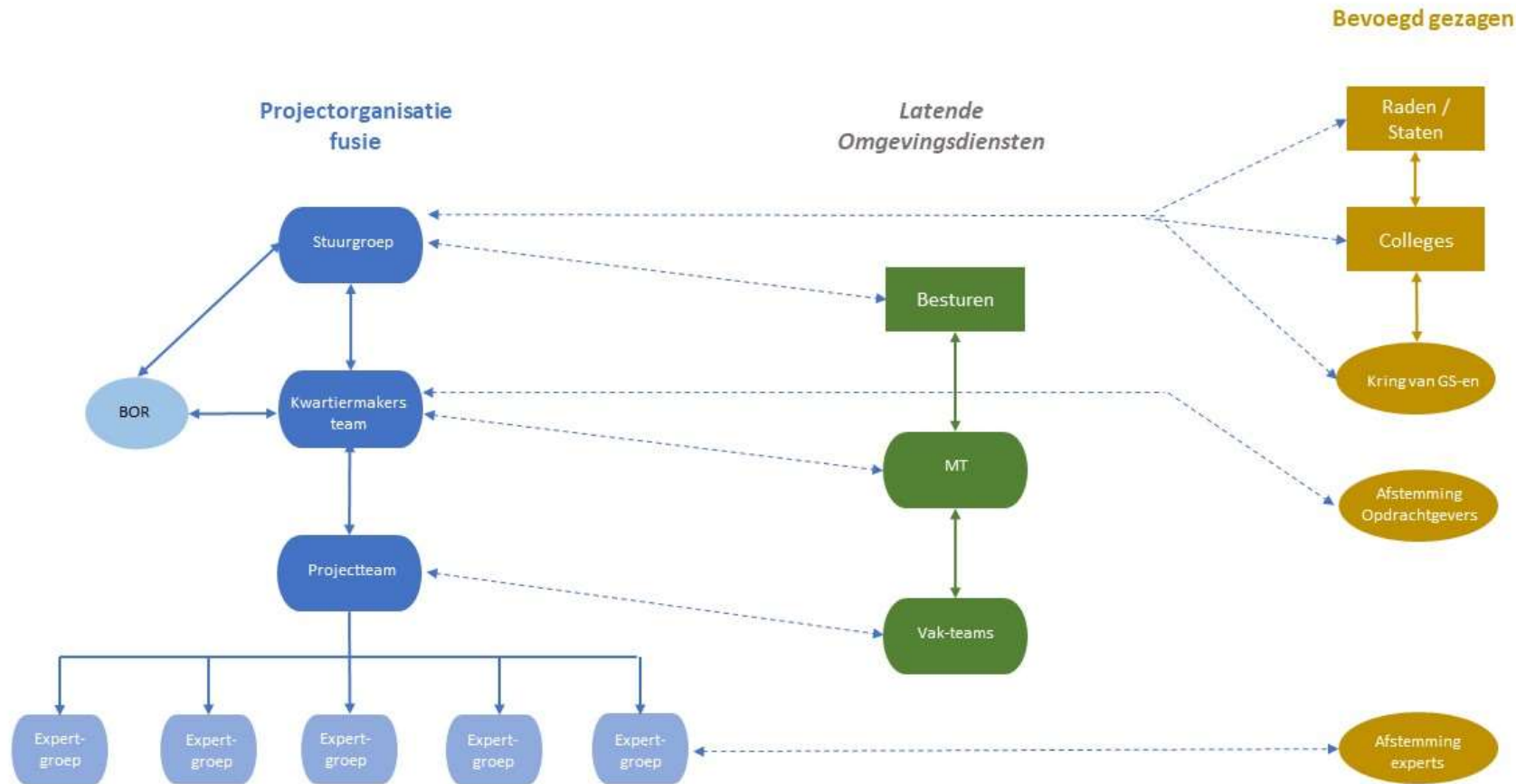
[2. Inrichten](#)

[3. Verrichten](#)

[Medezeggenschap](#)

[Bijlagen](#)

Projectorganisatie naast ...

Inrichting projectorganisatie

- Maak projectorganisatie **niet te zwaar**, wel eenduidig
- De **Stuurgroep** heeft mandaat van de deelnemende besturen om bestuurlijke besluiten te nemen in het fusieproces
 - De reguliere besturen gaan over de lopende diensten
 - Stuurgroep met vertegenwoordiging van bestuurders, bij voorkeur voorzitters van deelnemende diensten
 - Zorg voor deelname secretaris(sen) in stuurgroep, hij/zij heeft ander, organisatieperspectief voor ogen
 - Maak een lijst met taken en te nemen besluiten door de stuurgroep zodat ze weten wat van hen wordt verwacht.
- Denk na over rol van **huidige directeuren** en eventuele taakverdeling.
 - Werk met een (externe) onafhankelijke procesbegeleider
 - Optie is dat 1 van de directeuren deze rol vervult (beoogd directeur of directeur die geen rol in toekomstige dienst vervult)
- Waar mogelijk bemensing met 'trekkers' i.c. projectleiders die '**los' staan** van de te fuseren diensten. Doe dit minimaal voor de onderdelen 'overall procesbegeleiding' en HR-projectleider

Werking projectorganisatie

- **Kwartiermakersteam** voert regie op en is verantwoordelijk voor de voortgang en resultaten van het fusietraject, bewaakt de verbinding naar de eigen organisatie en haar deelnemende organisaties
- **Rol van management** latende diensten:
 - Focus op going concern
 - Veelal weghouden van fusieproces
 - Wel gezamenlijke MT-sessies houden
- Werk met **vak-teams**: focus op dagelijkse praktijk, wees duidelijk in opdracht.
- Voorkom grijs gebied tussen **projectorganisatie en going concern**. Maak duidelijke afspraken inzake taken en bevoegdheden als het gaat over o.a. vacatures, investeringen e.d.

Gemeenschappelijke Regeling

- Het **college is bevoegd** om met de voorgestelde gemeenschappelijke regeling in te stemmen, mits de raden en staten hiervoor toestemming verlenen
 - Weigering alleen mogelijk als in strijd met het recht of het algemeen belang
 - Raden en Staten bevoegd een zienswijze te geven over de regeling
- GR is feitelijk van de bevoegd gezagen en zij zijn er ook van om het op te stellen. In praktijk zal **het werk door OD's** worden gedaan
 - Maar maak deelnemers medeverantwoordelijk
 - Doe dit bijvoorbeeld in klein comité voor te bereiden; maak er geen uitgebreid proces met diverse stakeholders van (zoveel deelnemers zoveel meningen, voorkom teveel detaillisme)
 - Vervolgens voorleggen aan de ambtelijke en bestuurlijke vertegenwoordigers van alle deelnemers.

Ontwikkellessen Gemeenschappelijke Regeling

- Baseer het op de bestaande GR-en
- Zorg dat de GR is aangepast aan de actuele eisen zoals nieuwe Wgr
- Biedt gewoon aan dat er een concept tekst wordt opgesteld
- Volg pragmatisme, als bepaalde onderdelen onbekend zijn (bijv. locatie inrichting van archief, wel of geen adviescommissie), laat dit open en geef aan dat dit in later stadium wordt aangevuld.
- Heb oog voor meest 'gevoelige' onderwerpen: dit zijn veelal stemverhoudingen, vestigingslocatie en adviescommissie

Besluitvorming door deelnemers

- **Ronde 1** besluitvorming deelnemers
 - Colleges stemmen in met het voorstel om de huidige GR in te trekken en één gezamenlijke nieuwe GR vast te stellen.
 - Presidium verzoeken om de nieuwe GR aan de raden en staten aan te bieden en een zienswijze in te dienen;
 - Bedrijfsplan inclusief actuele wijzigingen en de begroting vast te stellen en het presidium te verzoeken de raden en staten hiervan kennis te laten nemen.
- **Ronde 2** besluitvorming deelnemers
 - Ronde 1 biedt inzicht in hoeverre de deelnemers positief zijn en welke zienswijzen zijn ingediend en beoordelen in hoeverre aanpassing nodig zijn dan wel andere maatregelen.
 - Colleges kennis laten nemen van de reacties/zienswijzen, de nieuwe GR vaststellen, de raden en staten verzoeken toestemming te verlenen
 - Colleges nemen het formele besluit

Ontwikkellessen Besluitvorming deelnemers

Geef een bestuursadviseur/directiesecretaris een **trekkende rol** in dit proces

Besluitvormingsproces is een traject met **veel deelnemers en vele actoren** daarbinnen:

- Ontzorg de deelnemers hierbij.
- Lever tekstvoorstellen aan die op maat gemaakt kunnen worden door de deelnemers
- Zorg wel dat het dictum ongewijzigd blijft
- Monitor het proces (verzoek om terugkoppeling, verzorg rappel etc.)

Wat als een deelnemer **niet positief besluit?**

- Primair verantwoordelijkheid van bevoegd gezag en daarmee ook de consequenties.
- Voor OD is van belang dat minimaal 2/3 van deelnemers (per regio) positief besluiten.

Mandaat en overige besluiten

- Het **mandaatbesluit** regelt dat Omgevingsdienst over de juiste bevoegdheden in mandaat beschikt. Mandaat is niet hetzelfde als dat OD ook de specifieke taak uitvoert namens opdrachtgever, mandaat regelt alleen de mogelijkheid.
- Sorteert voor op **de nieuwe bestuurlijke situatie met inrichtingsvoorstel**
 - Leden van AB
 - Samenstelling van DB en Voorzitter
 - Vergaderfrequentie en -locatie
- Diverse verordeningen, reglementen en overeenkomsten van de latende diensten omzetten naar nieuwe dienst
 - Kies voor een pragmatische benadering.
 - Veel van deze regelingen kunnen ook na de fusiedatum ook worden vastgesteld i.c. geactualiseerd.

Ontwikkellessen Mandaat en overige besluiten

Mandaatbesluit is een collegebevoegdheid

- Kies voor een **brede regeling** die uniform is voor alle deelnemers.
- Voordeel is dat er ruimte is binnen de kaders van mandaat tot maatwerkafspraken te komen en dat mandaat niet telkens aangepast hoeft te worden

Vorbereiding van **nieuw bestuur**

- Organiseer bijeenkomsten van gezamenlijke DB's en AB's om onderlinge kennismaking te faciliteren en ook de voorbereidingen voor het nieuwe bestuur te treffen
- In eerste formele bestuursvergadering formeel bekrachtigen van inrichtingsvoorstellen

Ontwerp organisatie

- Het **inrichten en bouwen** van een toekomstbestendige organisatie binnen de gestelde doelen en uitgangpunten bestaande uit
 - Visie, Besturingsfilosofie, Organisatie-/ontwerp principes
 - Organisatiestructuur en Formatieplan
 - Inrichtingskeuzes
- Maak een **procesknip** in hoofdinrichting en detailinrichting
- **Hoofdinrichting** (hoofdstructuur en hoofdkeuzes) als basis voor selectie- en plaatsingsproces van de sleutelfuncties
 - Latende diensten zijn verschillend geordend: maak uniforme inrichtingskeuzes
 - Toekomstige werkwijze en uitvoering: opdracht voor nieuw management
 - Breng bezettingsgraad in kaart: dit bepaalt de ruimte in het plaatsingsproces en daarmee welke afspraken in sociaal plan nodig zijn
- **Detailinrichting** met definitieve organisatieopzet en formatieplan als basis voor plaatsingsproces overige functies (functieboek, plaatsingsplan)

Ontwikkellessen Ontwerp van organisatie

Doordenk wat de **ontwerpstrategie** gaat worden:

- Gefaseerde aanpak: hoofd en detail
- Niet alles dichttimmeren, laat keuzes voor nieuw management
- Redelijke top down benadering met veel toelichtende en besprekingsessies, trechters, niet teveel open houden.

Maak **verbinding** met ambitie, missie en visie

- Ter onderbouwing van de te maken keuzes
- Structuur volgt strategie

Gebruik input van **vak-teams** op een juiste wijze

- Benut de uitvoeringskennis maar
- Schep geen verkeerde verwachtingen

Formatieplan

- Bepaal welke **aanvliegroute** voor formatieplan passend is.
 1. Baseren op begrote formatie (obv begrotingen latende diensten) of
 2. Baseren op te calculeren werkvoorraad (vervolgens vertalen naar formatie)
- Suggesties bij het **ontwerp** van formatieplan
 - Hanteer een methodiek om de formatie 'oud' van de latende OD's vergelijkbaar te maken. Laat dit verifiëren door het management
 - Maak een overzicht van formatie 'oud' en 'nieuw' met onderbouwing/toelichting van de gemaakte keuzes
 - Ga voor formatie primair proces zoveel uit van 'oud' = 'nieuw'. In principe geen synergie-/schaalvoordelen inboeken bij primair proces
 - Voor ondersteunend proces (management, bedrijfsvoering) per taak het schaaffect beoordelen.
 - Bepaal het uitwerkingsniveau in formatieplan: op functiegroep of cluster-/teamniveau. Laatste heeft voorkeur omdat er 'manoeuvrer ruimte' ontstaat (in plaatsingsproces wel goed uitleggen)

Ontwikkellessen Formatieplan

- Mogelijk toekomstige wijzigingen in taken en formatie alleen meenemen als er opdracht en financiering is
- Maak scherp op welke taken en formatie er **investeringen** nodig zijn
- Hanteer eventueel onderscheid in taken als er sprake is van verschillen in de financieringssystematiek
- Maak duidelijk dat ontwerp van organisatie en formatieplan een **momentopname** is, meebewegen met toekomstige ontwikkelingen blijft uitgangspunt.

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

Processen en werkwijze

- Maak een duidelijk **onderscheid** in de processen (primair proces en ondersteunende processen) en maak een keuze in welke processen leidend zijn vanaf de start
- Voor het inrichten van de werkprocessen en werkwijze wordt dezelfde aanpak gehanteerd als bij het uniformeren van het ambitie- en uitvoeringsniveau, namelijk waar het kan wegnemen van de verschillen bij de start en verder **uniformeren na fusiedatum**
- Zorg voor borging van de processen in zaaksysteem
- Pas brieven, standaardteksten en sjablonen tijdig aan, hier werken de medewerkers gelijk mee vanaf de start.

Ontwikkellessen Processen en werkwijze

- De **verschillen in takenpakketten** voor gemeenten blijven bij de fusiestart bestaan met ambitie om tot harmonisatie te komen
- Laat **vak-teams** verkennen waar de echte verschillen zitten qua werkwijze en vertaal dit naar nieuwe werkwijze voor de nieuwe organisatie
- Neem voor de brieven en sjablonen het **beste van de twee werelden** en ga na datum van fusie verder met harmoniseren en optimaliseren. Extra tip: neem brieven van een andere dienst.

Plaatsingstraject (1 van 2)

- Een fusie is juridisch gezien een '**Overgang van Onderneming**' (OvO). De OvO beschermt de rechtspositie van werknemers. De OvO is een belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van het sociaal plan. Alle werknemers gaan van rechtswege over naar de nieuwe omgevingsdienst.
 - Alle bestaande arbeidsovereenkomsten gaan automatisch over naar de nieuwe organisatie, medewerkers ontvangen plaatsingsbrief, geen nieuw arbeidscontract.
 - Alle bestaande primaire arbeidsvoorwaarden, zoals salaris, omvang dienstverband, verlof en pensioen blijven behouden.
- Maak een **procesknip** in het plaatsingsproces
 - Eerst de plaatsing/selectie van de sleutelfuncties
 - Daarna de plaatsing van de overige functies.

Een gefaseerde benadering biedt ruimte in de planning en zorgt ervoor dat het toekomstig management tijdig in positie kan worden gebracht.

Ontwikkellessen Plaatsingsproces

- Naast HR-kennis over organisatieverandering noodzakelijk voldoende **capaciteit voor HR-uitvoering** in huis te hebben.
- Plaatsingsproces is voor de meeste medewerkers het meest tastbare en cruciale. Tegelijkertijd is het een langdurig en ook wel **technisch complex** proces. Dit vereist:
 - Zorgvuldige communicatie in woord en geschrift.
 - Individuele of in (klein) groepsverband aandacht en gesprekken.

Plaatsingstraject (2 van 2)

SOCIAAL STATUUT EN SOCIAAL PLAN ALS KADER

Plaatsing/Selectieproces sleutelfuncties = fase 1

Vorbereiding

- Plaatsingsinformatie medewerkers
- Hoofdontwerp organisatie en aanwijzen sleutelfuncties
- Functieboek deel 1: sleutelfuncties
- Inrichting plaatsing/selectieprocedure sleutelfuncties en opstellen wervingsprofielen

Uitvoering plaatsing-/selectieproces

- Belangstelling interne kandidaten = ronde 1
- Advies door selectie- en adviescommissie
- Besluit benoeming directeur door bestuur
- Besluit aanstelling overige sleutelfuncties door beoogd directeur
- Werving externe kandidaten in geval van vacatures = ronde 2
- Besluit overige sleutelfuncties door beoogd directeur

Plaatsingsproces overige functies = fase 2

Vorbereiding

- Plaatsingsinformatie medewerkers
- Detailontwerp organisatie en formatieplan
- Functieboek deel 2: overige functies
- Inrichting belangstellingsregistratieprocedure

Uitvoering plaatsingsproces

- Indicatief plaatsingsplan door was-wordt-vergelijking (brief met indicatie functie)
- Verrichten belangstellingsregistratie
- Concept plaatsingsplan na belangstellingsproces
- Advies van Plaatsingsadviescommissie (PAC)
- Plaatsingsbesluit werkgever (brief met voorlopige plaatsing)
- Bedenkingenprocedure (brief met definitieve plaatsing indien geen bedenkingen)
- Besluit werkgever bedenkingen
- Geschillenbeslechting

[Home](#)
[Inleiding](#)
[Communicatie](#)
[1. Richten](#)
[2. Inrichten](#)
[3. Verrichten](#)
[Medezeggen-
schap](#)
[Bijlagen](#)

Sociaal plan (1 van 2)

Sociaal statuut, sociaal plan, sociaal beleid zijn allemaal begrippen, die hetzelfde doel hebben: facilitering bij of tijdens organisatieveranderingen.

Een **sociaal statuut** heeft als doel om de uitgangspunten en de rechtspositionele waarborgen vast te leggen, die nodig zijn om de personele gevolgen van een wijziging of inkrimping van de organisatie op een sociaal verantwoorde wijze te regelen zoals:

- Uitgangspunten bij organisatieaanpassing i.c. reorganisatie
- Plaatsingsregels, procedure en –plan
- Arbeidsvoorwaarden
- Werkgelegenheidsafspraken

Een **sociaal plan** is een civielrechtelijke overeenkomst met een bepaalde duur en bevat vaak nadere arbeidsvoorwaardelijke afspraken en is een (nadere) invulling van de kaders in het sociaal statuut om de personele gevolgen van een bedrijfseconomisch ontslag te verzachten.

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

Sociaal plan (2 van 2)

- In Gelderland is het **Gelders Sociaal Statuut** van toepassing op alle organisatieveranderingen bij de Gelderse Omgevingsdiensten.
- Het **Sociaal Plan OD Veluwe** is aanvullend op het Gelders Sociaal Statuut om specifieke afspraken te maken voor de fusie van beide omgevingsdiensten. Essentieel is te zorgen dat het plaatsingsproces – in de eerste fase – alleen betrekking heeft op medewerkers van beide omgevingsdiensten en niet ook andere Gelderse diensten. Het sociaal plan zet een **'hek'** om beide diensten.
- De totstandkoming van het sociaal plan is een **onderhandelingsproces** tussen werkgever en werknemer.
- Overeenstemming over het Sociaal plan is voorwaardelijk – en daarmee **planning kritisch** – voor het vervolgproces van de fusie. Het Sociaal plan is nodig om tot plaatsing van medewerkers over te gaan.

Ontwikkellessen Sociaal plan

- Voor medewerkers van omgevingsdiensten is veelal de **Cao gemeenten** van toepassing en soms Cao provincies. Maak tijdig een keuze, bij voorkeur zelfs in de richtingsfase.
- Start de onderhandelingen met het gezamenlijk **benoemen van onderwerpen** waarover nadere afspraken nodig zijn.
- Organiseer als werkgever een **medewerkersraadpleging** over het onderhandelingsresultaat, naast de ledenraadpleging door de vakverenigingen. Dit vergroot het draagvlak.

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

Plaatsingsinformatie

- Breng per medewerker de juiste **functie-informatie** in kaart:
 - Persoonlijk arbeidsvoorwaardenoverzicht (PAO): per medewerker de arbeidsvoorwaarden en (mogelijk) overige belangrijke HR-afspraken.
 - WAS-lijst voor functie-informatie: actuele feitelijke werkzaamheden, functiebeschrijving en (vastgelegde) ontwikkelafspraken
- Het **organisatieontwerp en formatieplan** is de basis voor het functieboek. In ODVeluwe is gewerkt met 'procesknippen', zowel voor het organisatiespoor als het plaatsingsspoor
 - Aanwijzen van sleutelfuncties op basis van het hoofdontwerp
 - Formuleren van overige functies op basis van het detailontwerp
- De **sleutelfuncties** zijn posities die van vitaal belang zijn voor de nieuwe organisatie. Dit zijn altijd de leidinggevende posities (directie/management) maar mogelijk ook andere functies die een sleutelrol vervullen zoals controller, bestuursadviseur.

Ontwikkellessen Plaatsingsinformatie

- Zorg dat de functie-informatie per medewerker op orde is en hiervoor **functie-onderhoud** heeft plaatsgevonden.
 - Als dit ontbreekt of onduidelijk is dan blijft dit het hele plaatsingstraject achtervolgen.
 - Gaat om feitelijke taken en werkzaamheden en niet datgene wat (eventueel) verouderd op papier staat.
 - Medewerker verifieert functie-informatie
- Het aanwijzen van sleutelfuncties vereist instemming van de BOR. Overleg hierover intensief met de BOR en **onderbouw de keuze** voor met name de overige sleutelfuncties (indien van toepassing)

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

Functieboek

- Het functieboek is een afgeleide van het organisatieontwerp en formatieplan.
- Bij de ontwikkeling van het functieboek is een aantal keuzes te maken:
 - **Systematiek:** De meeste omgevingsdiensten hanteren HR21 als meetlat voor functiebeschrijving en -waarderingen.
 - **Informatiebronnen:** Welke documenten worden aanvullend gebruikt? Denk aan WAS-informatie, functieboeken andere organisaties of regio.
 - **Diepgang:** Functieboeken van de latende omgevingsdiensten verschillen veelal in opzet en mate van gedetailleerdheid. De opgave is te komen tot een uniformering die op draagvlak kan rekenen en past bij de besturingsfilosofie.
 - **Nieuw versus bestaand:** Bepaal welke niet bestaande functies nodig zijn (vloeit voort uit organisatieontwerp) en stel vast in hoeverre 'nieuwe' functies wel of geen onderdeel uitmaken van het plaatsingsproces.
 - **Toetsing:** Bepaal of het functieboek wel of niet (extern) wordt getoetst om eventuele onvolkomenheden voor het plaatsingstraject eruit te halen.

Ontwikkellessen Functieboek

- Maak een overzicht van functies '**oud**' en '**nieuw**' ten behoeve van de betrokkenen (medewerkers, BOR en Plaatsingsadviescommissie).
- Zie het functieboek als een '**levend**' document. Communiceer dit ook en kondig een evaluatie i.c. herijking aan na de fusie. Eventuele onvolkomenheden of nieuwe ontwikkelingen kunnen opgevangen worden zonder dat het proces te lang gaat duren.

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

Procedure sleutelfuncties

- Het sociaal statuut of sociaal plan bevat meestal de bepaling dat de **werkgever de procedure** op- en vaststelt:
 - De werkgever kan, na instemming van de BOR, sleutelfuncties aanwijzen
 - Deze sleutelfuncties worden o.b.v. geschiktheid ingevuld
 - De werkgever komt met de BOR een selectieprocedure overeen
- De procedure moet een transparante en uitlegbare **set spelregels en werkwijze** bevatten:
 - Wanneer is sprake van selectie en wanneer van plaatsing?
 - Welke procedure geldt voor de nieuwe directeur?
 - Wat betekent geschiktheid en welke regels gelden bij gelijke geschiktheid?
 - Welke afspraken zijn er voor de selectiegesprekken en (mogelijk) een (ontwikkel)assessment?
 - Wat is de samenstelling en rol van selectie- en adviescommissie?

Ontwikkellessen Procedure sleutelfuncties

- **Selectie of plaatsing** is afhankelijk van de categorie kandidaten. Als medewerker nu ook de functie vervult dan is het plaatsing. Zo niet, maar is wel belangstelling dan vindt beoordeling (selectie) plaats.
- Heb oog voor een **evenwichtig resultaat** zonder voor te sorteren (niet toegestaan). Als sleutelfuncties grotendeels door medewerkers vanuit één OD worden ingevuld dan is dit niet goed voor het draagvlak.
- **Samenstelling selectie- en adviescommissie:** kies voor bestuurder iedere regio met beslissende adviesrol en secretarissen en vertegenwoordiger BOR met adviesrol

Uitvoering proces sleutelfuncties

- De uitvoering vindt (in eerste fase) plaats met **interne medewerkers** die
 - Vanuit huidige functie in aanmerking komen en belangstelling hebben
 - Op eigen initiatief solliciteren (selectie)
- Als er geen geschikte interne kandidaten zijn dan volgt een **openbare selectieprocedure** (in tweede fase) en kunnen externe kandidaten hun interesse kenbaar maken.
- De **selectie- en adviescommissie** geeft:
 - Advies aan de bestuursvoorzitters over de invulling van de directeursfunctie
 - Advies aan de voorgenomen directeur over de invulling van overige sleutelfuncties
- De werkgever beslist welke kandidaat op een sleutelfunctie komt. Het **bestuur beslist** over de directeursfunctie en mandateert de directeur voor de overige sleutelfuncties

Ontwikkellessen Procedure sleutelfuncties

- Medewerkers met belangstelling voor sleutelfunctie vragen om **sollicitatie-/motivatiebrief** in te dienen
- Beoordeling van de interne kandidaten gebeurt door de selectie-/adviescommissie. Zorg dat eerst de **procedure voor de directeursfunctie** plaatsvindt.
- Waak ervoor dat de selectie- en adviescommissie de procedure strikt volgt en bij plaatsing niet alsnog **beoordeling van functioneren** betreft.

Belangstellingsregistratie

- In het sociaal plan kan de afspraak kan worden gemaakt om een **belangstellingsproces** in te richten. Medewerkers kunnen dan hun belangstelling voor een andere functie kenbaar maken dan waar ze (indicatief) op worden geplaatst.
- Bij OD Veluwe is onderscheid gemaakt in **horizontale** belangstelling (voor functies op gelijk functieniveau) en **verticale** belangstelling (voor functies op een hoger functieniveau en voor de rol van coördinator).
 - De horizontale belangstelling wordt meegenomen in het plaatsingsproces
 - De verticale belangstelling is een pre-sollicitatie en maakt geen onderdeel uit van het plaatsingsproces
 - De verticale belangstelling geeft het management inzicht in de loopbaanwensen kan worden gebruikt als de betreffende functies na het plaatsingsproces open staan voor sollicitatie

Ontwikkellessen Belangstellingsregistratie

Een belangstellingsregistratie heeft voordelen maar kent ook **risico's** als de procedure ruimte laat voor interpretatie en er onduidelijkheid bestaat over:

- Invloed van verticale belangstelling
- Belangstelling voor nieuwe functies (valt buiten plaatsingsproces)
- Opvatting van plaatsing advies commissie (PAC) om medewerkers te beoordelen of zij geschikt zijn dan wel geschikt te maken zijn (niet van toepassing voor verticale belangstelling)

Plaatsingsproces overige functies (1 van 2)

- Invulling van overige functies gebeurt door plaatsing (**niet o.b.v. geschiktheid**) van medewerkers waarbij de feitelijke functie en de werkzaamheden van de medewerker uitgangspunt zijn.
- Het plaatsingsproces is een **'technische' plaatsing** op de beschikbare functies binnen de nieuwe dienst en geen vaststelling van het feitelijke werkpakket (dat denken medewerkers vaak).
 - De functiebeschrijving bevat veelal een algemene taaktypering en werkzaamheden
 - Het werkpakket is een zaak van overleg tussen de leidinggevende en medewerker
- Onder de verantwoordelijkheid van de nieuwe directeur wordt het **concept-plaatsingsplan** opgesteld en aangeboden aan de plaatsing advies commissie (PAC)

Ontwikkellessen Plaatsingsproces overige functies

- Voer een **proefplaatsing** uit zodat een beeld ontstaat van de 'ruimte' en potentiële 'knelpunten'.
- Heb oog voor de **impact van wijziging functiebenaming**. Plaatsing op functies met dezelfde functieschaal lijkt geen issue maar de functiebenaming doet er vaak wel toe, bijvoorbeeld of iemand medewerker Ontwikkeling, Beleidsuitvoering of Adviseur wordt.
- Geef een **uitgebreide toelichting** hoe het plaatsingsplan tot stand is gekomen, wat de uitgangspunten waren en welke afwegingen zijn gemaakt. Voor de medewerkers en de PAC is het essentieel om dit te kunnen beoordelen.

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

Plaatsingsproces overige functies (2 van 2)

- De **PAC** bestaat een extern lid vanuit zowel de werkgevers- als werknemerskant. Zij wijzen gezamenlijk een extern onafhankelijke voorzitter aan.
- De PAC **beoordeelt** het concept plaatsingsplan.
 - Toetst of de plaatsingsregels vanuit het sociaal plan goed en zorgvuldig zijn toegepast
 - Geeft advies aan de werkgever/directeur
- De betrokkenen bij de nieuwe dienst (bestuur, directie, management) hebben geen rol of invloed op de samenstelling en uitvoering door de PAC. De PAC **opereert onafhankelijk**.
- Het advies van de PAC vereist een **besluit van de werkgever** (lees bestuur) met een inhoudelijke onderbouwing indien – op onderdelen – van het advies wordt afgeweken.
- Met het besluit van werkgever is sprake van **voorlopige plaatsing** en kunnen medewerkers hun **bedenkingen** uiten, indien hiervan sprake is.

Ontwikkellessen Plaatsingsproces overige functies

- Voorkom onduidelijkheid in **taak en rol van de PAC**. Uiteraard is het sociaal plan het kader maar er kan interpretatieruimte zijn. Maak als werkgever het volgende helder:
 - Karakter van de plaatsing en geen selectie (is taak van nieuwe management)
 - Functie van belangstellingsregistratie
 - Beschikbaar stellen van informatie (o.a. geen gespreks-/beoordelingsverslagen)
- **Afwijken van PAC-advies** kan. Wees bewust dat bij sterke afwijking dit effect zal hebben op het bedenkingproces.

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

Inrichten bedrijfsvoering

- De bestuurlijke uitgangspunten en bedrijfsplan geven de koers en kaders voor de bedrijfsvoering van de nieuwe dienst. Ten aanzien van de **koers**
 - Bedrijfsvoering geheel in eigen beheer realiseren
 - Bedrijfsvoering grotendeels inkopen bij gastorganisatie(s)
 - Combi van beide varianten
- Bedrijfsvoeringsplan omvat de inrichting van de verschillende bedrijfsvoeringfuncties (de zogenaamde **PIOFJACH functies**)
- **Essentieel en minimaal**
 - Personeels- en salaris- en financiële administratie moet operationeel zijn om te kunnen starten
 - Duidelijkheid over huisvestigingslocatie
 - Keuze in gebruik en aanschaf ICT-systemen en -tools
 - Planning en Control op orde

Ontwikkellessen Bedrijfsvoering

- Bij **afweging** eigen beheer versus inkoop: Kijk goed naar de lopende termijn/afspraken
- Lessen in geval van proces met gastorganisatie
 - Achterhaal z.s.m. of de gastorganisatie(s) dienstverlening/huisvesting willen blijven leveren voor de nieuwe dienst
 - Laat een intentiebesluit nemen
 - Ga met elkaar in gesprek over nieuwe wensen/eisen en werk dit uit in een plan, verwerk dit vervolgens in nieuwe DVO
- Tijdige procedure starten voor
 - Aanvragen nummers (KvK, BD, BNG e.d.)
 - Contractaanpassingen met toeleveranciers (UWV, Verzekeraars, dienstverleners e.d.)

Financieel plan

- In richtingsfase is samen met het bedrijfsplan een **rudimentaire** exploitatie- en fusiebegroting opgesteld. Deze begrotingen vormden de basis voor:
 - Besluitvorming door de besturen van latende omgevingsdiensten (richtingsfase)
 - Besluitvorming door de bevoegd gezagen, met eventuele aanpassingen (inrichtingsfase)
- In de inrichtingsfase volgt de **uitwerking** van het financieel plan
 - Met een financiële vertaling van de gemaakte keuzes in inrichtingsfase
 - Als voorbereiding op de eerste formele begroting van de nieuwe dienst (na formele fusiestart)
- Het **financieel plan** omvat
 - Uitwerking (verbijzondering) van exploitatiebegroting
 - Voortgang en verantwoording van fusiebegroting
 - Ontwikkeling financiële regels en afspraken (o.a. weerstandsvermogen, financiële verordeningen)

Ontwikkellessen Financieel plan

- **Rudimentaire begroting** (richtingsfase) moet de (financiële) kaders en uitgangspunten van nieuwe dienst bevatten
- Besluitvorming door bevoegd gezagen bestrijkt nagenoeg de gehele inrichtingsfase. **Ruimte** om rudimentaire begroting te wijzigen is daarmee **beperkt**.
 - Aan voorkant voldoende 'financiële ruimte' borgen
 - Substantiële financiële mutaties laten landen in eerste formele begroting van nieuwe dienst (of daarna met begrotingswijzigingen)

Liquidatieplan

- Met aangaan van nieuwe GR worden latende omgevingsdiensten als **rechtspersoon opgeheven**. Dit vereist een liquidatieplan. De 'oude' GR-en bevatten regels voor het opheffen en regels voor het liquidatieplan.
- Een **liquidatieplan** omvat de juridische- en bedrijfseconomisch/financiële en personele aspecten bij de opheffing van de GR-en en overdracht van vermogen en rechten en plichten aan de nieuwe GR.
- De latende diensten stellen ieder afzonderlijk een **eigen liquidatieplan**.
 - Het liquideren i.c. afwickelen is een individuele verantwoordelijkheid
 - De latende diensten spreken gelijke uitgangspunten en spelregels af; de plannen worden in samenhang ontwikkeld.
- De **administratieve afwikkeling** van de liquidatie vindt **na fusie** plaats, gekoppeld aan de jaarrekening van ieder van de latende diensten. Dit betekent
 - Voor de feitelijke fusie zijn afspraken gemaakt over 'hoe liquideren'
 - Afwikkeling vindt plaats door algemeen besturen van latende diensten (deze zijn in bedrijf totdat liquidatie voltooid is).

Ontwikkellessen Liquidatieplan

- Proces van liquidatieplan
 - Uitgangspuntennotitie door DB's van latende diensten
 - Concept liquidatieplan met uitwerking door colleges
 - Administratieve afwikkeling liquidatie door AB's latende diensten
- Focus ligt op **financiële liquidatie**
 - Betrek de accountant
 - Stem af met financiële opdrachtgevers van deelnemers

Informatieplan

Een informatieplan heeft focus op het gebruik van data en informatie in de primaire, sturende en ondersteunende processen (aanschaf en gebruik van de systemen is onderdeel bedrijfsvoeringsplan). Hierbij worden drie thema's onderscheiden:

1. Op orde brengen van informatiebeheer
De latende organisaties stellen beiden een plan van aanpak op voor het **formeel afsluiten** van het **informatiebeheer** en voor **overdracht** naar de nieuwe organisatie.
2. Visie op informatievoorziening en informatiegericht werken
 - **Beleidsplannen** met elkaar **in lijn brengen** c.q. kiezen welk beleid leidend is voor de nieuwe organisatie;
 - **Projectportfolio** samenvoegen en plannen **in samenhang** met elkaar uitvoeren.
3. Basis **IV-landschap op orde**
Breng op eenduidige wijze het totale IV-landschap van de latende organisaties in beeld. Werk een **doelsituatie** uit om gezamenlijk naartoe te werken.

Ontwikkellessen Informatieplan

- Onderschat dit onderdeel niet en neem genoeg als zaken nog niet gaan zoals gewenst
- Betrek de archivaris al zoveel mogelijk vanaf de start bij je stappen rond het informatiebeheer
- Bepaal als latende organisaties een **gelijk vertrekpunt** waaruit je werkt
- Maak **realistische keuzes** in wat voor aanvang van de fusie gedaan moet zijn en wat later kan
- Zorg dat wat je doet, bijdraagt aan de nieuwe organisatie
- Draag zorg voor goede afstemming met **aanpalende thema's** zoals het bedrijfsvoeringsplan/ICT

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggenschap](#)[Bijlagen](#)

Fuseren doe je zo...

FASE 3: VERRICHTEN

Implementeren nieuwe dienst

- **Verrichtingsfase** is gericht op het daadwerkelijk in- en uitvoeren van de inrichtingskeuzes, verzorgen van de dienstverlening en door ontwikkelen van de nieuwe organisatie
- Inrichtings- en implementatiefase **overlappen** elkaar
 - Inrichting loopt ook door na fusiedatum, indien nodig nog de ondersteuning hiervoor regelen
 - Implementatie start voor de fusiedatum, cruciaal is tijdig nieuw management beschikbaar.
- Fusie is met start niet klaar, dan begint het **'echte werk'** pas
 - Niet alles kan in inrichtingsfase worden geregeld
 - Nieuw management tijdig verantwoordelijk maken
- Zorg dat **overdracht** is geregeld
 - Overdracht van taken en verantwoordelijkheden van projectorganisatie naar nieuwe (lijn)organisatie
 - Maak een overdrachts- en opgavenplan

Zorg dat de nieuwe organisatie **twee maanden** voor fusiedatum al zoveel mogelijk **werkt volgens de nieuwe lijnen**.

- Nieuw management in nieuwe rol (eventueel naast bestaande)
- Nieuwe managers voor 'alles' aanspreekpunt van medewerkers. Managers (oud en nieuw) regelen het onderling achter de schermen.
- Start ook als nieuw MT (naast bestaande MT's)
- Zorg voor checklist voor alle concrete operationele zaken die voor fusiedatum geregeld moeten zijn

Casus OD Veluwe

Overdracht regelen zodat iedereen op vlieghoogte is

In positie brengen van nieuw management en medewerkers

Benoeming van alle relevante opgaven voor implementatie

Focus / opdracht nieuw management voor fusiedatum

- Scherp inzicht krijgen in werkvoorraad
- Bemensing regelen (o.a. inhuurcontracten)
- Borgen dat ondersteuning / faciliteiten gereed zijn (o.a. werkende systemen)
- Werken aan teamvorming

Iedereen tijdig in positie

- Zorg dat **nieuw bestuur** is ingericht
- Afspraken op **managementniveau** is essentieel
 - Tussen (nieuw) management en projectorganisatie
 - Tussen nieuw en oud management
 - Tussen nieuwe managers
- Laat **medewerkers** in verschillende vakdisciplines kennis met elkaar maken, niet alleen door de verbinding aan te gaan maar ook om te kijken waar de opgaven ligt.

- Voorkom dat **vertrekkende directeur(en)** niet over zijn/haar graf gaat regeren.
- Kom met een aanpak/strategie waarmee de **teams/afdelingen** echt eigenaar zijn en verantwoordelijkheid nemen
- Andere **(overheids)organisaties** moeten ook tijdig in positie zijn om voorbereidende werkzaamheden te treffen. Dit is in praktijk weerbarstig en vraagt veel tijd (KVK leidend is voor veel instanties (KVK, BNG, Belastingdienst ivm Loonheffing, BTW).

Opgavenplan

- Het fusieproces omvat veel onderdelen die niet voor iedereen even duidelijk zijn of nauw is gevolgd. Het is zaak dit samen te vatten in een **overdrachts- en opgavenplan**.
- **OD Veluwe** heeft inrichtings- en implementatie opgesteld
 - Oplevering door projectorganisatie als aanbod aan nieuw management
 - Uitleg en onderbouwing van keuzes
 - Inzicht bieden in de opgaven voor de nieuwe organisatie
- **Bouwstenen** Opgavenplan
 - Ambities
 - Opdracht
 - Financieel model
 - Organisatiemodel
 - Besturingsmodel
 - Samenwerkingsmodel
 - Uitvoeringsmodel
 - Personeelsmodel
 - Informatiemodel
 - Bedrijfsvoeringsmodel

Ontwikkellessen Opgavenplan

Management en medewerkers zijn niet altijd op de hoogte van de keuzes en gevolgde argumentatie:

- Breng iedereen op juiste vlieghoogte
- Maak een hapklare samenvatting van keuzes en kaders
- Communiceer dit als startpunt voor de verrichtingsfase

Fuseren doe je zo...

MEDEZEGGENSCHAP

Medezeggenschap

De medezeggenschap van de OR bij gemeenten is ingekaderd door specifieke wetten en regels

- Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)
- Wet op de Ondernemingsraden (WOR)
- Cao Gemeenten

De Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) is van belang omdat die de rechtspositie van ambtenaren in grote lijnen gelijk stelt met werknemers in niet-overheidsorganisaties.

De wet op de Ondernemingsraden (WOR) verschaft de OR medezeggenschap.

De Cao Gemeenten speelt een belangrijke rol in het reguleren van medezeggenschap door de OR omdat deze de bevoegdheden van het Lokaal Overleg vastlegt. In het LO wordt overeenstemming bereikt over enerzijds de invoering, wijziging of intrekking van lokale regelingen/bepalingen op basis van de ruimte die artikelen in de cao geven en anderzijds afspraken over een sociaal statuut/plan.

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

Ondernemingsraad

- De OR-en van de latende diensten hebben een rol in de **richtingsfase**, in de **inrichtingsfase** is de BOR aan zet. Voor de **verrichtingsfase** moet de nieuwe OR in positie komen.
- De BOR heeft het **mandaat om namens de OR-en** van de latende diensten over alle aangelegenheden betreffende de fusie het overleg met de WOR-bestuurders te voeren, advies uit te brengen en instemming te verlenen of onthouden met voorgenomen besluiten (artikel 25 en 27 WOR).
- Richt de BOR op met een **convenant**.
- De BOR heeft instemmings-, advies- en informatierecht. Maak vooraf duidelijke afspraken wat de taken en bevoegdheden van de BOR zijn.
- Investeer veel in **informeel** overleg en afstemming. Voorkom schriftelijke correspondentie over en weer.
- Wees **transparant** richting de BOR; is wel afhankelijk hoe de BOR hiermee omgaat. Maak dus ook duidelijk waar de BOR niet over gaat, los van het feit dat de BOR alle relevante informatie ontvangt en ook ongevraagd advies kan uitbrengen.

De **bijzondere ondernemingsraad (BOR)** wordt opgericht om onnodig dubbel werk te voorkomen doordat iedere **bestaande OR apart** met zijn eigen bestuurder blijft overleggen.

- Voor BOR-leden is het allemaal nieuw; enorme behoefte aan overzicht, planning en daarbij weten wanneer wat van BOR wordt verwacht.
- Stimuleer dat BOR een (extern) **adviseur** kan inschakelen
- Semantische discussies zijn niet te voorkomen. Ga vooral het gesprek aan en juist niet overgaan tot opstellen van teksten.

Overleg met vakbonden

- Het overleg met de vakbonden heeft het karakter van **onderhandeling**. Een akkoord over het sociaal plan is het resultaat van een onderhandelingsproces.
- **Lessen en tips** bij overleg met vakbonden
 - Benoem onderwerpen waarover nadere afspraken nodig zijn
 - Zorg voor voldoende onderhandelingsruimte
 - Biedt alternatieve opties
- Ondanks dat het Sociaal Plan (concrete) afspraken bevat, is er altijd sprake van **interpretatieruimte**. Een bekend voorbeeld is het hanteren van een belangstellingsprocedure en de rol van de onafhankelijke plaatsingsadviescommissie daarbij. Zaak is om als werkgever bewust te zijn van deze interpretatieruimte en daar naar te handelen.

Als werkgever vindt **overleg met de vakorganisaties** van werknemers plaats over het sociaal plan. Doel is het bereiken van een akkoord over de rechten en uitgangspunten van medewerkers bij de overgang naar de nieuwe dienst.

Normaliter vindt het overleg plaats met de vakorganisaties CNV Connectief en FNV Overheid.

The background image shows a coastal landscape. On the left, there is a house with a dark tiled roof and a chimney, surrounded by greenery. A paved path leads from the house towards the right. In the foreground, a person in a black coat and a child in a red jacket are walking a black dog on a sandy path through tall, dry grass. The sky is blue with white clouds.

Fuseren doe je zo...

BIJLAGEN

Voorbeeld documenten

Richtingsfase

- Quick scan toekomstige samenwerking
- Verdiepend onderzoek toekomstige samenwerking
- Intentieverklaring
- Bedrijfsplan inclusief indicatieve begrotingen

Inrichtingsfase – Voorbereiding

- Plan van aanpak / Routekaart Inrichtingsfase
- Proces- en productenplanning
- Routekaart gevisualiseerd

Inrichtingsfase – Besluitvormingsspoor

- Gemeenschappelijke Regeling
- Collegevoorstel eerste ronde
- Collegevoorstel tweede ronde
- Addendum Bedrijfsplan en begroting
- Mandaatbesluit ODVeluwe

Inrichtingsfase – Organisatiespoor

- Organisatieplan
- Formatieplan
- Producten- en Diensten Catalogus

Inrichtingsfase – Personeelsspoor

- Gelders Sociaal Statuut
- Sociaal plan
- Functieboek
- Procedure sleutelfuncties

Inrichtingsfase – Bedrijfsvoering

- Informatieplan
- Uitgangspunten financiële liquidatie

Verrichtingsfase

- Inrichtings- en Implementatieplan

Medezeggenschap

- Convenant BOR
- Format instemmings- en adviesaanvraag BOR
- Overzicht advies en instemmingsrecht BOR

Colofon

Omgevingsdienst Veluwe

- Menno van Dam (directeur OD Veluwe)
- Jacob Jan Feenstra (vml directeur OD Noord-Veluwe)
- Frank van Nijkerken (partner Arena Consulting, extern procesbegeleider)
- Elise van Leest (directeur ELvL Consulting, extern adviseur)

[Home](#)[Inleiding](#)[Communicatie](#)[1. Richten](#)[2. Inrichten](#)[3. Verrichten](#)[Medezeggen-
schap](#)[Bijlagen](#)

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek
t.a.v. de voorzitter
per e-mail

**DG Milieu en
Internationaal**
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's

Rijnstraat 8
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
postbusVTH@minienw.nl

Datum 1 april 2025
Betreft Beoordeling 1^e voortgangsrapportage robuuste
omgevingsdienst

Onze referentie
IENW/BSK-2025/62384

Bijlage(n)
3

Geachte heer Van Oostrum,

Allereerst wil ik u hartelijk bedanken voor het aanleveren van de voortgangsrapportage in verband met het proces om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. Een omgevingsdienst die voldoet aan de robuustheidscriteria is de basis voor een sterk VTH-stelsel. Hoewel een goede taakuitvoering over meer gaat dan voldoen aan de robuustheidscriteria, zijn deze criteria randvoorwaardelijk. Uw voortgangsrapportage is door het ministerie grondig geanalyseerd en beoordeeld met ondersteuning van Ambïent Advies B.V. In deze brief wordt een nieuwe inschatting gegeven over de haalbaarheid om op 1 april 2026 robuust te zijn en ga ik kort in op het bijbehorende vervolgproces.

Inschatting haalbaarheid robuuste Omgevingsdienst op 1 april 2026

De inschatting van de haalbaarheid is gebaseerd op uw voortgangsrapportage over de periode 1 april 2024 tot en met 30 november 2024. Als u aanvullende informatie heeft aangeleverd naar aanleiding van de concept-managementsamenvatting met de voorlopige inschatting over de haalbaarheid die u op 31 januari 2025 is toegezonden, is die informatie ook betrokken bij de beoordeling. Op basis van de aangeleverde informatie is bezien of de taxatie van zowel de individuele randvoorwaarden en kritische prestatie indicatoren (kpi's), als ook het oordeel over de haalbaarheid kon worden bijgesteld. De methode die gebruikt is om de haalbaarheid in te schatten met zowel aandacht voor de individuele taxatie van de kpi's als het komen tot een algemene taxatie per omgevingsdienst staat beschreven in de rapportage opgenomen in bijlage 1.

Oordeel (rood): de inschatting is nog steeds dat uw omgevingsdienst op 1 april 2026 niet robuust is.

Toelichting

Uw voortgangsrapportage, die op 20 januari 2025 is aangeleverd, bevatte voldoende informatie om een goede analyse te maken van de haalbaarheid om op 1 april 2026 te voldoen aan de robuustheidscriteria. Hierbij is ook gekeken naar de punten die o.b.v. de zelftoets reeds voldeden. Op grond van uw aangeleverde informatie, is op dit moment de conclusie dat uw omgevingsdienst naar verwachting op 1 april 2026 niet robuust is. Hiermee is de inschatting niet bijgesteld ten opzichte van de beoordeling van het plan van aanpak. De gedetailleerde analyse van elke randvoorwaarde en kpi, met daarbij de duiding en eventuele informatie die nog ontbreekt, vindt u in bijlage 2.

Deze conclusie komt deels overeen met het oordeel dat u zelf in de voortgangsrapportage aangeeft. Van een drietal kpi's volg ik uw beoordeling en heb ik het oordeel van 'rood' naar 'oranje' bijgesteld. Dit zijn: kpi 3 (innovatiebudget >1% van de begroting), kpi 4 (afspraken toereikend bij het terugnemen van milieugerelateerde plustaken) en tot slot kpi 5 (BI-strategie).

Van de volgende randvoorwaarden neem ik uw eigen beoordeling in de voortgangsrapportage niet over:

- De randvoorwaarde *het maken van onderscheid in taken voor wat betreft omzet* beoordeelt u 'oranje'. Hier spreekt u van een risicomodule, maar deze informatie heeft geen relatie met het maken van onderscheid tussen taken (basistaken, milieugerelateerde plustaken en niet-milieugerelateerde taken) op de begroting. Omdat u niet aan deze randvoorwaarde voldoet is ons oordeel 'rood'.
- De randvoorwaarde *overdracht basistaken* heb ik 'rood' beoordeeld waar u zelf 'groen' oordeelde. Niet alle basistaken zijn namelijk overgedragen omdat provincie Gelderland haar basistaken bij de omgevingsdienst regio Nijmegen en omgevingsdienst regio Arnhem heeft belegd. Echter, de Omgevingsdienst Achterhoek is bezig met een verkenning die mogelijk leidt tot een herverdeling van de provinciale basistaken. Vanwege de beperkte invloed die de ODA heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algehele taxatie.
- KPI 1 *omzet basis- en milieutaken € ≥ 16,5 mln* scoort u, volgens ons, rood. U geeft aan kwaliteit te prevaleren boven omzet. Aan de andere kant voert u verkennende gesprekken in de regio. Mogelijk dragen die bij aan het behalen van de omzetnorm, maar u laat onvoldoende zien of u met de gesprekken beoogt te gaan voldoen aan de omzetnorm.

Er zijn daarnaast nog twee kpi's waarvan, zoals u zelf ook constateert, onzeker is of deze tijdig voldoen. Het gaat om de innovatie-agenda (kpi 3) vanwege het ontbreken van een planning en kpi 5 die minimaal 3 fte op Business-intelligence (BI) vereist. Ik zie dat u aan een BI-team bouwt, waarmee u duidelijk laat zien BI serieus te nemen. Het is echter onduidelijk of u tijdig het team gereed heeft.

Monitoring en bijsturing

Het is van belang dat uw omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust is. Dit is een afspraak die onderdeel is van de samenwerkingsafspraken ondertekend door de partijen uit het VTH-stelsel. Robuuste omgevingsdiensten zijn een belangrijk onderdeel van een sterk VTH-stelsel. Het ministerie vindt het belangrijk om de inschatting van de haalbaarheid met u te bespreken en van u te vernemen welke stappen u gaat zetten om op 1 april 2026 robuust te zijn. Ik maak mij zorgen over het beeld dat naar voren komt uit deze eerste voortgangsrapportage. Ik ga hierover graag op korte termijn met u in gesprek. U wordt in april 2025 benaderd voor het maken van een afspraak.

U wordt verzocht in uw volgende voortgangsrapportage een update te geven over de status van alle randvoorwaarden/kpi's. Dit geldt ook voor de randvoorwaarden en kpi's die al voldoen. Het maakt hierbij niet uit of ze voldoen op basis van de zelftoets, het plan van aanpak of de 1^e voortgangsrapportage. Tevens wordt u

nogmaals gevraagd de eventueel ontbrekende informatie aan te leveren. Om het rapporteren voor u gemakkelijker en efficiënter te maken, is de voortgangsrapportage enigszins aangepast en gepersonaliseerd. Tevens is een toelichting op elke randvoorwaarde of kpi opgenomen zodat u kunt inzien wat er nodig is om te voldoen. De volgende rapportage over de periode 1 december 2024 tot en met 31 mei 2025 ontvang ik graag uiterlijk 30 juni 2025.

U heeft nog een jaar de tijd om aan alle robuustheidscriteria te voldoen; dit betekent dat het mijn verwachting is dat bij de volgende tussenrapportage alle informatie beschikbaar is om een goede inschatting te maken van de haalbaarheid. Ervaring leert dat bestuurlijk afstemming tussen alle opdrachtgevers en eigenaren tijd vergt. Bij de beoordeling van de volgende voortgangsrapportage zal de beschikbare tijd om nog maatregelen door te voeren en voor bestuurlijke afstemming te zorgen een belangrijk onderdeel vormen bij de inschatting van haalbaarheid.

Tot slot

Een goed functionerend stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving beschermt het milieu en zorgt voor een veilige en schone leefomgeving. De inzet van robuuste omgevingsdiensten is daarbij onontbeerlijk. Een robuuste omgevingsdienst voldoet, op z'n minst, aan de randvoorwaarden en kritische prestatie-indicatoren die door alle stelselpartijen (IPO, VNG, Omgevingsdienst NL en IenW) gezamenlijk zijn vastgesteld. Ik ben mij ervan bewust dat het voor zowel uw organisatie als de betrokken gemeenten en provincie(s) een intensief traject is. Het doet mij deugd te zien dat de omgevingsdiensten zich onder andere via dit traject inspannen om ervoor te zorgen dat zij (nog) beter toegerust zijn om hun belangrijke taken te vervullen.

Ik wens u veel succes met de uitvoering van de in het plan van aanpak opgenomen maatregelen en zie graag uw volgende voortgangsrapportage uiterlijk 30 juni 2025 tegemoet.

Hoogachtend,
DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT - OPENBAAR
VERVOER EN MILIEU,

C.A. Jansen

Bijlagen

1. Rapportage Monitoring robuustheid omgevingsdiensten - Analyse eerste voortgangsrapportages
2. Analyse randvoorwaarden/kpi voor uw omgevingsdienst
3. Format tweede voortgangsrapportage

Monitoring robuustheid omgevingsdiensten

Analyse eerste voortgangsrapportages

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

7 maart 2025

Colofon

Rapporttitel

- Monitoring robuustheid omgevingsdiensten | *beoordeling eerste voortgangsrapportages*

Opdrachtgever

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Adviseur(s)

- Marieke Prins, 06 - 18 20 95 98, m.prins@ambient.nl
- Casper van de Sande, 06 - 42 46 44 23, c.vandesande@ambient.nl
- David van den Burg, 06 - 14 30 66 79, d.vandenburg@ambient.nl

Kwaliteitscontrole

- David van den Burg

Ons projectnummer

- P24137-01

Datum

- 7 maart 2025

Versie

- Definitief

Ambiënt Advies BV

Arthur van Schendelstraat 550, 3511 MH Utrecht

Postbus 255, 3500 AG Utrecht

Website: www.ambient.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Opdracht	5
1.3	Aanpak	5
1.4	Leeswijzer	5
2	Robuustheidscriteria	6
2.1	Proces om te komen tot de robuustheidscriteria	6
2.2	Omschrijving randvoorwaarden/kpi's	6
3	Methode om de robuustheidscriteria te analyseren	13
3.1	Taxatie individuele randvoorwaarden/kpi's.....	13
3.2	Algemene taxatie	14
Bijlage 1.	Tijdschema	16
Bijlage 2.	Algemene taxatie per omgevingsdienst	18
Bijlage 3.	Methode algemene taxatie.....	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Pijler 1, één van de zes pijlers van het op 30 september 2023 beëindigde Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH), richtte zich op robuuste omgevingsdiensten en financiering. De commissie Van Aartsen concludeerde dat omgevingsdiensten onvoldoende robuust zijn om vanuit professionele distantie te handelen. Het bestuurlijk overleg IBP VTH heeft op 22 juni 2023 ingestemd met het voorstel van pijler 1 dat een robuuste omgevingsdienst voldoet aan vier criteria: effectiviteit, ontwikkelvermogen, wendbaarheid en efficiency. Daarnaast moeten zij zorgdragen voor de nadere uitwerking van deze criteria naar een zestal kritische prestatie-indicatoren (kpi's). Op 4 juli 2023 is de Tweede Kamer¹ geïnformeerd over deze robuustheidscriteria (zie hoofdstuk 2).

Deze kpi's geven de ondergrens aan. Alle omgevingsdiensten moeten hier op uiterlijk 1 april 2026 aan voldoen. Uiterlijk 1 oktober 2023 hebben alle omgevingsdiensten een 'zelftoets' uitgevoerd, aan de hand van een door het IBP VTH ontwikkeld toetsingskader. Met het voldoen aan de zes kpi's zijn er een zestal randvoorwaarden aanwezig die nodig zijn om goed te kunnen functioneren. Ook deze randvoorwaarden zijn opgenomen in het toetsingskader. Uit de door het IBP VTH beoordeelde zelftoetsen blijkt dat er twee omgevingsdiensten zijn die voldoen (omgevingsdienst Brabant Noord en omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied)². De overige 26 omgevingsdiensten hebben op 1 april 2024 een plan van aanpak aangeleverd waarmee ze moeten aantonen welke maatregelen ze treffen om op 1 april 2026 aan de ondergrens te voldoen. Als stelselverantwoordelijke is het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) verantwoordelijk voor het bepalen van de haalbaarheid van de plannen van aanpak als ook voor het monitoren en bijsturen van de voortgang. Elke omgevingsdienst die niet al op basis van de zelftoets voldeed, levert hiervoor elke zes maanden een voortgangsrapportage aan, en op 1 april 2026 een eindrapportage.

Het ministerie van I&W heeft zich bij het analyseren van de plannen van aanpak laten ondersteunen door TwynstraGudde (TG), die hiervoor een monitoringsinstrument heeft ontwikkeld. Ook heeft TG een rapportageformulier voor de voortgangsrapportages ontwikkeld. IenW heeft op 20 september 2024 elke omgevingsdienst geïnformeerd over de taxatie van het plan van aanpak. Daarna zijn er in oktober en november gesprekken gevoerd tussen I&W en het dagelijks bestuur van elke omgevingsdienst over de haalbaarheid van het plan van aanpak, als ook over de monitoring en bijsturing. De Tweede Kamer is op 14 oktober 2024³ geïnformeerd over de voortgang van het proces om te komen tot robuuste omgevingsdiensten. Op basis van de plannen van aanpak was de verwachting dat (zonder koerswijziging) 12 van de 28 omgevingsdiensten op 1 april 2026 robuust zullen zijn.

Uiterlijk 31 december 2024 moesten de omgevingsdiensten hun eerste voortgangsrapportage aanleveren waarin de voortgang (en bijbehorende acties) van de periode vanaf 1 april tot en met 30 november 2024 gerapporteerd wordt. Bijlage 1 bevat een overzicht van de planning van het proces om te komen tot robuuste omgevingsdiensten als ook de stappen die er tot nu toe gezet zijn.

¹ Kamerstukken 22 343 en 28 663 nr. 360

² Kamerstukken 22 243 en 28 663 nr. 390

³ Kamerstukken 22 343 en 28 663 nr. 401

1.2 Opdracht

Het ministerie van I&W heeft Ambient Advies BV verzocht om ondersteuning bij de analyse en de inschatting van de haalbaarheid om op 1 april 2026 robuust te zijn aan de hand van de eerste voortgangsrapportages. Ambient is gevraagd hiervoor het door TG ontwikkelde monitoringsinstrument te gebruiken en indien nodig het aan te passen. Ambient is gevraagd om per omgevingsdienst de voortgangsrapportage te analyseren en te komen tot een advies zodat I&W een inschatting kan maken van de haalbaarheid (taxatie). Ook is Ambient gevraagd om voor elke omgevingsdienst een conceptbrief op te stellen die IenW gebruikt om de omgevingsdienst te informeren over het resultaat van de taxatie van de eerste voortgangsrapportage.

1.3 Aanpak

Ambient heeft gebruik gemaakt van de door TG opgestelde analyse van de plannen van aanpak als ook het TG ontwikkelde monitoringsinstrument. Er is per kpi geanalyseerd of de voortgangsrapportage en bijgeleverde informatie, uitgaande van het oordeel van TG, leidt tot een ander inschatting van de haalbaarheid. Indien er geen informatie is aangeleverd op een bepaalde kpi, dan blijft de taxatie van TG staan. De analyse resulteert per omgevingsdienst in een inschatting van de haalbaarheid per kpi en een toelichting. Indien de inschatting is dat de kpi niet op 1 april 2026 zal voldoen of het is onzeker is of de kpi tijdig behaald wordt, bevat de toelichting een beschrijving van de ontbrekende (benodigde) informatie.

Vervolgens is er per omgevingsdienst op basis van de inschatting van de individuele randvoorwaarden en kpi's een algemene inschatting van de haalbaarheid gemaakt met een toelichting op de onderdelen die (nog) niet voldoen. Ambient heeft het bestaande monitoringsinstrument daartoe uitgebreid met een methode om te komen tot deze taxatie (zie hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

De door Ambient uitgevoerde analyse en voorlopige inschatting van de haalbaarheid op basis van de voortgangsrapportages is in een werksessie op 22 januari 2025 met de accounthouders van IenW voor de omgevingsdiensten getoetst en waar nodig bijgesteld.

Dit heeft geresulteerd in een taxatie per OD op zowel de individuele kpi's als een taxatie over het totaal. De algemene taxatie van alle OD's is opgenomen in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** en zal door de staatssecretaris gebruikt worden om de Tweede Kamer te informeren over de voortgang. Per omgevingsdienst is er een conceptbrief opgesteld met daarin de algemene taxatie en de aandachtspunten op basis van de individuele taxatie per kpi, zodat het voor een omgevingsdienst duidelijk is welke stappen er nog nodig zijn om op 1 april 2026 robuust te zijn. Het ministerie van I&W is eindverantwoordelijk voor de inhoud van de brief.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de robuustheidscriteria. Hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** bevat de methode die gebruikt is om de haalbaarheid in te schatten met zowel aandacht voor de individuele taxatie van de kpi's als het komen tot een algemene taxatie per OD.

2 Robuustheidscriteria

2.1 Proces om te komen tot de robuustheidscriteria

In het bestuurlijk overleg IBP VTH van 22 juni 2023 zijn de zes kritische prestatie-indicatoren en zes randvoorwaarden vastgesteld. Tevens is een toetsingskader vastgesteld om in te schatten of het haalbaar is dat een omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust is. Deze kpi's en randvoorwaarden zijn door de werkgroep 'Robuuste omgevingsdiensten' van pijler 1 van het IBP VTH voorgesteld. De zes kpi's zijn aan de Tweede Kamer gecommuniceerd op 4 juli 2023. In het BO IBP VTH van 22 juni 2023 is daarnaast aan pijler 1 verzocht de kpi's die betrekking hebben op financiering, nader uit te werken. De werkgroep robuustheidscriteria van pijler 1 heeft een nadere invulling van kpi's 3, 4 en 5 op 19 oktober 2024 in een schriftelijke ronde aan het BO IBP VTH voorgelegd, waarna deze zijn vastgesteld. Op basis van de randvoorwaarden en kpi's heeft TG in samenwerking met een begeleidingscommissie bestaande uit een vertegenwoordig van IenW, Omgevingsdienst NL, IPO, VNGH en het IBP VTH, een monitoringsinstrument ontwikkeld.

2.2 Omschrijving randvoorwaarden/kpi's

Uit zowel de eindnotitie van pijler 1 van het IBP VTH als de beslisnota aan het BO IBP VTH d.d. 13 september 2023 valt af te leiden wat er met elke randvoorwaarde/kpi wordt bedoeld. Deze omschrijving is de basis geweest voor het analyseren van de plannen van aanpak als ook de eerste voortgangsrapportage. Hieronder volgt per randvoorwaarde/kpi een omschrijving.

Randvoorwaarden

1. Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen.

Zowel gemeenten als provincies hebben werkzaamheden die tot het basistakenpakket (btp) behoren. Dit is vastgelegd in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit in combinatie met bijlage VI. Het basistakenpakket is onder de Omgevingswet op een aantal onderdelen gewijzigd ten opzichte van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Klik [hier](#) voor meer informatie over het basistakenpakket. Zo behoren bijvoorbeeld de VTH-taken van alle in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen milieubelastende activiteiten (MBA's) tot het basistakenpakket.

Voor de provincie bijvoorbeeld betekent dit dat de VTH-taken van de aanleg en het gebruik van open bodemenergiesystemen (OBES) met de komst van de Omgevingswet tot het basistakenpakket behoren.

2. De governance is ingericht en er is onafhankelijkheid, en de directeur heeft mandaat.

De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap (goede relatie en heldere afspraken), onafhankelijkheid en gezag. Het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat (goed leiderschap).

3. De OD is voor wat betreft de omzet in staat onderscheid te maken tussen taken (basistaken, milieugerelateerde taken en niet-milieugerelateerde taken).

Voor de minimale omvang (KPI 1) telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde plustaken. Er moet daarom een duidelijk onderscheid zijn tussen deze taken en de niet-milieugerelateerde plustaken op de begroting. Plustaken die niet-milieugerelateerd zijn, zijn gebruiksvergunning en de gemeentelijke BRIKS-taken (Bouwen, Reclame, Inrit, Kap en Sloop).

KPI 1 – Omvang

De omvang van het regionaal werkprogramma gecombineerd met het percentage medewerkers in eigen dienst.

- 1A. De omvang van het regionaal werkprogramma is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023).

Voor het vaststellen van de ondergrens van het regionale werkprogramma is gekeken naar de benodigde minimale capaciteit in het primaire proces (inclusief juridische ondersteuning, ketentoezicht, BOA, specialismen crisisbeheersing en piketdienst). Op basis daarvan is de minimale omzet bepaald. Deze omzet betreft alleen de basistaken en de milieugerelateerde plustaken (zie ook randvoorwaarde 3). Omdat voldoende overhead bijdraagt aan de robuustheid en om de discussie over de opbouw van de overhead te voorkomen, is de ondergrens voor de omzet inclusief overhead.

Bijlage 4 van de eindnotitie van pijler 1 van het IBP VTH beschrijft een leidraad ter inspiratie voor het komen tot de minimale benodigde capaciteit. Hieruit valt ook op te maken welke werkzaamheden toebehoren tot de milieutaken.

- 1B. Minimaal 80% van de medewerkers is in vaste dienst van de organisatie.

Minimaal 80% van het totale personeelsbestand is in vaste dienst van de organisatie. Oftewel: er is maximaal 20% inhuur. Waar aanvankelijk deze kpi zich richtte op de medewerkers die onderdeel zijn van het primaire proces, is in het toetsingskader dit onderscheid niet langer aanwezig en wordt er gekeken naar het percentage van het totaal aantal fte's.

KPI 2 – Kwaliteit

De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basistaken als de plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties.

Deze kpi richt zit op de vigerende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basis- als plustaken. Per 1 januari 2026 zijn dat de kwaliteitscriteria 3.0. Een dienst moest zich ervan bewust zijn dat het voldoen aan de kwaliteitscriteria een continu proces is, aangezien regelmatig de kwaliteitscriteria worden geactualiseerd. Zo gold bijvoorbeeld ten tijde van de zelftoets de kwaliteitscriteria 2.3. Het is goed mogelijk dat de dienst hier wel aan voldeed, maar nog niet getoetst heeft aan de kwaliteitscriteria 3.0 die nu gelden. De dienst moet op 1 april 2026 aan de dan geldende kwaliteitscriteria voldoen.

KPI 3 - Innovatie

De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie, hetgeen blijkt uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie.

3A. Er is een innovatie-agenda

De omgevingsdienst heeft een innovatieagenda met daarin een visie op innovatie, met daaraan gekoppeld een meerjarig innovatieprogramma (met projecten) dat jaarlijks wordt geëvalueerd en geactualiseerd.

3B. Voor de uitvoering van de innovatie-agenda wordt ten minste 1% van de begroting ter beschikking gesteld.

Deze kpi richt zich op het borgen van het innovatiebudget om de innovatieagenda uit te voeren. Het innovatiebudget is op de volgende wijze geborgd:

- Het innovatiebudget betreft een aparte post in de meerjarenbegroting.
- Het budget is structureel (meerjarig) geraamd en vrij te besteden door de dienst.
- Het innovatiebudget is bedoeld ter financiering van projecten uit de innovatieagenda.
- De projecten kennen een begin- en een einddatum. Het innovatiebudget is niet bedoeld ter dekking van structurele activiteiten of ter dekking van de structurele lasten die voortvloeien uit de innovatie.
- Afhankelijk van de aard van de innovatie kan het budget worden ingezet voor eigen personeel, inhuur of de implementatiekosten van investeringen.
- De wijze waarop het budget is gefinancierd (deelnemersbijdrage, cofinanciering) is vrij.
- De omvang van het budget is voldoende om minimaal de ambities uit de innovatieagenda te realiseren en **bedraagt tenminste 1% van de begrotingsomvang**.

KPI 4 - Continuïteit

De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvormogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname.

4A. Uitbreiding met niet-milieutaken gerelateerde plustaken mogelijk?

Zijn er in verband met het efficiënter kunnen werken (o.a. door robuustere overhead) mogelijkheden voor de uitbreiding met niet-milieugerelateerde plustaken, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria? Het gaat hierbij niet alleen om de programmatische mogelijkheid (deelnemers *kunnen* meer niet-milieugerelateerde taken afnemen), maar vooral of het aannemelijk is dat deelnemers meer niet- milieugerelateerde taken *willen* afnemen.

Let op: dit gaat dus over de **niet-milieugerelateerde taken!**

4B. Zijn afspraken toereikend in GR van terugnemen (milieu-gerelateerde) plustaken?

Zijn er afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling over het terugnemen van niet-milieugerelateerde taken en zijn deze afspraken toereikend? Deze kpi verlangt dat er inzicht gegeven wordt in de aard van de afspraken. Een afspraak is toereikend als vanwege de afspraak, bij het terugnemen van milieugerelateerde plustaken, de omgevingsdienst nog altijd robuust is.

4C. Is de weerstandsratio $\geq 0,8$?

De omgevingsdienst dient, conform de voorschriften uit de BBV, bij de begroting en jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld te brengen. De hoogte van de weerstandsratio voldoet aan de volgende eisen:

- De weerstandsratio van de omgevingsdienst heeft minimaal een waarde van 0,8 en een streefwaarde van 1,0.
- Hiervan kan worden afgeweken als expliciet (in de GR of in beleidsregels) is vastgelegd dat (bepaalde) risico's worden opgevangen door deelnemers.
- De omgevingsdienst heeft afspraken vastgelegd op welke wijze het weerstandsvermogen wordt aangevuld, als de weerstandsratio in enig jaar lager dan onder het minimumniveau komt.
- Er vindt jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaats, waarbij ook de mogelijke financiële impact van risico's wordt geactualiseerd.

4D. Fusie-perspectief

Feitelijk is dit niet een kpi. Het is immers geen norm waar men aan moet voldoen. Wel kan het zijn dat een fusie een oplossing is als het voldoen aan de robuustheidscriteria niet te bereiken is met uitbreiding van taken of opplussen van capaciteit. Daarom wil men inzicht in de mogelijkheden voor fusies, gelet op het voldoen aan de omzetnorm voor basis- en milieugerelateerde plustaken en de vereiste congruentie met het werkgebied. In het toetsingskader is daarom ruimte om aan te geven of er fusiemogelijkheden zijn, of er al gesprekken gevoerd zijn en of met de beoogde fusie voldaan gaat worden aan de robuustheidscriteria.

Let op: deze kpi is niet van invloed op het zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria!

4E. Intensieve samenwerking met andere OD's?

Net als bij het fusieperspectief is dit geen kpi die genormeerd is en waar men aan moet voldoen. In sommige gevallen kan een omgevingsdienst door samenwerking met andere OD's voldoen aan bepaalde robuustheidscriteria. Op het gebied van innovatie wordt bijvoorbeeld vaak samengewerkt, maar ook door te focussen op bepaalde kennisgebieden is het mogelijk zelfstandig te voldoen aan de kwaliteitscriteria. Het ministerie van IenW wil graag inzicht in de aanwezige samenwerking met andere OD's.

Let op: deze kpi is niet van invloed op het zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria!

KPI 5 - Sturing

De dienst kan de relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatie-gestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.

5A-1. Is er een Business Intelligence-strategie?

Business Intelligence verwijst naar de strategieën, technologieën en methoden die worden gebruikt om gegevens te verzamelen, verwerken, analyseren en presenteren om beter geïnformeerde beslissingen te nemen. Het omvat het transformeren van gegevens in bruikbare informatie en kennis, waardoor er inzicht ontstaat in trends, prestaties en de

impact van acties. Van belang is dat iedere omgevingsdienst in staat is om gegevens te vertalen naar informatie, en dat de diensten over een dashboard beschikken waarmee de organisatie in samenhang kan sturen op productie (pdc), resultaten (naleefgedrag, klachten, tevredenheid), personele inzet (kwaliteitscriteria, formatie, bezetting, productiviteit) en kosten (kengetallen, kostprijs).

Deze kpi verlangt dat de omgevingsdienst beschikt over een strategie voor Business Intelligence die het volgende beschrijft:

- De nul-situatie: hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen.
- De ambities, het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren.
- Een jaarprogramma met financiële onderbouwing.
- Actualisatie, minimaal eens in de 4 jaar.

Er wordt dus niet gezocht naar het beschrijven van alle middelen die de dienst inzet en die onder BI vallen; echter deze kpi verlangt de aanwezigheid van een BI-strategie zoals hierboven beschreven.

5A-2. Heeft de omgevingsdienst ten minste drie medewerkers (3 fte) in dienst die hun tijd besteden aan Business Intelligence?

Een omgevingsdienst heeft minimaal 3 medewerkers (3 fte) in dienst voor businessintelligence, waaronder een projectleider/programmamanager.

5B-1. Is er een opleidingsprogramma?

Elke omgevingsdienst heeft een opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden én de benodigde investeringen in opleiding en training ten behoeve van nieuwe kennis, kunde en vaardigheden.

5B-2. Besteedt de omgevingsdienst ten minste 3% van het loonkostenbudget aan opleidingen?

De **opleidingsuitgaven** voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden bedraagt **tenminste 3% van de het loonkostenbudget**. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma. De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds gemeenten.

- Loonkostenbudget: het loonkostenbudget is de totale begrote loonsom (salarislasten + IKB + werkgeverslasten) voor het ambtelijk apparaat zoals opgenomen in de begroting. Om het percentage vast te stellen wordt budget voor inhuur van extern personeel niet tot de begrote salarislasten gerekend.
- Opleidingsuitgaven: onder opleidingsuitgaven vallen in beginsel alle begrote kosten die voor rekening van de omgevingsdienst komen, dus inclusief die van studiemateriaal, examens en de salariskosten van ambtenaren die zich uit hoofde van hun functie met scholing bezighouden. Hieronder vallen niet de kosten van doorbetaling van salaris in geval van scholing tijdens het werk. Ook de tijdsinzet van medewerkers voor het volgen van een opleiding valt niet onder opleidingsuitgaven.

In de praktijk zien we dat personeel niet alleen wordt opgeleid door het volgen van externe opleidingen, maar ook intern opgeleid wordt. Dit kan zich zowel uiten in verschillende vormen van kennisdeling als in het opzetten van traineeprogramma's. In lijn met de definitie van opleidingsuitgaven is de tijd die de medewerker die geschoold wordt geen onderdeel van de opleidingsuitgaven. De benodigde tijd van de medewerker die de andere medewerker schoolt (en dus niet kan besteden aan het primaire proces), kan wel meegerekend worden tot de opleidingsuitgaven.

KPI 6 - Congruentie

De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.

Is het werkgebied congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgaven?

In de oorspronkelijke opzet van de omgevingsdiensten was het voornemen om het werkgebied van een omgevingsdienst te laten samenvallen met een veiligheidsregio. De werkgroep robuuste omgevingsdiensten van pijler 1 heeft dit echter losgelaten omdat congruentie met de veiligheidsregio niet bij alle regio's leidt tot het kunnen voldoen aan de normen voor robuustheid. Congruentie is daarom uitsluitend een optie voor een omgevingsdienst om robuust te worden indien ook aan de andere eisen wordt voldaan. Congruentie met de veiligheidsregio wordt in dat kader niet per se als de heilige graal gezien.

3 Methode om de robuustheidscriteria te analyseren

Bij elke omgevingsdienst is aan de hand van de eerste voortgangsrapportage voor de drie randvoorwaarden en zes kpi's de haalbaarheid ingeschat. De randvoorwaarden/kpi's zijn individueel getaxeerd en uiteindelijk is bij elke omgevingsdienst een algemene taxatie gegeven.

3.1 Taxatie individuele randvoorwaarden/kpi's

Ambient heeft op basis van de informatie uit de eerste voortgangsrapportage alle randvoorwaarden/kpi's geanalyseerd op hun haalbaarheid om op 1 april 2026 aan te voldoen. Hierbij is zowel het door de omgevingsdienst ingevuld rapportageformulier (indien aanwezig) gebruikt als de aanvullende informatie die verstrekt is. Bij sommige omgevingsdiensten is de aanvullende informatie eerder verstrekt. Namelijk tijdens het overleg dat IenW met het dagelijks bestuur had in het najaar van 2024 over de taxatie op basis van het plan van aanpak. Deze informatie is vervolgens opgenomen in het verslag van dat overleg. Als er geen nieuwe informatie is aangeleverd, heeft Ambient gebruik gemaakt van de duiding van TG.

In principe zijn de randvoorwaarden/kpi's die op basis van de zelftoets al voldeden, niet geanalyseerd. Dit tenzij een dienst in de eerste voortgangsrapportage nieuwe ontwikkelingen rapporteert die aanleiding geven tot het herzien van de taxatie.

Bij de taxatie is de systematiek die TG heeft gebruikt voor het analyseren van de plannen van aanpak gecontinueerd. Dit leidt tot de volgende kleuren:

Taxatie	Omschrijving
Wit	Voldoet op basis van de zelftoets sept. 2023
Groen	- De geformuleerde maatregel in het PvA lijkt afdoende te zijn om het gestelde doel te realiseren; en - De OD lijkt binnen de eigen invloedssfeer in staat te zijn de maatregelen op tijd te realiseren.
Oranje	- Acties zijn op dit moment nog globaal beschreven; of - De OD geeft aan dat uitwerking van de maatregel in de (verdere) toekomst pas plaatsvindt.
Rood	- Actie ontbreekt in het plan of de actie is onvoldoende uitgewerkt; of - De haalbaarheid van de actie wordt betwijfeld door de beperkte invloedssfeer van de OD en het is op dit moment nog te onduidelijk of er grote (bestuurlijke of financiële) afhankelijkheid is; of - Een OD geeft aan niet te willen of te kunnen voldoen aan het criterium.

Aandachtspunten

Ambient heeft zich gehouden aan de in hoofdstuk 2 opgenomen beschrijving per randvoorwaarde/kpi. Dit heeft bij een aantal randvoorwaarden/kpi's geleid tot een wijziging in de taxatie op basis van het plan van aanpak.

- Randvoorwaarde 1: overdracht van alle basistaken. Er is scherper getoetst op de overdracht van niet alleen de gemeentelijke basistaken, maar ook van de provinciale.

- KPI 5A: BI-strategie. Er is scherper getoetst op de definitie voor Business Intelligence, in lijn met hoe het IBP VTH die beoogd heeft.
- KPI 5B: Opleidingsbudget. Er is scherper getoetst aan de definitie voor opleidingsuitgaven zoals opgenomen in A&O fonds gemeenten, in lijn met hoe het IBP VTH die beoogd heeft.

Ambient heeft van elke randvoorwaarde/kpi de haalbaarheid ingeschat op basis van de beschikbare informatie die door de OD's verstrekt is bij de eerste voortgangsrapportage. Hierbij is alle informatie betrokken, dus ook informatie die de OD eigenlijk bij een andere randvoorwaarde/kpi opgenomen had, of zelfs als de informatie van een andere omgevingsdienst kwam. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot de volgende aanpassingen:

- Randvoorwaarde 3: scheiden van taken voor wat betreft omzet. In sommige gevallen bleek uit informatie die bij KPI 1 (omvang omzet) verstrekt was (vaak de begroting), dat er toch niet aan deze voorwaarde voldaan werd.
- Randvoorwaarde 1: overdracht basistaken. Uit de voortgangsrapportages van overige omgevingsdiensten die zich binnen dezelfde provincie bevinden, kon informatie gehaald worden over de overdracht van de provinciale basistaken.

3.2 Algemene taxatie

De algemene taxatie is de basis voor de informatie (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**) die de staatssecretaris aan de Tweede Kamer stuurt. Deze algemene taxatie geeft aan of verwacht kan worden dat de omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust is. Hierbij is onderscheid tussen de omgevingsdiensten die op dit moment al voldoen (op basis van de zelftoets of inmiddels op basis van de eerste voortgangsrapportage) en de omgevingsdiensten die op dit moment nog niet voldoen. Van deze laatste categorie is er onderscheid gemaakt in drie kleuren:

Taxatie	Omschrijving
	De OD voldoet op dit moment aan de robuustheidscriteria
Groen	Het is (op dit moment) aannemelijk dat de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.
Oranje	Het is (op dit moment) de vraag of de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.
Rood	Het is (op dit moment) niet aannemelijk of de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.

De algemene taxatie gaat gepaard met een algemene toelichting als ook een toelichting op de individuele randvoorwaarden/kpi's die (nog) niet voldoen (rood/oranje).

Ambient heeft een methode ontwikkeld in aanvulling op het monitoringsinstrument voor de taxatie van de individuele randvoorwaarden/kpi's zodat op basis van deze individuele taxatie een algemene taxatie per omgevingsdienst geformuleerd kan worden (zie Bijlage 3). De methode voor de algemene taxatie is gebaseerd op uitgangspunten die IenW gezamenlijk met Ambient geformuleerd heeft tijdens de werksessie.

De volgende basisuitgangspunten zijn geformuleerd:

- Er wordt niet afgeweken van de taxatie op basis van het plan van aanpak, tenzij nieuwe informatie geleid heeft tot het anders oordelen van een of meerdere randvoorwaarden/kpi's.
- Indien ze aan alle randvoorwaarden/kpi's voldoen (groen), én ze voldoen op dit moment al, dan is de omgevingsdienst robuust.
- Indien ze aan alle randvoorwaarden/kpi's voldoen (groen), omdat de verwachting is dat er op 1 april 2026 aan voldaan gaat worden, is de algemene taxatie groen.
- Indien er meer dan twee randvoorwaarden/kpi's niet voldoen (rood), dan is het de algemene taxatie rood.
- Indien er twee randvoorwaarden/kpi's rood zijn én een van de twee is de randvoorwaarde met betrekking tot overdracht van de provinciale basistaken, dan is het de algemene taxatie niet rood (zie de uitleg bij specifiek uitgangspunten). Dit tenzij KPI 1 (omzetnorm) niet voldoet, dan is de algemene taxatie wel rood.
- Indien er maar één randvoorwaarde/kpi niet voldoet (rood), is de algemene taxatie niet rood. Dit tenzij het KPI 1 (omzetnorm) is die niet voldoet of de randvoorwaarde met betrekking tot overdracht van de gemeentelijke basistaken (zie uitleg bij specifieke uitgangspunten), dan is de algemene taxatie wel rood.
- Indien kpi 1 (omzetnorm) of de randvoorwaarde met betrekking tot overdracht van de gemeentelijke basistaken oranje is, dan is de algemene taxatie op zijn minst oranje.

Specifieke uitgangspunten:

- Bij een aantal omgevingsdiensten zijn niet alle provinciale basistaken overgedragen omdat de provincie ervoor gekozen heeft deze bij een of maximaal twee omgevingsdiensten te beleggen. Dat heeft direct als gevolg dat de diensten die deze provinciale basistaken niet krijgen, per definitie al niet voldoen aan randvoorwaarde 1 (overdracht basistaken). Een dergelijke beslissing van de provincie ligt buiten de invloedssfeer van de omgevingsdienst. De randvoorwaarde zelf voldoet niet, maar wordt niet meegenomen in het komen tot de algemene taxatie. Dit is overigens niet het geval als blijkt dat de gemeentelijke basistaken niet zijn overgedragen. Indien dit het geval is, weegt de individuele taxatie zwaar mee bij de algemene taxatie.

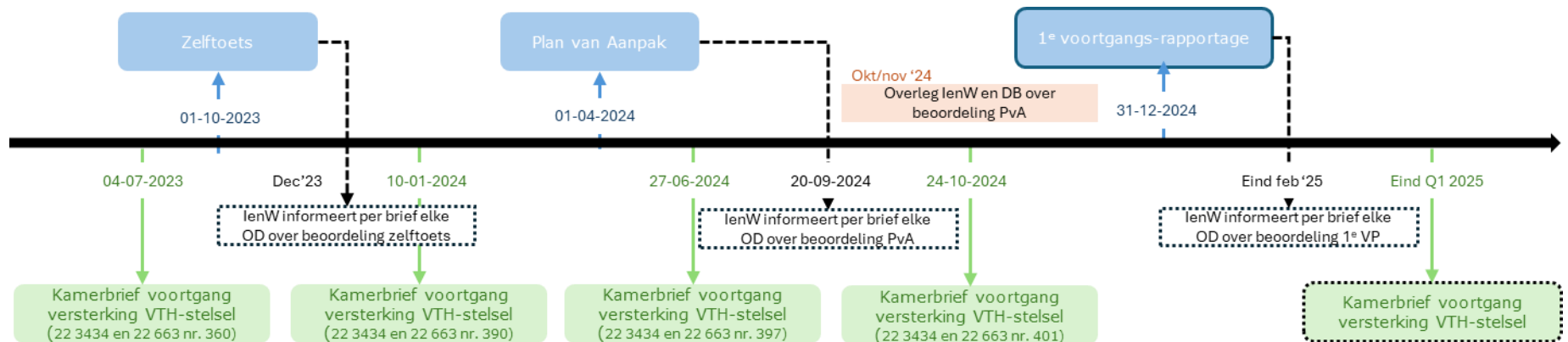
Tot slot bevat het stroomschema houvast indien er zowel randvoorwaarden/kpi's al voldoen (groen) of nog niet voldoen (oranje). Er is geen kwantitatieve vergelijking gemaakt. Het aantal groene of oranje oordelen is daarmee niet leidend. Dit doet geen recht aan de randvoorwaarden/kpi's die op basis van de zelftoets al voldoen en ook niet aan de inschatting van de haalbaarheid. Een randvoorwaarde/kpi kan oranje zijn omdat men weliswaar de juiste maatregelen treft, maar het vooralsnog onduidelijk is of deze tijdig gereed zijn. Van primair belang is of het aannemelijk is dat de omgevingsdienst op 1 april 2026 robuust kan zijn. Dit laatste is een *expert judgement call* waarbij meespeelt of de dienst binnen haar eigen invloedssfeer 1) de juiste maatregelen treft en 2) deze tijdig kan treffen.

Bijlage 1. Tijdschema

Overzicht proces robuuste omgevingsdiensten

Overzicht stappen tot heden

Bijlage 2. Algemene taxatie per omgevingsdienst

Legenda en overzicht

Kleur	Toelichting	Taxatie: Uiterlijk 1-4-2026 robuust	
		PvA	1 ^e VP
	Taxatie: voldoet aan de robuustheidscriteria	2	3
	Taxatie: het is (op dit moment) aannemelijk dat de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen	10	12
	Taxatie: het is (op dit moment) de vraag of de OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen	6	9
	Taxatie: het is (op dit moment) niet aannemelijk of dat OD op 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen	9	3

Overzicht omgevingsdiensten die op dit moment voldoen aan de robuustheidscriteria

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
		PvA	1 ^e VP		
ODBN	Brabant Noord			De Minister van IenW heeft ODBN op 24 juni 2024 per brief laten weten dat de omgevingsdienst voldoet aan de robuustheidscriteria.	Niet van toepassing omdat de dienst al voldeed op basis van de zelftoets van september 2023.
ODNZKG	Noordzee-kanaalgebied			De Minister van IenW heeft ODNZKG op 24 juni 2024 per brief laten weten dat de omgevingsdienst voldoet aan de robuustheidscriteria.	Niet van toepassing omdat de dienst al voldeed op basis van de zelftoets van september 2023.
ODZOB	Zuid Oost Brabant			Op basis van de eerste voortgangsrapportage kan worden geconcludeerd dat de ODZOB voldoet aan de robuustheidscriteria.	Niet van toepassing omdat in de onderliggende duiding geen rode en oranje vlakken voorkomen.

Overzicht omgevingsdiensten die op dit moment nog niet voldoen aan de robuustheidscriteria

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
		PvA	1 ^e VP		
DCMR	Rijnmond			Op een enkele kanttekening na is het aannemelijk dat DCMR op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	DCMR is voornemens om in de begroting voor 2026 afspraken te maken over het innovatiebudget, maar het is onduidelijk of dit minstens 1% van de begroting zal zijn. DCMR geeft aan te voldoen aan het opleidingsbudget door kosten voor een aantal activiteiten op het gebied van kennisontwikkeling en training mee te rekenen. Deze kosten vallen echter niet binnen de definitie van opleidingsuitgaven zoals bepaald in het A&O fonds gemeenten. Hiermee lijken ze niet te voldoen aan de norm om 3% van de loonsom aan opleidingsbudget te reserveren.

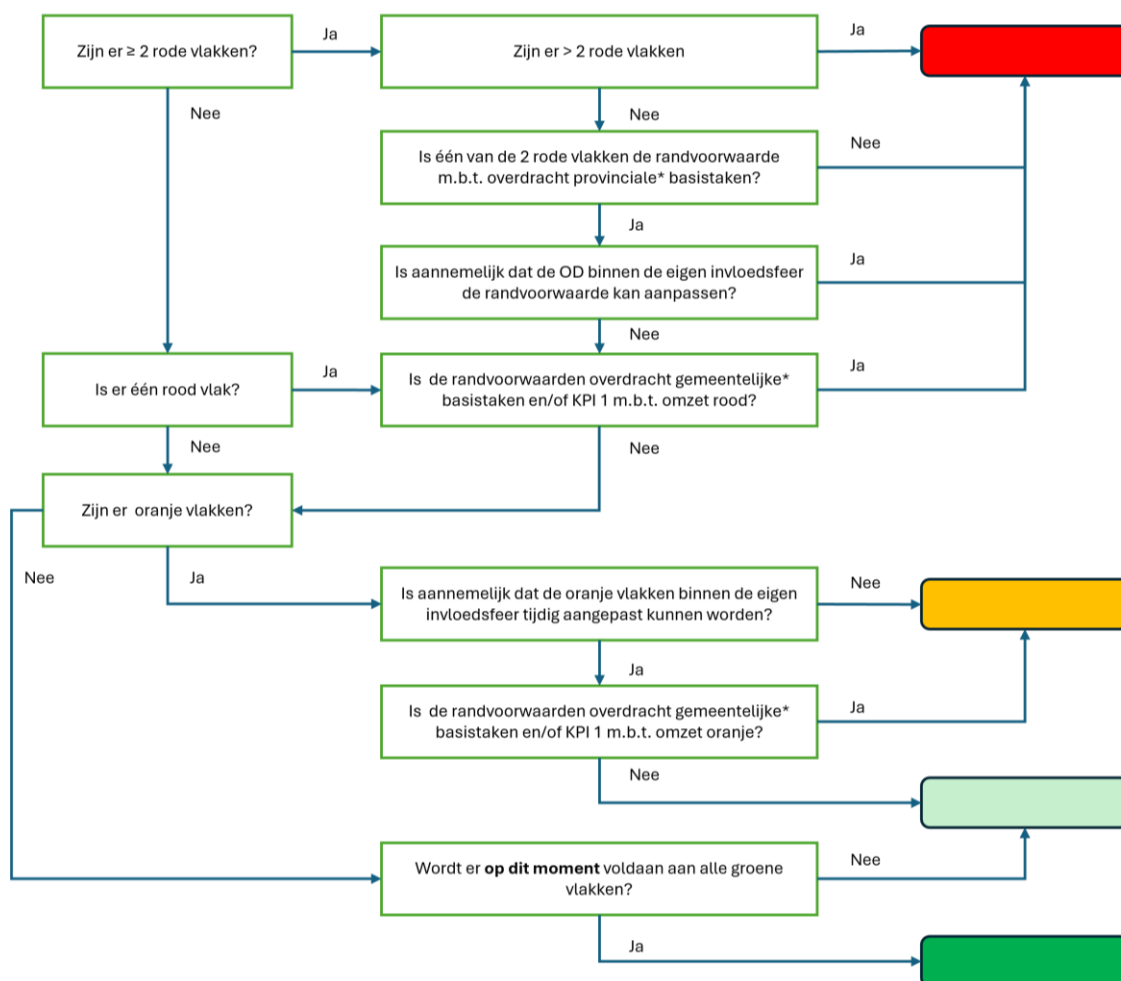
Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust PvA 1 ^e VP		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
FUMO	Friesland			Op een aantal kanttekeningen na is het aannemelijk dat de FUMO op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Er ligt een concept-plan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria, maar dit moet nog aangevuld worden om te voldoen aan de kwaliteitscriteria 3.0. Gegeven de definitie van opleidingsuitgaven uit het A&O fonds gemeenten en daarmee het feit dat de uren die medewerkers inzetten om opleidingen te volgen niet mogen worden meegerekend, is onduidelijk of de dienst voldoende opleidingsbudget reserveert. Tot slot moet de Business Intelligence (BI) strategie nog worden uitgewerkt en kan het niet onomstotelijk worden vastgesteld of er binnenkort minstens 3 fte capaciteit aanwezig is.
ODA	Achterhoek			De ODA heeft, met name op een aantal belangrijke kpi's zoals de omzetnorm, te weinig voortgang laten zien. Hiermee is het niet aannemelijk dat de ODA op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODRN en ODRA belegt. Echter, de ODA is bezig met een verkenning die mogelijk leidt tot een herverdeling van de provinciale basistaken. Vanwege de beperkte invloed die de ODA heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. Er is geen informatie aangeleverd waaruit blijkt dat er voor wat betreft omzet onderscheid gemaakt wordt in taken. Daarnaast is onvoldoende aannemelijk dat de ODA met de verkennende gesprekken beoogt om te gaan voldoen aan de omzetnorm. Er is onvoldoende duidelijkheid over de inhoud van de afspraken over het terugnemen van taken waardoor niet duidelijk is of deze toereikend zijn. De informatie over de mogelijke uitbreiding van taken richt zich op milieutaken in plaats van de niet-milieugerelateerde taken. Daarnaast worden er weliswaar op een aantal kpi's goede stappen gezet, maar is er onvoldoende zicht op de planning om te bepalen of men tijdig een innovatie-kalender en BI-strategie bestuurlijk heeft vastgesteld dan wel tijdig beschikt over minstens 3 fte op BI. Tot slot is onbekend wat de hoogte is van het innovatie-budget dat wordt opgenomen in de begroting van 2026 en of dit minstens 1% van de begroting betreft.
ODDV	De Vallei			Omdat het niet aannemelijk is dat de ODDV op 1 april 2026 voldoet aan de omzetnorm is het niet aannemelijk dat de ODDV op 1 april 2026 zal voldoen aan alle robuustheidscriteria.	De ODDV heeft verkenningen uitgevoerd naar fusies als mogelijkheid om te voldoen aan de omzetnorm, maar ziet hier vooralsnog geen mogelijkheden. De ODDV heeft aangegeven te focussen op het voldoen aan alle robuustheidscriteria behalve de omzetnorm. Ook zijn niet alle basistaken overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODRN en ODRA belegt. Vanwege de beperkte invloed die de ODDV heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie.
ODG	Groningen			Op één kanttekening na is het aannemelijk dat de ODG	Er zijn geen deelnemers die niet-milieugerelateerde taken bij de ODG afnemen en

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust PvA 1 ^e VP		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
				op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	uit navraag door ODG blijkt hier ook geen behoefte aan te zijn. Omdat de ODG voldoet aan de KPI 1 normomzet, geeft de dienst aan niet in te zetten op uitbreiding van niet-milieugerelateerde plustaken. Deze redenering wordt begrepen, waardoor het niet voldoen aan de kpi of er mogelijke uitbreiding kan plaatsvinden met niet-milieugerelateerde plustaken niet meegewogen is bij de algemene taxatie.
ODH	Haaglanden			Op een aantal kanttekeningen na is het aannemelijk dat de ODH op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Uit de voortgangsrapportage blijkt dat ODH een analyse uitvoert die inzicht geeft in het onderscheid aan taken voor wat betreft de omzet; de planning is echter onduidelijk. Ook is onduidelijk of het opleidingsbudget voldoet aan de norm.
ODIJ	IJmond			Vanwege een groot aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODIJ op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Op dit moment is er zicht op de benodigde toename aan fte om te voldoen aan de omzetnorm en loopt er een traject samen met de deelnemers om de formatie en omzet te herijken. De herijkte financieringsstructuur zal eind 2025 vertaald worden naar de Kadernota 2027. De aangepaste DVO en GR liggen eind 2025 voor ter besluitvorming en worden in het najaar van 2026 vastgesteld. De planning maakt dat het de vraag is of er op 1 april 2026 voldaan gaat worden aan de norm. Ook bij andere kpi's speelt deze vraag omdat ze in hetzelfde zorgvuldige proces worden meegenomen. Het gaat om de eis voor innovatiebudget, voldoen aan de kwaliteitscriteria en afspraken over uittreding. De dienst heeft veel oog voor opleiden, maar dit is nog onvoldoende vertaald naar een opleidingsprogramma. Dit geldt ook voor het hebben van een Business Intelligence strategie. Als de werving op BI succesvol is, zal ODIJ voldoen aan de norm voor fte op BI.
ODIJS	IJsselland			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODIJS op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	ODIJS geeft hoge prioriteit aan het werven van vaste medewerkers om zodoende minimaal 80% personeel in vaste dienst te krijgen. Ook zet ze met de door het AB eind 2024 vastgestelde ontwikkelroute in op het oplossen van de ontoereikende deskundigheid, zodat voldaan wordt aan de kwaliteitscriteria. Vanwege het beoogde tijdspad van drie jaar is het de vraag of de dienst op 1 april 2026 zal voldoen.
ODMH	Midden Holland			Het is aannemelijk dat ODMH per 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.	Niet van toepassing omdat in de onderliggende duiding geen rode en oranje vlakken voorkomen.
ODNHN	Noord-Holland Noord			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of ODNHN op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	ODNHN motiveert dat ze, gegeven het voldoen aan de normomzet, geen noodzaak zien tot het onderzoeken van de mogelijkheid tot het uitbreiden met niet-milieugerelateerde taken. Daarnaast zijn de budgetten nog niet gealloceerd voor zowel het opleidingsbudget, innovatie en Business Intelligence.

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust PvA 1 ^e VP		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
ODR	Rivierenland			Vanwege één kanttekening is het de vraag of de ODR op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODRN en ODRA belegt. Vanwege de beperkte invloed die de ODR heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. De ODR heeft er met het AB voor gekozen om in te zetten op een uitbreiding van de dienstverlening om te voldoen aan de omzetnorm. Het is vooralsnog te vroeg om te bepalen of activiteiten die tot een structurele verhoging van de omzet moeten leiden hun vruchten gaan afwerpen.
ODRA	Arnhem			Op één kanttekening na is het aannemelijk dat de ODRA op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	De ODRA geeft aan dat de BI-strategie vooralsnog op hoofdlijnen is. Er wordt gewerkt aan een concrete uitwerking met planning.
ODRN	Nijmegen			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODRN op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	De ODRN zet concrete stappen richting de beoogde norm van 80% personeel in vaste dienst, maar het is de vraag of dit voor 1 april 2026 lukt. ODRN wil voldoen aan de weerstandsratio van 0,8 maar dit voornemen moet nog bestuurlijk geborgd worden.
ODT	Twente			Op een enkele kanttekening na is het aannemelijk dat de ODT op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	ODT heeft stappen gezet voor een volledig mandaat, maar het mandaat ontbreekt nog voor enkele onderdelen. Er is eind oktober 2024 een offerte goedgekeurd door het MT om te voldoen aan de kwaliteitscriteria. Het is de vraag of hiermee tijdig voldaan gaat worden. Er wordt half januari 2025 een eerste concept van een BI-strategie opgeleverd.
ODU	Utrecht (ODRU/RUD UT)			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODU op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	De ODU heeft veel informatie aangeleverd en zet de juiste stappen. De vraag is echter of dit tijdig leidt tot het voldoen aan de robuustheidscriteria. Dit speelt bij de 80% personeel in eigen dienst en het voldoen aan de kwaliteitscriteria, wat sterk afhankelijk is van het opleidingsprogramma. Het opleidingsprogramma is weer afhankelijk van goed zicht op de opleidingsbehoefte die pas eind 2025 gereed is. Het projectplan is nog in ontwikkeling.
ODV	Veluwe			Op enkele kanttekeningen na is het aannemelijk dat de ODV op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODRN en ODRA belegt. Vanwege de beperkte invloed die de ODV heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. In de begroting voor 2025 is geen onderscheid gemaakt in taken. De programmabegroting voor 2026 zal dat wel gaan doen. ODV gaat nog een toetsing op de kwaliteitscriteria door een externe partij laten uitvoeren. Op basis van de uitkomst van de analyse wordt een permanent her- en bijscholingsplan opgesteld. Het is nog niet duidelijk of dit er tijdig voor zal zorgen dat alle medewerkers voldoen aan de kwaliteitscriteria.
ODWH	West Holland			Op één kanttekening na is het aannemelijk dat de	ODWH kan meer niet-milieugerelateerde taken uitvoeren en voert hier momenteel gesprekken

Naam Omgevingsdienst		Taxatie: uiterlijk 1-4-2026 robuust PvA 1 ^e VP		Toelichting taxatie	Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD
				ODWH op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	over met de deelnemers. De gesprekken vallen samen met de Kadernota 2026 (ravijnjaar) waardoor de deelnemers zich vooralsnog terughoudend opstellen.
OZHZ	Zuid-Holland Zuid			Op een aantal kanttekeningen na is het aannemelijk dat de OZHZ op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Uit de voortgangsrapportage blijkt dat de dienst, bezig is met een gedetailleerde meting naar de kwaliteitscriteria en dat het lijkt dat er op minder punten voldoen wordt aan de kwaliteitscriteria voor basis- en plustaken dan eerst gedacht. De weerstandratio is onvoldoende, maar er zijn afspraken gemaakt met de deelnemers om die weer op niveau te brengen.
OFGV	Flevoland, Gooi en Vechtstreek			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de OFGV op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	De besluitvorming over de overdracht van gemeentelijke basistaken is nog niet volledig afgerond en onduidelijk is of de provinciale basistaken zijn overgedragen. Er is op dit moment nog geen sprake van een uitgewerkte BI-strategie, maar daartoe worden er stappen ondernomen.
OMWB	Midden West Brabant			Het is aannemelijk dat OMWB per 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.	Niet van toepassing omdat in de onderliggende duiding geen rode en oranje vlakken voorkomen.
ODD	Drenthe			Het is aannemelijk dat ODD per 1 april 2026 aan de robuustheidscriteria zal voldoen.	Niet van toepassing omdat in de onderliggende duiding geen rode en oranje vlakken voorkomen.
RUDLN	Limburg Noord			De RUDLN heeft onvoldoende voortgang laten zien op de in het Plan van Aanpak opgenomen maatregelen. Hierdoor is het niet aannemelijk dat de dienst op 1 april 2026 robuust is.	Er zijn geen ontwikkelingen gemeld ten aanzien van de in het Plan van Aanpak opgenomen maatregelen. Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken heeft belegd bij de ODZL. Vanwege de beperkte invloed die de RUDLN heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode vlak op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. In juli 2025 zal er een bedrijfsplan op hoofdlijnen worden opgeleverd die daarna nog bestuurlijk moet worden vastgesteld. Hiermee is het niet aannemelijk dat de RUDLN op 1 april 2026 robuust is.
RUDZ	Zeeland			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de RUDZ op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Er blijven zorgen over de langetermijnfinanciering van de omzet van de basistaken en milieugerelateerde plustaken. Daarnaast zijn de plannen om te komen een innovatie-agenda, het innovatiebudget, het opleidingsprogramma en de BI-strategie inclusief voldoende fte op BI nog onvoldoende concreet.
ODZL	Zuid Limburg			Vanwege een aantal kanttekeningen is het de vraag of de ODZL op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheidscriteria.	Momenteel zijn nog niet alle gemeentelijke basistaken overgedragen. Onduidelijk is of de provinciale basistaken zijn overgedragen. ODZL gaat niet in op de mogelijke uitbreiding van niet-milieugerelateerde plustaken, enkel op de uitbreiding van milieuplustaken. Ook op andere punten, zoals de innovatieagenda en BI, moet er nog verdere uitwerking plaatsvinden.

Bijlage 3. Methode algemene taxatie

*indien de gemeentelijke basistaken niet volledig zijn overgedragen, weegt de individuele taxatie zwaar mee bij de algemene taxatie. Indien de provinciale basistaken niet zijn overgedragen aan de desbetreffende omgevingsdienst, weegt de individuele taxatie niet mee bij de algemene taxatie omdat de omgevingsdienst hier over het algemeen weinig invloed op heeft (zie ook paragraaf 2.2).

OD	KPI/ randvoorwaarde	Criterium	Taxatie Plan van Aanpak (april 2024)		Taxatie 1e voortgangsrapportage (april 2024 - november 2024)		Toelichting taxatie 1e voortgangsrapportage		
			Staat in PnA	Haalbaar voor 1-4-2026?	Staat in VP	Haalbaar voor 1-4-2026	Duiding Ambient	Toelichting welke informatie geleid heeft tot wijziging oordeel haalbaarheid (indien aan de orde)	
ODA	Randvoorwaarde	n.v.t.	3 Alle gemeenten en provincies nemen deel en alle basistaken zijn overgedragen	1				Op basis van de voortgangsrapportages van de overige Gelderse omgevingsdiensten blijkt dat de provincie haar basistaken ondergebracht heeft bij de ODNR en ODRA. Dit wordt bevestigd in de voortgangsrapportage bij de omzetsnorm (KPI 1), waar de dienst spreekt over de nog in te brengen provinciale taken. Uit de reactie bij de omzetsnorm volgt dat er verkennde gesprekken plaatsvinden. Wij zien graag de resultaten hiervan terug in een volgende voortgangsrapportage. Vooralsnog scoort u 'oranje'.	
ODA	Randvoorwaarde	n.v.t.	4 De governance is ingericht en er is onafhankelijkheid en de directeur heeft	1		1		Op basis van het plan van aanpak voldoet de dienst aan de randvoorwaarden	
ODA	Randvoorwaarde	n.v.t.	5 De OD is v.w.b. de omzet in staat onderscheid te maken tussen taken					In de voortgangsrapportage wordt verwezen naar een risicomodule die geactualiseerd is o.b.v. de Omgevingswet als bewijst dat voldaan wordt aan de randvoorwaarde. De risicomodule heeft geen relatie met het maken van onderscheid tussen taken (basistaken, milieugerelateerde plustaken en niet-milieugerelateerde taken) op de begroting. Dit is een randvoorwaarde opdat er getoetst kan worden of voldaan wordt aan de omzetsnorm (KPI 1). U voldoet niet aan de randvoorwaarde en scoort dus "rood".	
ODA	Omvang	KPI 1	6 Omzet en basistaken incl. milieutaken ≥ € 16,5 mln					Uit de voortgangsrapportage volgt dat het bestuur kwaliteit prefaleert boven het voldoen aan de omzetsnorm. De ODA geeft wel aan dat er verkennde gesprekken worden gevoerd in de regio, maar het is onvoldoende aannemelijk of de ODA hiermee voornemens is te gaan voldoen aan de omzetsnorm. Wij zien graag in een volgende voortgangsrapportage de resultaten van de verkennde gesprekken tegemoet en de stappen die de ODA zet om te voldoen aan de omzetsnorm. U blijft vooralsnog "rood" scoren.	
ODA	Omvang	KPI 1	7 ≥ 80% in vaste dienst van het totaal aantal fte	n.v.t.	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023		1	In de voortgangsrapportage geeft de ODA aan hier reeds aan te voldoen.	
ODA	Kwaliteit	KPI 2	8 Voldaan aan de kwaliteitscriteria basis- en plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties	1			1	Uit het plan van aanpak blijkt dat meer dan 90% van de medewerkers voldoet aan de kwaliteitscriteria 2.3 en er een ontwikkelplan 2022 is om de kwaliteitscriteria 2.3. te implementeren. Ook zou de ODA zich voorbereiden op de aankomende vernieuwing van de kwaliteitscriteria. Het is hiermee aannemelijk dat de ODA op 1 april 2026 aan de vigerende kwaliteitscriteria 3.0 voldoet.	
ODA	Innovatie	KPI 3	9 Komt er een innovatie-agenda?					Uit de voortgangsrapportage volgt dat het MT in 2025 een innovatie-agenda opstelt. Vanwege het nog ontbreken van een planning om de agenda ook bestuurlijk vast te stellen is nog onvoldoende aannemelijk of de innovatie-agenda op 1 april 2026 aanwezig is. Daarom scoort de dienst hier 'oranje'.	
ODA	Innovatie	KPI 3	10 Innovatiebudget ≥ 1% begroting?					Uit de voortgangsrapportage volgt dat het budget ter uitvoering van de innovatie-agenda wordt opgenomen op de begroting van 2026. Het is onduidelijk of de ODA voornemens is minstens 1% van de totale begroting hiervoor te reserveren. Daarom scoort de dienst hier nog 'oranje'.	
ODA	Continuïteit	KPI 4	11 Uitbreiding met niet-milieutaken gerelateerde plustaken mogelijk?	n.v.t.	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023			De ODA verwijst in haar voortgangsrapportage naar de mogelijkheid om milieuplustaken af te nemen, maar deze KPI richt zich tot of er uitbreiding mogelijk is met de niet-milieugerelateerde plustaken. Zolang de ODA hier niet op in gaat, kan niet opgemaakt worden of voldaan is aan deze KPI. We vragen u hiervoor informatie aan te leveren. Voor nu scoort u daarom 'oranje'.	
ODA	Continuïteit	KPI 4	12 Afspraken bereikbaar in GR van terugnemen (milieugerelateerd) plustaken					Uit de beoordeling van het plan van aanpak volgde dat de toegezegde uitwerking van de afspraken in het plan van aanpak onvoldoende uitgewerkt was. In de voortgangsrapportage is nog altijd niet duidelijk welke afspraken er worden gemaakt, enkel dat ze bestuurlijk zijn vastgesteld en in de volgende wijziging van de GR worden aangepast. Zolang er nog geen duidelijkheid is over de inhoud van de afspraken, kan niet beoordeeld worden of deze toereikend is. U scoort daarom hier 'oranje'.	
ODA	Continuïteit	KPI 4	13 Weerstandratio ≥ 0,8?	1			1	In de begroting van 2026 wordt de minimale weerstandratio van 0,8 opgenomen. Daarmee scoort de dienst 'groen'	
ODA	Continuïteit	KPI 5	14 Fusie-perspectief					Deze KPI wordt niet beoordeeld op robuustheid.	
ODA	Continuïteit	KPI 5	15 Intensieve samenwerking met andere OD's?	1				Deze KPI wordt niet beoordeeld op robuustheid.	
ODA	Sturing	KPI 5	16 Opleidingsprogramma	n.v.t.	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023		1	Uit de voortgangsrapportage volgt dat de ODA met een eigen opleidingsplan werkt en daarmee voldoet.	
ODA	Sturing	KPI 5	17 Opleidingsbudget ≥ 3% loonsom	1			1	In de begroting van 2025 voldoet de dienst aan het criterium. Daarom wordt hier 'groen' gescoord. We gaan er vanuit dat dit een structureel budget betreft en de dienst voornemens is om ook voor 2026 en verder 3% van de loonsom aan opleidingsbudget te reserveren.	
ODA	Sturing	KPI 5	18 Businessintelligence (BI) strategie					In het plan van aanpak wordt gemeld dat de Business Intelligence-strategie en een unit bestaande uit ten minste 3 fte geïntegreerd zal zijn in de begroting van 2026. De voortgangsrapportage laat zien dat er momenteel aan de strategie en het BI team wordt gewerkt. We zien dat u de juiste maatregelen treft, maar het in ierme is onvoldoende duidelijk of u op 1 april 2026 op dit punt zal voldoen.	Uit de voortgangsrapportage volgt dat er gebouwd wordt aan een BI strategie en een BI-team. Deze informatie laat voorzien zien, maar is erg op hoofdlijnen.
ODA	Sturing	KPI 5	19 Capaciteit BI ≥ 3 fte	1				In het plan van aanpak wordt gemeld dat de Business Intelligence-strategie en een unit bestaande uit ten minste 3 fte geïntegreerd zal zijn in de begroting van 2026. De voortgangsrapportage laat zien dat er momenteel aan de strategie en het BI team wordt gebouwd. Hiermee is onvoldoende duidelijk of u op 1 april 2026 op dit punt zal voldoen.	Uit de voortgangsrapportage volgt dat er gebouwd wordt aan een BI strategie en een BI-team. Deze informatie laat voorzien zien, maar is erg op hoofdlijnen.
ODA	Congruentie	KPI 6	20 Congruentie en samenhang werkgebied	n.v.t.	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023		1	In de voortgangsrapportage geeft de ODA aan hieraan te voldoen.	
				Toelichting taxatie o.b.v. 1e voortgangsrapportage		Toelichting rode en oranje vlakken uit de onderliggende duiding per OD o.b.v. 1e voortgangsrapportage			
ODA	Inschatting of OD per 1 april 2026 robuust is	n.v.t.		n.v.t.				De ODA heeft, met name op een aantal belangrijke kpi's zoals de omzetsnorm, te weinig voortgang laten zien. Hiermee is het niet aannemelijk dat de ODA op 1 april 2026 zal voldoen aan de robuustheitscriteria.	Niet alle basistaken zijn overgedragen omdat de provincie haar basistaken bij de ODNR en ODRA belegt. Echter, de ODA is bezig met een verkenning die mogelijk leidt tot een herverdeling van de provinciale basistaken. Vanwege de beperkte invloed die de ODA heeft op de overdracht van provinciale basistaken, telt het rode oordeel op deze randvoorwaarde niet mee bij de algemene taxatie. Er is geen informatie aangeleverd waaruit blijkt dat er voor wat betreft omzet onderscheid gemaakt wordt in taken. Daarnaast is onvoldoende aannemelijk dat de ODA met de verkennde gesprekken beoogt om te gaan voldoen aan de omzetsnorm. Er is onvoldoende duidelijkheid over de inhoud van de afspraken over het terugnemen van taken waardoor niet duidelijk is of deze toereikend zijn. De informatie over de mogelijke uitbreiding van taken richt zich op milieutaken in plaats van de niet-milieugerelateerde taken. Daarnaast worden er weliswaar op een aantal kpi's goede stappen gezet, maar is er onvoldoende zicht op de planning om te bepalen of men tijdig een innovatie-kalender en BI-strategie bestuurlijk heeft vastgesteld dan wel tijdig beschikt over minstens 3 fte op BI. Tot slot is onbekend wat de hoogte is van het innovatie-budget dat wordt opgenomen in de begroting van 2026 en of dit minstens 1% van de begroting betreft.

Omgevings- dienst	KPI/ randvoorwaarde		Criterium	Inschatting haalbaar voor 1 april 2026	
				Plan van Aanpak	VP (1/4/2024- 30/11/2024)
ODA	n.v.t.	Randvoorwaarde	3	Alle basistaken zijn overgedragen	
ODA	n.v.t.	Randvoorwaarde	4	De governance is ingericht, er is onafhankelijkheid en de directeur heeft mandaat	
ODA	n.v.t.	Randvoorwaarde	5	De OD is v.w.b. de omzet in staat om onderscheid te maken tussen taken	
ODA	KPI 1	Omvang	6	Omzet basistaken inclusief milieutaken ≥ € 16,5 mln	
ODA	KPI 1	Omvang	7	≥ 80% in vaste dienst van het totaal aantal FTE	Voldoet o.b.v.
ODA	KPI 2	Kwaliteit	8	Er wordt voldaan aan de (vigerende) kwaliteits-criteria basis- en plus-taken	
ODA	KPI 3	Innovatie	9	Komt er een innovatie-agenda?	
ODA	KPI 3	Innovatie	10	Innovatiebudget > 1% begroting?	
ODA	KPI 4	Continuïteit	11	Uitbreiding met niet-milieu-gerelateerde plustaken mogelijk?	Voldoet o.b.v.
ODA	KPI 4	Continuïteit	12	Afspraken toereikend in GR van terugnemen van (milieu-gerelateerde) plustaken	
ODA	KPI 4	Continuïteit	13	Weerstands-ratio ≥ 0,8	
ODA	KPI 4	Continuïteit	14	Fusie-perspectief	Deze KPI wordt
ODA	KPI 4	Continuïteit	15	Intensieve samenwerking met andere OD's?	Deze KPI wordt
ODA	KPI 5	Sturing	16	businessintelligence (BI) strategie	Voldoet o.b.v. zelftoets sept 2023
ODA	KPI 5	Sturing	17	Opleidingsbudget > 3% loonsom	
ODA	KPI 5	Sturing	18	Businessintelligence (BI) strategie	
ODA	KPI 5	Sturing	19	Capaciteit Business Intelligence > 3 FTE	
ODA	KPI 6	Congruentie	20	Congruentie en samenhang werkegebied	Voldoet o.b.v.

Status (1/12/2024-30/5/2025)	Geef per randvoorwaarde/kpi een toelichting op de status (ook degene die al voldoen). Beschrijf de resultaten van de afgeronde maatregelen, de voortgang van de lopende maatregelen en een planning indien de maatregelen nog niet zijn opgestart.	Datum flattering door DB of AB dat de KPI is gehaald
N.v.t.	Geef hier een update of er sprake is van een fusie-perspectief en wat de status is.	
N.v.t.	Geef een toelichting op de samenwerking met andere OD's en of deze geïntensiveerd kan worden.	

Criterium Randvoorwaarde		Omschrijving
3	Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen	Zowel gemeenten als provincies hebben werkzaamheden die tot het basistakenpakket (btp) behoren. Dit is vastgelegd in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit in combinatie met bijlage VI. Het basistakenpakket is onder de Omgevingswet op een aantal onderdelen gewijzigd ten opzichte van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Klik hier voor meer informatie over het basistakenpakket. Zo behoren bijvoorbeeld de VTH-taken van alle in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen milieubelastende activiteiten (MBA's) tot het basistakenpakket. Voor de provincie bijvoorbeeld betekent dit dat de VTH-taken van de aanleg en het gebruik van open bodemenergiesystemen (OBES) met de komst van de Omgevingswet tot het basistakenpakket behoren.
4	De governance is ingericht en er is onafhankelijkheid, en de directeur heeft mandaat.	De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap (goede relatie en heldere afspraken), onafhankelijkheid en gezag. Het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat (goed leiderschap).
5	De OD is voor wat betreft de omzet in staat onderscheid te maken tussen taken (basistaken, milieugerelateerde taken en niet-milieugerelateerde taken).	Voor de minimale omvang (KPI 1) telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde plustaken. Er moet daarom een duidelijk onderscheid zijn tussen deze taken en de niet-milieugerelateerde plustaken op de begroting. Plustaken die niet-milieugerelateerd zijn, zijn gebruiksvergunning en de gemeentelijke BRIKS-taken (Bouwen, Reclame, Inrit, Kap en Sloop).
Criterium Kpi		Omschrijving
	KPI 1 - Omvang	
6	De omvang van het regionaal werkprogramma is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023).	Voor het vaststellen van de ondergrens van het regionale werkprogramma is gekeken naar de benodigde minimale capaciteit in het primaire proces (inclusief juridische ondersteuning, ketentoezicht, BOA, specialismen crisisbeheersing en piketdienst). Op basis daarvan is de minimale omzet bepaald. Deze omzet betreft alleen de basistaken en de milieugerelateerde plustaken (zie ook randvoorwaarde 3). Omdat voldoende overhead bijdraagt aan de robuustheid en om de discussie over de opbouw van de overhead te voorkomen, is de ondergrens voor de omzet inclusief overhead. Bijlage 4 van de eindnotitie van pijler 1 van het IBP VTH beschrijft een leidraad ter inspiratie voor het komen tot de minimale benodigde capaciteit. Hieruit valt ook op te maken welke werkzaamheden toebehoren tot de milieutaken.
7	Minimaal 80% van de medewerkers is in vaste dienst van de organisatie.	Minimaal 80% van het totale personeelsbestand is in vaste dienst van de organisatie. Oftewel: er is maximaal 20% inhuur. Waar aanvankelijk deze kpi zich richtte op de medewerkers die onderdeel zijn van het primaire proces, is in het toetsingskader dit onderscheid niet langer aanwezig en wordt er gekeken naar het percentage van het totaal aantal fte's.
	KPI 2 - Kwaliteit	
8	De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basistaken als de plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties.	Deze kpi richt zit op de vigerende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basis- als plustaken. Per 1 januari 2026 zijn dat de kwaliteitscriteria 3.0. Een dienst moest zich ervan bewust zijn dat het voldoen aan de kwaliteitscriteria een continu proces is, aangezien regelmatig de kwaliteitscriteria worden geactualiseerd. Zo gold bijvoorbeeld ten tijde van de zelftoets de kwaliteitscriteria 2.3. Het is goed mogelijk dat de dienst hier wel aan voldeed, maar nog niet getoetst heeft aan de kwaliteitscriteria 3.0 die nu gelden. De dienst moet op 1 april 2026 aan de dan geldende kwaliteitscriteria voldoen.
	KPI 3 - Innovatie	
	<i>De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie, hetgeen blijkt uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie.</i>	
9	Er is een innovatie-agenda	De omgevingsdienst heeft een innovatieagenda met daarin een visie op innovatie, met daaraan gekoppeld een meerjarig innovatieprogramma (met projecten) dat jaarlijks wordt geëvalueerd en geactualiseerd.
10	Voor de uitvoering van de innovatie-agenda wordt ten minste 1% van de begroting ter beschikking gesteld	Deze kpi richt zich op het borgen van het innovatiebudget om de innovatieagenda uit te voeren. Het innovatiebudget is op de volgende wijze geborgd: • Het innovatiebudget betreft een aparte post in de meerjarenbegroting. • Het budget is structureel (meerjarig) geraamd en vrij te besteden door de dienst. • Het innovatiebudget is bedoeld ter financiering van projecten uit de innovatieagenda. • De projecten kennen een begin- en een einddatum. Het innovatiebudget is niet bedoeld ter dekking van structurele activiteiten of ter dekking van de structurele lasten die voortvloeien uit de innovatie. • Afhankelijk van de aard van de innovatie kan het budget worden ingezet voor eigen personeel, inhuur of de implementatiekosten van investeringen. • De wijze waarop het budget is gefinancierd (deelnemersbijdrage, cofinanciering) is vrij. • De omvang van het budget is voldoende om minimaal de ambities uit de innovatieagenda te realiseren en bedraagt tenminste 1% van de begrotingsomvang.
	KPI 4 - Continuïteit	
	<i>De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte</i>	

11	Uitbreiding met niet-milieutaken gerelateerde plustaken mogelijk?	Zijn er in verband met het efficiënter kunnen werken (o.a. door robuustere overhead) mogelijkheden voor de uitbreiding met niet-milieugerelateerde plustaken, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria? Het gaat hierbij niet alleen om de programmatische mogelijkheid (deelnemers kunnen meer niet-milieugerelateerde taken afnemen), maar vooral of het aannemelijk is dat deelnemers meer niet- milieugerelateerde taken willen afnemen. Let op: dit gaat dus over de niet-milieugerelateerde taken!
12	Zijn afspraken toereikend in GR van terugnemen (milieu-gerelateerde) plustaken?	Zijn er afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling over het terugnemen van niet-milieugerelateerde taken en zijn deze afspraken toereikend? Deze kpi verlangt dat er inzicht gegeven wordt in de aard van de afspraken. Een afspraak is toereikend als vanwege de afspraak, bij het terugnemen van milieugerelateerde plustaken, de omgevingsdienst nog altijd robuust is.
13	Is de weerstandratio $\geq 0,8$?	De omgevingsdienst dient, conform de voorschriften uit de BBV, bij de begroting en jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld te brengen. De hoogte van de weerstandratio voldoet aan de volgende eisen: •De weerstandratio van de omgevingsdienst heeft minimaal een waarde van 0,8 en een streefwaarde van 1,0. •Hiervan kan worden afgeweken als expliciet (in de GR of in beleidsregels) is vastgelegd dat (bepaalde) risico's worden opgevangen door deelnemers. •De omgevingsdienst heeft afspraken vastgelegd op welke wijze het weerstandsvermogen wordt aangevuld, als de weerstandratio in enig jaar lager dan onder het minimumniveau komt. •Er vindt jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaats, waarbij ook de mogelijke financiële impact van risico's wordt geactualiseerd.
14	Fusie-perspectief	Feitelijk is dit niet een kpi. Het is immers geen norm waar men aan moet voldoen. Wel kan het zijn dat een fusie een oplossing is als het voldoen aan de robuustheidscriteria niet te bereiken is met uitbreiding van taken of oplossen van capaciteit. Daarom wil men inzicht in de mogelijkheden voor fusies, gelet op het voldoen aan de omzetnorm voor basis- en milieugerelateerde plustaken en de vereiste congruentie met het werkgebied. In het toetsingskader is daarom ruimte om aan te geven of er fusiemogelijkheden zijn, of er al gesprekken gevoerd zijn en of met de beoogde fusie voldaan gaat worden aan de robuustheidscriteria. Let op: deze kpi is niet van invloed op het zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria!
15	Intensieve samenwerking met andere OD's?	Net als bij het fusieperspectief is dit geen kpi die genormeerd is en waar men aan moet voldoen. In sommige gevallen kan een omgevingsdienst door samenwerking met andere OD's voldoen aan bepaalde robuustheidscriteria. Op het gebied van innovatie wordt bijvoorbeeld vaak samengewerkt, maar ook door te focussen op bepaalde kennisgebieden is het mogelijk zelfstandig te voldoen aan de kwaliteitscriteria. Het ministerie van IenW wil graag inzicht in de aanwezige samenwerking met andere OD's. Let op: deze kpi is niet van invloed op het zelfstandig voldoen aan de robuustheidscriteria!
KPI 5 - Sturing		
<i>De dienst kan de relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatie-gestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en opleidingsbudget van 3% van de</i>		
16	Is er een opleidingsprogramma?	Elke omgevingsdienst heeft een opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden én de benodigde investeringen in opleiding en training ten behoeve van nieuwe kennis, kunde en vaardigheden.
17	Besteed de omgevingsdienst ten minste 3% van het loonkostenbudget aan opleidingen?	De opleidingsuitgaven voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden bedraagt tenminste 3% van de het loonkostenbudget. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma. De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds gemeenten. •Loonkostenbudget: het loonkostenbudget is de totale begrote loonsom (salarislasten + IKB + werkgeverslasten) voor het ambtelijk apparaat zoals opgenomen in de begroting. Om het percentage vast te stellen wordt budget voor inhuur van extern personeel niet tot de begrote salarislasten gerekend. •Opleidingsuitgaven: onder opleidingsuitgaven vallen in beginsel alle begrote kosten die voor rekening van de omgevingsdienst komen, dus inclusief die van studiemateriaal, examens en de salariskosten van ambtenaren die zich uit hoofde van hun functie met scholing bezighouden. Hieronder vallen niet de kosten van doorbetaling van salaris in geval van scholing tijdens het werk. Ook de tijdsinzet van medewerkers voor het volgen van een opleiding valt niet onder opleidingsuitgaven. In de praktijk zien we dat personeel niet alleen wordt opgeleid door het volgen van externe opleidingen, maar ook intern opgeleid wordt. Dit kan zich zowel uiten in verschillende vormen van kennisdeling als in het opzetten van traineeprogramma's. In lijn met de definitie van opleidingsuitgaven is de tijd die de medewerker die geschoold wordt geen onderdeel van de opleidingsuitgaven. De benodigde tijd van de medewerker die de andere medewerker schoolt (en dus niet kan besteden aan het primaire proces), kan wel meegerekend worden tot de opleidingsuitgaven.

18	Is er een Business Intelligence-strategie?	Business Intelligence verwijst naar de strategieën, technologieën en methoden die worden gebruikt om gegevens te verzamelen, verwerken, analyseren en presenteren om beter geïnformeerde beslissingen te nemen. Het omvat het transformeren van gegevens in bruikbare informatie en kennis, waardoor er inzicht ontstaat in trends, prestaties en de impact van acties. Van belang is dat iedere omgevingsdienst in staat is om gegevens te vertalen naar informatie, en dat de diensten over een dashboard beschikken waarmee de organisatie in samenhang kan sturen op productie (pdc), resultaten (naleefgedrag, klachten, tevredenheid), personele inzet (kwaliteitscriteria, formatie, bezetting, productiviteit) en kosten (kengetallen, kostprijs). Deze kpi verlangt dat de omgevingsdienst beschikt over een strategie voor Business Intelligence die het volgende beschrijft: •De nul-situatie: hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen. •De ambities, het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren. •Een jaarprogramma met financiële onderbouwing. •Actualisatie, minimaal eens in de 4 jaar. Er wordt dus niet gezocht naar het beschrijven van alle middelen die de dienst inzet en die onder BI vallen; echter deze kpi verlangt de aanwezigheid van een BI-strategie zoals hierboven beschreven.
19	Heeft de omgevingsdienst ten minste drie medewerkers (3 fte) in dienst die hun tijd besteden aan Business Intelligence?	Een omgevingsdienst heeft minimaal 3 medewerkers (3 fte) in dienst voor businessintelligence, waaronder een projectleider/programmamanager.
KPI 6 - Congruentie		
<i>De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.</i>		
20	Congruentie en samenhang werkgebied	Is het werkgebied congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgaven? In de oorspronkelijke opzet van de omgevingsdiensten was het voornemen om het werkgebied van een omgevingsdienst te laten samenvallen met een veiligheidsregio. De werkgroep robuuste omgevingsdiensten van pijler 1 heeft dit echter losgelaten omdat congruentie met de veiligheidsregio niet bij alle regio's leidt tot het kunnen voldoen aan de normen voor robuustheid. Congruentie is daarom uitsluitend een optie voor een omgevingsdienst om robuust te worden indien ook aan de andere eisen wordt voldaan. Congruentie met de veiligheidsregio wordt in dat kader niet per se als de heilige graal gezien.

Waarom een plan van aanpak?

Omgevingsdiensten in Nederland moesten een plan van aanpak opstellen als onderdeel van het Interbestuurlijk Programma Versterking Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). Dit programma komt voort uit de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen, die constateerde dat de uitvoering van VTH-taken in Nederland structureel verbeterd moest worden.

De Commissie van Aartsen concludeerde dat:

1. De kwaliteit en capaciteit van omgevingsdiensten wisselend was.
2. De financiering en structuur onvoldoende robuust waren.
3. Handhaving en toezicht niet altijd effectief waren, vooral bij complexe milieutaken.
4. Er te weinig kennisdeling en innovatie binnen de diensten plaatsvond.
5. Informatievoorziening en samenwerking tussen overheden niet optimaal was.

Om deze problemen aan te pakken, deed de commissie 10 aanbevelingen:

1. Vergroten van de minimale omvang van omgevingsdiensten om voldoende capaciteit en expertise te garanderen.
2. Verbeteren van de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving en deze beter afstemmen op de complexiteit van bedrijven en milieu-inrichtingen.
3. Meer capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging, inclusief nauwere samenwerking met OM en politie.
4. Iedere omgevingsdienst moet tenminste het basistakenpakket uitvoeren om uniformiteit en kwaliteit te waarborgen.
5. Landelijke normfinanciering invoeren in plaats van lokale financiering om ongelijkheden tussen regio's te verminderen.
6. Verplichte informatie-uitwisseling en investeren in kennisontwikkeling om expertise beter te benutten.
7. Opstellen van één uitvoerings- en handhavingsbeleid en één risicoanalyse per regio om een integrale aanpak te garanderen.
8. Versterken van de positie van de directeur van een omgevingsdienst door verplicht mandaat en herziening van de benoemingsprocedure.
9. Rijkstoezicht op omgevingsdiensten invoeren om de kwaliteit en consistentie te bewaken.
10. Omgevingsdiensten moeten structureel adviseren over omgevingsplannen om vroegtijdig milieuaspecten in de besluitvorming te betrekken.

Doel van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH

Op basis van deze aanbevelingen werd het Interbestuurlijk Programma (IBP) Versterking VTH opgezet. Dit programma stelt eisen aan de robuustheid van omgevingsdiensten, met zes pijlers als leidraad:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering (organisatie moet financieel en organisatorisch sterk zijn).
2. Strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving (meer inzet en capaciteit voor milieuhandhaving).
3. Informatievoorziening VTH (betere data-uitwisseling en monitoring).
4. Kennisinfrastructuur (investeren in opleiding en kennisdeling).
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving (waarborging van bestuurlijke onafhankelijkheid).
6. Monitoring van milieutoezicht (kwaliteitsborging door toezicht en visitaties).

Om de robuustheid van omgevingsdiensten te meten, zijn binnen pijler 1 de volgende zes robuustheidscriteria opgesteld:

1. Omzetcriterium en percentage medewerkers in vaste dienst – Omgevingsdiensten moeten een bepaalde minimale omzet hebben en minstens 80% van hun medewerkers in vaste dienst.
2. Kwaliteitscriteria – Diensten moeten voldoen aan de landelijke kwaliteitsnormen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.
3. Innovatiekalender en innovatiebudget – Omgevingsdiensten moeten een meerjarige innovatieagenda en een budget voor innovatie hebben.
4. Weerstandsvermogen en algemene reserves – Diensten moeten financiële buffers hebben om risico's en veranderende taken op te vangen.
5. Informatiegestuurd werken, opleidingen en Business Intelligence – Omgevingsdiensten moeten data-analyse en BI inzetten en een vast opleidingsbudget van 3% van de loonsom hanteren.
6. Congruentie in de regio – De organisatie moet logisch aansluiten bij de regionale identiteit en maatschappelijke opgaven.

Waarom een plan van aanpak?

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft alle omgevingsdiensten verplicht om vóór 1 april 2026 te voldoen aan de robuustheidscriteria binnen het IBP. Dit betekent dat iedere dienst een plan van aanpak moest opstellen om:

- Inzichtelijk te maken hoe zij de robuustheidscriteria gaan behalen.
- Samenwerkingen en mogelijke fusies te verkennen als ze niet zelfstandig robuust zijn.
- Acties te benoemen om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving te versterken.
- Verantwoording af te leggen over de voortgang aan de staatssecretaris.

Gevolgen voor omgevingsdiensten

Omgevingsdiensten die niet aan de robuustheidscriteria voldoen, riskeren:

- Verplichte herstructurering of fusie met andere omgevingsdiensten.
- Ingrijpen van de staatssecretaris als er onvoldoende vooruitgang is.
- Beperking van hun bevoegdheden als zij niet zelfstandig robuust kunnen opereren.

Samenvatting plan van aanpak Omgevingsdienst Achterhoek

Omgevingsdienst Achterhoek: stand van zaken voor IBP

ODA is sinds haar oprichting in 2013 een efficiënte organisatie die voldoet aan de meeste robuustheidscriteria. De enige uitzondering is het omzetcriterium, omdat ODA door haar kostenbewuste werkwijze een relatief lage begroting heeft op basis van de beschikbaar gestelde middelen vanuit de deelnemers ten opzichte van het aantal bedrijven binnen de regio Achterhoek.

Belangrijkste constatering:

- ODA heeft meer dan 90% van haar medewerkers in vaste dienst, wat ruim voldoet aan de norm van 80%.
- De organisatie werkt informatiegestuurd, ontwikkelt een Business Intelligence-strategie en investeert in opleidingen.
- Innovaties zoals drones en AI zijn al in gebruik, maar er komt een formele innovatiekalender.
- ODA hecht waarde aan haar regionale samenwerkingsmodel, waarbij korte lijnen met gemeenten en ketenpartners essentieel zijn.

Doel plan van aanpak Omgevingsdienst Achterhoek

Ons plan van aanpak heeft het doel om als zelfstandige robuuste omgevingsdienst de toekomst in te gaan en daarbij te voldoen aan de opgelegde robuustheidscriteria.

Hierbij worden drie sporen uitgezet:

1. Interne versterking van ODA
2. Samenwerking binnen de Gelderse Omgevingsdiensten
3. Verkenning van samenwerking en fusieopties

Spoor 1: Interne versterking van ODA

Binnen dit spoor worden de zes pijlers van het Interbestuurlijk Programma geïmplementeerd.

Pijler 1: Robuuste omgevingsdiensten en financiering

Omzetcriterium en percentage medewerkers in vaste dienst

- ODA zal geen kunstmatige ingrepen doen om de omzet te verhogen.
- Er wordt een nieuwe risicoanalyse opgesteld en het inrichtingenbestand geactualiseerd.
- Milieuplustaken blijven organisch overgaan naar ODA zonder geforceerde overdracht.
- Er komt een capaciteitsplan voor 2026 met aandacht voor uitbreiding en strategische inzet van personeel.

Kwaliteitscriteria

- Kwaliteitscriteria 2.3 zijn geïmplementeerd en blijven geborgd via interne audits.
- ODA werkt aan de implementatie van de kwaliteitscriteria 3.0. Een onderdeel van de kwaliteitscriteria 3.0 is het vaststellen van een VTH beleid en strategie (waaronder de risicomodule), welke ook waar nodig geëvalueerd moet worden. Op basis daarvan moet er ook een uitvoeringsprogramma VTH & advisering en monitoring van het uitvoeringsprogramma aanwezig zijn.
- ODA werkt samen met andere Gelderse omgevingsdiensten om (tijdelijke) specialistische tekorten op te vangen.
- Impactanalyse en geactualiseerde capaciteitsplanning voor 2026 worden opgesteld.

Innovatiekalender en innovatiebudget

- ODA stelt voor 2026 een innovatiekalender en innovatiebudget op, waarin ook partners pilots kunnen aandragen.
- AI-toepassingen en drones blijven verder ontwikkeld en structureel ingebed in de werkwijze.

Weerstandsvermogen en algemene reserves

- De begrotingssystematiek wordt herzien en de weerstandsratio wordt verhoogd naar ten minste 0,8%.
- De risicobeoordeling en het weerstandsvermogen worden jaarlijks geactualiseerd.

Informatiegestuurd werken, opleidingen en Business Intelligence

- Datawarehouse wordt eind 2026 volledig geïmplementeerd en geïntegreerd met BI-strategie.
- ODA breidt het BI-team uit naar minimaal 3 fte.
- Het opleidingsbudget wordt verhoogd naar 3% van de loonsom en wordt ingezet op specialistische kennisdeling.

Congruentie in de regio

- ODA benadrukt de samenhang binnen de Achterhoek en de nauwe samenwerking met gemeenten en ketenpartners.
- Er wordt een analyse gemaakt van niet-doorbelaste kosten binnen ODA om de begroting beter te onderbouwen.

Pijler 2: Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving

- De capaciteit van BOA's is uitgebreid en de verplichte her- en bijscholing is geoptimaliseerd.
- ODA implementeert de Landelijke Handhavingsstrategie onder de Omgevingswet (LHSO).
- Regionaal uitvoerings- en handhavingsbeleid wordt opgesteld voor 2025.
- ODA organiseert samen met het OM kennissessies over bestuurs- en strafrechtelijke handhaving.

Pijler 3: Informatievoorziening VTH

- ODA ontwikkelt een Business Intelligence-strategie en sluit aan op het Gelders Datalab en Omgevingsdienst NL.
- Pilot voor data-uitwisseling met Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland en Waterschap Rijn en IJssel worden de voorbereidingen in 2025 afgerond.

Pijler 4: Kennisinfrastructuur

- ODA zet in op kennisdeling en samenwerking binnen het Gelders Stelsel.
- Er wordt een **opleidingsprogramma opgezet** voor milieuspecialisten en vergunningverleners.

Pijler 5: Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving

- Mandaten en dienstverleningsovereenkomsten zijn geactualiseerd onder de Omgevingswet.
- Vergunningen-uitvoeringsprogramma wordt opgesteld naast het reeds geactualiseerde Handhavingsuitvoeringsprogramma.

Pijler 6: Monitoring kwaliteit milieutoezicht

- ODA wordt in **juni 2024 gevisiteerd** als onderdeel van de landelijke kwaliteitsborging.
- Periodieke visitaties worden elke vier jaar uitgevoerd.

Spoor 2: Samenwerking binnen de Gelderse Omgevingsdiensten

- De Gelderse Omgevingsdiensten onderzoeken een gelijkwaardige verdeling van milieuplustaken.
- Er wordt bekeken of een herverdeling van taken of een herindeling van regio's gewenst is.
- Provinciale milieuplustaken, zoals natuurbeheer en drinkwaterzuivering, worden mogelijk ondergebracht bij omgevingsdiensten.
- De samenwerking wordt voortgezet en er wordt gewerkt aan een gezamenlijke strategie voor 2026.

Spoor 3: Fusieverkenning en overleg

- ODA voert verkennende gesprekken met Gelderse en Overijsselse omgevingsdiensten.
- Omgevingsdienst Twente en Omgevingsdienst IJsselland zijn betrokken bij verdere samenwerking.
- Scenario's voor fusie en samenwerking worden uitgewerkt, waarbij voor- en nadelen worden geanalyseerd.

Eerste voortgangsrapportage

Vanuit het ministerie van IenW wordt vooral de focus gelegd op de robuustheidscriteria en daarbij is het oordeel dat Omgevingsdienst Achterhoek over het algemeen de juiste maatregelen treft, maar dat het nog onvoldoende duidelijk is of de maatregelen afdoende en haalbaar zijn binnen de gestelde periode tot 1 april 2026.

Acties op grond van de eerste voortgangsrapportage

Het algemeen bestuur heeft de directeur de opdracht gegeven om te komen met een toekomstvisie waarin specifiek moet worden omschreven welke mogelijkheden bestaan en haalbaar zijn vanuit de gestelde robuustheidscriteria.

Vanuit het verleden hebben we zo kostenefficiënt mogelijk gewerkt met de beperkte middelen die beschikbaar waren gesteld door de partners. Met deze middelen kan niet worden voldaan aan een uitvoeringsniveau gebaseerd op de risicoanalyse die in 2024 is opgesteld en in 2025 tot besluitvorming in het bestuur moet leiden.

Tijdens de themabijeenkomst van 26 maart 2025 hebben het algemeen bestuur met de ambtelijk opdrachtgevers kennis kunnen nemen van de concept toekomstvisie. De bestuurders hebben het voornemen om ODA tijdens het algemeen bestuur van 23 april 2025 de opdracht te geven concreet te starten met de verkenning van een fusie tussen Omgevingsdienst Achterhoek, Omgevingsdienst Veluwe en Omgevingsdienst de Vallei.

Voorstel aan het Algemeen Bestuur

Kenmerk:		Afdeling:	Staf
Datum voorstel:	17 maart 2025	Behandeld door:	R. Woestenenk
AB-vergadering:	23 april 2025	Mede-adviseur:	
Portefeuillehouder:		Manager ODA:	P. van Oosterbosch

Onderwerp: Jaarverslag 2024

Voorstel:

1. Kennis te nemen van het Jaarverslag 2024;
2. Kennis te nemen van het concept besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 23 – 04 - 2025:
 - Het Jaarverslag 2024 vast te stellen.
 - Het resultaat 2024 vast te stellen op € 98.000 nadelig.
3. Het Jaarverslag 2024 aan te bieden aan de raden en provinciale staten vóór 30 april 2025 (volgens de gewijzigde gemeenschappelijke regeling).

Advies secretaris /directeur:

Besluit AB-vergadering d.d.

Bijlage(n):

- Jaarstukken 2024

Aanleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2024 aan.

Het algemeen bestuur dient de jaarstukken vast te stellen.

De jaarrekening is gecontroleerd door onze accountant WHS accountants.

De goedkeurende controleverklaring en het accountantsverslag treft u bijgaand aan.

Wat wordt met de beslissing bereikt?

Dat we voldoen aan het bepaalde in artikel 29 van de gemeenschappelijke regeling dat de jaarrekening 2024 vóór 30 april 2025 wordt toegezonden aan de gemeenteraden en provinciale staten.

De jaarrekening 2024 dient uiterlijk 1 augustus 2025 aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te zijn gezonden.

Argumenten om in te stemmen met de voorgestelde beslissing(en)

N.v.t.

Consequenties voor

N.v.t.

Financiën

In de jaarrekening is een uitvoerige toelichting en analyse van het resultaat opgenomen. Voor de verrekening van het resultaat is een separaat voorstel toegevoegd.

Reactie op het accountantsverslag

Geen bijzonderheden.

Personeel:

N.v.t.

Informatie & automatisering:

N.v.t.

Communicatie:

1. Verzending aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
2. Ter kennisname aan de ondernemingsraad;
3. Publicatie op de website.

Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 17 maart 2025

BESLUIT:

1. De jaarstukken 2024 vast te stellen.
2. Het resultaat 2024 vast te stellen op € 98.000 nadelig.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek op (nog te plannen).

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. P.G.M. van Oosterbosch

drs. J.H.A. van Oostrum

Omgevingsdienst
Achterhoek

Jaarstukken 2024

Jaarverslag en jaarrekening 2024

Concept

Jaarstukken 2024

Jaarverslag en jaarrekening 2024

Datum: 12-6-2024

Status: versie DB vergadering ...-2025
© Omgevingsdienst Achterhoek

Omgevingsdienst
Achterhoek

Elderinkweg 2, 7255 KA Hengelo (Gld)

info@odachterhoek.nl

www.odachterhoek.nl

www.gelderseomgevingsdiensten.nl

@odachterhoek

/OmgevingsdienstAchterhoek

INHOUDSOPGAVE

JAARVERSLAG 2024	4
I. Voorwoord	4
II. Inleiding	6
III. Programma 1 – Vergunningverlening	8
Programma 2 – Toezicht en Handhaving	10
IV. Programma 3 – Specialismen	16
V. Programma 4 - Stelseltaken	20
VI. Programma 5 – Overige activiteiten en projecten	22
VII. Financiële uitkomsten	24
VIII. Paragrafen	25
1. Bedrijfsvoering	25
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	29
3. Financiering	35
4. Onderhoud kapitaalgoederen	36
5. Wet open overheid (Woo)	36
IX. Overzicht van baten en lasten	51
X. Toelichting overzicht van baten en lasten	52

JAARVERSLAG 2024

I. Voorwoord

Met enige weemoed schrijf ik voor de laatste keer het voorwoord voor het jaarverslag van de ODA. Binnenkort ga ik met pensioen en daarna zal ik met enige afstand "mijn" en ik hoop ook "uw" omgevingsdienst blijven volgen.

Vanaf de oprichting eind 2012 tot nu heb ik met veel plezier bijgedragen aan de ontwikkeling van de ODA. Bij de start was het een "moetje", immers door het rijk verplicht, om de milieutaken van gemeente en provincie over te dragen aan de omgevingsdienst. Intussen is het een organisatie waar veel kennis gebundeld is en waar onze partners met hun opdrachten terecht kunnen. Met onze kennis, een goede samenwerking met de gemeenten en met andere toezichthoudende organisaties zorgen we voor een gezonde, schone en veilige leefomgeving in de Achterhoek.

We hebben steeds geprobeerd met het beschikbare budget zo efficiënt mogelijk ons werk te doen. In de afgelopen jaren hebben de omgevingsdiensten vanuit het rijk de nodige kritiek ontvangen omdat de kwaliteit omhoog moet. Er wordt te veel gestuurd op geld en te weinig op risico. Daarom is het Interbestuurlijk Programma VTH ontwikkeld waarbij robuustheidscriteria zijn vastgesteld. Dat betekent voor de ODA dat de uitvoering intensiever moet worden en daardoor gaat het budget omhoog. En vooral dát nu is voor gemeenten heel ingewikkeld.

Aan de andere kant constateren we ook dat de maatschappij steeds complexer wordt. Dit geldt zeker ook voor alles wat speelt in het milieu. Denk bijvoorbeeld aan stikstof, asbest, andere zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zoals Pfas of het gebruik van staalslakken, fijnstof en dergelijke. Maar ook geluidhinder, geuroverlast, trillingen, bodemvervuiling, energie en duurzaamheid, ecologie, flora en fauna en het beschermen van onze historie door archeologie en cultureel erfgoed vragen onze aandacht.

Milieucriminaliteit is voor sommige mensen een aantrekkelijk verdienmodel, net zoals de productie van drugs en daarbij illegale lozing van restproducten. Goedwillende ondernemers gebruiken soms onbewust stoffen waarvan we intussen weten dat ze gevaarlijk of ongezond zijn. Door onze inzet dragen we eraan bij dat het milieu waarin we leven, werken en recreëren beschermd wordt tegen deze risico's.

We hebben een nieuwe risicoanalyse opgesteld waarbij rekening gehouden wordt met de bovengenoemde ontwikkelingen. Met onze partners en het bestuur zijn we in overleg hoe we kunnen toegroeien naar implementatie daarvan.

We hebben een plan van aanpak ingediend waarmee we laten zien hoe we "robuust" worden. Dat betekent dat de ODA voldoende omvang/omzet moet hebben voor 1 april 2026. Dat kan zelfstandig of door te fuseren met een andere dienst. In 2024 hebben we daarvoor verkennende gesprekken gestart met Omgevingsdienst Veluwe (ODV).

In de Achterhoek is veel bedrijvigheid, zowel van agrarische als industriële bedrijven. Die bedrijven liggen in een behoorlijk groot gebied waar veel mensen wonen en werken. Dat beeld wordt niet overal herkend. Onze partners en wijzelf vinden het belangrijk dat we weten wat er speelt in de omgeving. Waar maken mensen zich zorgen om? Welke ontwikkelingen kun je mogelijk maken en welke alleen onder heel strenge voorwaarden? Dat is een belangrijke waarde voor de uitvoering van onze opdracht en ons werk.

Op 1 januari 2024 is de omgevingswet ingegaan. De eerste maanden kwamen niet veel nieuwe aanvragen binnen. Veel was nog in 2023 ingediend. Wij, maar ook de aanvragers, lopen aan tegen de kinderziekten van de wet en het digitale loket (DSO). Het aanvragen gaat nog niet heel gemakkelijk en we proberen aanvragers daarmee te helpen en we geven signalen af om het systeem te verbeteren.

In oktober is er een visitatie geweest bij de ODA. Collega-diensten hebben volgens een vastgesteld handboek kritisch gekeken hoe de ODA werkt. Daar zijn positieve kenmerken benoemd en natuurlijk ook een aantal verbeterpunten. Voor de verbeterpunten wordt een verbeterplan gemaakt. Dat wordt aangeboden aan het algemeen bestuur en zal gepubliceerd worden via de site van omgevingsdienst Nederland (ODNL).

Ondanks de nog steeds krappe arbeidsmarkt lukt het redelijk goed om mensen te werven. Vaak volgt er nog (interne) opleiding, dat kost capaciteit maar brengt ook nieuwe inzichten mee.

Nieuwe toepassingen en innovaties zoals kunstmatige intelligentie, gebruik maken van drones, delen van data en informatie met andere (overheids)organisaties komen razendsnel op ons af. We sluiten daar positief kritisch bij aan en lopen bij een aantal ontwikkelingen voorop.

We zien dat gemeenten steeds vaker advies vragen over milieuaspecten bij hun eigen ontwikkelprogramma's. Het milieuterrein is enorm in beweging en de ODA groeit mee met die ontwikkelingen.

Financieel heeft de ODA neutraal gedraaid afgelopen jaar. Daarbij moet ik aantekenen dat de jaarrekening van de ODA een optelsom is van de diensten die we aan onze partners geleverd hebben. Daarover hebben we periodiek per partner gerapporteerd. Er kunnen grotere afwijkingen inzitten ten opzichte van de begroting. Een hogere afname wordt vaak veroorzaakt door toename van de adviesvragen aan de ODA. Soms is daardoor het aantal adviesvragen bij externe bureaus lager, dat zie je niet terug in de ODA-rekening. Een deel van onze kosten hebben we kunnen financieren vanuit rijkssubsidies.

Tenslotte rest mij u te bedanken voor de plezierige samenwerking. Ik draag het stokje met vertrouwen over aan mijn opvolger Jasper Verstand. Hij zal vanaf mei 2025 de taken van mij overnemen en ervoor zorgen dat de ODA blijft bijdragen aan een schone, veilige en gezonde leefomgeving in de Achterhoek.

Hengelo, 2024

Met vriendelijke groet namens,
het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek,

Ir. Petra G.M. van Oosterbosch,
directeur

II. Inleiding

1. Algemeen

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening 2024 van de ODA. De jaarrekening sluit met een negatief resultaat van € 98.000.

De ODA is opgericht op 7 november 2012, de eerste vergadering van het Algemeen Bestuur van de ODA. De ODA kent twee bestuursorganen namelijk het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.

De voorzitter wordt door en uit het Algemeen Bestuur gekozen.

Op 31 december 2024 waren de besturen als volgt samengesteld:

Lid	Functie	Gemeente/ Provincie	Plaatsvervanger	Functie
T.M.M. Kok	Wethouder	Aalten	A.B. Stapelkamp	Burgemeester
J.H.A. van Oostrum	Burgemeester vz	Berkelland	A.K. van Gijssel	Wethouder
W.J.P. Pelgrom	Wethouder	Bronckhorst	E.M. Gosselink	Wethouder
H.G. Bulten	Wethouder	Doetinchem	L.T.M. Steintjes	Wethouder
M. Eggink-Meuleman	Wethouder	Lochem	S.W. van 't Erve	Burgemeester
G.J.M. Nijland	Wethouder	Montferland	J.A.M. Derksen	Wethouder
B.T.M. Porskamp	Wethouder	Oost Gelre	J.B.M. Hoenderboom	Wethouder
S.L. Hiddinga	Wethouder	Oude IJsselstreek	J. Kock	Wethouder
G.E. Visser	Wethouder	Winterswijk	B.J.J. Bengevoord	Burgemeester
H.J.M. Verschure	Wethouder	Zutphen	S.J.H.G. Wannet	Wethouder
D.E. Vreugdenhil	Gedeputeerde	Gelderland	P. van 't Hoog	
Secretaris				
P.G.M. van Oosterbosch	Directeur	ODA	R. Reinders	Afdelingshoofd

Dagelijks Bestuur:

Lid	Functie	Gemeente/ Provincie	Plaatsvervanger	Functie	Gemeente
J.H.A. van Oostrum	Burgemeester vz	Berkelland			
B.T.M. Porskamp	Wethouder	Oost Gelre			
M. Eggink	Wethouder	Lochem			
S.L. Hiddinga	Wethouder	Oude IJsselstreek			
P.G.M. van Oosterbosch	Directeur	ODA	R. Reinders	Afd.hoofd	ODA

Het Algemeen Bestuur heeft op 4 juli 2022 de leden benoemd of herbenoemd.

2. Financiële uitkomsten

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Jaar 2024; x 1.000 euro

x € 1.000		Begroting 2024		Realisatie 2024		Begr-real
Taakveld		Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.407	1.765	2.133	1.531	-40
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	5.788	3.550	5.693	3.804	-349
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.266	1.575	3.619	2.617	311
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	80	373	122	432	-17
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	3	0	902		899
Overzichten						
Overhead	0.4 Overhead ondersteuning organisatie		3.203		4.182	-979
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		0			0
Bedrag onvoorzien	0.8 Algemene baten en lasten		78		0	78
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		10.544	10.544	12.468	12.566	-98
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023				0		
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves					0	
Resultaat		10.544	10.544	12.468	12.566	-98

Procedure jaarrekening

- De procedure voor de jaarrekening ziet er als volgt uit: Het Dagelijks Bestuur zendt de ontwerp jaarstukken 2024 vóór 15 juli 2025 aan Provinciale Staten en de gemeenteraden.
- Provinciale staten en de gemeenteraden kunnen hun zienswijzen over de ontwerp jaarstukken indienen bij het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst.
- Het Dagelijks Bestuur verzamelt de zienswijzen en biedt de ontwerp jaarstukken voorzien van de zienswijzen aan het Algemeen Bestuur aan.
- Het Algemeen Bestuur stelt de jaarstukken 2024 vervolgens vóór 14 juli 2025 vast.
- Onmiddellijk na de vaststelling van de jaarstukken door het Algemeen Bestuur zendt het Algemeen Bestuur de jaarstukken aan Provinciale Staten en de gemeenteraden.
- Het Dagelijks Bestuur zendt de jaarstukken vóór 31 juli 2025 aan de minister.

III. Programma 1 – Vergunningverlening

1. Wat hebben we bereikt

Vergunningen en meldingen zijn vraag gestuurd. Dit betekent dat wij geen invloed hebben op de hoeveelheid aanvragen die bij ons binnenkomen. Eind 2023 zijn er nog veel vergunningaanvragen gedaan omdat vanaf 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking trad. Aanvragers vonden het wenselijk om nog volgens het oude recht hun vergunning afgehandeld te krijgen. In 2024 zijn we dan ook nog veel bezig geweest met deze oude aanvragen.

Tijdigheid vergunningen

Tijdigheid van een besluit binnen de wettelijke termijn is van belang voor zowel partners als burgers en bedrijven vanuit het oogpunt van een goede service en het voorkomen van ongewenste situaties door van rechtswege afgegeven vergunningen. Met de wettelijke termijn wordt hierbij bedoeld de wettelijk maximale tijdsduur (inclusief eventuele verlengingen) tussen inboeken van een aanvraag en het afgeven van de definitieve beschikking.

In het Gelders Stelsel is een kritische prestatie indicator (KPI) bepaald voor het tijdig verlenen van vergunningen. Deze **KPI is gesteld op 90 %** vergunningaanvragen binnen wettelijke termijn t.o.v. alle vergunningaanvragen.

De KPI tijdigheid vergunningen over 2024 bedraagt ongeveer 50% en ligt daarmee ruim onder de doelstelling (90%), wat betekent dat niet alle termijnen tijdig zijn gehaald. Dit wordt veroorzaakt doordat we een capaciteitstekort hadden en nu een inhaalslag aan het maken zijn voor de oudere vergunningen. Daarnaast hebben we ook vertragingen bij procedures waarbij er een zogenaamde vvgb (verklaring van geen bedenkingen) door de provincie moet worden afgegeven. Dit heeft onder andere te maken met de stikstofproblematiek. Er staan hier ongeveer 60 zaken in de wacht. Er staan ook zaken in de wacht in overleg met adviseurs. Dit gebeurt vooral bij agrarische zaken. Als laatste kan ook nog gezegd worden dat de omschakeling naar de nieuwe Omgevingswet veel tijd heeft gekost.

We zijn er het afgelopen jaar in geslaagd nieuwe vergunningverleners aan te trekken. Omdat dit echter vooral starters betreft dienen deze eerst (intern) opgeleid te worden waardoor dit nog niet veel effect heeft op de capaciteit.

We gaan in 2025 aan de slag met een andere wijze van monitoring van de KPI. Tot nu toe werd gekeken naar totale doorlooptijd (van aanvraag tot besluit). We willen de wachttijd die nu nog meetelt, eruit halen. Dit levert een beter inzicht op waardoor processen eventueel aangepast kunnen worden.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan

In 2024 heeft het team Vergunningen zich met name gericht op:

- De uitvoering van primaire taken in het kader van vergunningverlening en milieumeldingen en informatieplichten.
- We hebben in 2023 een pilot gedraaid waarbij de vergunningverlening van complexe bedrijven die tot nu toe door de Omgevingsdienst Nijmegen voor ons werden uitgevoerd, zelf hebben uitgevoerd. Deze pilot is inmiddels succesvol afgerond en in 2024 zijn ook de vergunningaanvragen van complexe bedrijven door de ODA uitgevoerd.
- We hebben werkprocessen geïmplementeerd in verband met de nieuwe Omgevingswet.

- **Wat heeft het gekost**

Overzicht baten en lasten Programma 1 Vergunningverlening						
x € 1.000	Begroot 2024			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 1 Vergunningverlening	2.407	1.765	642	2.133	1.531	602
Overzicht						
Algemene dekkingsmiddelen						
Overhead		707	-707		923	-923
Heffing vennootschapsbelasting						
Onvoorzien		17	-17		0	0
Saldo van baten en lasten	2.407	2.489	-82	2.133	2.455	-321

(bedragen in 1.000 euro's)

De baten uit Vergunningverlening liggen iets lager dan begroot. Dit zit vooral op de meer complexe vergunningen. De lasten zijn gebaseerd op de salarislasten van het team vergunningen en de inhuur derden. De netto-lasten zijn iets lager dan begroot.

Programma 2 – Toezicht en Handhaving

1. Wat hebben we bereikt

Reguliere en aspectcontroles bij bedrijven

Controles 2024	Afgerond	Opgestart, maar nog niet afgerond
Regulier	1049	321
Aspect	1900	611
Totaal	2949	932

Bij aspectcontroles kun je denken aan EPRT (European Pollutant Release Transfer Register), geluidsmetingen, vuurwerk en energiecontroles, maar ook aan controles waar gekeken wordt naar specifieke aspecten bij een branche (bijvoorbeeld luchtwassers of een top 10 van meest voorkomende overtredingen). Deze aspecten worden mede met behulp van gemaakte brancheplannen en de data daaruit bepaald. Het grote voordeel is dat je meer tijd kunt besteden aan de daadwerkelijke knelpunten binnen een branche/ bedrijf en dat je hiermee meer contactmomenten krijgt met een bedrijf.

Er zijn in totaal veel meer reguliere en aspectcontroles als in 2023 afgerond. Toen waren het er in totaal 2090. Dat zit met name in veel meer aspectcontroles. Het aantal gestarte, maar nog niet afgeronde reguliere en aspectcontroles is ongeveer gelijk aan het jaar 2023. In 2023 waren het er 915.

Een reden dat controles soms langer lopen en dus minder snel afgerond worden, heeft o.a. te maken met complexe regelgeving en complexe aspecten zoals zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en de stikstofproblematiek. De complexe regelgeving is met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024 alleen nog maar lastiger geworden.

Percentage volledige naleving na 1^e controlebezoek

Dit wordt berekend door te registreren waar geen hercontrole nodig is geweest. Oftewel waar er maar 1 bezoek is geweest aan het bedrijf. Het percentage volledige naleving is 70% en daarmee 12% minder dan vorig jaar. Een specifieke oorzaak hebben we hier niet echt voor, maar het verschil is ook nog niet zo groot dat we van een grote trendbreuk kunnen spreken en of het zich ook zo doorzet naar 2025.

Projecten

We werken voor een groot deel projectgericht. Hieronder staan een aantal van deze projecten benoemd.

Project Web-BVB voor agrarische bedrijven

De provincie ondersteunde eerder Web-BVB (Bestand Veehouderijbedrijven), een website waarop gemeenten zelf dierenaantallen per locatie registreerden. Deze website is inmiddels stopgezet. Vanuit de database van Web-BVB is een lijst samengesteld met circa 320 kleinere agrarische bedrijven en locaties. Sommige hiervan waren al gestopt of functioneerden alleen nog hobbymatig.

In 2023 en 2024 zijn deze bedrijven bezocht en gecontroleerd op de belangrijkste milieuaspecten:

- Werking volgens melding/vergunning;
- Emissiearme huisvestingssystemen;
- Regels rondom dieselolietanks;
- Mestbassins en vaste mestopslag.

De meest voorkomende overtreding was dat bedrijven niet conform de melding of vergunning opereerden. Dit project is eind 2024 afgerond.

Controles Natura 2000-activiteit bij agrarische bedrijven

In 2023 is een pilot uitgevoerd waarbij de verklaring van geen bedenkingen (vvgb) op natuuraspecten werd meegenomen tijdens milieucontroles. Dit bleek slechts een beperkte extra tijdsinvestering te vergen. In 2024 zijn deze controles voortgezet onder de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 de Natuurbeschermingswet verving.

Controles Geitenmoratorium

Binnen de Provinciale Verordening gelden regels voor het houden van geiten. In 2024 zijn 17 geitenbedrijven gecontroleerd, waarbij werd nagegaan of het aantal dieren binnen de vergunde limieten bleef. Bij één bedrijf werd een overschrijding vastgesteld, maar na hercontrole bleek deze gecorrigeerd. Dit project krijgt een vervolg in 2025.

Luchtwassers agrarische sector

Naar aanleiding van het project uit 2022, waarbij bleek dat luchtwassers niet altijd correct functioneerden, zijn in 2024 hercontroles uitgevoerd. Bij een aantal veehouderijen bleek de werking nog steeds onvoldoende. Bij de helft hiervan is een hercontrole uitgevoerd om alsnog naleving af te dwingen. Luchtwassers blijven hierna een standaard controlepunt bij reguliere inspecties.

Agrarische bedrijfsbeëindigingen

Veel kleine agrarische bedrijven zijn de afgelopen jaren gestopt, zonder melding aan het bevoegde gezag. In 2024 zijn 95 bedrijven administratief afgesloten. Dit project wordt in 2025 voortgezet om het agrarische bedrijvenbestand actueel te houden.

Uitvraag zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Bedrijven worden verzocht om veiligheidsbladen van hun producten en grondstoffen op te sturen. Uit deze veiligheidsbladen kan met behulp van een ZZS-Tool nagegaan worden of hierin ZZS zitten. Uit het resultaat van dit project is o.a. gebleken dat 85% van de gevraagde bedrijven ZZS binnen hun bedrijf hebben. In de komende jaren gaan wij hiermee nog verder.

Oplosmiddeleninstallaties

In Nederland zijn veel oplosmiddeleninstallaties waarin organische oplosmiddelen (VOS) worden gebruikt. Naast het beoordelen van de oplosmiddelenboekhouding en naleefgedrag van deze installaties, moeten ook elke drie jaar gegevens worden doorgegeven aan de Europese Commissie. Om deze gegevens voor de uiterlijke termijn van 14 maart 2025 te kunnen leveren hebben we in 2024 een inventarisatie gemaakt van alle mogelijke bedrijven met een oplosmiddeleninstallatie. Deze bedrijven worden in 2025 aangeschreven om de benodigde gegevens te leveren.

Gelders Programma gemeentelijke complexe bedrijven

Binnen het Gelders stelsel wordt sinds 1 januari 2024 toezicht op de gemeentelijke complexe bedrijven uitgevoerd onder een gezamenlijk Gelders programma. Dit om meer uniformiteit en kennisverdeling- en uitbreiding te creëren op het gebied van dit soort bedrijven. Na het eerste jaar blijkt dat er toch nog wel een achterstand was en dat het goed is om toezicht hierop projectmatig en Gelderland breed aan te pakken. Ook werkt deze aanpak goed mee om toezichthouders binnen Gelderland elkaar beter te laten vinden en kennisverspreiding onderling makkelijker te maken.

Afhandeling klachten en meldingen ongewone voorvallen/ incidenten

Klachten/ meldingen	2022	2023	2024
Aantal	1162	1158	907
Binnen termijn afgehandeld	88%	89%	78%

Er zijn minder klachten dan vorig jaar en dat heeft met name te maken met een wisseling van het Gelderse klachtensysteem. Dit systeem moest geïmplementeerd worden en niet iedereen wist het meteen in het begin te vinden. In het algemeen gaan de meeste klachten over een beperkt aantal bedrijven binnen de Achterhoek. Deze bedrijven worden door ons opgepakt als aandachtsbedrijven (zie kopje aandachtsbedrijven). Daarnaast zien we dat de meeste klachten over geur- en/ of geluidshinder gaan.

Er zijn verder 20 ongewone voorvallen/ incidenten bij ons gemeld en opgepakt. Deze hebben niet geleid tot hele grote problemen en zijn naar tevredenheid opgelost. Dit zijn er 4 meer dan in 2023.

Percentage klachten binnen termijn afgehandeld

De norm is dat klagers/melders binnen 3 werkdagen worden geïnformeerd over het vervolg van hun klacht en dat tenminste 86% van de klachten binnen 2 weken is afgerond. Dat wil zeggen dat of de klacht helemaal afgehandeld is of dat vervolgstappen zijn afgesproken (b.v. geluidsmeting bij geluidsklachten). Van de klachten die we in 2024 hebben ontvangen is 78% binnen de afgesproken termijn van 2 weken afgerond. Bij een overschrijden van de termijn gaat het vooral om klachten en meldingen van lang(er)lopende handhavingssaken. De voorgaande jaren was het percentage hoger en we denken dat de daling te maken heeft met de implementatie van het nieuwe klachtensysteem en

Aandachtsbedrijven

Dit betreft bedrijven die extra aandacht nodig hebben en daardoor vaak ook veel tijd kosten. Elk jaar vallen er bedrijven af, maar er komen ook wat bij. Onderstaande tabel geeft aan welke categorieën aandachtsbedrijven we toepassen en wat de aantallen per categorie zijn.

Aandachtsbedrijven met:	2022	2023	2024
een hoog risicoprofiel	27	19	47
een slecht naleefgedrag	10	6	6
veel klachten uit de omgeving	28	20	22
Gevaar voor ondermijning/ milieucriminaliteit	7	3	2
Totaal	77	48	77

Het aantal bedrijven is dus dynamisch en het kan ook een combinatie van bovenstaande categorieën zijn. Wat je ziet is dat alle categorieën behalve de categorie van een hoog risicoprofiel ongeveer gelijk blijven. De verhoging bij een hoog risicoprofiel komt omdat na invoering van de Omgevingswet 9 bedrijven van provinciale naar gemeentelijke bevoegdheid zijn gegaan en omdat we met het ZZS project en het Gelders programma gemeentelijke complexe bedrijven meer bedrijven opgemerkt hebben als dit type bedrijven.

Energiecontroles en beoordelingen

Erkende Maatregelenlijsten energiebesparing (EML)

Bedrijven die jaarlijks meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ gas verbruiken, zijn verplicht energiebesparende maatregelen te treffen die binnen vijf jaar terugverdiend kunnen worden. In 2024 hebben we 409 EML-controles afgerond en 42 zijn nog lopend. Na elke controle stellen we een plan van aanpak op, waarin staat binnen welke termijn de benodigde maatregelen moeten worden uitgevoerd. Wij houden toezicht op de naleving hiervan.

Informatieplicht energiebesparende maatregelen

Ondernemers zijn verplicht om via een melding bij de RVO het bevoegd gezag te informeren over de genomen energiebesparende maatregelen. Wij sporen actief bedrijven op die zich nog niet hebben gemeld en zorgen ervoor dat zij alsnog aan deze verplichting voldoen. Het aantal niet-gemelde bedrijven neemt gestaag af.

Onderzoeksplachtige bedrijven

Sinds 1 januari 2024 controleert ODA 40 bedrijven in de Achterhoek op de onderzoeksplacht. Deze placht geldt voor bedrijven:

- waarvoor het Rijk milieuregels bepaalt onder de Omgevingswet;
- die jaarlijks 10 miljoen kWh elektriciteit of 170.000 m³ aardgas (equivalent) verbruiken.

Bedrijven moeten een rapportage indienen bij de RVO, waarin onder andere energieprofielen, een energiebalans en een overzicht van energiebesparende maatregelen zijn opgenomen. Tot nu toe zijn 3 ingediende rapportages beoordeeld en gecontroleerd.

Toezicht op verplichting van minimaal energielabel C voor kantoorgebouwen

Sinds 1 januari 2023 moeten kantoorgebouwen groter dan 100 m² minimaal energielabel C hebben. Gebouwen die hier niet aan voldoen, mogen niet langer als kantoor worden gebruikt. Vanaf 2023 is het toezicht gestart en dit loopt nog door in 2025. In de Achterhoek betreft het 274 gebouwen, waarvan 74 bedrijven al aangetoond hebben dat zij voldoen aan de label C-verplichting. De overige 200 gebouwen worden nog onderzocht.

Controle Werkgebonden personenmobiliteit

Vanaf 1 juli 2024 zijn Nederlandse werkgevers met 100 of meer medewerkers verplicht gegevens bij te houden over het woon-werkverkeer en zakelijke reizen van hun werknemers. In 2024 hebben we een lijst opgesteld met bedrijven en instanties in de Achterhoek die onder deze verplichting vallen. Zij zijn per brief op de hoogte gesteld en moeten uiterlijk 30 juni 2025 een rapportage indienen bij de RVO. Met deze rapportage krijgt de overheid inzicht in de daadwerkelijke CO₂-uitstoot door werkgebonden personenmobiliteit.

Aspectcontrole bodemenergiesystemen

Open en gesloten bodemenergiesystemen zijn complexer dan standaard verwarmings- en koelsystemen. Dit kan ertoe leiden dat installaties minder energiezuinig zijn dan beoogd. ODA houdt toezicht op startmeldingen, monitoring en registratie. In de Achterhoek zijn naar verwachting 40 bedrijven en instellingen die aan deze verplichtingen moeten voldoen, waarvan we er 2 hebben bezocht voor een controle. Door de groeiende verduurzamingsinitiatieven zal dit aantal in de toekomst waarschijnlijk toenemen.

Overige controles

Slopen/ Asbest

We hebben in 2024 voor alle gemeentes asbestcontroles uitgevoerd, waarbij we niet alleen afgaan op ingediende asbestmeldingen maar ook op zoek zijn naar illegale asbestverwijdering via vrije veldcontroles. In totaal hebben we voor deze gemeentes 871 controles uitgevoerd. Hierbij zijn we 541 keer ter plaatse geweest en moesten regelmatig handhavend optreden.

Toezicht bodem

Bodemtoezicht richt zich op bodemsaneringen en het juiste gebruik van grond. Illegale grondtoepassingen en opslag worden via vrije veldcontroles opgespoord. Kennis van bodemtoezicht is ook toegepast binnen projecten zoals kunstgrasvelden en loonwerkers.

Geluidmetingen

Dit betreft 52 geluidmetingen bij evenementen. De resultaten worden gedeeld met de gemeentes, waarna waar nodig actie genomen wordt naar de organisatie van het evenement. Verder komen vanuit de gemeentes steeds meer verzoeken binnen op het gebied van geluidsmetingen bij bedrijven of in de openbare ruimte. Aan de ene kant omdat er steeds meer knelpunten op het gebied van geluid zijn (b.v. overlast van warmtepompen en airco's), aan de andere kant ook omdat we hebben laten zien dat we de kennis en kunde hiervoor hebben.

Vuurwerkcontroles

De ODA had de opdracht om 28 vuurwerkverkooppunten te controleren in 2024. Bij deze controles bleken er 2 definitief gestopt te zijn en 2 tijdelijk. In 2023 waren er nog 32 en in 2022 35. We zien dan ook al langer een daling. Voor de 24 overgebleven verkooppunten zijn controles uitgevoerd in het najaar op brandveiligheids- en installatietechnische aspecten (zoals veiligheidsafstanden, brandwerendheid van bouwdeelen en keuring van de sprinkler) en eind december tijdens de verkoopdagen. Wat opvalt is dat, ondanks dat ondernemers al jaren weten wat de regels zijn, er altijd nog overtredingen plaats vinden.

Handhaving

Belangrijke werkzaamheden ten aanzien van handhaving zijn:

- het opstellen en beoordelen van handhavingsbesluiten;
- de behandeling van bezwaar-, beroeps- en hoger beroepsprocedures;
- vertegenwoordiging bij rechtbank en Raad van State.

Er zijn de volgende handhavingsbesluiten en mogelijkheden.

Verzoeken tot handhaving

Wij krijgen verzoeken van derden om op een bedrijf te gaan handhaven. Deze verzoeken moeten beoordeeld worden en vervolgens wordt besloten om wel of niet te gaan handhaven. Er zijn in 2024 13 verzoeken tot handhaving binnengekomen. Dit is ongeveer gelijk aan de 12 verzoeken in 2023.

Last onder dwangsom of bestuursdwang

Door de Landelijke Handhaving Strategie (LHS) meer toe te passen worden met name (vooraankondigingen) lasten onder dwangsom of bestuursdwang opgelegd. Naast een aantal grote en vaak langlopende handhavingszaken betreft het over het algemeen zaken van kleinere overtredingen die allemaal of al opgelost zijn of snel opgelost kunnen worden. Het wil dus niet zeggen dat het allemaal leidt tot een daadwerkelijke dwangsom of bestuursdwang. De meeste bedrijven hebben voor het zover komt de overtreding(en) al opgelost. Over 2024 zijn er naast al lopende handhavingszaken vanuit eerdere jaren 91 handhavingszaken opgestart, waarvan 85 voor een last onder dwangsom en 6 voor een last onder bestuursdwang. Dit is vergelijkbaar met 2023 toen er 94 handhavingszaken waren opgepakt.

Strafrechtelijke handhaving door Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's)

Dit betreft diverse soorten misdrijven/ overtredingen. In 2024 zijn 63 strafrechtelijke onderzoeken opgestart. Bij zes zaken is proces-verbaal opgemaakt. In 48 gevallen bleek strafrechtelijke vervolging niet nodig, bijvoorbeeld omdat de overtreding bestuursrechtelijk is opgelost of er onvoldoende bewijs was.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan

Verbeterde uitvoering toezicht

We werken met een risico & effectgerichte benadering, gebaseerd op steeds meer beschikbare informatie vooraf. Dit hebben we voor enkele branches vertaald naar specifieke brancheplannen. Hierin staan verschillende manieren van toezicht houden, zoals de traditionele reguliere controle, de aspectcontrole en de zelfcontrole (bedrijven vullen vooraf zelf een checklist in, waarna gekeken wordt waar de ODA zelf nog langs moet gaan voor een controle). Verder wordt in een brancheplan ook beschreven welke overtredingen het meest voorkomen in zo'n branche en hoe je mogelijke overtredingen kunt voorkomen door bijvoorbeeld voorlichting.

We hebben samen met onze partners in concept een vernieuwde risicoanalyse en PVTH-uitvoeringsbeleid opgesteld die de eerdere risicoanalyse van 2017 gaat vervangen. Dit betreft een doorontwikkelde risicogerichte aanpak van milieutaken binnen de Omgevingsdienst Achterhoek. Hiermee komt de aanpak ook in overeenstemming met de uitgangspunten van de Omgevingswet.

Deze wordt in 2025 aan de gemeentes voorgelegd ter goedkeuring. Hiervoor wordt met name het resultaat uit de risicoanalyse (de benodigde capaciteit en kosten daaruit) eerst bestuurlijk afgestemd met onze partners en ons bestuur. Als deze goedgekeurd wordt, wordt dit vertaald in de begroting 2026 en de uitvoeringsprogramma's vanaf 2026.

Landelijke handhaving Strategie (LHS)/ naleefgedrag

Binnen de ODA wordt gewerkt met de LHS. Hierbij wordt per overtreding in stappen bekeken wat de vervolgacties moeten zijn. Dit kan betekenen dat zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk opgetreden moet worden. Een belangrijk aspect hierbij is het naleefgedrag van het bedrijf (overigens ook een onderdeel van het risico- en effectgerichte toezicht).

Gebruik van strafrecht

In het kader van het vorige punt en de toetsing van overtredingen aan de hand van de LHS zijn de werkzaamheden in het kader van het strafrecht door de BOA's van belang. Daarom is een goede samenwerking met het OM, FP en de politie hierbij van belang.

Ondermijning

Ondermijning is de vermenging van de onderwereld met de bovenwereld. Je kunt hierbij b.v. denken aan drugslabs in leegstaande bedrijfspanden maar ook aan fraudezaken en milieucriminaliteit. De ODA kan hierbij vaak helpen, o.a. omdat onze medewerkers de ogen en oren kunnen zijn voor het signaleren van deze zaken.

De laatste jaren is er een goede samenwerking binnen de Achterhoek op het gebied van ondermijning. Dat heeft deels geleid tot het afronden van zaken rondom een aantal drugslabs binnen de Achterhoek. Daarom is het aantal in deze categorie ook minder in 2024. Dit zegt overigens helaas niets over de toekomst en de eventuele drugslabs die mogelijk nog aanwezig zijn en gevonden worden. Daarnaast hebben we in alle gemeentes meegeholpen bij diverse ondermijningsacties. Dat betrof allerlei werkzaamheden van aspectcontroles door ons zelf tot aan het meelopen met multidisciplinaire controles met alle handhavingpartners. Zo hebben alle gemeentes ook het Keurmerk Veilig Buitengebied opgepakt, waar wij ook aan deelnemen.

3. Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Programma 2 Toezicht en Handhaving						
x € 1.000	Begroot 2024			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 2 Toezicht en Handhaving	5.788	3.550	2.238	5.693	3.804	1.889
Overzicht						
Algemene dekkingsmiddelen			0			
Overhead		1.755	-1.755		2.291	-2.291
Heffing vennootschapsbelasting						
Onvoorzien		43	-43		0	0
Saldo van baten en lasten	5.788	5.347	440	5.693	6.095	-403

(bedragen in 1.000 euro's)

De baten liggen iets boven de begroting. Zowel de baten, alsmede de lasten liggen hoger binnen dit programma. Dit heeft te maken met een stijgende vraag vanuit de gemeenten en o.a. extra taken op energie. Ook is er een stijging te zien in de personeelslasten (inhuur) i.v.m. langdurig zieken en deze eerder genoemde stijgende vraag.

Omdat binnen toezicht en handhaving de meeste mensen werken is de doorbelasting van de overhead binnen dit programma ook het hoogst. Dit heeft een nadelige invloed op het saldo van dit programma.

IV. Programma 3 – Specialismen

1. Wat hebben we bereikt

Het totaal aantal adviezen in het jaar 2024 is ten opzichte van 2023 toegenomen. Voor een verdere toelichting zie hieronder in paragraaf 2.

Percentage adviezen binnen de servicenorm van 4 weken (minimaal 80%)

80,7% van de adviezen zijn binnen de afgesproken 4 weken geleverd. Dit ligt boven de norm en is een verbetering ten opzichte van het jaar ervoor toen 61% van de adviezen binnen de servicenorm van 4 weken lag. De verbetering is in belangrijke mate te danken aan het oplossen van een aantal personele knelpunten.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan

Archeologie

In 2024 is het regulier archeologisch werk weer uitgevoerd, waaronder het geven van archeologische adviezen, beoordelen van opgravingsrapporten en het toetsen van archeologische bureauonderzoeken en booronderzoeken. Het aantal gegeven adviezen en beoordelingen is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2023. Evenals vorig jaar was sprake van een relatief groot aantal grootschalige proefsleuvenonderzoeken en archeologische opgravingen ten op zichte van de niet-gravende onderzoeken.

Om de kwaliteit van de archeologietaken te borgen en te voldoen aan de kwaliteitscriteria is er samengewerkt met de archeologische dienst van de gemeente Zutphen.

Aanvullend heeft de ODA dit jaar een Archeologiedag georganiseerd bij het voormalig klooster Betlehem nabij Doetinchem. Deze richtte zich op een breed publiek van geïnteresseerden uit de regio. Met een opkomst van 120 bezoekers was deze dag zeer goed bezocht. Tot slot is de ODA bezig met het ontwikkelen van een digitaal platform (storymapping) om het archeologisch verhaal van de Achterhoek op een toegankelijke manier te vertellen aan de inwoners van de regio.

Bodem

Naast reguliere taken zoals het geven van bodemadviezen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en het beoordelen van bodemrapporten is er in 2024 aandacht geweest voor de inwerkingtreding van de omgevingswet. Samen met de partners voeren we het overkoepelende project 'bodem in de Omgevingswet' uit. Het doel van dit project is kijken hoe de taken die we nu uitvoeren, onder de Omgevingswet worden uitgevoerd en welke taken erbij komen. Verder gaan we na of het nodig is om, voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, nog lokale regels op te stellen.

Voor de Nota bodembeheer is samen met het vakberaad bodem een adviesbureau ingehuurd die een voorstel heeft gemaakt om de tekst van de nota zodanig aan te passen en aan te vullen dat deze opgenomen kan worden in het omgevingsplan.

Zowel met betrekking tot de voorbereiding van de Omgevingswet maar ook voor tal van andere onderwerpen zijn diverse bodemadviseurs van de ODA betrokken binnen verschillende landelijke en regionale overlegstructuren waarin we meedenken en meepraten om de regio achterhoek op een goede manier in te vertegenwoordigen. Denk hierbij aan het Gelders Ondergrond Overleg (GOO), maar ook de VNG of OD-NL. Binnen deze overleggen kunnen we kwijt waar we als gemeenten en als regio tegenaan lopen, worden inhoudelijke zaken besproken en kennis opgehaald en gedeeld. De opgedane kennis wordt vervolgens ook weer gedeeld met onze partners.

Externe veiligheid

In 2024 zijn de reguliere taken uitgevoerd zoals het geven van externe veiligheidsadviezen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en het beoordelen van externe veiligheid in omgevingsvergunningen (milieu). Daarnaast heeft de ODA zich beziggehouden met de volgende projecten:

- Werken aan de toekomst: in het kader van dit project zijn het afgelopen jaar verschillende activiteiten ontplooid om de aandacht voor externe veiligheid zowel intern als extern te vergroten. Voorbeelden van activiteiten zijn het verzorgen van gastcolleges op hogescholen, het organiseren van kennissessies voor gemeenten en het opzetten van een stageprogramma om studenten kennis te laten maken met externe veiligheid.
- De Adviesrobot: de ODA is samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem en adviesbureau Oostkracht10 bezig met het ontwikkelen van de Adviesrobot. Dit is een digitaal programma dat geautomatiseerde standaardadvisering voor externe veiligheid in Gelderland mogelijk maakt. Het doel van dit programma is om de afhandeling van simpele adviesaanvragen te automatiseren zodat meer tijd overblijft voor ingewikkelde adviesaanvragen.
- Gelders Externe Veiligheid Overleg (GEVO): net als voorgaande jaren neemt de ODA deel aan het GEVO. Dit is een regionale kennisschakel die partners en gemeenten van de zes Gelderse omgevingsdiensten informeert over landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van externe veiligheid. De ODA vervult samen met de Omgevingsdienst Veluwe het voorzitterschap van dit overleg.

Juridisch

In 2024 zijn reguliere taken uitgevoerd als: het juridisch toetsen van omgevingsvergunningen, het opstellen en toetsen van handhavingsbesluiten, de ondersteuning van vergunningverleners en toezichthouders, het behandelen van bezwaarprocedures, voorlopige voorzieningen en (hoger)beroepsprocedures, het afhandelen van verzoeken tot handhaving, verstrekken informatie bij WOO verzoeken van de provincie, het bijhouden van jurisprudentie en nieuwe wetgeving en implementeren hiervan in de organisatie.

Daarnaast is juridisch bijgedragen aan:

- saneren van ontmantelde drugslabs en kostenverhaal
- implementatie van de Omgevingswet bij zowel de partners als ook binnen de eigen organisatie
- actualiseren DVO's en mandaten in verband met de Omgevingswet
- proces voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling
- nader afstemmen van werkprocessen tussen de ODA en gemeentelijke bezwaarcommissies van de partners
- bijdragen aan de behandeling van gemeentelijke WOO verzoeken

Geluid

In 2024 hebben de werkzaamheden binnen het werkveld geluid in hoofdzaak bestaan uit het geven van adviezen in het kader van melding- en vergunningprocedures en bij ruimtelijke procedures. Daarnaast is ondersteuning geboden aan de toezichthouders in situaties waarbij (complexere) geluidsmetingen zijn verricht en aan juristen bij zittingen van bezwarencommissies en de rechtbank.

Meldenswaardig is dat in 2024 de gemeenten Doetinchem en Bronckhorst het zonebeheer industrielaawaai hebben overgedragen aan de Oda. Voor de industrieterreinen waar het zonebeheer al bij de Oda lag is gestart met het actualiseren van de zonebeheersmodellen. In 2024 zijn de modellen voor De Mars in Zutphen en bedrijvenpark A18 in Doetinchem geactualiseerd. Verder is tijd en energie gestoken in de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet.

Luchtkwaliteit en geur

Naast reguliere taken zoals het geven van luchtkwaliteit- en geuradviezen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en het beoordelen van luchtkwaliteitsrapporten, is in 2022 voor zeven gemeenten de monitoring van de luchtkwaliteit uitgevoerd in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).

In voorkomende gevallen werden adviezen gegeven ten aanzien van geur bij de meer complexe milieuvergunningverlening of – handhaving bij bedrijven.

Een belangrijk deel van de beschikbare capaciteit is nodig geweest voor de beoordeling van de stikstofemissie van bouwvergunningaanvragen. Door de partners werden vragen uitgezet ten aanzien van de aanhaakverplichting die in 2024 gold ten aanzien van mogelijk verplichte natuurvergunningen als gevolg van de bouw van woningen en andere bouwprojecten in combinatie met het wegvallen van de bouwvrijstelling (bij benadering 300 adviesverzoeken). Hiertoe is beleid ontwikkeld en heeft dit in een enkel geval geleid tot het advies aan de partners om bij een bouwproject contact op te nemen met het bevoegde gezag (de provincie) ten aanzien van de Natuurwetgeving om te bezien of een vergunningstraject opgestart moet worden.

Milieueffect(boordelings)rapportages (MER)

Bij de beoordeling van bestemmingsplannen worden steeds vaker ook (vormvrije) milieueffect beoordelingsrapportages opgesteld. De noodzaak voor- en de beoordeling van de kwaliteit van deze rapportages en eventueel inhoudelijke tekortkomingen werden teruggekoppeld aan de partners.

Licht

Er zijn steeds vaker klachten ten aanzien van deze voorheen nauwelijks aan de orde zijnde milieuproblematiek. Naast het opbouwen van expertise op dit gebied werden ook lichtadviezen aan de partners verstrekt.

Ecologie

Met de komst van de Omgevingswet wordt het behoud van ecologische waarden binnen de ruimtelijke ordening steeds belangrijker. We zien dan ook dat het aantal adviesaanvragen toeneemt. De Oda heeft daarom het afgelopen jaar ingezet op het inrichten van de vakgroep ecologie en op kennisopbouw.

Bestemmingsplannen

Naast het beoordelen van de noodzaak en de kwaliteit voor MER-rapportages werden ook ten aanzien van het verplichte onderdeel milieuzonering diverse (reguliere) adviezen verstrekt. Wanneer hierbij een geurproblematiek speelde ten aanzien van nabij gelegen agrarische bedrijven werden ook aan de hand van de V-Stacks rekenmethode voorgrond- en achtergrondgeurberekeningen opgesteld, aangezien hier naast de richtafstanden van de VNG-brochure, ook de wettelijke afstanden van de Wet geurhinder en veehouderij een rol spelen. In dit kader werd ook een advies aan het VNG uitgebracht ten aanzien van de mogelijke wijziging van de bestaande zonerings-systematiek door de VNG.

Uiteraard spelen de bovengenoemde milieuaspecten afwisselend ook een rol bij de te beoordelen bestemmingsplannen, waarbij vaak in overleg met de andere specialisten (externe veiligheid, geluid) gezocht wordt naar een oplossing bij een complexe zoneringsproblematiek.

3. Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Programma 3 Advies						
x € 1.000	Begroot 2024			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 3 Advies	2.266	1.575	691	3.619	2.617	1.002
Overzicht						
Algemene dekkingsmiddelen						
Overhead		741	-741		968	-968
Heffing vennootschapsbelasting						
Onvoorzien		18	-18		0	0
Saldo van baten en lasten	2.266	2.334	-68	3.619	3.584	35

(bedragen in 1.000 euro's)

De baten zijn toegenomen door extra werk. Ook aan de lasten kant zien we een stijging. Vooral bij de specialismen is de ODA genoodzaakt een beroep te doen op externe inhuur om aan de gevraagde werkzaamheden te kunnen voldoen.

V. Programma 4 - Stelseltaken

Het Gelders Stelsel is een samenwerkingsverband van de zeven Gelderse Omgevingsdiensten (OD's). De OD's verrichten in de nabijheid van gemeenten de Wabo-taken waarvoor zij robuuste taakuitvoering realiseren. Om deze robuustheid te garanderen zijn samenwerkingsafspraken gemaakt die zijn vastgelegd in stelselafspraken. Hiermee zijn de OD's in Gelderland onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Er zijn stelselafspraken gemaakt over:

- Complexe vergunningverlening (ODRN);
- Toezicht en handhaving provinciale bedrijven (ODRA);
- Ketentoezicht (ODR);
- Coördinatie en kwaliteit, Informatievoorziening Gelderse Omgevingsdiensten (I-GO) (ODDV);
- Het Portaal - kenniscentrum en communicatie (OVIJ);
- Coördinatie Bestuurlijke strafbeschikking Milieu (ODNV);
- HRM, Bestuurlijk & Juridisch (ODA).

De dienst waar een stelseltaak is belegd, voert die taak uit mede ten behoeve van de overige diensten. Daarmee is de basis gelegd voor het Gelders Stelsel dat in samenhang functioneert. ODA voert de stelseltaken HRM, Bestuurlijk & Juridisch uit. Een paar lichten we eruit.

Complexe vergunningverlening

Op het grondgebied van de ODA liggen complexe gemeentelijke inrichtingen. De impact van complexe bedrijven is groot door bijvoorbeeld luchtuitstoot, geur- en geluidoverlast of omdat deze bedrijven met gevaarlijke stoffen of afval werken. De ODRN stelt voor de omgevingsdiensten in Gelderland en dus ook voor de ODA het milieudeel voor de omgevingsvergunning op voor dit type bedrijven. ODRN levert hiervoor de technische inhoud en alle onderdelen die te maken hebben met aspecten zoals externe veiligheid, geluid, lucht en geur. De totale regie van de procedure, zoals het versturen van brieven en het bewaken van wettelijke termijnen, ligt bij de lokale omgevingsdienst. Sinds 2024 doen we steeds meer zelf wat betreft vergunningverlening voor complexe bedrijven. Hiermee neemt de afname bij andere omgevingsdiensten steeds verder af.

Ketentoezicht

De regie op deze taken ligt in het Gelders stelsel bij de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). De ODA heeft zelf de taken uitgevoerd en is daarbij ondersteund door de ODR. Het doel van ketentoezicht is het integraal in beeld brengen, voorkomen en bestuursrechtelijk aanpakken van risicovolle activiteiten en gedragingen met o.a. (afval)stoffen die kunnen leiden tot schade aan de leefomgeving en -ondermijning in de (afval)stoffenketens. Hiermee leveren we een bijdrage aan de effectieve aanpak van milieucriminaliteit. Dit doen we via risico- en informatie gestuurde (keten) analyses en Diepgaand Administratief Toezicht (DAT). De analyses geven een gestructureerd en integraal beeld van de problematiek en geven richting aan vervol ginterventies, ook voor gemeentes en andere ketenpartners.

P&O stelseltaak (ODA)

De ODA is verantwoordelijk voor de stelseltaak HRM. Vanuit een coördinerende rol vertegenwoordigt zij de HR-expertgroep, bestaande uit 6 HR adviseurs en een arbeidsjurist. De HR-expertgroep houdt zich bezig met gezamenlijke HR-thema's. Deze zijn gerelateerd aan het gezamenlijk arbeidsvoorwaardenreglement, de cao en de medezeggenschap. De HR-expertgroep richt zich met name op kennisdeling. In 2024 ging het hier met name over het opvolgen van het HR21 functiewaarderingssysteem en de aanpassingen wat betreft reiskosten. Daarnaast hebben we een bijdrage geleverd aan de Gelderse Arbeidsmarktcommunicatie.

Bestuurlijk & juridisch (ODA)

De expertgroep adviseert de directeuren over diverse thema's waaronder:

- Voorbereiding bestuurlijke besluitvorming
- Aanpassing mandaatregeling als gevolg van Omgevingswet
- Vereenvoudiging van procedures
- Samenwerking taskforce Omgevingswet

BSBm (Bestuurlijke Straf Beschikking milieu) ODNV)

De bevoegdheid voor de BSBm is toebedeeld aan de directeuren van de omgevingsdiensten en wordt uitgevoerd door BOA's. Binnen het stelsel was tot halverwege 2021 de coördinatie van de uitvoering van de BSBm's en het aanspreekpunt voor het OM belegd bij omgevingsdienst Noord Veluwe. Met het vertrek van de toenmalige directeur is deze taak overgedragen aan de directeur van de ODA, de uitvoering blijft bij Noord Veluwe.

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Programma 4 Stelseltaken						
x € 1.000	Begroot 2024			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 4 Stelseltaken	80	373	-293	122	432	-310
Overzicht						
Algemene dekkingsmiddelen						
Overhead			0			
Heffing vennootschapsbelasting						
Onvoorzien			0			
Saldo van baten en lasten	80	373	-293	122	432	-310

(bedragen in 1.000 euro's)

Voor een toelichting verwijzen wij u naar het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

VI. Programma 5 – Overige activiteiten en projecten

Interbestuurlijk programma versterking VTH stelsel (IBP)

Eind 2022 is mede als gevolg van de resultaten uit de commissie van Aartsen gestart met het Interbestuurlijk programma versterking VTH stelsel (IBP). Diverse werkgroepen zijn opgestart vanuit zes pijlers. Een onderdeel hiervan is het opstellen van robuustheidscriteria geweest. De ODA moest net als iedere omgevingsdienst voor 1 april 2024 een plan van aanpak indienen hoe en hoever de ODA gaat voldoen aan deze robuustheidscriteria voor 1 januari 2026. Eind september is er een reactie vanuit het ministerie van I&W geweest dat we met name op het gebied van robuustheid niet goed scoren. Tot 1 april 2026 moeten we halfjaarlijks rapporteren hoe het gaat met de verbeterplannen hierin (waaronder ook de opties voor een fusie). Na 1 april 2026 moet er een eindrapportage ingediend worden.

Huisvesting

Huisvesting was de laatste jaren een groot knelpunt aan het worden. De ODA is vanaf de start in 2013 namelijk jaarlijks gegroeid. Deels komt dat doordat er meer taken ingebracht worden of meer advies gevraagd wordt door de partners. Deels ook door overheveling van taken. Bijvoorbeeld door wijziging van bevoegd gezag zoals bij de invoering van de Omgevingswet. Gevolg hiervan is dat de ODA meer werkplekken nodig heeft en naar aanleiding daarvan gaat verhuizen naar het Hanzepand in Doetinchem. Dit zal ergens in het voorjaar van 2025 plaatsvinden.

Visitatie

Op 30 en 31 oktober is de ODA bezocht door een **visitatiecommissie** om te kijken hoe en met welke middelen de ODA haar werk doet. De visitatie is onderdeel van het IBP en heeft inmiddels bij iedere omgevingsdienst in Nederland plaats gevonden. Inmiddels zijn de resultaten van de visitatie door de commissie gerapporteerd. In het rapport worden de volgende sterke punten van de ODA genoemd:

- De ODA heeft bevlogen, competente en loyale medewerkers;
- Binnen de ODA heerst een pragmatische cultuur;
- De partners zijn tevreden over de inhoudelijke kwaliteit op dossierniveau;
- Er zijn een aantal belangrijks stappen gezet voor de doorontwikkeling van de organisatie.

Er zijn ook onderstaande aanbevelingen gedaan:

- Kijk kritisch naar de organisatieprocessen (o.a. vastleggen van gegevens, projectmatig werken, datakwaliteit en actualisatie vergunningen vragen aandacht);
- Benut het momentum voor verandering. Er zijn landelijk een aantal ontwikkelingen gaande, extern is er sprake van een sterk veranderende omgeving. Het IBP heeft een ontwikkelingsrichting opgeleverd, de staatssecretaris heeft aangegeven dat actie daarop moet worden ondernomen;
- Breng meer structuur aan in de organisatie en leg zaken beter vast;
- Prioriteer en stuur scherper (o.a. door meer projectmatig te werken);
- ODA, bestuur en ambtelijk opdrachtgevers kunnen beter samenwerken (breng elkaar in positie);
- ODA en bestuur zouden intensiever met elkaar in gesprek moeten zijn over de ontwikkeling van de ODA van uitvoeringsdienst naar omgevingsdienst. Benut hierbij de Omgevings- en Risicoanalyse. Over de risicoanalyse zegt de commissie het volgende:
 - ODA heeft recent het initiatief genomen om de bestaande risicoanalyse door te ontwikkelen. Onder andere de komst van de omgevingswet is daar aanleiding voor geweest. De commissie ziet een mooie gedegen opzet en is van mening dat de nieuwe risicoanalyse veel potentie heeft;

- De uitkomsten van de doorontwikkelde risicoanalyse kunnen, mede door de opzet, ervoor zorgen dat een goed beeld ontstaat over de omvang en kwaliteit die ODA zou moeten hebben gelet op aard en omvang van het werkgebied. De commissie ziet een mismatch tussen de aard en het aantal bedrijven en de omvang van ODA. De bovengemiddelde aanwezigheid van maakindustrie met bijbehorende milieubelastende activiteiten rechtvaardigen een steviger bezetting op de VTH-taken.

Omgevingswet

De Omgevingswet is in 2024 van kracht geworden en dit heeft gevolgen voor werkprocessen en normering van de producten en diensten die we leveren. We zijn nu bezig om de processen te monitoren en nieuwe normen te gaan vaststellen. Wat tot nu toe opvalt is dat het aantal ingediende aanvragen redelijk beperkt is en dat de invoering wel leidt tot veel extra zoekwerk vanwege de veranderde wet- en regelgeving. Gelukkig zijn grote knelpunten, dankzij een goede voorbereiding samen met onze partners, tot nu toe uitgebleven.

Archiefbeheer

Naast het reguliere werk, zoals het verwerken van door collega-milieuambtenaren aangevraagde milieudossiers, zijn er in 2024 verdere verbeteringen doorgevoerd op het gebied van informatiebeheer bij de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Zo is het project *Optimalisatie OneGov* opgestart om het archiefbeheersysteem te verbeteren. Hierdoor wordt automatisch archiveren mogelijk, waarbij op basis van zaaktypen en resultaten uit het VTH-systeem de bewaartermijn automatisch wordt berekend aan de hand van de VNG-selectielijst. Daarnaast richt het project, dat begin 2025 wordt afgerond, zich op het verbeteren van de vindbaarheid van relevante informatie op basis van inrichtingsadressen.

Ook is er een nieuwe applicatie geïmplementeerd die documentvergaring, het maken van collecties en anonimisatie integreert binnen één platform. Deze verbeteringen vormen de voorbereiding op het mandaatbesluit om de taak van archivering onder te brengen bij de ODA. De streefdatum voor inwerkingtreding van dit besluit is vastgesteld op 1 juli 2025.

Wat heeft het gekost

Overzicht baten en lasten Programma 5 Projecten						
x € 1.000	Begroot 2024			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 5 Projecten	3	0	3	902	0	902
Overzicht						
Algemene dekkingsmiddelen						
Overhead			0			
Heffing vennootschapsbelasting						
Onvoorzien			0			
Saldo van baten en lasten	3	0	3	902	0	902

(bedragen in 1.000 euro's)

Voor een toelichting verwijzen wij u naar het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

VII. Financiële uitkomsten

1. Algemeen

De Omgevingsdienst Achterhoek verkrijgt haar inkomsten hoofdzakelijk uit bijdragen van de deelnemende partners. Daarnaast kan zij opbrengsten verkrijgen buiten de deelnemende partners.

2. Financiële resultaten

Onderstaand de financiële resultaten over 2024.

Omschrijving		2023 Realisatie	2024 Begroting	2024 Realisatie
	LASTEN			
1	Personele kosten/Inhuur en diensten derden	8.488	8.334	10.071
2	Organisatiekosten	916	938	1.357
3	Organisatieontwikkeling en SPP	92	116	0
4	Bovenregionale taken	283	373	432
5	Organisatie ondersteuning	649	706	706
6	Algemene lasten	0	78	0
	Totaal Lasten	10.428	10.544	12.566
	BATEN			
21	Bijdragen van derden	690	83	1.068
25	Bijdragen deelnemers	10.186	10.461	11.400
	Totaal Baten	10.876	10.544	12.468
	Verrekening resultaat			
26	Verrekening met deelnemers rekeningsaldo			
27	Bijdrage/Onttrekking algemene reserve			0
	Gerealiseerde resultaat	448	0	-98

(bedragen in 1.000 euro's)

Het was voor de ODA een bewogen jaar vanwege het interbestuurlijk programma versterking VTH. Dit vraagt veel van de organisatie en onze mensen. Ondanks de druk van het IPB zien we een toenemende vraag naar onze dienstverlening en producten en dat is mooi. Tegelijkertijd hebben we dit jaar te maken gehad met de invoering van de nieuwe omgevingswet. In toenemende mate zien we ook dat het heel moeilijk is om geschikte mensen te vinden. In combinatie met meer uitval door ziekte richting einde van het jaar neemt de gevoelde werkdruk dan verder toe. Ten opzichte van vorig jaar hebben we meer beroep moeten doen op inhuur om werk weg te zetten.

De stijgende vraag van de gemeenten en onze omgeving zorgen in stijgende lasten, die grotendeels door de baten gedekt worden. Ook hebben we dit jaar een hoger ziekte verzuim met een aantal langdurige zieken. Dit zorgt voor een negatief resultaat van € 98.000. Voor een nadere toelichting op de verschillende onderdelen wordt verwezen naar de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening.

VIII. Paragrafen

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de Omgevingsdienst Achterhoek. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen achterwege gelaten.

De volgende paragrafen worden achtereenvolgens behandeld:

1. Bedrijfsvoering
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Financiering
4. Onderhoud kapitaalgoederen

1. Bedrijfsvoering

I-GO (informatievoorziening Gelderse Omgevingsdiensten)

De provincie heeft medio 2015 het initiatief genomen de informatievoorziening van, door en tussen de zeven omgevingsdiensten en de provincie te verbeteren. Dit is gebeurd door de ontwikkeling van een centrale Informatievoorziening (IGO). Inmiddels is I-GO in de beheerfase beland.

Formatie en Personeel

Hieronder een overzicht van de ontwikkeling van de bezetting van de ODA tot en met 31 december 2024 (in aantallen fte).

31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
70,6 fte	75,56 fte	80,31 fte	89,5 fte	103,7

De arbeidsmarkt is krap. Dat geldt ook voor het vakgebied milieu. In het laatste onderzoek van het UWV is terug te zien hoe kansrijk een carrière in de milieu-branch is. Tegelijkertijd is het aantal opleidingen dat zorgt voor nieuwe aanwas schaars. De kans op uitstroom van medewerkers is groter vanwege het grote (financieel aantrekkelijke) aanbod van banen buiten de overheid. Ook de Oda heeft dit jaar te maken gehad met een grotere instroom dan voorgaande jaren. De vacatures die ontstaan zijn met moeite in te vullen. Daarom is er gezocht naar creatieve mogelijkheden om te kunnen blijven voldoen aan de vraag van onze partners. Een van de voorbeelden is het zelf opleiden van medewerkers. De werkprocessen worden continu opnieuw tegen het licht gehouden zodat (her)organisatie leidt tot het optimaal benutten van ieders capaciteit(en).

Daarnaast zien we dat extra opdrachten vanuit de partners, met name op het gebied van specialisme een beroep doen op capaciteit. Om hierin te blijven voorzien is er extra capaciteit aangetrokken.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim percentage over 2024 is 7,9%. Dat is een behoorlijke toename ten opzichte van voorgaande jaren. Dit komt vooral door de toename van het aantal langdurige zieke werknemers.

P&O: kwaliteitscriteria en e-portfolio

Oda is in 2024 invulling blijven geven aan de KC 2.3. Voor de taken die de Oda uitvoert voor de partners is zij robuust. Dat houdt in dat aan de eisen die de KC 2.3. stelt wordt voldaan door;

- a. voldoende medewerkers in dienst te hebben die voldoen aan de KC 2.3. die gelden voor het betreffende deskundigheidsgebied.
- b. door van samenwerking met andere diensten uit het Gelders Stelsel
- c. externe partijen (inhuur).

Arbobeleid

Sinds 2022 heeft de ODA een extern arbo-adviseur die ODA ondersteund bij het uitwerken van een spoorboekje voor het plan van aanpak van de eerder uitgevoerde RI&E. Dit kreeg in 2024 een vervolg. Met de terugkeer van medewerkers naar de kantoorwerkplek in de gemeente Bronckhorst neemt ook de druk op de kantoorruimte toe. In 2024 is besloten dat we in 2025 gaan verhuizen naar Doetichem.

Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) ondersteunende diensten

Onderstaande partners verrichten voor ons de volgende ondersteunende diensten.

Partner	Ondersteunende dienst
Berkelland	Financiële administratie
Bronckhorst	Facilitaire zaken en huisvesting
Doetinchem	Informatisering en automatisering inclusief archief
Lochem	Personeels- en salarisadministratie

Om het verwachtingspatroon van de te leveren en te ontvangen diensten op elkaar af te stemmen, zijn hiervoor DVO's afgesloten.

Financiële rechtmatigheid

In dit stuk is de analyse op de begrotingsafwijkingen en daarmee de begrotingsrechtmatigheid te lezen. Voor de verantwoordingsgrens van de rechtmatigheid is vastgesteld op 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee € 395.760. In deze paragraaf worden echter afwijkingen van boven € 100.000 gepresenteerd.

Analyse begrotingsrechtmatigheid op grond van artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de vraag of van de begrotingsonrechtmatigheden meetellen in het rechtmatigheidsoordeel van de externe accountant zijn de criteria "passend binnen het door het bestuur uitgezette beleid", "sprake van compensatie door direct gerelateerde opbrengsten", "open-einde-regelingen" en "overschrijding geconstateerd vóór of na verantwoordingsjaar" van belang.

Uit analyse blijkt bij twee van de vijf programma's dat de lasten lager waren dan begroot of gelijk aan de begroting, dus formeel rechtmatig zijn. De overschrijdingen van de lasten van programma 4: stelsentaken vallen onder de toelichtingsgrens. De overschrijding op het resterende programma's 2 en 3 worden onder dit overzicht toegelicht. Daarnaast gaan we met een toelichting in op de stijgende lasten binnen de overhead.

Overzicht baten en lasten Programma 2 Toezicht en Handhaving						
x € 1.000	Begroot 2024			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 2 Toezicht en Handhaving	5.788	3.550	2.238	5.693	3.804	1.889
Overzicht						
Algemene dekkingsmiddelen			0			
Overhead		1.755	-1.755		2.291	-2.291
Heffing vennootschapsbelasting						
Onvoorzien		43	-43		0	0
Saldo van baten en lasten	5.788	5.347	440	5.693	6.095	-403

De overschrijding van de lasten (€ 254.000) binnen advies komt voornamelijk voort uit stijgende personeelslasten. Dit zit voor een groot gedeelte in inhuurkosten. We zien dat we een aantal langdurig zieken hebben, waardoor we meer moeten inhuren. Daarnaast zijn we met nieuwe mensen aan het voorsorteren op mensen die (vanwege hun pensioengerechtigde leeftijd) zullen vertrekken. Tegenover de hogere kosten staan ook hogere baten n.a.v. de werkvraag die onze partners aan ons stelt. Er is hier dus sprake van compensatie door direct gerelateerde opbrengsten. De conclusie is dan ook onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.

Overzicht baten en lasten Programma 3 Advies						
x € 1.000	Begroot 2024			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 3 Advies	2.266	1.575	691	3.619	2.617	1.002
Overzicht						
Algemene dekkingsmiddelen						
Overhead		741	-741		968	-968
Heffing vennootschapsbelasting						
Onvoorzien		18	-18		0	0
Saldo van baten en lasten	2.266	2.334	-68	3.619	3.584	35

De overschrijding van de lasten (€ 1.002.000) binnen advies komt voornamelijk voort uit stijgende personeelslasten. Dit zit voor een groot gedeelte in inhuurkosten. We zien dat het lastig is om (de juiste) mensen te vinden voor advies. Om aan de stijgende vraag te kunnen voldoen zijn we dus genoodzaakt geweest om expertise in te huren. Daarnaast hebben we een aantal specialisten intern kunnen werven. Tegenover de hogere kosten staan ook hogere baten (€ 1.353.000) n.a.v. de werkvraag die onze partners aan ons stelt. Er is hier dus sprake van compensatie door direct gerelateerde opbrengsten. De conclusie is dan ook onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.

Overhead (x € 1.000)	Begr. 2024	Realisatie 2024	Saldo
Personeelskosten management en staf	1.443	2.120	-677
Organisatiekosten	938	1.357	-419
Inhuur organisatieontwikkeling	116	0	116
Organisatie ondersteuning	706	706	0
Overige			
Totaal	3.203	4.182	-979

De personele kosten en inhuur diensten derden bestaan uit de kosten van eigen personeel en de capaciteit van derden die wordt ingehuurd. De stijging zit voornamelijk in inhuurlasten op gebied van IT en data ontwikkeling. De lasten hiervan worden gedragen door SPUK IPB en de baten hiervan vallen onder programma 5 projecten. Daarnaast is een gedeelte van de lasten toe te wijzen onder de andere verschillende programma's omdat de overhead kosten ter ondersteuning zijn van de werkinhoudelijke programma's.

Tot slot de organisatiekosten zijn aanzienlijk hoger dan begroot. Het grootste gedeelte is toe te schrijven aan reserveringskosten voor verlofdagen. De spaarverlofvoorziening gaan vanaf de begrotingswijziging 2025 meenemen. Tevens waren de kosten voor werving en selectie van de directeur en de inhuur van projectconsultancy voor de risicomodule.

De overige afwijkingen worden onder de volgende tabel toegelicht.

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Jaar 2024; x 1.000 euro

		Begroting 2024		Realisatie 2024		Begr-real
x € 1.000	Taakveld	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.407	1.765	2.133	1.531	-40
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	5.788	3.550	5.693	3.804	-349
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.266	1.575	3.619	2.617	311
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	80	373	122	432	-17
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	3	0	902		899
Overzichten						
Overhead	0.4 Overhead ondersteuning organisatie		3.203		4.182	-979
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		0			0
Bedrag onvoorzien	0.8 Algemene baten en lasten		78		0	78
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		10.544	10.544	12.468	12.566	-98
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023				0		
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves					0	
Resultaat		10.544	10.544	12.468	12.566	-98

Binnen programma 1 liggen de lasten € 234.00 lager begroting en dit heeft te maken met lagere personeelslasten binnen team vergunningverlening. Ook dat baten blijven wat achter op begroting.

Binnen programma 2 zijn de lasten €254.000 boven de begroting, ook dit komt door hogere personeelslasten en inhuurkosten. Hiertegen over staan ook hogere baten dan begroot. Dit komt vanuit de stijgende aanvraag vanuit de gemeenten.

Zoals eerder aangegeven is er binnen programma 3 een forse overschrijding in zowel de baten (€ 1.353.000), alsmede de lasten (€ 1.002.000) vanwege de stijgende vraag in specialistische adviezen. Om op korte termijn aan deze vraag te kunnen voldoen is deze expertise voornamelijk ingehuurd.

Binnen programma 5 is een duidelijke overschrijding in de baten van € 900.000. Dit komt voornamelijk door de ontvangen bedragen voor de specifieke uitkeringen IPB VTH en energietoezicht. Omdat de omvang van de uren en daarmee de opbrengsten vanuit de uitkeringen vooraf lastig te bepalen is, zijn deze bedragen niet opgenomen in de begroting. De lasten bijhorende programma 5 zitten voornamelijk in de overhead. Vandaar dat hier ook een duidelijke stijging van de lasten zichtbaar is.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium gaat over de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden,

bewijsstukken, recht, hoogte en duur. De overdrachten van onder andere subsidies en uitkeringen zijn bijvoorbeeld aan bepaalde voorwaarden verbonden. Het niet in acht nemen van deze voorwaarden kan leiden tot een onrechtmatigheid.

Binnen dit criterium is er geen onrechtmatigheid vastgesteld.

Het actuele M&O beleid is op dit moment opgesteld en moet nog door het bestuur worden vastgesteld.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De wereld om ons heen verandert continu. Dat betekent dat er altijd ontwikkelingen zijn waar geen rekening mee is gehouden. Deze ontwikkelingen kunnen de ODA geld kosten. Het is daarom verstandig financiële middelen te reserveren voor eventuele tegenvallers. Hoeveel we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen. Het Algemeen Bestuur van de ODA heeft daartoe in november 2015 een notitie vastgesteld waarin de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit zijn bepaald. Overigens merken we dat het benoemen van de risico's al helpt bij het beperken van de gevolgen. We letten meer op de mogelijke risico's en proberen eerder in te grijpen.

Definities

Hieronder worden de begrippen weerstandscapaciteit, risico en weerstandsvermogen gedefinieerd. Voor de begrippen bestaan soms meerdere definities. Er is steeds gekozen voor de definitie die het meest algemeen in gebruik is of die het beste bij de ODA past.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de ODA beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Het gaat om die posten waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals de algemene reserve. Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de organisatie heeft om eenmalige tegenvallers op te vangen. Onder structurele weerstandscapaciteit verstaan we middelen die permanent inzetbaar zijn om structurele tegenvallers op te vangen.

Risico

Een risico is een onzekere en ongewenste gebeurtenis die een nadelig effect kan hebben op de ODA, de doelen die zijn gesteld of de financiële positie van de ODA.

Weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit noemen we 'weerstandsvermogen'. Het weerstandsvermogen is toereikend wanneer financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden.

Anders gezegd: Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van een organisatie is. Door voldoende aandacht aan het weerstandsvermogen te besteden, kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen of een hogere bijdrage van de deelnemers.

Om het weerstandsvermogen objectiever te kunnen beoordelen is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) een waarderingstabel ontwikkeld:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Groter dan 2,0	Uitstekend
B	Groter dan 1,4 maar kleiner dan 2,0	Ruim voldoende

C	Groter dan 1,0 maar kleiner dan 1,4	Voldoende
D	Groter dan 0,8 maar kleiner dan 1,0	Matig
E	Groter dan 0,6 maar kleiner dan 0,8	Onvoldoende
F	Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Bepaling weerstandscapaciteit ODA

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Binnen de ODA is de beschikbare weerstandscapaciteit aan de hand van twee posten berekend:

- Post algemene lasten/onvoorzien (structurele weerstandscapaciteit, begroting 2024: € 78.000).
- Algemene reserve (incidentele weerstandscapaciteit, stand 31-12-2024: € 165.000).

Welk bedrag is er met de risico's gemoeid?

Om tot een waardering van een risico te komen moeten de (financiële) gevolgen/impact van een risico worden geschat. Vaak is niet exact aan te geven wat de omvang van een risico in financiële zin zal zijn. Daarom maken we gebruik van onderstaande tabel:

Klasse	Omvang
1	€0-€25.000
2	€25.000-€75.000
3	€75.000-€200.000
4	€200.000-€500.000
5	> €500.000

Hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?

Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans dat zich een risico voordoet. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende kans-klasse indeling:

Klasse	Waarschijnlijkheid	Kans	Referentiebeeld
1	Zeër klein	10%	1 keer per 10 jaar of >
2	Klein	30%	1 keer per 5-10 jaar
3	Gemiddeld	50%	1 keer per 2-5 jaar
4	Groot	70%	1 keer per 1-2 jaar
5	Zeër groot	90%	1 keer per jaar of <

Gekozen uitgangspunten voor inventarisatie van de risico's

Afspraken dienstverleningsovereenkomsten

Met de deelnemers worden afspraken gemaakt over de dienstverlening en de informatievoorziening over en weer voor de taakuitoefening. Afwijkende situaties per deelnemer kunnen de efficiency-doelstellingen onder druk zetten of kunnen leiden tot te weinig werk per medewerker. Het is ook van belang de afspraken met de andere 'OD's juridisch goed te verankeren.

Het risico bestaat uit dat er meer uren noodzakelijk zijn om de taken uit te voeren waardoor minder vraag naar producten ontstaat dan verwacht. Door regelmatig overleg met de partners wordt de kans hierop risico verkleind. Het risico schatten we op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Taakuitvoering

Hieronder verstaan we het risico van aansprakelijkheidsstelling bij de reguliere taakuitoefening. Hiervoor zijn de gebruikelijke aansprakelijkheidsverzekeringen gesloten.

Het restrisico bestaat uit het betalen van schadevergoedingen waarbij het eigen risico voor de ODA blijft.

We schatten de omvang op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein).

Deelnemers treden uit de gemeenschappelijke regeling

Mocht een van de deelnemers de keuze maken om uit de gemeenschappelijke regeling te treden, dan zal dit een groot (financieel) effect kunnen hebben op de ODA. We schatten de omvang op €1.000.000 en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein).

Calamiteit bij bedrijf

De ODA kan het verwijt krijgen niet goed te hebben gehandeld, nalatig te zijn geweest of onvoldoende te hebben gecommuniceerd tijdens of na een calamiteit. Ook is het mogelijk dat de ODA het verwijt krijgt dat ze vooraf (dus voordat de calamiteit plaats vond) niet goed heeft gehandeld.

Het vertrouwen in de ODA bij opdrachtgevers en burgers neemt af; schadeclaims en negatieve pers. Voor financiële consequenties zie taakuitvoering.

Als beheersingsmaatregel stellen we hier tegenover het opstellen van een communicatieplan/protocol hoe te handelen bij calamiteiten, praktijksituaties simuleren, kwaliteitsborging producten en kennis blijven delen binnen omgevingsdiensten en met de partners. Het (rest)risico schatten we daarmee op nihil.

Rechtmatigheid

Het niet voldoen aan de rechtmatigheidseisen kan leiden tot juridische procedures en claims.

De ODA wordt geacht rechtmatig, d.w.z. overeenkomstig wet- en regelgeving te handelen en moet daarin de opdrachtgevers adviseren. Het onvoldoende rechtmatig functioneren doet afbreuk aan het imago en het vertrouwen in de ODA.

Bovendien vormt het rechtmatigheidsaspect onderdeel van de interne controle.

We schatten het (rest)risico op nihil.

Bezuinigingen bij de deelnemers

Het risico is dat het rijk bezuinigt op provinciale- en gemeentelijke uitkeringen (Provinciefonds /Gemeentefonds) en/of dat de partner zelf bezuinigingsmaatregelen doorvoert. Voor de ODA bestaat het risico dat provincie en gemeenten een deel van de rijks- of eigen bezuinigingen afwentelen op de ODA. In de eind 2016 vastgestelde verrekensystematiek zijn onder meer afspraken gemaakt, hoe we met tekorten omgaan wanneer deze worden veroorzaakt door bezuinigingen bij de partner. Ondanks deze afspraken schatten we het risico op €250.000 (klasse 4) en de kans dat het zich voordoet op 20% (klein), maar schatten we de kans wel iets hoger in dan voorgaande jaren vanwege het ravijnjaar.

Loon- en prijsontwikkelingen

Aan het einde van 2023 is een nieuwe cao vastgesteld wat zal resulteren in loonstijgingen voor 2024 en 2025: in totaal 6%. De daadwerkelijke verhoging bleef hiermee binnen het gestelde risico. Het risico hebben we ingeschat op € 150.000 (klasse 3) en de kans dat het zich voordoet op 50% (gemiddeld).

Eigen risico voor werknemersverzekeringen

De ODA is eigen risico drager voor de ziektewet, WW en premiedifferentiatie voor WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgehandicapten).

De ODA betaalt het eigen risico en de premiedifferentiatie indien een medewerker ziek, verplicht uit dienst gaat of in de WGA komt.

We schatten het risico op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 50% (gemiddeld).

Ziekteverzuim

De ODA werkt met een norm aan productie uren van 1.350. Omgerekend is dit 72% naar beschikbare uren. Indien het ziekteverzuim te hoog is, denk bijvoorbeeld aan de medewerkers die werkzaam zijn binnen het primair proces, zet dat de productieve norm onder druk en daardoor de opbrengsten. We schatten het risico op € 70.000 (klasse 2) en de kans dat dit zich voordoet op 50% (gemiddeld).

Het ziekteverzuim van de ODA over 2024 bedraagt 7,9%. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (circa 5,0%; bron CBS). Wel stellen we vast dat het ziektepercentage vooral zichtbaar is in het primair proces.

Werkkostenregeling

Op 1 januari 2015 is de werkkostenregeling in werking getreden. Deze regeling begrenst het maximaal te besteden bedrag aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen voor de werknemers. Boven de vrije ruimte is loonbelasting in de vorm van een eindheffing van 80% verschuldigd. Deze regeling kan financiële gevolgen hebben voor de loonkosten. We gaan daar vooralsnog niet van uit.

We schatten het risico in op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (gemiddeld).

BTW

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond wordt overschreden, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Het risico is dat de gemeenten deze overschrijding (deels) gaan afwentelen op de ODA en daardoor minder producten gaan afnemen. Vooralsnog schatten we dit risico op nihil.

Vennootschapsbelastingplicht

Met ingang van 1 januari 2016 worden ook de lokale overheden belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Dit geldt in beginsel ook voor de gemeenschappelijke regelingen zoals de ODA. In 2016 zijn door de Omgevingsdiensten afspraken gemaakt met de Belastingdienst. De inschatting is dat de kans dat ODA vennootschapsbelasting moet betalen zeer klein is.

Productenboek

Het risico is dat de gehanteerde normen in het productenboek afwijken af van de werkelijkheid waardoor de kosten per product hoger of lager zijn dan vooraf verwacht.

Het is zaak de normen regelmatig te toetsen en bij te stellen waar nodig. In 2019 had de ODA een behoorlijk tekort. In 2020 hebben we een tijdschrijfanalyse uitgevoerd. Aan de hand hiervan bleek dat de productvergoeding voor specialistische ondersteuning onvoldoende kostendekkend was en zijn daarop de normen aangepast. We schatten het risico van onvoldoende dekking op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Automatisering

Het risico is productieverlies door uitval en reparatie van de verschillende systemen waardoor meer uren noodzakelijk zijn om de taken te verrichten dan waarmee rekening is gehouden. We schatten het risico op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 50% (gemiddeld).

Aanbestedingen

Het risico is dat aanbestedingen niet worden uitgevoerd volgens vastgesteld (Europese en ODA) inkoop- en aanbestedingsbeleid waardoor financiële middelen zijn benodigd voor rechtszaken en de consequenties van deze rechtszaken.

We schatten het risico op € 137.500 (klasse 3) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (klein).

Outputmodel (medewerkers)

Het outputmodel vanaf 2017 vergt een geheel andere strategie in de bedrijfsvoering dan we tot dusverre gewoon zijn. De ODA wordt tot op zekere hoogte afhankelijk van de vraag van onze klanten (lees: de partners). Ook voor de medewerkers betekent dit een omslag. We zullen hiermee ervaring moeten opdoen.

Het beleid van onze partners kan leiden tot meer of minder vraag naar producten, incidenteel maar wellicht ook structureel. Het zal niet altijd vanzelfsprekend zijn dat de vraag naar de (soort) producten overeenkomt met de beschikbare capaciteit.

We zullen daarop tijdig moeten inspelen. De strategische personeelsplanning die regelmatig bijgesteld wordt, kan ons daarbij uitstekend van dienst zijn.

We schatten het risico op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Gelders Stelsel

Er is een verbeterplan opgesteld op basis van de uitgevoerde evaluatie van het Gelders Stelsel.

De mogelijke maatregelen zijn niet op geld doorerekend. Mogelijk kunnen een aantal maatregelen leiden tot extra kosten voor de ODA. We schatten het risico op € 12.500 en de kans dat zich dit voordoet op 70% (groot).

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet kan tot een andere taakverdeling tussen gemeenten, provincie en de ODA leiden. Het is zowel mogelijk dat dit tot meer als tot minder taken voor de ODA leidt die in de begroting zo mogelijk worden meegeraamd.

Het risico schatten we daarom op nihil.

Datalekken

Iedereen heeft recht op eerbiediging en bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer en een zorgvuldige omgang met zijn persoonsgegevens. De regels hiervoor zijn vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Hierin staat dat persoonsgegevens moeten worden beveiligd tegen verlies en tegen onrechtmatige verwerking. Een datalek moet worden gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens als het leidt tot een aanzienlijke kans op ernstige nadelige gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens, of als het ernstige nadelige gevolgen heeft voor de bescherming van persoonsgegevens. Het datalek moet daarnaast ook worden gemeld aan de betrokkene indien het waarschijnlijk ongunstige gevolgen zal hebben voor diens persoonlijke levenssfeer. Bij overtreding van de meldplicht datalekken uit de Wbp kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. We schatten het risico op € 150.000 (klasse 3) en de kans dat zich dit voordoet op 20% (klein). Dit risico zien we wel als een stijgende risico over de aankomende jaren. Vandaar de aanpassing t.o.v. jaar. We zijn als organisatie steeds meer aan het bewegen naar een data gedreven organisatie, wat de kans op datalekken vergroot. We zijn als organisatie kritisch op onze manier van werken en met een data beveiligingsbeleid bezig.

Financieel effect van deze risico's

We willen het totale financiële effect van deze risico's weten. Dit hebben we nodig om vast te stellen of onze financiële buffer voldoende is. In de volgende tabel wordt het financiële effect berekend.

Niet alle risico's komen tegelijk voor. Ook zijn de gevolgen van de risico's niet altijd maximaal. Het geld dat nodig is om de risico's op te te kunnen vangen is daarom minder dan alle risico's bij elkaar opgeteld. Een praktische methode om het effect te berekenen is het maximale risico te vermenigvuldigen met de kans dat het risico zich voordoet. We noemen dit het kwantificeren van de risico's. In de tabel kwantificering risico's zijn de eerder genoemde risico's gekwantificeerd.

Risico	Geschatte omvang	Geschatte kans (in %)	Financieel effect van de risico's
Afspraken dienstverleningsovereenkomsten	€ 50.000	30%	€ 15.000
Taakuitvoering	€ 12.500	10%	€ 1.250
Uitreden deelnemer GR	€1.000.000	10%	€100.000
Calamiteit bij bedrijf	nihil	0	€ 0
Rechtmatigheid	nihil	0	€ 0
Bezuinigingen bij de deelnemers	€ 250.000	20%	€ 50.000
Loon- en prijsontwikkelingen	€ 150.000	50%	€ 75.000
Eigen risico voor werknemersverzekeringen	€ 50.000	50%	€ 25.000
Ziekteverzuim	€ 70.000	50%	€ 35.000
Werkkostenregeling	€ 12.500	30%	€ 3.750
BTW	nihil		€ 0
Vennootschapsbelastingplicht	nihil		€ 0
Productenboek	€ 50.000	30%	€ 15.000
Automatisering	€ 12.500	50%	€ 6.250
Aanbestedingen	€ 137.500	10%	€ 13.750
Outputmodel	€ 50.000	30%	€ 15.000
Gelders Stelsel	€ 12.500	70%	€ 8.750
Omgevingswet	€ 0	0%	€ 0
Datalekken	€ 150.000	20%	€ 30.000
Totaal			€ 393.750

In de becijfering is rekening gehouden met de kans dat een risico zich voordoet. Het gaat dan om de **individuele** risico's en de kans dat dit (individuele) risico zich periodiek voordoet. De kans dat **alle** risico's zich op enig moment **tegelijkertijd** voordoen is o.i. aanzienlijk lager.

Daartoe hanteren we een dempingfactor van 0,5. Het totaal van de financiële risico's komt daardoor op € 196.875.

Weerstandsvermogen

Zoals hierboven becijferd, hebben we de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 196.875.

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 243.000. (Per 31-12-2024 is € 165.000 van de Algemene Reserve vrij besteedbaar + het in de begroting 2024 beschikbare bedrag voor onvoorzien van € 78.000).

Gebruiken we de formule en waarderingstabel (zie hiervoor) dan ziet dit er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In bedragen: € 243.000 / € 196.875 = 1,2

Waarderingscijfer: C

Betekenis: Voldoende

Uit de analyse blijkt dat het weerstandsvermogen op basis van de berekening die voor ligt voldoende is.

Kengetallen en ratio's

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten dient een aantal financiële kengetallen in de jaarrekening te worden opgenomen. Deze kengetallen dienen om een beter inzicht te bieden in de financiële positie van de ODA.

Het overzicht bevat de volgende kengetallen.

Verlooptabel Kengetallen en ratio's in procenten

Jaarverslag 2024 Kengetallen (in procenten)	Verloop van de kengetallen		
	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
	2023	2024	2024
1a. Netto schuldquote	-7	-2	-7
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-7	-2	-7
2. Solvabiliteitsratio	20	13	21
	3	0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5. Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuld quote en de netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen geven inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuld quote is in balans; we hebben net zoveel uitbetalingen dan schulden.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de ODA in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het percentage is in 2024 positief en beter dan 2023 en dit hangt samen met positieve resultaten van 2023 en 2024.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De meeste verschillen zijn van incidentele aard. Zie hiertoe het overzicht van de incidentele baten en lasten als onderdeel van de jaarrekening.

3. Financiering

De wet Financiering decentrale overheden (FIDO) verplicht gemeenschappelijke regelingen richtlijnen vast te stellen voor het beheer van de geldstromen en de risico's die daaraan zijn verbonden. Hiervoor heeft het algemeen bestuur op 15 december 2016 een geactualiseerd treasurystatuut vastgesteld. De wijzigingen betreffen onder meer het opnemen van het in 2014 ingevoerde schatkistbankieren en het schrappen van bepalingen die voor de ODA niet van toepassing zijn. Qua vormgeving is overgestapt van een beschrijvend statuut naar een artikelsgewijs opgebouwd treasurystatuut.

Treasuryfunctie

De uitvoering van de treasuryfunctie maakt onderdeel uit van de ondersteunende financiële diensten die de gemeente Berkelland voor de Omgevingsdienst Achterhoek verricht.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. De kasgeldlimiet voor een GR volgens de Wet FIDO bedraagt 8,2% van het totaal van de primitieve begroting, voor 2024 is dit € 10.544.000. De kasgeldlimiet bedraagt dan € 864.608.

Tot nu toe heeft de ODA nog niet hoeven lenen. Aan de hand van de tijdige bevoorschotting worden de lopende activiteiten gefinancierd en is externe financiering niet nodig. Wel moet geconstateerd worden, dat bij een behoorlijke toename van activiteiten zoals in het jaar 2018,

er een financieringsprobleem kan ontstaan omdat er pas aan het einde van het jaar wordt afgerekend met de partners. In dat geval zal de ODA actie ondernemen om het financieringsprobleem op te pakken.

4. Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn aankopen die een meerjarig gebruik dienen en die we meestal aanduiden als investeringen. Artikel 3 van de financiële verordening bepaalt dat nieuwe investeringen in de begroting moeten worden vermeld.

Mocht de Omgevingsdienst Achterhoek met investeringen worden geconfronteerd dan hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen.

Voor investeringen hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen.

- hardware: 3 jaar
- software: 5 jaar
- dienstvervoermiddelen: 7 jaar

Overigens bepaalt de financiële verordening (artikel 6) dat materiële vaste activa met economische waarde annuïtair worden afgeschreven.

In 2024 zijn er geen investeringen in kapitaalgoederen gedaan.

5. Wet open overheid (Woo)

De wet Open Overheid (Woo) is in werking getreden medio 2022 en vervangt de wet Openbaarheid van Bestuur WOB. Ook is de Wet Elektronische Publicaties afgelopen zomer in werking getreden. De ODA is een project gestart om de wetten te implementeren in het systeem, en daarmee het primaire proces, van de omgevingsdienst. Ook is de ODA in gesprek met de deelnemers om, omwille van toegankelijkheid, meer en gericht stukken openbaar te maken.

Daarnaast heeft de ODA de wens om meer data gedreven en informatie gestuurd te werken. We zijn gestart met het in kaart brengen van de informatiebehoefte c.q. verplichting bezien vanuit de Omgevingswet en de Woo. Aan de hand hiervan bepalen we welk niveau van datavolwassenheid en dataorganisatie nodig is om in de behoefte te voorzien en om aan de verplichtingen van de Woo te voldoen. Aansluitend bepalen we wat nodig is om op het gewenste niveau te komen.

Vooralsnog is er nog geen inschatting te geven over de beoogde kwaliteit en aantal documenten. Dat komt omdat we samen met onze deelnemers nog geen keuzes gemaakt hebben over wat we openbaar gaan maken. Vanaf juli 2025 zullen we beginnen van het overnemen van de archieftaken van onze gemeenten.

JAARREKENING 2024

- **Balans per 31 december 2024**
- **Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling**
- **Grondslag voorziening**
- **Grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording**
- **Toelichting op de balans**
- **WNT-verantwoording**
- **Overzicht van baten en lasten**
- **Toelichting op overzicht van baten en lasten**

CONCEPT

Balans per 31 december 2024

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	Ultimo 2023	Ultimo 2024
Vaste activa		
Financiële activa		
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2	2
Totaal vaste activa	2	2
Vlottende activa		
Voorraden		
- Onderhanden werk	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:		
- Vorderingen op openbare lichamen	1.335	1.694
- Rekening courant verhouding met het Rijk	1.783	579
	3.118	2.273
Liquide middelen		
- Banksaldi	6	5
	6	5
Overige vlottende activa		
- Overige vorderingen		
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voor financiering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
- Vooruitbetaalde bedragen	5	125
	5	125
Totaal vlottende activa	3.129	2.403
TOTAAL ACTIVA	3.131	2.405
PASSIVA	Ultimo 2023	Ultimo 2024
Vaste Passiva		
Eigen vermogen:		
- Algemene reserve	115	165
- Bestemmingsreserve	50	448
- Gerealiseerd resultaat	448	-97
Voorzieningen	201	279
Totaal vaste passiva	814	795
Vlottende Passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:		
- Banksaldi		
- Crediteuren	1.185	410
- Overige schulden		
Overlopende passiva		
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Nog te betalen bedragen	368	6
	764	1.194

Totaal vlottende passiva	2.317	1.610
TOTAAL PASSIVA	3.131	2.405
Aan natuurlijke of rechtspersonen verstrekte borg- en of garantstellingen	0	0

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Deze jaarrekening is samengesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden als last genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar.

BALANS

ACTIVA

Vaste activa

Financiële activa

Waarborgsommen

Betreffen betaalde waarborgsommen voor geleasede dienstauto's.

Vlottende activa

Voorraden

Het onderhanden werk is gewaardeerd tegen reeds gemaakte uren maal het geldende uurtarief.

Overige vlottende activa

De overige vlottende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

PASSIVA

Vaste passiva

Voorzieningen

De voorziening harmonisatietoelagen betreft een voorziening voor verplichtingen samenhangend met rechten van voormalig provinciale medewerkers. De voorziening is gevormd ter hoogte van verkregen gelden die voor de medewerkers wordt aangewend.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

Deze passiva worden tegen de nominale waarde opgenomen.

RESULTAATBEPALING

De exploitatielasten van de Omgevingsdienst Achterhoek bestaan hoofdzakelijk uit bedrijfsvoeringskosten.

Er is geen sprake van een rechtstreeks risico voor de Omgevingsdienst omdat de deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling uiteindelijk garant staan voor de bijdragen aan de ODA.

De verdeling van de kosten vindt plaats op basis van de in de begroting 2024 afgesproken verdeelsleutel: De (verwachte) afname van de partners per programma.

Grondslag voorziening

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals, met terugwerkende kracht, op 5 december 2024 door het algemeen bestuur is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het bestuur zijn gemeld.
 - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 395.760) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

Financiële activa

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer (€ 2.000)
Het betreft hier betaalde waarborgsommen in het kader van lease van bedrijfsauto's.

Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden werk (€ 0)

Aangezien de onderhanden werk positie per jaareinde is verrekend met de deelnemers, maakt de "onderhanden werk positie" in 2024 onderdeel uit van de nog te ontvangen deelnemersbijdragen en is derhalve verantwoord onder de verantwoord onder de vorderingen op openbare lichamen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen (€ 1.694.000)

Het betreft vorderingen op enkele deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling, op andere omgevingsdiensten en de Provincie.

Rekening courant verhouding met het Rijk (€ 579.000)

Saldo tegoed op het Ministerie van Financiën in het kader van schatkistbankieren van € 579.000.

Liquide middelen

Banksaldi (€ 5.000)

Het banksaldo van de lopende rekening bij de BNG per 31 december 2024.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Van de verplichting om overtollige middelen bij het rijk aan te houden is een bepaald "drempelbedrag" uitgezonderd. Dit drempelbedrag is voor de ODA € 1.000.000. Voor ieder kwartaal over 2024 dient te worden toegelicht welk bedrag met inachtneming van het drempelbedrag door de ODA buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. De ODA is in 2024 elk kwartaal onder het drempelbedrag gebleven.

Hieronder wordt de specificatie per kwartaal weergegeven

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	52	68	54	70
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	948	932	946	930

(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	9.373			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	9.373			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
Minimumbedrag	Drempelbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	4.704	6.166	4.995	6.428
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	52	68	54	70

Drempelbedrag kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet zorgt ervoor dat er niet te veel kortlopende leningen worden aangetrokken. De gemiddelde netto-vlottende schuld per kwartaal van een openbaar lichaam mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. In 2024 is er in geen enkel kwartaal sprake geweest van een overschrijding. De ruimte onder de limiet was voor:

1 ^e kwartaal 2024	€ 2.380.000
2 ^e kwartaal 2024	€ 3.742.000
3 ^e kwartaal 2024	€ 3.069.000
4 ^e kwartaal 2024	€ 2.371.000

Overige vlottende activa

Overige vorderingen (€ 0)

Per 31-12-2024 zijn er, buiten de vorderingen op openbare lichamen, geen andere vorderingen.

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel (€ 0)

Per 31 december 202 staan er geen voorschotbedragen open.

Vooruitbetaalde bedragen (€ 125.000)

In 2024 zijn een aantal verzekeringspremies, abonnementen, licenties en andere kosten betaald, die betrekking hebben op het dienstjaar 2025. De lasten worden in 2025 in de exploitatie verantwoord.

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Algemene reserve (€ 165.000)

Bestemmingsreserve (€ 448.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Bestemming resultaat 2023	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2024
Algemene reserve	114.727	50.054	0	0	164.781
Gerealiseerd resultaat	448.054	-448.054			0
Bestemmingsreserve Omgevingswet	50.000				50.000
Bestemmingsreserve Huisvesting		398.000	0	0	398.000
Totaal	612.781	0	0	0	612.781

Toelichting

Algemene reserve (€ 165.000)

Het saldo van de algemene reserve bedroeg per 1 januari 2024 afgerond € 115.000. Ter versterking van het weerstandsvermogen is van een deel van het voordelig resultaat van 2023, ter waarde van € 50.000, toegevoegd aan de reserve. Hierdoor is de reserve nu € 165.000.

Bestemmingsreserve (€ 448.000)

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2020 is besloten om van het resultaat € 100.000 te reserveren voor uitgestelde opleidingen en aanpassing van systematiek en systemen met het oog op de invoering van de omgevingswet. Ter dekking van een deel van het nadelig resultaat van 2022 is € 50.000 onttrokken. Hierdoor is de reserve nu € 50.000.

Daarnaast is bij het vaststellen van de jaarrekening 2023 besloten om € 398.000 beschikbaar te stellen voor (nieuwe) huisvesting.

Gerealiseerd resultaat (€ -97.000)

Het nadelig exploitatieresultaat over 2024 is € -97.000.

Voorzieningen

Verloop van de voorzieningen:

Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Toevoe- gingen	Vrij- gevallen	Aanwendingen	Saldo 31-12-2024
Voorziening harmonisatietoelagen	23.988		18.269		5.719
Voorziening verlof	0	5.402			5.402
Voorziening spaarverlof	177.128	90.763			267.891
Totaal	201.116	96.165	18.269	0	279.012

Toelichting

De provincie heeft in 2014 enkele rechtspositionele verplichtingen, waaronder de harmonisatietoelagen, voor voormalige provinciale medewerkers die zijn overgegaan naar de ODA afgekocht. De ODA heeft daartoe in 2014 een bedrag van € 401.065 ontvangen. Voor harmonisatie van toeslagen resteert per 1 januari 2024 € 24.000.

In 2024 is € 18.000 vrijgevallen. Per einde boekjaar is de voorziening € 6.000.

In 2024 heeft een medewerker uren afgezonderd voor pensioen. Hiervoor is een voorziening verlost gevormd van afgerond € 5.000.

Vanaf 2022 kunnen medewerkers vakantie-uren sparen. Aangezien erbij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, is hier een voorziening voor gevormd. Per 1 januari 2024 was € 177.000 afgezonderd, in 2024 is daar € 90.00 aan toegevoegd. Hiermee is de voorziening eind 2024 € 268.000.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Crediteuren (€ 410.000)

De belangrijkste crediteuren per 31 december 2024:

Omschrijving	Bedrag
Digitale checklisten, licenties 2024/2025	€ 69.000
Omgevingsdienst Regio Nijmegen, omzet t/m dec. 24	€ 60.000
Gemeente Berkelland, financiële adm. + implementatie salarisadm.	€ 46.000
DPA Cauberg-Huygens, verrekening controles 2024	€ 31.000
Data Dolphins BV, inhuur personeel nov. 2024	€ 21.000
Diverse kleine(re) crediteuren	€ 183.000
Totaal	€ 410.000

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkering met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (€ 6.000)

Het gaat hierbij om de volgende voorschotbedragen:

Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31-12-2024
RvO, Ondersteuning energiebesp. plicht F21	125.049	269.209	394.258	0
Min. Infra en waterstaat, IB programma VTH E93	242.925	5.996	242.925	5.996
Totaal	367.974	275.205	637.183	5.996

Nog te betalen bedragen (€ 1.194.000)

Omschrijving	Bedrag
Belastingdienst, loonheffing dec. + mnd 13 2024	€ 572.000
Belastingdienst, afdracht btw 4e kwartaal 2024	€ 260.000
ABP, premie dec. Dec. + mnd 13 2024	€ 117.000
Gemeente Oost Gelre, afrekening 2024	€ 110.000
Diverse kleinere bedragen nog te betalen	€ 135.000
Totaal	€ 1.194.000

Niet uit de balans blijkende verplichtingen.

De gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Achterhoek heeft een huurverplichting voortvloeiend uit een 1-jarig huurcontract eindigend op 31 maart 2025 met een optie tot tijdelijke verlenging in verband met de verhuizing naar Doetinchem. De huur wordt jaarlijks geïndexeerd. De verwachte huurlasten voor 2025 bedragen € 185.000 excl. btw. Dit betreft de huurkosten voor Bronckhorst en het Hanzepand in Doetinchem.

CONCEPT

WNT-verantwoording 2024 Omgevingsdienst Achterhoek

De WNT is van toepassing op Omgevingsdienst Achterhoek. Het voor de Omgevingsdienst Achterhoek toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000,00. Dit betreft het algemeen WNT-bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt³

[TABEL ALLEEN OPNEMEN INDIEN VAN TOEPASSING]⁴

Gegevens 2024	
bedragen x € 1	P.G.M. van Oosterbosch
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in ft)	0,89
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	111.778,49
Beloningen betaalbaar op termijn	18.186,24
<i>Subtotaal</i>	<i>129.964,73</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	207.370,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	129.964,73
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2023	
bedragen x € 1	P.G.M. van Oosterbosch
Functiegegevens	Directeur

Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	106.977,84
Beloningen betaalbaar op termijn	17.365,92
<i>Subtotaal</i>	<i>123.563,21</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	198.470,00
Bezoldiging	123.563,21

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12 : niet van toepassing

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen: niet van toepassing

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder: niet van toepassing

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
J.H.A van Oostrum	DB/AB vz
B.T.M. Porskamp	DB/AB
M. Eggink-Meuleman	DB/AB
S.L. Hiddinga	DB/AB
T.M.M. Kok	AB
H.G. Bulten	AB
G.J.M. Nijland	AB
G.E. Visser	AB
H.J.M. Verschure	AB
W.J.P. Pelgrom	AB
D.E. Vreugdenhil	AB

1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100: niet van toepassing

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is: niet van toepassing

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is: niet van toepassing

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen: niet van toepassing

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen¹.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen van de ODA en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de algemeen bestuur op 5 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 395.760.

Over- en onderschrijding van baten of onderschrijdingen van lasten/ investeringen zijn onrechtmatig als deze afwijkingen niet tijdig in de (bijgestelde) begroting zijn verwerkt. Onder tijdig wordt verstaan: afwijkingen van de (bijgestelde) begroting worden bij de jaarrekening gemeld en toegelicht. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties tot stand zijn gekomen boven de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen² betreffen:

Begrotingscriterium (x € 1.000)	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander het bestuur vastgesteld autorisatieniveau)	€ 1.335
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden	€ 0
3.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het bestuur zijn gemeld (hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling etc.).	€ 0
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	<i>€ 1.355</i>
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€ 1.355
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering))	€ 0
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering))	€
M&O criterium	
Geen bevindingen	
Totaal van onrechtmatigheden	€ 1.355

Het totaal van de onrechtmatigheden is € 1.355.000. Deze komen voort uit overschrijdingen binnen de lasten programma's zowel op de lasten, alsmede op de baten. De toelichting op deze overschrijdingen kunt u terugvinden in de paragraaf bedrijfsvoering.

Daarnaast is in de paragraaf bedrijfsvoering op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

² De afwijkingen (fouten en/of onduidelijkheden als gedefinieerd in de notitie rechtmatigheidsverantwoording) worden alleen in de rechtmatigheidsverantwoording vermeld indien de door het algemeen bestuur gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden. Op basis van afspraken tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen afwijkingen die lager zijn dan deze grens in de paragraaf bedrijfsvoering worden vermeld.

IX. Overzicht van baten en lasten

Baten en lasten per programma

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Jaar 2024; x 1.000 euro

x € 1.000		Begroting 2024		Realisatie 2024		Begr-real
		Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan						
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.407	1.765	2.133	1.531	-40
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	5.788	3.550	5.693	3.804	-349
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.266	1.575	3.619	2.617	311
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	80	373	122	432	-17
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	3	0	902		899
Overzichten						
Overhead	0.4 Overhead ondersteuning organisatie		3.203		4.182	-979
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		0			0
Bedrag onvoorzien	0.8 Algemene baten en lasten		78		0	78
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		10.544	10.544	12.468	12.566	-98
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023				0		
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves					0	
Resultaat		10.544	10.544	12.468	12.566	-98

De baten en lasten over de programma's zijn op directe wijze toegerekend aan de hand van de directe kosten en opbrengsten per productgroep. De baten en lasten zijn weergegeven aan de hand van het format dat met de Gelderse Omgevingsdiensten onderling is afgesproken.

Voor de toelichting op de programma's wordt verwezen naar de desbetreffende beleidshoofdstukken.

Baten en lasten naar kosten categorieën

Omschrijving		2023 Realisatie	2024 Begroting	2024 Realisatie
	LASTEN			
1	Personele kosten/Inhuur en diensten derden	8.488	8.334	10.071
2	Organisatiekosten	916	938	1.357
3	Organisatieontwikkeling en SPP	92	116	0
4	Bovenregionale taken	283	373	432
5	Organisatie ondersteuning	649	706	706
6	Algemene lasten	0	78	0
	Totaal Lasten	10.428	10.544	12.566
	BATEN			
21	Bijdragen van derden	690	83	1.068
25	Bijdragen deelnemers	10.186	10.461	11.400
	Totaal Baten	10.876	10.544	12.468
	Verrekening resultaat			
26	Verrekening met deelnemers rekeningssaldo			
27	Bijdrage/Onttrekking algemene reserve			0
	Gerealiseerde resultaat	448	0	-98

(bedragen in 1.000 euro's)

X. Toelichting overzicht van baten en lasten

LASTEN (€ 2.022.000 nadelig)

Personeelskosten/ Inhuur en diensten derden (€ 1.737.000 nadelig)

De personele kosten en inhuur diensten derden bestaan uit de kosten van eigen personeel en de capaciteit van derden die wordt ingehuurd. Deze inhuur betreft zowel detacheringen als gerichte dienstverlening door bureaus. De capaciteit van derden is de flexibele schil naast de eigen capaciteit van de ODA. Opbrengsten uit detachering van medewerkers van de ODA komen ten gunste van deze post. De totale lasten vallen ruim € 2.200.000 hoger uit. Door toenemende werkzaamheden in combinatie het zeer lastig kunnen invullen van vacatures, het inzetten van trainees liggen de kosten hoger dan begroot. Hier staan echter deels ook hogere opbrengsten tegenover.

Organisatiekosten (€ 419.000 nadelig)

De organisatiekosten zijn aanzienlijk hoger dan begroot. Bijna een kwart hiervan (€90.763) is toe te schrijven aan reserveringskosten voor verlofdagen. Daarnaast heeft de groei in FTE's in 2024 geleid tot hogere uitgaven voor onder andere opleiding, reiskosten, overige personeelskosten en ICT. Tevens waren de kosten voor werving en selectie van de directeur en de inhuur van projectconsultancy voor de risicomodule.

Organisatieontwikkeling en SPP (€ 116.000 voordelig)

De kosten hangen samen met de ontwikkeling van de informatievoorziening van de gemeenschappelijke Omgevingsdiensten in het Gelders stelsel. De kosten hiervan zijn geboekt bij bovenregionale taken. Daarnaast zijn de kosten voor de ontwikkeling van ICT-voorzieningen, waaronder Power BI en dataontwikkeling, geboekt onder de categorie management. Dit betekent dat er geen uitgaven zijn geboekt binnen de categorieën ontwikkeling en SPP.

Bovenregionale taken (€ 59.000 nadelig)

Bovernregionaal taken x € 1.000	Realisatie 2023	Begroot 2024	Realisatie 2024
OD De Vallei - Kwaliteit en coordinatie	14	23	16
OD de Vallei Voorschot beheerskosten I GO+ 2024			12
OD de Vallei licenties Happynizr 2024			2
OD Rivierenland - Ketentoezicht	81	84	88
OD Veluwe (voorheen Veluwe - IJssel) Portaal en Kenniscentrum	55	89	85
OD Veluwe BSbM voorschot 2024			8
OD Veluwe Bestuivorming bijdragen 2024 GOO van gem.per regi			27
OD Regio Arnhem Complexe handhaving, meetdienst en bezwaar en beroep	102	44	95
OD Regio Arnhem GCH 2024			16
OD Regio Nijmegen Complexe Vergunningen			109
OD Veluwe (voorheen Noord Veluwe) Bestuur Strafschikking Milieu	4	10	
OD Achterhoek - Personeel en Organisatie	25	95	27
Stelsel HR vergoedingen OD de Vallei, Rivierenland, regio Arnhem, Regio Nijmegen en Veluwe			-62
Omgevingsdienst NL SPUK - THE bijdrage			5
Diversen	2	28	5
Totaal	283	373	432

(bedragen in 1.000 euro's)

De totale uitgaven aan de partners in het stelsel bedragen € 432.000,-. Binnen de uitgaven is een onderscheid te maken tussen de pure bovenregionale taak die als organisatiekosten/overhead gelden en kosten die betrekking hebben op dienstverlening op de primaire processen vergunningverlening en toezicht en handhaving.

Organisatie ondersteuning (€ 0)

Ondersteunende dienst (x € 1.000)	2023	2024	2024
Omschrijving	Realisatie	Begroting	Realisatie
Berkelland - Financieel (beheer)	45	46	65
Bronckhorst - Huisvesting en Fac. Ondersteuning	181	186	177
Doetinchem - Informatisering en automatisering	430	440	429
Lochem - Personeel- en salarisadministratie)	34	35	35
Totaal	690	706	706

De kosten zijn gelijk aan de begroting. Bij Gemeente Lochem hebben we de kosten gereserveerd op basis van de begroting daar we hier nog geen factuur van hadden ontvangen.

Algemene lasten (€ 78.000 voordelig)

Deze post wordt gebruikt ter dekking van hogere kosten voor personele capaciteit en inhuur derden; als zodanig begroot om flexibel in te zetten. Werkelijke uitgaven vinden plaats op de andere kostencategorieën. Deze kosten zijn verwerkt in de personele lasten en vandaar dat hier geen kosten zijn geboekt in 2024.

BATEN (€ 1.924.000 voordelig)

Bijdragen van derden (€ 985.000 voordelig)

Vanuit het ministerie hebben wij twee specifieke uitkeringen ontvangen, namelijk een uitkering IPB (interbestuurlijk programma) en een uitkering energietoezicht. De onderstaande bedragen dekken de, in 2024 gemaakte, uren en daarmee kosten. De voornaamste uren zijn gemaakt vanuit werknemers die buiten de inhoudelijke teams vallen. Hierdoor is de "normale" productie onder druk komen te staan of teruggelopen. Tot slot zijn er uren gemaakt voor visitaties bij andere omgevingsdiensten in Nederland. Hiervoor heeft de ODA een vergoeding ontvangen.

Onder bijdrage derden zijn de opbrengsten verantwoord die buiten de reguliere partner werkzaamheden worden verkregen. Deze bestaat uit verschillende onderdelen. Ten eerste betreft het de inzet die we hebben geleverd voor project WNB (wet natuurbescherming) en asbestsanering. Daarnaast hebben we verdere inzet gepleegd op de coördinatie van de groene BOA's zoals dat eveneens was opgestart in 2020. Een project vanuit de Provincie. De ODA heeft subsidie ontvangen ter ondersteuning van de regionale archeologie voor de komende 4 jaar met een bedrag van € 20.000 per jaar.

Specificatie Bijdrage derden		2024	2024
Omschrijving	Begroot	Realisatie	
Bijdrage Stelstaak HRM - Gelderse stelsel		83	
Detachering WiM Hartman bij Oost Gelre			12
Adviesrobot met de ODRA			17
Project Theseus 2024			68
Project ZZS, opdrachtnummer IO-0002780			17
Versterking Omgevingsveiligheid 2022			10
Project GCB			3
Uren werkgroep / Try out ZZS tool			36
Project GEVO 2024,			7
ZB De Kamp voor Agri4			-1
Parker 16-12-24 t/m 31-12-24			2
Detachering Te Hofste-Vaartjes			2
Regioarcheologie januari 2024			4
Coördinatie werkzaamheden groene BOA's periode 2024			71
Toezicht en impementatie Wet Natuurbescherming ikv asbestdaksaneringen			17
Subsidie groene boa's 2024			30
Wazo vergoedingen UWV			117
Beleid bodemenergiesystemen Achterhoek			-28
Project Cluster 5: Validatie data REV			33
Spuk IKB			243
Spuk Energie			394
Decl visitatie			15
Totaal		83	1.068

* Bijdrage Stelstaak HRM - Gelderse stelsel zijn in 2024 a 72k negatief in de kosten geboekt
(bedragen in 1.000 euro's)

Bijdragen deelnemers (€ 939.000 voordelig)

Gemeente	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2024
Aalten	659	636	825
Berkelland	1.471	1.524	1.653
Bronckhorst	1.090	1.212	1.428
Doetinchem	1.182	1.331	1.305
Lochem	992	933	1.075
Montferland	744	689	872
Oost Gelre	1.253	1.341	1.230
Oude IJsselstreek	1.040	1.006	1.270
Winterswijk	839	856	909
Zutphen	740	771	806
Provincie/ODRA	177	162	72
Correctie 2023			-44
Totaal	10.187	10.461	11.400

(bedragen in 1.000 euro's)

De bijdrage van de partners was geraamd op € 10.461.000 en komt dit jaar hoger uit. We zien dat de vraag vanuit de partners sterk is toegenomen. De grootste stijging is zichtbaar binnen specialistische adviezen. De verschillen per partner zijn in de afzonderlijke partner rapportages toegelicht.

Verrekening resultaat 2023

Vorig jaar sloot de ODA af met een positief resultaat van € 448.000,-. Hiervan is € 50.000 gebruikt voor het aanvullen van de algemene reserve, conform afspraak. Tevens is er een bedrag van € 398.000 toegevoegd aan een bestemmingsreserve voor de aanstaande huisvesting in Doetinchem. De verwachting is dat deze reserve in 2025 volledig benut zal worden.

Incidentele baten en lasten

Tabel 2024 tbv jaarverslag

x € 1.000	
Baten	
Hogere bijdragen van de deelnemers; minus extra lasten personeel	187 I
Totaal voordelig	187
Kosten	
Hogere kosten boverregionale taken	-59 I
Hogere kosten Organisatiekosten/ Organisatieontwikkeling/Ondersteuning	-304 I
Lagere Algemene lasten	78 I
Totaal nadelig	-285
Totaal per saldo voordelig	-98

I = Incidenteel

S= Structureel

De meeste verschillen zijn van tijdelijke aard. Afwijkingen in omzet en personele inzet, tezamen met de inzet vanuit de ketenpartners, bezien we als communicerende vaten. Hogere vraag maken we mogelijk door inzet vanuit de flexibele schil die als het ware meebeweegt met meer of minder omzet. Door het lastig invullen van vacatures hebben we, naast de hogere vraag, ook voor deze gemiste capaciteit een beroep moeten doen op externe inzet om de werkzaamheden te kunnen verrichten. Per saldo leidt de hogere externe inzet bij aan een

stijging in de personele lasten. Deze verklaren we door het hogere uurtarief dat betaald moet worden voor de externe inzet waardoor de dekkingsbijdrage op de vaste kosten minder wordt. Tegenover de hogere kosten staan ook meer baten in de partnerbijdrage en de bijdragen derden.

De hogere kosten vanwege de nieuwe cao uit 2024 (en daarmee de mogelijkheid om bovenwettelijke uren te blijven sparen) zijn van structurele aard. Structureel hogere kosten worden vertaald naar de begroting.

Aldus opgemaakt door het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek, Doetinchem, ... juni 2025.

De secretaris,

Ir. P.G.M. van Oosterbosch

De voorzitter,

drs. J.H.A. van Oostrum

Bijlage 1: SiSa verantwoordingsinformatie

Ministerie van
Landbouw, Natuur
en Voedselkwaliteit

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
tenW	E93	Regeling specifieke uitkering Interbestuurlijk programma VTH		Totaal besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: E93/02	Einderantwoording (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: E93/03	
KGg	K21	Enmalige specifieke uitkeringen ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: K21/02	Wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 6, tweede lid van de Regeling (ja/nee)	Aard controle R Indicator: K21/03	Einderantwoording (ja/nee)
				€ 394.259	€ 793.541	Ja	Ja	Aard controle R Indicator: K21/03	Nee

Bijlage 2: Gerealiseerde baten en lasten per taakveld:

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Jaar 2024; x 1.000 euro

x € 1.000		Taakveld	Begroting 2024		Realisatie 2024		Begr-real
			Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan							
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer		2.407	1.765	2.133	1.531	-40
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer		5.788	3.550	5.693	3.804	-349
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer		2.266	1.575	3.619	2.617	311
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer		80	373	122	432	-17
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer		3	0	902		899
Overzichten							0
Overhead	0.4 Overhead ondersteuning organisatie			3.203		4.182	-979
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury			0			0
Bedrag onvoorzien	0.8 Algemene baten en lasten			78		0	78
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering			10.544	10.544	12.468	12.566	-98
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023					0		
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves						0	
Resultaat			10.544	10.544	12.468	12.566	-98

Verrekening tekort ODA 2024

Aanleiding

Voor de ODA is het belangrijk om over voldoende eigen vermogen te beschikken. Dit vermogen is van belang om mogelijke tegenvallers gedurende het jaar op te kunnen vangen. Wat minimaal benodigd is, wordt bepaald aan de hand van de berekening van het weerstandsvermogen. De ODA heeft over 2024 een tekort van +/- € 98.000. De ODA beschikt over een algemene reserve van € 165.000 en een bestemmingsreserve van € 50.000 voor de ingang van de omgevingswet.

Te verrekenen tekort

Verrekenen tekort		
<u>Te bestemmen resultaat</u>		
Negatief saldo ODA 2024		-98.000
<u>Te financieren uit eigen middelen</u>		
Reserve ultimo 2024	164.781	
Beschikbaar houden	116.781	
In te zetten uit reserve		48.000
Bestemmingsreserve omgevingswet	50.000	
In te zetten uit bestemmingsreserve		50.000
Te financieren vanuit partners		0

Uit de jaarrekening 2024 blijkt dat de algemene reserve ultimo 2024 € 165.000,- bedraagt. Vanuit de berekening op het benodigde weerstandsvermogen dient een bedrag van € 116.000 als algemene reserve beschikbaar te zijn. Het voorstel is om het meerdere boven dit benodigde weerstandsvermogen aan te wenden voor de verrekening van het tekort. Daarnaast is het voorstel om de bestemmingsreserve voor de omgevingswet in te zetten. We verwachten ook dat in het ingangsjaar van de omgevingswet (2024) de meeste kosten voor de omgevingswet gemaakt zullen zijn. Uiteindelijk dient het bestuur een besluit te nemen of de bestemmingsreserve dit boekjaar ingezet mag worden. Hiermee resteert van het tekort een bedrag van € 0.

Voorstel aan het Algemeen Bestuur

Datum verzending:	27 maart 2025
Datum AB-vergadering:	23 april 2025
Behandeld door:	R. Woestenenk
Mede-adviseur:	
Manager ODA:	P. van Oosterbosch

Onderwerp: Begrotingswijziging 2025

Voorstel:

1. Kennis te nemen van de inhoud van de Begrotingswijziging 2025;
2. De Begrotingswijziging 2025 aan te bieden aan de raden en provinciale staten vóór 30 april 2025 (volgens de nieuwe gemeenschappelijke regeling).

Bijlage(n):

- Begrotingswijziging 2025

Advies directie:

Het advies van de directie van de ODA is om de begrotingswijziging 2025 vast te stellen. De begrotingswijziging 2025 is gebaseerd op de realisatie van de afgelopen jaren en de huidige formatie. De afgelopen jaren zijn er veel verzoeken van de gemeente buiten de begroting om gegaan en deze taken zijn ondertussen structureel in het werk opgenomen, denk aan specialistische adviezen, RO-adviezen en ander specialistisch werk. Om aan die vraag te kunnen voldoen heeft de ODA haar organisatie hierop aangepast. De afgelopen jaren is dit financieel al zichtbaar geweest in de jaarrekening(en) met overschrijdingen op zowel de baten, als de lasten.

Consequenties van het niet doorvoeren van deze begrotingswijziging houdt in dat de organisatie keuzes moet gaan maken. Enerzijds bij incidenten en calamiteiten, dan zullen achterstanden ontstaan in de reguliere werkzaamheden. Anderzijds zullen bij de extra opdrachten van de partners doorlooptijden voor advies oplopen, niet opgepakt kunnen worden of in het ergste geval kunnen grote risicovolle bedrijven niet adequaat worden opgepakt. Ontwikkelingen rondom en vanuit het Interbestuurlijk programma VTH zullen stil komen te liggen, denk aan het BI-verbeterproces rondom het actueel en efficiënt kunnen informeren van partners over de stand van zaken.

Inleiding/aanleiding

In de afgelopen jaren is er een steeds groter verschil ontstaan tussen de begroting en het uiteindelijke resultaat. Enerzijds komt dit doordat de begroting de afgelopen jaren slechts is geïndexeerd, maar anderzijds doordat er structureel meer opdrachten vanuit de gemeenten worden ontvangen bovenop de oorspronkelijke begroting.

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet zien we deze extra opdrachten juist nog verder toenemen, denk hierbij vooral aan specialistische milieuadviezen vanuit RO en aanvullende milieu gerelateerde specialistische werkzaamheden.

Vanuit de gemeenten wordt dit deels opgelost door inmiddels ook structureel naast de begroting een aanvullende post te reserveren voor deze extra opdrachten.

De voorliggende begrotingswijziging 2025 is gebaseerd op de daadwerkelijke realisatie van de afgelopen jaren en de daarvoor benodigde huidige capaciteit, tevens zijn er organisatorische ontwikkelingen geweest die mee zijn genomen in de wijziging.

Waarom een begrotingswijziging?

Het dagelijks bestuur ziet de afgelopen jaren het verschil steeds groter worden tussen de geïndexeerde begroting en het daadwerkelijke eindresultaat. Ook ziet het bestuur de problemen die hierdoor ontstaan in de bedrijfsvoering.

Zonder een realistische begroting ontstaan problemen in de formatie en moeten uiteindelijk cruciale keuzes worden gemaakt in de uitvoering van de werkzaamheden.

Wat zijn de consequenties bij indexatie?

De begroting is jaren kunstmatig laag gehouden door de indexatie, waardoor capaciteitsproblemen ontstaan om te kunnen blijven voldoen aan de structurele vraag van de gemeenten.

Bij incidenten en calamiteiten moeten inmiddels cruciale keuzes worden gemaakt welke basiswerkzaamheden in prioriteit worden verlaagd of niet worden uitgevoerd.

Inzicht in de extra opdrachten en het verhalen van de kosten op derden

Vanuit de ambtelijk opdrachtgevers is het signaal gekomen dat sommige gemeenten moeilijk het overzicht houden op deze extra werkzaamheden die worden uitgevraagd aan ODA. Daarnaast is het voor verschillende gemeenten ook niet altijd even duidelijk voor welke onderdelen zij milieuleges in rekening kunnen brengen, dan wel middels anterieure overeenkomsten kosten door kunnen berekenen voor onder andere specialistische adviezen binnen RO-procedures.

ODA werkt daarom aan een overzicht middels Business Intelligence (BI) om de partners een zo actueel mogelijk overzicht te kunnen geven in de extra uitgevraagde werkzaamheden naast het reguliere werk.

Voor inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft ODA afspraken gemaakt met de gemeente hoe ODA de partners informeert over de verschillende milieubelastende activiteiten (MBA) waarvoor de gemeente al dan niet milieuleges in rekening kunnen brengen op basis van de gemeentelijke legesverordening. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de keuze om milieuleges te innen de verantwoordelijkheid is van de gemeenten zelf.

Niet onbelangrijk om hierbij op te merken is het beeld dat is ontstaan van een steeds duurdere ODA terwijl aanzienlijke kosten (advieskosten ruimtelijke procedures en milieuleges) doorberekend kunnen worden aan derden en dit ook in andere regio's wordt gedaan.

Kosten voor de verkenning zijn niet opgenomen in de begrotingswijziging

Het algemeen bestuur zal tijdens het overleg van 23 april 2025 de directeur de opdracht geven om een formele verkenning te starten met ODV en OddV. Inzet van uren en de daarbij behorende kosten zijn niet opgenomen in deze begrotingswijziging 2025 en de meerjarenbegroting 2026 e.v.

Geactualiseerd beeld

De bijdrage van de deelnemers gaat met +/- € 3.050.000 omhoog vergeleken met de begroting 2025. Dit is een aanzienlijke stijging. Een groot gedeelte van deze stijging (€ 1.615.000) zit al in de jaarcijfers (en daarmee ook al de afrekening en lasten van onze partners) van de afgelopen jaren. De overige stijging wordt veroorzaakt door de volgende effecten:

- Bij de berekening van de personeelskosten is uitgegaan van de stand van het huidige personeelsbestand. Het personeelsbestand (inhuur en intern) is de laatste jaren flink toegenomen, onder andere vanwege:
 - o stijgende vraag vanuit onze partners,
 - o nieuwe taken, zoals toezicht en handhaving voor energie en duurzaamheid, RO-adviezen bij (afwijkingen van) omgevingsplannen etc.,
 - o toegenomen expertise op gebied van ZZS en andere maatschappelijke thema's,
 - o werken met de nieuwe samenwerkingsafspraken na inwerkingtreding Omgevingswet;
 - o overheveling van taken zoals complexe bedrijven,
 - o uitbreiding van het bedrijvenbestand in de Achterhoek,
 - o toename van complexiteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving en specialistisch advies. Dit is mede veroorzaakt door de succesvolle lobby in de Achterhoek om innovatieve bedrijven binnen te halen met innovatieve en dus onbekende bedrijfsprocessen en risico's.
- We hebben de dotatie aan de spaarverlofvoorziening structureel opgenomen, conform commissie BBV.
- Er heeft een verandering plaatsgevonden met betrekking tot de reiskosten. De eerste 10 kilometer zullen per 1 januari 2025 ook vergoed gaan worden.
- Tot slot gaan wij medio 2025 verhuizen naar Doetinchem. Hiermee lossen wij ons werkplektekort structureel op.

Omgevingsdienst
Achterhoek

1^e Begrotingswijziging 2025

1^e Begrotingswijziging 2025

Datum: 23 april 2025

© Omgevingsdienst Achterhoek

Omgevingsdienst
Achterhoek

Elderinkweg 2, 7255 KA Hengelo (Gld)

info@odachterhoek.nl

www.odachterhoek.nl

www.gelderseomgevingsdiensten.nl

@omgevingsdienstachterhoek

Inleiding

In 2024 heeft het Algemeen Bestuur de begroting 2025 vastgesteld. De afgelopen jaren is de vraag van het Rijk, de maatschappij en van onze partners hard toegenomen. Deze sterke groei is evenredig meegegroeid in onze begroting. De afgelopen jaren zijn er ook forse afwijkingen gepresenteerd in onze jaarrekening. De begrotingswijziging 2025 zal deze afwijkingen rechte trekken en zich baseren op de huidige werkelijkheid. Daarnaast zijn er op basis van de ontwikkelingen nu enkele aanpassingen nodig. Zo leidt de veranderende huisvesting tot hogere kosten vanwege het nieuwe pand, maar ook vanwege toenemende kosten voor de uitbreiding van het aantal werkplekken. Tot slot is er een aanpassing geweest in de reiskostenregeling woon-werkverkeer. Vanaf januari 2025 worden ook de eerste 10 kilometer woon-werkverkeer vergoed. In de onderstaande alinea's worden de wijzigingen, financieel, toegelicht.

Wij bieden u deze 1e begrotingswijziging 2025 ter vaststelling aan. Deze begrotingswijziging heeft gevolgen voor de gemeentelijke bijdragen: de bijdragen gaan omhoog.

Voorstel/besluit

Wij stellen u voor om de begroting 2025 te wijzigen:

Toelichting

Hieronder worden de afzonderlijke posten toegelicht die verwerkt zijn in de tabellen van de financiële begroting.

Bijdragen deelnemers (€ 2.087.000)

Zoals in de inleiding genoemd is de vraag naar onze expertise flink toegenomen. Dit geldt vooral voor de vraag vanuit onze partners. Een goed voorbeeld hiervan is de toename in adviesvragen op het gebied van stikstof, gevaarlijke stoffen zoals ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) en andere milieuaspecten. Verder zien we een toenemende vraag naar meer integrale adviezen, onder andere bij ruimtelijk ontwikkelingen. In het verleden hebben we veel werkzaamheden door middel van een separate opdracht uitgevoerd, die niet in de begroting was opgenomen. Om deze reden zijn we genoodzaakt om de forse afwijkingen van de jaarrekeningen van de afgelopen jaren recht te trekken en de partnerbijdragen te baseren op de realisatie van eind vorig jaar. In 2024 zagen we nog een stijging in het aantal uren, waarop we onze wijziging baseren. Dit is lijn met (gevraagde) personele inzet. Deze aanpassing zorgt voor een verwachte toename van +/- 17.000 uur (nog verdelen over de verschillende teams) ten opzichte van de primitieve begroting 2025.

Tevens zijn personele kosten toegenomen, hebben we stijgende lasten voor bedrijfsvoering vanwege onze verhuizing en de verhoogde kilometervergoeding. Door deze stijging gaat het uurtarief van € 113,- naar € 119,-

Bijdragen van derden (€ 531.000)

In de begrotingswijziging 2025 nemen we een aantal bijdragen mee die niet eerder zijn begroot zoals de subsidie voor energie (€ 253.000), een subsidie voor onze robuustheid (€ 245.000), en de opbrengsten voor coördinatie van groene bo's (€ 115.000). Tot slot classificeren we een gedeelte van de bijdragen van derden als bovenregionale taken. Deze wijziging is budget neutraal, enkel een verplaatsing van het budget á (- € 82.000).

Verhogen personele kosten/diensten derden (€ 2.182.000)

Zoals hierboven genoemd is de vraag naar onze expertise flink toegenomen. Om aan deze vraag te kunnen voldoen is er voldoende capaciteit nodig. De personele lasten zijn, net als de bijdrage van deelnemers, de afgelopen jaren niet op een juist niveau begroot. Om aan de vraag te kunnen voldoen weken de afgelopen jaren de personele lasten (inhuur en intern) af van de begroting. In de begrotingswijziging passen we de lasten aan op het personeelsbestand (inhuur / intern) van januari 2025. Dit betekent een stijging van +/- € 345.000 aan inhuurlasten en € +/- 1.500.000 aan stijgende lasten voor intern personeel. Tot slot loopt de huidige cao af in april. Voor de overige maanden rekenen we

met loonindex, uit de september circulaire, van 4,7%. Dit betekent een stijging van +/- € 335.000.

Organisatie- kosten, ontwikkeling en ondersteuning (€ 354.000)

Per medio 2025 gaat de ODA verhuizen naar het Hanzepand in Doetinchem. Met deze hoognodige verhuizing verdubbelt het gebruikersoppervlak en zullen we 65 werkplekken kunnen aanbieden in plaats van de huidige 30 werkplekken. De kosten zullen structureel met +/- € 55.000 toenemen. Dit is inclusief meerkosten voor IT voorzieningen. Zoals eerder benoemd zullen per 1 januari 2025 ook de 1^e tien kilometer aan reiskosten worden vergoed. Daarnaast hebben we aanvullende stijgende reiskosten vanwege een toename in fte's. De lasten stijgen hierdoor met +/- € 100.000. Ook zien we een stijging in andere personeelskosten zoals bedrijfskleding +/- € 15.000. Tevens zijn wij per 1 januari van gastheer veranderd voor onze salarisadministratie. Dit heeft een structurele kosten stijging van € 35.000 tot gevolg. Tot slot zien we een toename in onze kosten voor informatievoorziening en privacy. We maken sinds 2024 steeds meer gebruik van PowerBI. Om onze data te verbeteren en beter inzichtelijk te krijgen, zijn we bezig met het bouwen van een datawarehouse en onze key-applicaties zoals OpenWave zijn toegenomen in kosten. Dit heeft te maken met flinke indexaties en een toenemend aantal gebruikers. Daarnaast is privacy en veiligheid een steeds belangrijker thema en zien wij onze lasten hierdoor toenemen. Dit alles betekent een lastenstijging van +/- € 150.000.

Bovenregionale taken (€ 82.000)

Zoals eerder aangegeven hebben we een budget neutrale wijziging doorgevoerd en een gedeelte van de bijdragen van derden anders geclassificeerd. Hierdoor vallen deze lasten nu binnen de bovenregionale taken (€ 82.000).

Procedure

Aangezien deze begrotingswijziging leidt tot een verhoging van de bijdragen van de deelnemers wordt de gebruikelijke procedure (met zienswijze) toegepast:

Dit houdt in:

- Het Dagelijks Bestuur zendt de ontwerp begrotingswijziging 2025 vóór 30 april 2025 aan Provinciale Staten en de gemeenteraden.
- Provinciale staten en de gemeenteraden kunnen hun zienswijzen over de ontwerp begrotingswijziging indienen bij het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst.
- Het Dagelijks Bestuur verzamelt de zienswijzen en biedt de ontwerp begrotingswijziging aan het Algemeen Bestuur aan, voorzien van de zienswijzen.
- Het Algemeen Bestuur stelt de begrotingswijziging vóór 15 september 2025 vast.
- Onmiddellijk na de vaststelling van de begrotingswijziging 2025 door het Algemeen Bestuur zendt het Algemeen Bestuur deze aan Provinciale Staten en de gemeenteraden.

FINANCIËLE BEGROTING

Vorenstaande mutaties zijn verwerkt in onderstaande financiële begroting 2025.

Overzicht van baten en lasten

Omschrijving	2024 Realisatie	2025 Begroting	2025 Wijziging	2025 Begrotingswijziging 2025
LASTEN				
1 Personele kosten/Inhuur en diensten derden	10.071	8.869	2.182	11.051
2 Organisatiekosten	1.357	957	366	1.323
3 Organisatieontwikkeling en SPP	0	118	-54	64
4 Bovenregionale taken	432	380	82	462
5 Organisatie ondersteuning	706	720	42	761
6 Algemene lasten	0	79	0	79
Totaal Lasten	12.566	11.123	2.618	13.741
BATEN				
21 Bijdragen van derden	1.068	85	531	616
25 Bijdragen deelnemers	11.400	11.038	2.087	13.125
Totaal Baten	12.468	11.123	2.618	13.741
Resultaat reguliere bedrijfsvoering	-98	0	0	0
Verrekening resultaat				
26 Verrekening met deelnemers rekeningsaldo				
27 Bijdrage/Onttrekking algemene reserve				
Gerealiseerde resultaat	-98	0	0	0

Overzicht naar taakvelden

		Begroting 2025		Wijziging 2025		Begroting na wijziging 2025	
x € 1.000	Taakveld	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Programmaplan							
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.516	1.838	564	600	3.080	2.438
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	6.124	3.746	1.199	1.110	7.323	4.856
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.398	1.657	324	30	2.722	1.687
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	0	0	0	0	0	0
	Eigen stelseltaak	80	97	-20		60	97
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten	0	0			0	0
	Omgevingsdiensten		282		83	0	365
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	5	0	491	220	555	220
Overzichten						0	0
Overhead	0.4 Overhead		3.424		574	0	3.998
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasuary		0			0	0
	0.8 Algemene baten en lasten						
Bedrag onvoorzien			79			0	79
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		11.123	11.123	2.558	2.618	13.741	13.741
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023							
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves							
Resultaat		11.123	11.123	2.558	2.618	13.741	13.741

Bijdrage partners

Bijdrage deelnemers begroting 2025

Deelnemer	Vergunningen	Toezicht & Handhaving	Specialismen	Totaal
Aalten	227.910	558.121	124.403	910.434
Berkelland	438.221	940.736	458.752	1.837.708
Bronckhorst	418.931	921.499	180.192	1.520.622
Doetinchem	411.787	864.288	343.583	1.619.658
Lochem	303.625	715.139	174.805	1.193.570
Montferland	214.148	597.344	157.363	968.856
Oost Gelre	367.036	768.478	454.648	1.590.162
Oude IJsselstreek	305.380	716.013	395.011	1.416.405
Winterswijk	194.463	586.102	257.399	1.037.963
Zutphen	186.033	597.094	175.960	959.087
Provincie	12.431	57.961	0	70.391
Totaal	3.079.966	7.322.773	2.722.115	13.124.854

Verdeling over de programma's

De kosten worden naar programma's toegerekend.

Overzicht baten en lasten Programma 1 Vergunningverlening									
x € 1.000	Begroot 2025	Begroot 2025	Begroot 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan									
Programma 1 Vergunningverlening	2.516	1.838	678	564	600	-36	3.080	2.438	642
Overzicht									
Algemene dekkingsmiddelen									
Overhead		868	-868		43	-43		911	-911
Heffing vennootschapsbelasting									
Onvoorzien		20	-20		0	0		20	-20
Saldo van baten en lasten	2.516	2.726	-210	564	643	-79	3.080	3.369	-289

Overzicht baten en lasten Programma 2 Toezicht en Handhaving									
x € 1.000	Begroot 2025	Begroot 2025	Begroot 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan									
Programma 2 Toezicht en Handhaving	6.124	3.746	2.378	1.199	1.110	89	7.323	4.856	2.467
Overzicht									
Algemene dekkingsmiddelen									
Overhead		1.772	-1.772		446	-446		2.218	-2.218
Heffing vennootschapsbelasting									
Onvoorzien		41	-41		0	0		41	-41
Saldo van baten en lasten	6.124	5.559	565	1.199	1.556	-357	7.323	7.115	208

Overzicht baten en lasten Programma 3 Advies									
x € 1.000	Begroot 2025	Begroot 2025	Begroot 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan									
Programma 3 Advies	2.398	1.657	741	324	30	294	2.722	1.687	1.035
Overzicht									
Algemene dekkingsmiddelen									
Overhead		784	-784		85	-85		869	-869
Heffing vennootschapsbelasting									
Onvoorzien		18	-18		0	0		18	-18
Saldo van baten en lasten	2.398	2.459	-61	324	115	209	2.722	2.574	148

Overzicht baten en lasten Programma 4 Stelseltaken									
x € 1.000	Begroot 2025	Begroot 2025	Begroot 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan									
Programma 4 Stelseltaken	80	379	-299	-20	83	-103	60	462	-402
Overzicht									
Algemene dekkingsmiddelen									
Overhead		0	0		0	0		0	0
Heffing vennootschapsbelasting									
Onvoorzien		0	0		0	0		0	0
Saldo van baten en lasten	80	379	-299	-20	83	-103	60	462	-402

Overzicht baten en lasten Programma 5 Projecten									
x € 1.000	Begroot 2025	Begroot 2025	Begroot 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025	Begroting na Wijziging 2025
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan									
Programma 5 Projecten	5	0	5	551	220	331	555	220	335
Overzicht									
Algemene dekkingsmiddelen									
Overhead		0	0		0	0		0	0
Heffing vennootschapsbelasting									
Onvoorzien		0	0		0	0		0	0
Saldo van baten en lasten	5	0	5	551	220	331	555	220	335

BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek;

gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 23 april 2025;

BESLUIT:

De begroting 2025 als volgt te wijzigen.

x € 1.000		Begroting 2025		Wijziging 2025		Begroting na wijziging 2025	
		Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Programmaplan							
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.516	1.838	564	600	3.080	2.438
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	6.124	3.746	1.199	1.110	7.323	4.856
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.398	1.657	324	30	2.722	1.687
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	0	0	0	0	0	0
	Eigen stelseltaak	80	97	-20		60	97
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten	0	0			0	0
	Omgevingsdiensten		282		83	0	365
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	5	0	491	220	555	220
Overzichten							
Overhead	0.4 Overhead		3.424		574	0	3.998
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		0			0	0
	0.8 Algemene baten en lasten						
Bedrag onvoorzien			79			0	79
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		11.123	11.123	2.558	2.618	13.741	13.741
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023							
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves							
Resultaat		11.123	11.123	2.558	2.618	13.741	13.741

En het uurtarief te verhogen naar- en vast te stellen op € 117.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op **nog te bepalen**.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. P.G.M. van Oosterbosch

drs. J.H.A. van Oostrum

Voorstel aan het Algemeen Bestuur

Datum verzending:	27 maart 2025
Datum AB-vergadering:	23 april 2025
Behandeld door:	R. Woestenenk
Mede-adviseur:	
Manager ODA:	P. van Oosterbosch

Onderwerp: Begrotingsvarianten 2026 e.v.

Voorstel:

- Kennis te nemen van de inhoud van de Begrotingsvarianten 2026 e.v.;
- Kennis te nemen van het concept besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 23 april 2025 met daarin de volgende beslispunten:
- Het tarief voor 2026 (variant 3) vast te stellen op een intern uurtarief van € 85 per uur en dit tarief te verwerken in de normproducten. Daarnaast het externe uurtarief vast te stellen op € 121.
- De meerjarenraming 2026 – 2028 voor kennisgeving aan te nemen.
- De bevoorschotting (inclusief de kosten voor de overhead) overeenkomstig bijlage 1 van de begroting vast te stellen.
- Het dagelijks bestuur te machtigen over de post onvoorzien (€ 81.000) te beslissen.

De Begrotingsvarianten 2026 e.v. aan te bieden aan de raden en provinciale staten vóór 30 april 2025 (volgens de nieuwe gemeenschappelijke regeling).

Bijlage(n):

- Begrotingsvarianten 2026 e.v.

Advies directie:

Het advies van de directie van de ODA is om de begroting variant 3 vast te stellen. Hiermee voldoet de ODA aan alle robuustheidscriteria (behalve omzet). Daarnaast is hiermee ook een actueel PVTH-beleid (P staat voor preventie) en bijbehorende risicoanalyse vastgesteld, waarmee de ODA ook op dat punt voldoet aan de kwaliteitscriteria 3.0. Met de vaststelling van de begroting variant 3 kan ODA haar taken voor milieu en inwoners op een goede en veilige manier uitvoeren. Besluit het bestuur anders (varianten 1 of 2) dan kan de ODA haar werk om deze veiligheid en een schone leefomgeving te borgen niet op een acceptabel niveau uitvoeren.

Inleiding/aanleiding

In opdracht van het algemeen bestuur wordt de meerjarenbegroting 2026 e.v. in drie varianten aangeboden. Deze varianten zijn gebaseerd op de begrotingswijziging 2025.

Eerste variant

Hierbij wordt de gewijzigde begroting 2025 geïndexeerd voor 2026. Door te indexeren wordt geen rekening gehouden met de toekomstige ontwikkelingen en de stijgende uitvraag in opdrachten vanuit de partners. Gemeenten worden geadviseerd om net als de afgelopen jaren naast deze begroting een aparte reserve aan te houden om de kosten te dekken.

Tweede variant

Hierbij wordt de gewijzigde begroting 2025 geïndexeerd voor 2026 en aangevuld met alle vaste onderdelen vanuit het Interbestuurlijk programma versterking VTH, met uitzondering van de risicoanalyse als onderdeel van de kwaliteitscriteria.

Derde variant

Hierbij wordt de gewijzigde begroting 2025 geactualiseerd voor 2026 en aangevuld met alle vaste onderdelen vanuit het Interbestuurlijk programma versterking VTH, inclusief de risicoanalyse als onderdeel van de kwaliteitscriteria. De risicoanalyse is opgezet vanuit het hoger te nemen risico, met uitzondering van de zeer zorgwekkende stoffen welke is gebaseerd op een neutraal aanvaardbaar risico.

Interbestuurlijk programma en de varianten

De varianten hebben consequenties op de te behalen robuustheidscriteria vanuit het Interbestuurlijk programma versterking VTH. Hieronder is het effect inzichtelijk gemaakt.

	variant 1	variant 2	variant 3
IBP omzetcriterium	-	-	+
IBP 80% medewerkers in dienst	- / +	+	+
IBP Kwaliteitscriteria (hierin zit de risicoanalyse)	-	-	+
IBP Innovatiebudget en -kalender	-	+	+
IBP informatiegestuurd werken, opleidingen en BI	-	+	+

Aan de robuustheidscriteria inzake het weerstandsvermogen en de congruentie in de regio wordt in alle varianten voldaan.

Risicoanalyse en PVTH-uitvoeringsbeleid

In 2024 heeft ODA de risicoanalyse en het PVTH-uitvoeringsbeleid in concept opgesteld en met het bestuur en ambtelijk opdrachtgevers gedeeld. Inmiddels zijn de financiële aspecten doorgerekend en dit heeft geresulteerd in de vraag van het bestuur om de drie varianten van de meerjarenbegroting 2026 op te stellen.

De risicoanalyse en het PVTH-uitvoeringsbeleid zijn alleen opgenomen in de derde variant meerjarenbegroting 2026. Consequentie van de keuze voor de eerste of tweede variant is dat niet wordt ingestemd met het PVTH-uitvoeringsbeleid en de risicoanalyse. Hiermee voldoet ODA niet meer aan de kwaliteitscriteria en bestaat de mogelijkheid dat provincie Gelderland vanuit het interbestuurlijk toezicht (IBT) in zal grijpen.

Kosten voor de verkenning zijn niet opgenomen in de begroting

Het algemeen bestuur zal tijdens het overleg van 23 april 2025 de directeur de opdracht geven om een formele verkenning te starten met ODV en OddV. Inzet van uren en de daarbij behorende kosten zijn niet opgenomen in de begrotingswijziging 2025 en deze meerjarenbegroting 2026 e.v.

Geactualiseerd beeld

De bijdrage van de deelnemers gaat met +/- € 2.760.000 omhoog vergeleken met de gewijzigde begroting 2025. Dit prijseffect wordt veroorzaakt door:

Onderdeel	Kosten	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
Loonindex	€ 401.000,00	€ 401.000,00		
Prijsindex	€ 39.000,00	€ 39.000,00		
Power BI med	€ 152.000,00		€ 152.000,00	
3% Opleidingsbudget (totaal 1%)	€ 102.000,00		€ 102.000,00	
Innovatie budget			€ -	
Risicoanalyse	€ 2.069.000,00			€ 2.069.000,00
Totaal	€ 2.763.000,00	€ 440.000,00	€ 254.000,00	€ 2.069.000,00

Omgevingsdienst
Achterhoek

Begroting 2026

Meerjarenbegroting 2027 - 2029

Begroting 2026

Meerjarenbegroting 2027 - 2029

Datum: .. 2025

Status: Concept

© Omgevingsdienst Achterhoek

Omgevingsdienst
Achterhoek

Elderinkweg 2, 7255 KA Hengelo (Gld)

info@odachterhoek.nl

www.odachterhoek.nl

www.gelderseomgevingsdiensten.nl

@omgevingsdienstachterhoek

AANBIEDINGSBRIEF	3
INLEIDING	7
I. DE BELEIDSBEGROTING.....	8
II.PROGRAMMA 1 – VERGUNNINGVERLENING.....	10
III.PROGRAMMA 2 – TOEZICHT EN HANDHAVING.....	12
IV.PROGRAMMA 3 – ADVIES	15
V.PROGRAMMA 4 – STELSEL TAKEN.....	16
VI.PROGRAMMA 5 – PROJECTEN	18
VII.DE PARAGRAFEN.....	20
PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	20
PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	21
PARAGRAAF FINANCIERING	27
PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	27
VIII.DE FINANCIËLE BEGROTING	28
OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN	28
TOELICHTING FINANCIËLE BEGROTING.....	28
FINANCIËLE MEERJARENBEGROTING 2026 – 2028.....	31
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD.....	31
OVERZICHTEN OVERHEAD EN ONVOORZIEN	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
GEPROGNOSTICEERDE BALANS	32
IX.BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR.....	34
BIJLAGE I: BEVOORSCHOTTING DOOR DE PARTNERS 2025.....	35

Voorwoord

Voor het komende begrotingsjaar bied ik u de begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2026-2029 van de Omgevingsdienst Achterhoek aan.

De ODA voert in de Achterhoek voor gemeenten en provincie milieutaken uit op basis van de Omgevingswet, zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving en advies. Hiermee dragen we bij aan een aan een schone, gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Om meteen maar met de deur in huis te vallen neem ik u mee in de ontwikkelingen rond het [IBP-VTH](#) (Interbestuurlijk Programma versterking vergunningverlening, toezicht en handhaving).

Omgevingsdiensten en daarmee ook de eigenaren liggen al een aantal jaren onder een vergrootglas. Nadat de commissie Van Aartsen een 10-tal aanbevelingen heeft gedaan voor [versterking van de uitvoering van VTH](#) zijn deze opgenomen in het IBP. Er is een programma met zes pijlers ontwikkeld om tot een betere uitvoering te komen. Daarbij zijn robuustheidscriteria vastgesteld waaraan de omgevingsdiensten moeten voldoen. Voor 1 april 2026 moeten diensten aan de criteria voldoen. Dat moet uit (tussen) rapportages blijken. Het omzetcriterium is voor de ODA het meest nijpend.

Tot nu toe heeft de ODA de taken steeds uitgevoerd op basis van het [beschikbare budget \(gebaseerd op de ingebrachte capaciteit\)](#) bij de start van de ODA in 2013). Hoewel we dat altijd zo slim en efficiënt mogelijk gedaan hebben zit de uitvoering van ons werk [ruim onder het niveau van de risicoanalyse](#) die we in 2024 hebben opgesteld. Deze analyse komt overeen met de analyse die we in 2016 ook gedaan hebben en waarvoor destijds onvoldoende budget beschikbaar was met risicoanalyses van de andere omgevingsdiensten. De ODA is daarmee weliswaar heel veel goedkoper per inwoner of per bedrijfscontrole. Toch moet je vraagtekens plaatsen bij deze lage kosten. Het betekent immers ook dat we [onvoldoende capaciteit](#) hebben om de gewenste controles te doen of om ons vergunningenbestand te actualiseren.

[Heeft de Achterhoek dan extra risico gelopen in de afgelopen jaren?](#) Het antwoord daarop is niet zo makkelijk. Zoals gezegd proberen we zo slim en efficiënt mogelijk te werken. We hebben de belangrijkste risico's wel in beeld en daar zetten we ook onze capaciteit voor in. Maar er zijn ook bedrijven waar we te weinig komen of gekomen zijn. En waar onze mensen echt schrikken als ze er dan wel een keer komen. Dan blijken er bijvoorbeeld [gevaarlijke of verboden stoffen](#) gebruikt te worden. Of er vinden [lozingen](#) plaats waar het niet mag en wat slecht is voor het milieu en de directe omgeving.

Dit kun je zien als [achterstallig onderhoud](#) waarbij risico's alleen maar toenemen.

[Maar de ODA is toch gegroeid de laatste jaren?](#)

Ja, dat klopt. Dat komt echter vooral door [extra taken](#) die erbij gekomen zijn. Zoals voorbereiding op de Omgevingswet en daarmee steeds meer adviesvragen voor bijvoorbeeld RO. Of onze bijdrage aan energiecontroles bij bedrijven. Of extra activiteiten voor ondermijning, zoals bijvoorbeeld bij drugslabs. En extra wettelijke taken zoals verschuiving van bevoegd gezag van provincie naar gemeenten. De groei is vooral gegaan naar extra taken en daarmee is de capaciteit voor de oorspronkelijke taken nauwelijks toegenomen maar wel steeds gespecialiseerder en complexer geworden.

In de Achterhoek zijn veel [mooie bedrijven](#) gevestigd, zowel agrarisch als maakindustrie. En helaas wat minder mooie bedrijven die we wat beter in de gaten moeten houden. Bij het aantal bedrijven dat er in de Achterhoek is hoort eigenlijk een grotere capaciteit. Dat blijkt ook uit de risicoanalyse. Onze analyse is niet strenger dan de analyses die andere

diensten maken. Het robuustheidscriterium is daar ook op gebaseerd. We willen daar graag **in stappen** naartoe groeien. Doen we dat niet dan zal vanuit het rijk aangestuurd worden op **een fusie met een andere omgevingsdienst**. Dat kan natuurlijk, maar een andere dienst zal ook van de ODA verwachten dat we op een vergelijkbaar uitvoeringsniveau zitten. En bij een fusie raak je de 'nabijheid' kwijt.

Wat nu?

In 2025 bereiden we een **nieuwe toekomstvisie** voor die voor het eind van het jaar door het bestuur vastgesteld moet worden. Daarvoor gaan we onderzoeken hoe het zit met het niveau van uitvoering. We zien namelijk dat er **structureel meer capaciteit gevraagd** wordt van de omgevingsdienst. Daarom is voor 2025 ook een begrotingswijziging voorgesteld. Parallel gaan we onderzoeken wat de meerwaarde van een fusie kan zijn en wat daarvoor nodig is. In 2026 kan dan op basis van de nieuwe visie een **ontwikkelrichting** ingeslagen worden om de toekomst van onze mooie Achterhoek te borgen.

Scenario's

Wat ik hierboven geschetst heb is voor de ODA niet nieuw, maar voor u misschien wel. Welke keuze uiteindelijk gemaakt wordt is aan u en we gaan u helpen om meer inzicht te krijgen in deze ingewikkelde materie. Daarvoor komen we langs bij de raden en misschien ook de staten en we nodigen u uit voor onze jaarlijkse raadsbijeenkomst.

Ik heb genoemd dat we in stappen willen groeien naar een uitvoeringsniveau dat meer aansluit bij de risico's in onze mooie Achterhoek. Daarom hebben we in de meerjarenbegroting een **drietal scenario's** opgenomen.

- De begroting 2026 scenario 1 is gebaseerd op de bijgestelde/gewijzigde begroting van 2025. En vertaald naar de meerjarenbegroting op basis van de gebruikelijke indexaties.
- De begroting 2026 scenario 2 is gelijk aan scenario 1, maar aangevuld met robuustheidscriteria voor opleiding, innovatie en Business Intelligence (BI). Dit laatste is bedoeld om veel beter gebruik te kunnen maken van data en het sturen op en delen van de informatie die hiermee gegenereerd wordt. De meerjarenbegroting gaat daarbij uit van een beperkt groeiscenario en de gebruikelijke indexaties.
- De begroting 2026 scenario 3 komt overeen met de begroting uit scenario 2, vanwege het ravijnjaar. De meerjarenbegroting laat een groei in stappen zien waarmee we groeien naar een uitvoeringsniveau waarmee we tegemoet komen aan de risicoanalyse. Tot het gewenste niveau bereikt is blijven we ons maximaal concentreren op de grootste risico's, waarbij we natuurlijk niet weten wat we niet weten omdat we niet op alle locaties komen.

Intussen blijven we ons zo goed mogelijk inzetten voor de Achterhoek.

Op 1 januari 2024 is de omgevingswet in werking getreden. Deze wet heeft geleid tot grote veranderingen in onze processen, producten en diensten.

De samenleving en de uitvoering van ons werk worden steeds complexer. Denk maar aan de stikstofproblematiek, zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), milieucriminaliteit, energietransitie en vluchtelingenopvang. Daarnaast wordt een lagere uitkering uit het gemeentefonds verwacht. Dat maakt het niet makkelijk om de juiste keuzes te maken.

Dit is mijn langste en tevens mijn laatste aanbiedingsbrief van de meerjarenbegroting van de ODA. De langste omdat ik u graag wil meenemen in wat we willen blijven

betekenen voor de Achterhoek en dat het inmiddels enorm onder druk staat, De laatste keer omdat ik binnenkort van mijn pensioen ga genieten Ik realiseer me dat ik veel van u vraag. En misschien denk u wel: had dit niet wat eerder gekund. Tsja, misschien had ik dat moeten doen. Het was dan zeker niet gemakkelijker geweest. Nu hebben we wel een goede analyse over de risico's, maar het blijft zo lastig om uit te leggen wat we allemaal door slim en efficiënt werken hebben kunnen voorkomen.

Ik heb genoten van dit prachtige werk en de samenwerking met onze gemeenten en de provincie blijf zeker genieten van onze fantastische Achterhoek. Dank daarvoor!

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek

INLEIDING

Bestuursorganen

De ODA is opgericht op 7 november 2012, de eerste vergadering van het Algemeen Bestuur van de ODA. De ODA kent twee bestuursorganen namelijk het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen.

Op 1 januari 2025 waren de besturen als volgt samengesteld:

Algemeen Bestuur:

Lid	Functie	Gemeente/ Provincie	Plaatsvervanger	Functie
T.M.M. Kok	Wethouder	Aalten	A.B. Stapelkamp	Burgemeester
J.H.A. van Oostrum	Burgemeester vz	Berkelland	A.K. van Gijssel	Wethouder
W.J.P. Pelgrom	Wethouder	Bronckhorst	E.M. Gosselink	Wethouder
H.G. Bulten	Wethouder	Doetinchem	L.T.M. Steintjes	Wethouder
M. Eggink-Meuleman	Wethouder	Lochem	S.W. van 't Erve	Burgemeester
G.J.M. Nijland	Wethouder	Montferland	J.A.M. Derksen	Wethouder
B.T.M. Porskamp	Wethouder	Oost Gelre	J.B.M. Hoenderboom	Wethouder
S.L. Hiddinga	Wethouder	Oude IJsselstreek	J. Kock	Wethouder
G.E. Visser	Wethouder	Winterswijk	B.J.J. Bengevoord	Burgemeester
H.J.M. Verschure	Wethouder	Zutphen	S.J.H.G. Wannet	Wethouder
D.E. Vreugdenhil	Gedeputeerde	Gelderland		
Secretaris				
P.G.M. van Oosterbosch	Directeur	ODA	R. Reinders	Afdelingshoofd

Dagelijks Bestuur:

Lid	Functie	Gemeente/ Provincie
J.H.A. van Oostrum	Burgemeester vz	Berkelland
M. Eggink-Meuleman	Wethouder	Lochem
S.L. Hiddinga	Wethouder	Oude IJsselstreek
H.J.M. Verschure	Wethouder	Zutphen
Secretaris		
P.G.M. van Oosterbosch	Directeur	ODA

I. DE BELEIDSBEGROTING

Het Programmaplan

Het programmaplan van de Omgevingsdienst is opgebouwd uit de volgende programma's:

- Programma 1 – Vergunningverlening
- Programma 2 – Toezicht en Handhaving
- Programma 3 – Advies
- Programma 4 – Stelseltaken
- Programma 5 – Projecten

Overzicht van baten en lasten per taakveld

x € 1.000		Begroting 2026	
		Baten	Lasten
Programmaplan			
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	3.239	2.519
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	7.703	5.030
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.867	1.751
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	60	0
	Eigen stelseltaak	60	99
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten	0	0
	Omgevingsdiensten		373
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	311	227
Overzichten			
Overhead	0.4 Overhead		4.100
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		0
	0.8 Algemene baten en lasten		81
Bedrag onvoorzien			
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		14.179	14.179
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023			
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves			
Resultaat		14.179	14.179

De begroting 2026 wordt gebaseerd op de gewijzigde begroting 2025. Beleidswijzigingen die consequenties hebben voor de begroting 2025 (en volgende jaren), worden in de begroting 2026 verwerkt, dan wel via de eerste begrotingswijziging 2025.

Bovenregionale taken

Taken die bovenregionaal worden uitgevoerd, maar inrichting gebonden zijn, zijn opgenomen in ons productenboek. Deze lopen dus gewoon mee in de begroting dienstverlening.

De programmatische stelseltaken worden afgerekend op uren op basis van een vastgesteld werkplan met een passende verdeelsleutel, afhankelijk van het onderwerp.

Indexatie

Zowel de loonindex als de prijsindex baseren we op de externe berichtgeving aan de hand van de septembercirculaire. Deze geeft voor 2026 een loonindexatie aan 3,8% en een prijsindexatie aan van 2,4%.

Mochten bij nader inzien de indexaties toch duidelijk anders uitpakken dan kunnen deze, zo nodig, in de begrotingswijziging 2026 meegenomen worden. Deze (mogelijke) begrotingswijziging is een wijziging die, op basis van artikel 28 lid 10 van de GR, niet voor zienswijze naar de gemeenten en de Provincie hoeft. Mocht op het moment van opstellen van de begroting er een nieuw (meerjarig) cao-akkoord liggen dan zullen we rekenen met de percentages uit het akkoord.

Kortom:

De loonindex te bepalen op 3,8%;

De prijsindex te bepalen op 2,2%.

Ondersteunende diensten

Voor de bestaande ondersteunende diensten zullen de in de begroting 2026 opgenomen bedragen worden geactualiseerd aan de hand van de eind 2024 geldende DVO's.

Weerstandsvermogen/Onvoorzien

De relatie tussen weerstandsvermogen en benodigde weerstandscapaciteit is in een verhoudingsnorm weer te geven. In het Algemeen Bestuur van 9 november 2016 is besloten om te streven naar een voldoende weerstandscapaciteit.

Volgens de robuustheidscriteria moet de weerstandsratio minimaal $\geq 0,8$ zijn. Hier voldoet de ODA aan.

Financieringssystematiek:

Vrijwel alle OD's, en zo ook de ODA, verrekenen de bedrijfsvoeringskosten momenteel door een opslag in de uurtarieven. Bij de realisatie van meer of minder uren dan geraamd, ontstaat een verschil tussen de ontvangen bijdragen voor bedrijfsvoering en de (geraamde) kosten. Daardoor is er onvoldoende zekerheid voor de dekking van de bedrijfsvoeringskosten én hebben OD en deelnemers te maken met ongewenste fluctuaties. Dit zijn fluctuaties naast de fluctuaties die al kunnen ontstaan doordat de feitelijke bedrijfsvoeringskosten hoger of lager worden dan begroot. We stellen voor de bedrijfsvoeringskosten via een begrotingsbijdrage af te rekenen en niet meer te verrekenen via een opslag in de uurtarieven.

Door de kosten op begrotingsbasis af te rekenen, is er direct zekerheid over de dekking en de hoogte van de bijdrage van deelnemers. De daadwerkelijke bedrijfsvoeringskosten worden verantwoord bij de jaarrekening.

Het totaal van de ODA begroting voor bedrijfsvoering wordt naar rato over de deelnemers verdeeld. De verdeelsleutel bepaalt het AB. Het voorstel is om naar rato te verdelen waarbij wij een relatie voorstellen met de ingebrachte omvang van basis- en plustaken.

Ondanks dat het financiële effect in de begroting nul is, wil de ODA deze (kleine) verandering in de financieringssystematiek, in navolging van meerdere OD's en het advies vanuit het onderzoek Financieringssystematiek Omgevingsdiensten vanuit het IPB VTH, doorvoeren. Dit helpt de ODA bij het versterken van de financiële stabiliteit.

Tot slot

Het blijft de opmaat naar een begroting; gebaseerd op een inschatting met de kennis van dit moment. Zeker nu er volop beweging is rondom de omgevingsdienst. Eventuele wijzigingen nemen we mee in de begrotingswijziging 2026. In de partner- en bestuursrapportages zullen we de daadwerkelijke ontwikkeling ten opzichte van afgesproken doelen, kaders en eventuele risico's inzichtelijk maken.

Procedure

Voor de aanbidding en vaststelling van de (ontwerp) begroting geldt de volgende procedure.

1. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting 2026 vóór 15 april 2025 aan provinciale staten en aan de gemeenteraden.
2. Provinciale staten en de gemeenteraden kunnen hun zienswijzen over de ontwerpbegroting indienen bij het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst.
3. Het dagelijks bestuur verzamelt de zienswijzen en biedt de ontwerpbegroting voorzien van de zienswijzen aan het algemeen bestuur aan.
4. Het algemeen bestuur stelt de begroting 2026 vervolgens vóór 1 augustus 2025 vast.
5. Onmiddellijk na vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur zendt deze de begroting ter kennisname aan provinciale staten en de gemeenteraden.
6. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, maar in elk geval vóór 1 augustus (nieuwe termijn) aan de minister.
- 7.

II. PROGRAMMA 1 – VERGUNNINGVERLENING

1. Wat willen we bereiken?

Vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen afhandelen en dat de verleende vergunningen bijdragen aan een veilige leefomgeving en handhaafbaar zijn. Meldingen en informatie in het kader van de meldings- en informatieplicht worden beoordeeld op juistheid en volledigheid.

Vergunningverlening is lastig te plannen omdat dit voor een groot deel afhankelijk is van aanvragen van de bedrijven. De volgende prioriteiten worden hierbij gehanteerd:

- aanvragen worden op volgorde van binnenkomst opgepakt;
- aanvragen krijgen altijd voorrang voor ambtshalve wijzigingen;

Daarnaast verliezen door diverse oorzaken afgegeven vergunningen hun actualiteit. Voorbeelden zijn:

- jurisprudentie en wijzigingen in wet- en regelgeving;
- wijzigingen in de meest milieuvriendelijke technieken die een bedrijf kan toepassen op basis van Europese regelgeving (BREF's en BBT);
- wijzigingen in Nederlandse BBT-informatiedocumenten (best beschikbare technieken);

2. Wat gaan we daarvoor doen?

- Meedenken in mogelijkheden en oplossingen, waarbij de belangen van de aanvrager, de omgeving en de gemeenten/provincie afgewogen worden.
- De inzet van menskracht en deskundigheid zodanig plannen dat producten met kwaliteit en integraal tot stand komen. Het klantgericht werken staat hierbij centraal.
- Het uitvoeren van afspraken met de opdrachtgevers.
- Kennis van medewerkers up-to-date houden
- Prioriteiten stellen en het maken van meetbare doelstelling voor vergunningverlening en de actualisatie daarvan

Beperkingen

De afgelopen jaren is gebleken dat, door de steeds complexer wordende wet- en regelgeving, onvoldoende menskracht en het feit dat door de provincie weinig verklaringen van geen bedenkingen in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgehandeld, de doelstelling van 90% voor het tijdig leveren van vergunningen niet gehaald wordt. Rekening houdend met de beperkte middelen zich inzetten om de meest noodzakelijke actualisaties op ad hoc basis wel uit te voeren.

De huidige vergunningen dienen te worden omgezet naar Milieubelastende Activiteiten (MBA's). In verband met de beperkte beschikbare middelen zal hieraan naar verwachting geen of weinig invulling worden gegeven.

Met betrekking tot het tijdig leveren van vergunningen wordt een doelstelling van circa 60% haalbaar geacht. Actualisaties van vergunningen worden uitsluitend op basis van noodzaak ad hoc uitgevoerd. Risico van het niet tijdig actualiseren van vergunning is dat dit kan leiden tot complexe handhavingprocedures.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 1 Vergunningverlening			
x € 1.000	Budget 2026 senario 1		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 1 Vergunningverlening	3.239	2.519	721
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen		0	
Overhead		0	0
Heffing vennootschapsbelasting		0	
Onvoorzien		18	- 18
Saldo van baten en lasten	3.239	2.537	702

III. PROGRAMMA 2 – TOEZICHT EN HANDHAVING

1. Wat willen we bereiken?

Toezicht

De ODA houdt toezicht op de naleving van milieuregelgeving. Hiervoor worden milieubelastende activiteiten gecontroleerd aan de hand van omgevingsplannen, een omgevingsvergunning of een melding. Als er voor de betreffende activiteit geen benodigde vergunning is verleend of wanneer er geen benodigde melding is ingediend, wordt erop toegezien dat dit alsnog gebeurt. Maar nog belangrijker: we zien erop toe dat bedrijven de (landelijke) regels op het gebied van milieu naleven.

Naast het toezicht op bedrijven worden in het uitvoeringsprogramma 2026 ook andere aspecten van toezicht meegenomen. Hierbij moet je denken aan bodemtoezicht, toezicht op evenementengeluid, toezicht op asbestsloop en toezicht op aspecten zoals vuurwerk en energiebesparing. Verder blijft ook ondermijning en ketentoezicht de komende jaren een grote rol spelen bij onze werkzaamheden.

Milieuklachten- en meldingen

De ODA neemt door burgers en/of bedrijven ingediende milieuklachten in behandeling en geeft daar een vervolg aan. Het indienen van klachten gaat via het meldpunt voor milieuklachten in Gelderland. Dit kan zowel telefonisch als digitaal.

Handhaving, bezwaar en beroep

De inzet vanuit de ODA is met name gericht op toezicht met daarin het bewustmaken van het naleven van de regelgeving. Maar helaas leidt alleen toezicht niet altijd tot het beoogde resultaat. Dan moeten we de naleving van de regels afdwingen door gebruik te maken van bestuursrechtelijke en/ of strafrechtelijke handhavingsinstrumenten. De afhandeling van de in dit kader ingediende bezwaar- en beroepschriften wordt ook door de ODA verzorgd.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Risico-, effect en naleefgericht toezicht op bedrijven

We werken met een risico & effectgerichte benadering, gebaseerd op steeds meer beschikbare informatie vooraf. Dit hebben we voor enkele branches vertaald naar specifieke brancheplannen.

Hierin staan verschillende manieren van toezicht houden, zoals de traditionele reguliere controle, de aspectcontrole en de zelfcontrole (bedrijven vullen vooraf zelf een checklist in, waarna gekeken wordt waar de ODA zelf nog langs moet gaan voor een controle). Verder wordt in een brancheplan ook beschreven welke overtredingen het meest voorkomen in zo'n branche en hoe je mogelijke overtredingen kunt voorkomen door bijvoorbeeld voorlichting.

We hebben samen met onze partners in concept een vernieuwde risicoanalyse en PVTH-uitvoeringsbeleid (De P staat voor preventie zoals het geven van voorlichting) opgesteld die de eerdere risicoanalyse van 2017 moet gaan vervangen. Dit betreft een doorontwikkelde risicogerichte aanpak van milieutaken binnen de Omgevingsdienst Achterhoek. Hiermee komt de aanpak ook in overeenstemming met de uitgangspunten van de Omgevingswet. Deze wordt in 2025 aan de gemeentes voorgelegd ter goedkeuring. Hiervoor wordt met name het resultaat uit de risicoanalyse (de benodigde capaciteit en kosten daaruit) eerst bestuurlijk afgestemd met onze partners en ons bestuur. Als deze goedgekeurd wordt, wordt dit vertaald in de komende begrotingen en uitvoeringsprogramma's.

Omgevingswet

Aandachtsbedrijven

Dit betreft bedrijven die extra aandacht nodig hebben en daardoor vaak ook veel tijd kosten. Elk jaar vallen er bedrijven af, maar er komen ook wat bij. Er zijn 4 verschillende categorieën, aandachtsbedrijven met:

- een hoog risicoprofiel;
- een slecht naleefgedrag;
- veel klachten uit de omgeving;
- gevaar voor ondermijning/ milieucriminaliteit.

Het aantal bedrijven is dynamisch en het kan ook een combinatie van bovenstaande categorieën zijn.

Projectmatige en niet geplande werkzaamheden

Naast het uitvoeren van regulier werk worden taken ook projectmatig opgepakt. Deze projecten hebben bijvoorbeeld betrekking op de branchegerichte aanpak of op stelseltaken zoals ketentoezicht.

Daarnaast vinden waar nodig ook niet geplande werkzaamheden plaats. Deze werkzaamheden ontstaan als gevolg van wensen van onze partners op dat moment, landelijke ontwikkelingen, klachten en/ of onvoorziene voorvallen/ incidenten. Ons uitvoeringsprogramma is daarom flexibel opgesteld, waardoor waar nodig ook verschuivingen van werkzaamheden binnen de ODA plaats kunnen vinden. Daarbij moet natuurlijk wel gekeken worden of deze verschuivingen geen extra nieuwe risico's met zich meebrengen en mocht dit wel zo zijn dat deze werkzaamheden alsnog later in het jaar gedaan moeten worden.

Ondersteuning bij het voorkomen en bestrijden van ondermijning

Ook in 2026 zal er weer aandacht worden besteed aan ondermijning. Ondermijning is de vermenging van de onderwereld met de bovenwereld. In de Achterhoek hebben wij er helaas ook regelmatig mee te maken. Denk daarbij aan de drugslabs en hennepkwekerijen die zijn aangetroffen en waar lozingen of dumpingen van (gevaarlijke) afvalstoffen op bodems, in mestkelders, etc. hebben plaatsgevonden. Daar wordt o.a. de expertise van de ODA met betrekking tot handhaving en het veiligstellen van de omgeving in de praktijk gebracht. De ODA helpt verder door de ogen en oren te zijn voor het signaleren van dit soort zaken en het meegaan met de politie en gemeentes naar verdachte situaties en bedrijven.

Landelijke Handhaving Strategie Omgevingswet (LHSO)

In ons werkproces is de LHSO geïmplementeerd. Deze werkwijze is onze basis voor de inzet van handhaving, waarbij we rekening houden met het mogelijk aanwezige specifieke handhavingsbeleid bij onze partners.

Gebruik van strafrecht

In het kader van de toetsing van overtredingen aan de hand van de LHSO zijn de werkzaamheden in het kader van het strafrecht door de BOA's ook van belang. Verder wordt er ook gekeken naar een continue verbetering van de samenwerking met het OM, FP en de politie. De onderlinge contacten zijn goed, maar de verwachtingen en daarmee de werkafspraken en de -processen worden waar nodig nog beter op elkaar afgestemd.

Programmasturing complexe bedrijven:

Binnen het Gelders stelsel is er een gezamenlijk Gelders programma voor de gemeentelijke complexe bedrijven. Hiermee willen we een kwalitatief betere en uniforme werkwijze creëren voor de bedrijven met de grootste milieurisico's. Ook zorgen we hiermee voor een goede kennisdeling over dit soort bedrijven binnen het Gelders stelsel.

Uitstoot van stikstof (N)

Al jaren is de stikstofdiscussie in Nederland gaande. Gezien de politieke en maatschappelijke onenigheid zal dit ook niet direct tot duidelijkheid leiden. Wat dit voor toezicht en handhaving gaat betekenen blijft dan ook onduidelijk. Mogelijk houdt dit voor ons wel in dat de komende jaren ons wordt gevraagd om bij specifieke bronnen extra toezicht te gaan houden. Denk daarbij aan de grotere veehouderijen of de fabrieken met grote stookinstallaties.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 2 Toezicht en Handhaving			
x € 1.000	Budget 2026 senario 1		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 2 Toezicht en Handhaving	7.703	5.030	2.673
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen		0	0
Overhead		0	0
Heffing vennootschapsbelasting		0	
Onvoorzien		44	-44
Saldo van baten en lasten	7.703	5.074	2.629

IV. PROGRAMMA 3 – ADVIES

1. Wat willen we bereiken?

Het verstrekken van (milieu)advies over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Enerzijds zijn de adviezen een onderdeel van de vergunning- en handhavingprocedures en anderzijds zijn de adviezen gericht op ruimtelijke processen waarbij voor alle relevante aspecten een beoordeling wordt gegeven over de (on)mogelijkheden van een ruimtelijke ontwikkeling. Het betreft adviezen op het gebied van archeologie, constructie, geluid, bodem, lucht, geur, licht, externe veiligheid, milieueffectrapportage, milieuzonering, ecologie natuurbeschermingswet, water, juridische ondersteuning en ZZS. Opgemerkt wordt dat de gemeenten mogelijk leges kunnen heffen of anterieure overeenkomsten kunnen sluiten zodat de kosten hiervoor deels worden gedekt.

In het kader van de Omgevingswet waarbij bij het toekennen van functies aan een Omgevingsplan sprake dient te zijn van een integrale afweging van de diverse belangen wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een vorm van integrale advisering voor de milieuaspecten waar de ODA op adviseert.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

- Meedenken in mogelijkheden en oplossingen, waarbij de belangen van de aanvrager, de omgeving en de gemeenten/provincie in het oog worden gehouden.
- Het verstrekken van gevraagde specialistische en juridische adviezen aan in- en externe opdrachtgevers.
- De inzet van menskracht en deskundigheid zodanig plannen dat producten met kwaliteit en integraal tot stand komen. Het klantgericht werken staat hierbij centraal.
- Binnen afgesproken termijnen leveren van advies dat voldoet aan gevraagde en/of geformuleerde afspraken
- Kennis van medewerkers up -to-date houden.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 3 Advies			
x € 1.000	Budget 2026 senario 1		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 3 Advies	2.867	1.751	1.116
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen		0	0
Overhead		0	0
Heffing vennootschapsbelasting		0	0
Onvoorzien		18	-18
Saldo van baten en lasten	2.867	1.769	1.098

V. PROGRAMMA 4 – STELSELTAKEN

Inleiding

De individuele Gelderse omgevingsdiensten zijn niet voor alle opgedragen taken voldoende "robuust". Om die robuustheid wel te garanderen, is een Gelders stelsel ontwikkeld. Omgevingsdiensten waar bovenregionale taken zijn belegd, zorgen voor de uitvoering daarvan ten behoeve van alle Gelderse omgevingsdiensten.

De volgende bovenregionale taken zijn als volgt belegd:

Bovenregionale taak	Belegd bij
Kwaliteit en coördinatie Gelders stelsel	Omgevingsdienst De Vallei (ODDV)
Ketentoezicht	Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
Portaal en kenniscentrum	Omgevingsdienst Veluwe (ODV)
Complexe vergunningverlening (provinciale bedrijven)	Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
Complexe toezicht en handhaving (provinciale bedrijven), meetdienst en bezwaar en beroep	Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)
Personeel en Organisatie	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)
BSBm (Bestuurlijke Straf Beschikking milieu)	Omgevingsdienst Veluwe (ODV)

1. Wat willen we bereiken?

In Gelderland hebben gemeenten en provincie gekozen voor een samenhangend stelsel van uitvoeringsdiensten waarin nabijheid, samenhang, kwaliteit en efficiency belangrijke uitgangspunten zijn. De keus om zo veel mogelijk in de regio en daarmee in de eigen organisatie te blijven werken, maakt samenwerking tussen de uitvoeringsdiensten nodig en gewenst. Nodig omdat niet in alle regio's de uitvoering van alle taken robuust en volgens de landelijk opgestelde en vereiste kwaliteitscriteria 3.0 mogelijk is. Samenwerking is gewenst omdat het een goede manier is om kwalitatief goede producten tegen een redelijke prijs te leveren.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Kwaliteit en coördinatie Gelders stelsel

Om het Gelders stelsel van zes uitvoeringsdiensten blijvend, op een kwalitatief goed niveau te laten functioneren, is het van groot belang duurzaam met elkaar in gesprek te zijn. De ODDV voert daarover de regie.

Ketentoezicht

De ODR is verantwoordelijk voor de analyses, de keuze van de ketens en de uitvoeringsplanning. De ketenprogramma's worden uitgevoerd in samenwerking met de medewerkers van de verschillende omgevingsdiensten. In overleg met de ODR worden projecten bepaald voor de inzet op ketentoezicht. Hiervoor is vanuit de ODA capaciteit beschikbaar gesteld.

Portaal en kenniscentrum

De ODV fungeert als portaal en kenniscentrum. De ODV verzorgt de gemeenschappelijke contacten vanuit het stelsel met andere organisaties zoals het OM. Daarmee hebben deze organisaties in Gelderland één aanspreekpunt.

Complexe vergunningverlening en toezicht en handhaving

Vanuit de Omgevingswet geldt dat het bevoegd gezag voor complexe bedrijven ligt bij de provincie. De provincie heeft deze taken belegd bij de ODRN voor vergunningverlening en de ODRA voor toezicht en handhaving. Dit geldt ook voor toezicht en handhaving van vuurwerk en bodemsaneringen waarbij de provincie bevoegd gezag is.

Personeel en Organisatie

De ODA fungeert als trekker van de stelseltaak HRM. Vanuit deze rol coördineren we het Centraal Lokaal Overleg (CLO) en leveren we de ondersteuning voor het CLO. Bij de

oprichting van de Gelderse Omgevingsdiensten zijn de meeste regelingen collectief met de vakbonden afgestemd. Door de inwerkingtreding van de WNRA ligt hier ook een rol grotere rol voor de OR. Waar dat zinvol is stemmen we met de OR-en af welke regelingen we uniform kunnen uitvoeren in Gelderland. Ook coördineren we de taken van de Expertgroep HRM. Deze expertgroep is gezamenlijk verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van P&O-taken. We worden hierbij ondersteund door een arbeidsjurist. Het grote voordeel van deze gezamenlijke aanpak is dat niet elke Omgevingsdienst "het wiel hoeft uit te vinden". In brede zin moeten we denken aan: evaluatie van bestaande regelingen (o.a. reiskosten, IKB), arbeidsmarktcommunicatie en de gesprekkencyclus. Onze gemeenschappelijke arbeidsvoorwaarden liggen vast in de lokale arbeidsvoorwaardenregeling Gelderse Omgevingsdiensten (LAGO) en het Arbeidsvoorwaardenreglement Gelderse Omgevingsdiensten (AvR). Kosten (vooral personele inzet) die hiervoor door de ODA worden gemaakt, worden verdeeld over de zes omgevingsdiensten.

Bestuurlijke Straf Beschikking milieu (BSBm)

De stelseltaak coördinatie BSBm is belegd bij de ODV . Dit gaat om de 'grijze' BSBm. Voor deze taak wordt gebruik gemaakt van een centrale registratie. Ook de afstemming met het Openbaar Ministerie wordt door de ODV gedaan.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 4 Stelseltaken			
x € 1.000	Budget 2026 senario 1		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 4 Stelseltaken	60	472	-412
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen		0	
Overhead		0	0
Heffing vennootschapsbelasting		0	
Onvoorzien		0	0
Saldo van baten en lasten	60	472	-412

VI. PROGRAMMA 5 – PROJECTEN

Inleiding

In dit programma staan projecten die een incidenteel karakter hebben.

1. Wat willen we bereiken?

Projecten worden meestal gestart om een impuls te geven aan nieuwe onderwerpen of zaken die onvoldoende zijn geborgd in het primaire proces. Vooralsnog hebben we voor 2025 alleen nog maar de Omgevingswet als project die overigens al langer loopt. Maar hier komen zeker nog wel wat projecten bij.

Wat gaan we daarvoor doen?

Interbestuurlijk programma

Vanaf 2023 werkt ODA aan het Interbestuurlijk programma versterking VTH. Dit programma is gestart vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat met als doel om voor 1 april 2026 de omgevingsdiensten te laten voldoen aan de robuustheidscriteria.

Samen met het bestuur en de ambtelijk opdrachtgevers worden de acties opgesteld en uitgewerkt. Naast het werken aan een de eigen zelfstandige robuustheid worden ook verkennende gesprekken gevoerd met omliggende Gelderse omgevingsdiensten.

ODA voldoet inmiddels aan alle robuustheidscriteria, behalve het omzetcriterium.

Omgevingswet na invoering

Samen met de deelnemers heeft ODA zich voorbereid op de invoering van de Omgevingswet. Na invoering van de wet is het gewenst om de samenwerkingsafspraken blijvend te monitoren en actuele kennis te blijven uitwisselen om het ieders en ons gezamenlijke dienstverleningsniveau hoog te houden.

2. Wat mag het kosten?

Kosten voor het Interbestuurlijk programma versterking VTH worden gedekt uit de daarvoor bedoelde SPUK-middelen. Wanneer wordt gekozen voor een uitbreiding van de activiteiten of een formele verkenning dan zullen deze kosten apart worden voorgelegd aan de ambtelijk opdrachtgevers.

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet blijven we de samenwerkingsafspraken in de regio evalueren en optimaliseren. In 2024 zijn we gestart met de normuren en ons (norm)producten te monitoren en daarmee het productenboek aan te passen gaande het jaar. Dit betekent dat de begroting van 2026 en de opvolgende jaren gewijzigd zullen worden aan de hand van de dan bekende wijzigingen.

Overzicht baten en lasten Programma 5 Projecten			
x € 1.000	Budget 2026 senario 1		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 5 Projecten	311	227	83
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen			
Overhead			0
Heffing vennootschapsbelasting			
Onvoorzien			0
Saldo van baten en lasten	311	227	83

VII. DE PARAGRAFEN

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdienst Achterhoek. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen achterwege gelaten.

De volgende paragrafen worden achtereenvolgens behandeld:

1. Bedrijfsvoering
2. Risicobeheer en weerstandsvermogen
3. Financiering
4. Onderhoud kapitaalgoederen

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Kwaliteit

Voor de beoordeling van kwaliteit zijn de kwaliteitscriteria 3.0 de uitgangspunten. Periodiek worden zowel de procescriteria als de criteria voor de kritieke massa (op basis van capaciteit, kennis en ervaring van de medewerkers) gemonitord. Daaruit blijkt dat we over het algemeen aan alle kwaliteitscriteria volledig voldoen. We hebben ons als doel gesteld om robuust te zijn op alle deskundigheidsgebieden waarvoor de ODA aan de lat staat. Daarnaast streven we ernaar dat onze medewerkers zoveel mogelijk individueel voldoen. Ons opleidingsplan en andere acties zijn daarop gericht.

Informatiebeleid en ICT

De ODA heeft een aantal systemen in gebruik. Voorbeelden van deze systemen zijn een vergunningen, toezicht- en handhavingssysteem), een systeem waar documenten worden opgeslagen en een systeem die de informatie van de ODA op de kaart toont. Al deze systemen staan in verbinding met elkaar. De komst van de Omgevingswet en de huidige AVG-wetgeving stellen specifieke eisen aan enerzijds gegevensuitwisseling en anderzijds aan het beheer van gegevens. Om aan de regelgeving te kunnen voldoen zijn er regelmatig aanpassingen aan de systemen nodig.

Binnen het Gelders Stelsel is er een kernregistratie waarmee we binnen Gelderland informatie over bedrijven uitwisselen. Dit centrale systeem kan ook gebruikt worden voor koppelingen met bijvoorbeeld landelijke gegevensbanken, zoals Inspectiewet Milieu (IVM). Bij de aanschaf van een nieuw systeem wordt ook steeds gekeken naar wat er gezamenlijk binnen het stelsel kan worden opgepakt.

Organisatieondersteuning

De ondersteuning is nu deels belegd bij 3 en in 2026 2 partners. Dit is vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten met een relatief korte looptijd. Dit om telkens te beoordelen of de samenwerking met de huidige partners nog wel de beste keuze is. Een korte looptijd houdt andere opties voor de toekomst open.

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

De wereld om ons heen verandert snel. Dat betekent dat er altijd ontwikkelingen zijn waar geen rekening mee is gehouden. Neem als voorbeeld de corona. Deze ontwikkelingen kunnen geld kosten. Het is daarom verstandig financiële middelen te reserveren voor eventuele tegenvallers.

Hoeveel we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen.

Het algemeen Bestuur van de ODA heeft daartoe in november 2015 een notitie vastgesteld waarin de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit zijn bepaald.

Overigens merken we dat het benoemen van de risico's al helpt bij het beperken van de gevolgen. We letten meer op de mogelijke risico's en proberen eerder in te grijpen.

Definities

Hieronder worden de begrippen weerstandscapaciteit, risico en weerstandsvermogen gedefinieerd. Voor de begrippen bestaan soms meerdere definities. Er is steeds gekozen voor de definitie die het meest algemeen in gebruik is of die het beste bij de ODA past.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de ODA beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Het gaat om die posten waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals de algemene reserve. Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de organisatie heeft om eenmalige tegenvallers op te vangen. Onder structurele weerstandscapaciteit verstaan we middelen die permanent inzetbaar zijn om structurele tegenvallers op te vangen.

Risico

Een risico is een onzekere en ongewenste gebeurtenis die een nadelig effect kan hebben op de ODA, de doelen die zijn gesteld of de financiële positie van de ODA.

Weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit noemen we 'weerstandsvermogen'. Het weerstandsvermogen is toereikend wanneer financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden.

Anders gezegd: Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van een organisatie is. Door voldoende aandacht aan het weerstandsvermogen te besteden, kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen of een hogere bijdrage van de deelnemers.

Om het weerstandsvermogen objectiever te kunnen beoordelen is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) een waarderingstabel ontwikkeld:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Groter dan 2,0	Uitstekend
B	Groter dan 1,4 maar kleiner dan 2,0	Ruim voldoende
C	Groter dan 1,0 maar kleiner dan 1,4	Voldoende
D	Groter dan 0,8 maar kleiner dan 1,0	Matig
E	Groter dan 0,6 maar kleiner dan 0,8	Onvoldoende
F	Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Bepaling weerstandscapaciteit ODA

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Binnen de ODA kan de beschikbare weerstandscapaciteit uit twee posten worden berekend:

- Post onvoorzien (structurele weerstandscapaciteit) begroting 2025: € 79.000;
- Algemene reserve (incidentele weerstandscapaciteit) stand 1-1-2023: € 115.000;

De verwachting is dat de algemene reserve met het positieve jaarrekening resultaat 2023 aangevuld gaat worden naar € 150.000.

Welk bedrag is er met de risico's gemoeid?

Om tot een waardering van een risico te komen moeten de (financiële) gevolgen/impact van een risico worden geschat. Vaak is niet exact aan te geven wat de omvang van een risico in financiële zin zal zijn. Daarom maken we gebruik van onderstaande tabel:

Klasse	Omvang
1	€0-€25.000
2	€25.000-€75.000
3	€75.000-€200.000
4	€200.000-€500.000
5	> €500.000

Hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?

Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans dat zich een risico voordoet. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende kans-klasse indeling:

Klasse	Waarschijnlijkheid	Kans	Referentiebeeld
1	Zeër klein	10%	1 keer per 10 jaar of >
2	Klein	30%	1 keer per 5-10 jaar
3	Gemiddeld	50%	1 keer per 2-5 jaar
4	Groot	70%	1 keer per 1-2 jaar
5	Zeër groot	90%	1 keer per jaar of <

Gekozen uitgangspunten voor inventarisatie van de risico's

Afspraken dienstverleningsovereenkomsten

Met de deelnemers worden afspraken gemaakt over de dienstverlening en de informatievoorziening over en weer voor de taakuitoefening. Afwijkende situaties per deelnemer kunnen de efficiency-doelstellingen onder druk zetten of kunnen leiden tot te weinig werk per medewerker. Het is ook van belang de afspraken met de andere 'OD's juridisch goed te verankeren.

Het risico bestaat uit dat er meer uren noodzakelijk zijn om de taken uit te voeren waardoor minder vraag naar producten ontstaat dan verwacht. Door regelmatig overleg met de partners wordt de kans hierop risico verkleind. Het risico schatten we op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Taakuitvoering

Hieronder verstaan we het risico van aansprakelijkheidsstelling bij de reguliere taakuitoefening. Hiervoor zijn de gebruikelijke aansprakelijkheidsverzekeringen gesloten. Het restrisico bestaat uit het betalen van schadevergoedingen waarbij het eigen risico voor de ODA blijft.

We schatten de omvang op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein).

Deelnemers treden uit de gemeenschappelijke regeling

Mocht een van de deelnemers de keuze maken om uit de gemeenschappelijke regeling te treden, dan zal dit een groot (financieel) effect kunnen hebben op de ODA. We schatten de omvang op €1.000.000 en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein).

Calamiteit bij bedrijf

De ODA kan het verwijt krijgen niet goed te hebben gehandeld, nalatig te zijn geweest of onvoldoende te hebben gecommuniceerd tijdens of na een calamiteit. Ook is het mogelijk dat de ODA het verwijt krijgt dat ze vooraf (dus voordat de calamiteit plaats vond) niet goed heeft gehandeld.

Het vertrouwen in de ODA bij opdrachtgevers en burgers neemt af; schadeclaims en negatieve pers. Voor financiële consequenties zie taakuitvoering.

Als beheersingsmaatregel stellen we hier tegenover het opstellen van een communicatieplan/protocol hoe te handelen bij calamiteiten, praktijksituaties simuleren, kwaliteitsborging producten en kennis blijven delen binnen omgevingsdiensten en met de partners. Het (rest)risico schatten we daarmee op nihil.

Rechtmatigheid

Het niet voldoen aan de rechtmatigheidseisen kan leiden tot juridische procedures en claims.

De ODA wordt geacht rechtmatig, d.w.z. overeenkomstig wet- en regelgeving te handelen en moet daarin de opdrachtgevers adviseren. Het onvoldoende rechtmatig functioneren doet afbreuk aan het imago en het vertrouwen in de ODA.

Bovendien vormt het rechtmatigheidsaspect onderdeel van de interne controle.

We schatten het (rest)risico op nihil.

Bezuinigingen bij de deelnemers

Het risico is dat het rijk bezuinigt op provinciale- en gemeentelijke uitkeringen (Provinciefonds /Gemeentefonds) en/of dat de partner zelf bezuinigingsmaatregelen doorvoert. Voor de ODA bestaat het risico dat provincie en gemeenten een deel van de rijks- of eigen bezuinigingen afwentelen op de ODA. In de eind 2016 vastgestelde verrekensystematiek zijn onder meer afspraken gemaakt, hoe we met tekorten omgaan wanneer deze worden veroorzaakt door bezuinigingen bij de partner. Ondanks deze afspraken schatten we het risico op €250.000 (klasse 4) en de kans dat het zich voordoet op 10% (klein).

Loon- en prijsontwikkelingen

Aan het einde van 2023 is een nieuwe cao vastgesteld wat zal resulteren in loonstijgingen voor 2024 en 2025: in totaal 6%. De daadwerkelijke verhoging bleef hiermee binnen het gestelde risico. Het risico hebben we ingeschat op € 150.000 (klasse 3) en de kans dat het zich voordoet op 50% (gemiddeld).

Eigen risico voor werknemersverzekeringen

De ODA is eigen risicodragers voor de ziektewet, WW en premiedifferentiatie voor WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgehandicapten).

De ODA betaalt het eigen risico en de premiedifferentiatie indien een medewerker ziek, verplicht uit dienst gaat of in de WGA komt.

We schatten het risico op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 50% (gemiddeld).

Ziekteverzuim

De ODA werkt met een norm aan productieuren van 1.350. Omgerekend is dit 72% naar beschikbare uren. Indien het ziekteverzuim te hoog is, denk bijvoorbeeld aan de medewerkers die werkzaam zijn binnen het primair proces, zet dat de productieve norm onder druk en daardoor de opbrengsten. We schatten het risico op € 70.000 (klasse 2) en de kans dat dit zich voordoet op 50% (gemiddeld).

Het ziekteverzuim van de ODA over 2023 bedraagt 5,6%. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (circa 5,0%; bron CBS). Wel stellen we vast dat het ziektepercentage vooral zichtbaar is in het primair proces.

Werkkostenregeling

Op 1 januari 2015 is de werkkostenregeling in werking getreden. Deze regeling begrenst het maximaal te besteden bedrag aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen voor de werknemers. Boven de vrije ruimte is loonbelasting in de vorm van een eindheffing van 80% verschuldigd. Deze regeling kan financiële gevolgen hebben voor de loonkosten. We gaan daar vooralsnog niet van uit.

We schatten het risico in op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (gemiddeld).

BTW

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond wordt overschreden, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Het risico is dat de gemeenten deze overschrijding (deels) gaan afwentelen op de ODA en daardoor minder producten gaan afnemen.

Vooralsnog schatten we dit risico op nihil.

Vennootschapsbelastingplicht

Met ingang van 1 januari 2016 worden ook de lokale overheden belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Dit geldt in beginsel ook voor de gemeenschappelijke regelingen zoals de ODA. In 2016 zijn door de Omgevingsdiensten afspraken gemaakt met de Belastingdienst. De inschatting is dat de kans dat ODA vennootschapsbelasting moet betalen zeer klein is.

Productenboek

Het risico is dat de gehanteerde normen in het productenboek afwijken af van de werkelijkheid waardoor de kosten per product hoger of lager zijn dan vooraf verwacht. Het is zaak de normen regelmatig te toetsen en bij te stellen waar nodig. In 2019 had de ODA een behoorlijk tekort. In 2020 hebben we een tijdschrijfanalyse uitgevoerd. Aan de hand hiervan bleek dat de productvergoeding voor specialistische ondersteuning onvoldoende kostendeckend was en zijn daarop de normen aangepast. We schatten het risico van onvoldoende dekking op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Automatisering

Het risico is productieverlies door uitval en reparatie van de verschillende systemen waardoor meer uren noodzakelijk zijn om de taken te verrichten dan waarmee rekening is gehouden. We schatten het risico op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 50% (gemiddeld).

Aanbestedingen

Het risico is dat aanbestedingen niet worden uitgevoerd volgens vastgesteld (Europese en ODA) inkoop- en aanbestedingsbeleid waardoor financiële middelen zijn benodigd voor rechtszaken en de consequenties van deze rechtszaken.

We schatten het risico op € 137.500 (klasse 3) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (klein).

Outputmodel (medewerkers)

Het outputmodel vanaf 2017 vergt een geheel andere strategie in de bedrijfsvoering dan we tot dusverre gewoon zijn. De ODA wordt tot op zekere hoogte afhankelijk van de vraag van onze klanten (lees: de partners). Ook voor de medewerkers betekent dit een omslag. We zullen hiermee ervaring moeten opdoen.

Het beleid van onze partners kan leiden tot meer of minder vraag naar producten, incidenteel maar wellicht ook structureel. Het zal niet altijd vanzelfsprekend zijn dat de vraag naar de (soort) producten overeenkomt met de beschikbare capaciteit.

We zullen daarop tijdig moeten inspelen. De strategische personeelsplanning die regelmatig bijgesteld wordt, kan ons daarbij uitstekend van dienst zijn.

We schatten het risico op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Gelders Stelsel

Er is een verbeterplan opgesteld op basis van de uitgevoerde evaluatie van het Gelders Stelsel. De mogelijke maatregelen zijn niet op geld doorgerekend. Mogelijk kunnen een aantal maatregelen leiden tot extra kosten voor de ODA. We schatten het risico op € 12.500 en de kans dat zich dit voordoet op 70% (groot).

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet kan tot een andere taakverdeling tussen gemeenten, provincie en de ODA leiden. Het is zowel mogelijk dat dit tot meer als tot minder taken voor de ODA leidt die in de begroting zo mogelijk worden meegeraamd. Het risico schatten we daarom op nihil.

Datalekken

Iedereen heeft recht op eerbiediging en bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer en een zorgvuldige omgang met zijn persoonsgegevens. De regels hiervoor zijn vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Hierin staat dat persoonsgegevens moeten worden beveiligd tegen verlies en tegen onrechtmatige verwerking. Een datalek moet worden gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens als het leidt tot een aanzienlijke kans op ernstige nadelige gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens, of als het ernstige nadelige gevolgen heeft voor de bescherming van persoonsgegevens. Het datalek moet daarnaast ook worden gemeld aan de betrokkene indien het waarschijnlijk ongunstige gevolgen zal hebben voor diens persoonlijke levenssfeer. Bij overtreding van de meldplicht datalekken uit de Wbp kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. We schatten het risico op € 137.500 (klasse 3) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein)

Financieel effect van deze risico's

We willen het totale financiële effect van deze risico's weten. Dit hebben we nodig om vast te stellen of onze financiële buffer voldoende is. In de volgende tabel wordt het financieel effect berekend.

Niet alle risico's komen tegelijk voor. Ook zijn de gevolgen van de risico's niet altijd maximaal. Het geld dat nodig is om de risico's op te kunnen vangen is daarom minder dan alle risico's bij elkaar opgeteld. Een praktische methode om het effect te berekenen is het maximale risico te vermenigvuldigen met de kans dat het risico zich voordoet. We noemen dit het kwantificeren van de risico's. In de tabel kwantificering risico's zijn de eerdergenoemde risico's gekwantificeerd.

Risico	Geschatte omvang	Geschatte kans (in %)	Financieel effect van de risico's
Afspraken dienstverleningsovereenkomsten	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Taakuitvoering	€ 12.500	10%	€ 1.250,00
Uitreden deelnemer GR	€ 1.000.000	10%	€ 100.000,00
Calamiteit bij bedrijf	nihil	0	€ -
Rechtmatigheid	nihil	0	€ -
Bezuinigingen bij de deelnemers	€ 250.000	20%	€ 50.000,00
Loon- en prijsontwikkelingen	€ 150.000	50%	€ 75.000,00
Eigen risico voor werknemersverzekeringen	€ 50.000	50%	€ 25.000,00
Ziekteverzuim	€ 70.000	50%	€ 35.000,00
Werkkostenregeling	€ 12.500	30%	€ 3.750,00
BTW	nihil		€ -
Vennootschapsbelastingplicht	nihil		€ -
Productenboek	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Automatisering	€ 12.500	50%	€ 6.250,00
Aanbestedingen	€ 137.500	10%	€ 13.750,00
Outputmodel	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Gelders Stelsel	€ 12.500	70%	€ 8.750,00
Omgevingswet	€ 0	0%	€ -
Datalekken	€ 150.000	20%	€ 30.000,00
Totaal			€ 393.750,00

In de becijfering is rekening gehouden met de kans dat een risico zich voordoet.

Het gaat dan om de **individuele** risico's en de kans dat dit (individuele) risico zich periodiek voordoet. De kans dat **alle** risico's zich op enig moment **tegelijkertijd** voordoen is o.i. aanzienlijk lager.
Daartoe hanteren we een dempingfactor van 0,5. Het totaal van de financiële risico's komt daardoor op € 176.250.

Weerstandsvermogen

Zoals hierboven becijferd, hebben we de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 196.875.

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 246.000. (Per 31-12-2024 is € 165.000 van de Algemene Reserve vrij besteedbaar + het in de gewijzigde begroting 2025 beschikbare bedrag voor onvoorzien van € 81.000).

Gebruiken we de formule en waarderingstabel (zie hiervoor) dan ziet dit er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In bedragen: € 246.000 / € 196.875 = 1,3

Waarderingscijfer: C

Betekenis: Voldoende

Uit de analyse blijkt dat het weerstandsvermogen op basis van de berekening die voor ligt voldoende is.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Doel van deze kengetallen is inzicht te verschaffen of de begroting structureel en duurzaam in evenwicht is.

Kengetallen (in procenten)	Jaarrekening	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026
1a. Netto schuldquote	-9	-2	-3
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9	-2	-3
2. Solvabiliteitsratio	20	21	10
3	0	0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5. Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen geven inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de ODA in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het percentage is relatief laag. Dit komt met name door een hoog bedrag aan kortlopende passiva en een laag eigen vermogen. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Aangezien de geraamde structurele lasten in evenwicht zijn met de geraamde structurele baten is er geen structurele exploitatieruimte.

PARAGRAAF FINANCIERING

Treasuryfunctie

De wet Financiering decentrale overheden (FIDO) verplicht de gemeenschappelijke regeling richtlijnen vast te stellen voor het beheer van de geldstromen en de risico's die daaraan zijn verbonden. De treasuryfunctie maakt onderdeel uit van de ondersteunende financiële diensten die de gemeente Berkelland voor de Omgevingsdienst Achterhoek verricht.

Risicobeheer

De ODA heeft een eenvoudige rol op treasurygebied. De behoefte is:

- het aantrekken van langlopende geldleningen voor investeringen ten behoeve van de bedrijfsvoering;
- het overbruggen van de mate van bevoorschotting door de deelnemers.

Zodra grotere investeringen in de bedrijfsvoering worden gedaan ontstaat behoefte aan een langlopende financiering.

Ook de ODA heeft te maken met het zogenaamde "schatkistbankieren". De rekeningcourant tegoeden van de ODA bij de Bank Nederlandse Gemeenten worden dagelijks afgeroomd ten gunste van 's-Rijks kas.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% van het totaal van de lasten van de primitieve begroting. De totale lasten belopen € 11.123.000. De kasgeldlimiet bedraagt voor 2024: € 945.000.

PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" heeft tot doel aan te tonen hoe de ODA de instandhouding van haar kapitaalgoederen waarborgt.

Kapitaalgoederen zijn aankopen die een meerjarig gebruik dienen en die we meestal aanduiden als investeringen. Artikel 3 van de financiële verordening bepaalt dat nieuwe investeringen in de begroting moeten worden vermeld.

Voor het up-to-date houden van software zijn zoveel mogelijk onderhoudscontracten afgesloten met de leveranciers. De hieraan verbonden kosten worden geacht te zijn begrepen in de vergoeding welke de ondersteunende partner ontvangt van de ODA. Voor investeringen hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen.

- hardware: 3 jaar
- software: 5 jaar
- dienstvervoermiddelen: 7 jaar

Overigens bepaalt de financiële verordening (artikel 7) dat materiële vaste activa met economische waarde lineair worden afgeschreven.

VIII. DE FINANCIËLE BEGROTING

Overzicht van lasten en baten

Onderstaand de financiële begroting 2026 van de ODA met toelichting.

Omschrijving	2024 Realisatie	2025 Begroting wijziging	2026 Begroting
LASTEN			
1 Personele kosten/Inhuur en diensten derden	10.071	11.051	11.451
2 Organisatiekosten	1.357	1.323	1.347
3 Organisatieontwikkeling en SPP	0	64	66
4 Bovenregionale taken	432	462	472
5 Organisatie ondersteuning	706	761	762
6 Algemene lasten	0	79	81
Totaal Lasten	12.566	13.741	14.179
BATEN			
21 Bijdragen van derden	1.068	616	371
25 Bijdragen deelnemers	11.400	13.125	13.808
Totaal Baten	12.468	13.741	14.179
Resultaat reguliere bedrijfsvoering	-98	0	0
Verrekening resultaat			
26 Verrekening met deelnemers rekeningsaldo			
27 Bijdrage/Onttrekking algemene reserve			
Gerealiseerde resultaat	-98	0	0

(bedragen in 1.000 euro's)

Toelichting financiële begroting

LASTEN

Conform de vastgestelde begrotingsuitgangspunten zijn de salarislasten verhoogd met 3,8%. De overige kosten zijn geïndexeerd met 2,2%. Overige mutaties ontstaan vanuit ontwikkelingen die hieronder verder toegelicht worden.

1. Personeelskosten/Inhuur derden (€ 11.451.000)

De loonsom bestaat uit de loonsommen van het management, de managementondersteuning en van de primaire processen vergunningverlening, advies en toezicht en handhaving. Daarnaast bestaan de kosten uit de externe inhuur en diensten derden, de zgn. flexibele schil. Deze flexibele schil hebben we nodig om verschillen in de vraag te kunnen opvangen voldoen en daarin flexibel mee te bewegen. De personeelskosten betreft een indexatie op basis van het coa akkoord en de ophoging van 1 fte in de rol van teamleider, zoals eerder in het stuk is toegelicht.

2. Organisatiekosten (€ 1347.000)

De organisatiekosten bestaan uit personele organisatiekosten (opleidingen, reiskosten, bedrijfskleding, personeelsbijeenkomsten enz.) en bedrijfsvoeringskosten (verzekeringen, accountant, abonnementen, ICT-licenties). Naast de indexatie zijn de kosten verhoogd rekening houdend met de uitbreiding van het aantal werknemers met corresponderende kosten zoals bijvoorbeeld opleidingen, arbo, reis- en verblijfkosten.

3. Organisatieontwikkeling en strategische personeelsplanning (€ 66.000)

Betreft het beschikbare budget voor organisatieontwikkeling voor 2026. Het betreft budget voor verbetering van werkprocessen, veelal ICT gerelateerd. De gezamenlijke projectkosten I-GO, worden hieruit gedekt.

4. Bovenregionale taken (€ 472.000)

Een aantal bovenregionale taken is belegd bij verschillende omgevingsdiensten. Hieronder een overzicht welke taken dit betreffen en welke omgevingsdiensten die taken uitvoeren.

Bovenregionaal taken x € 1.000	Realisatie 2024	Begroot 2024	Begroot 2025 (wijziging)	Begroot 2026
OD De Vallei - Kwaliteit en coördinatie	16	23	7	7
OD de Vallei Voorschot beheerskosten I GO+ 2024	12			
OD de Vallei licenties Happynizr 2024	2			
OD Rivierenland - Ketentoezicht	88	84	87	89
OD Veluwe (voorheen Veluwe - IJssel) Portaal en Kenniscentrum	85	89	121	123
OD Veluwe BSbM voorschot 2024	8			
OD Veluwe Besluitvorming bijdragen 2024 GOO van gem.per regi	27			
OD Regio Arnhem Complexe handhaving, meetdienst en bezwaar en beroep	95	44	120	122
OD Regio Arnhem GCH 2024	16		17	17
OD Regio Nijmegen Complexe Vergunningen	109		50	51
OD Veluwe (voorheen Noord Veluwe) Bestuur Strafschikking Milieu		10	11	11
OD Achterhoek - Personeel en Organisatie	27	95	53	54
Stelsel HR vergoedingen OD de Vallei, Rivierenland, regio Arnhem, Regio Nijm	-62		-32	-32
Omgevingsdienst NL SPUK - THE bijdrage	5			
Diversen	5	28	28	29
Totaal	432	373	462	472

5. Organisatie ondersteunende diensten (€ 762.000)

Ondersteunende dienst (x € 1.000)	2024	2024	2025	2026
Omschrijving	Realisatie	Begroting	Begroting (wijziging)	Begroting
Berkelland - Financieel (beheer)	65	46	112	98
Bronckhorst - Huisvesting en Fac. Ondersteu	177	186	62	
Hanzepand - Huisvesting			126	192
Doetinchem - Informatisering en automatis	429	440	462	472
Lochem - Personeel- en salarisadministratie)	35	35		
Totaal	706	706	761	762

(bedragen in 1.000 euro's)

De toename bij gemeente Berkelland heeft te maken met dat vanaf 2025 ook de salarisadministratie bij de gemeente Berkelland is ondergebracht. Hierdoor komen de kosten bij gemeente Lochem te vervallen. Voor vergelijk hebben we de Hanzepand huisvestingskosten nog even onder ondersteunende diensten geplaatst. Deze zullen in de jaarrekening onder organisatiekosten terecht komen. Met de uitbreiding van het aantal werknemers zullen we ook rekening moeten houden met hogere kosten voor gebruik van laptops, mobiele telefonie, ondersteuning, verbruiks- en huisvestingskosten.

6. Algemene lasten (€ 81.000)

De raming onder de algemene lasten bestaat uit een bedrag voor onvoorzien van € 81.000 (verhoogd door indexatie).

BATEN

21. Bijdragen van derden (€ 371.000)

Het bedrag van € 371.000 is de bijdrage van de andere omgevingsdiensten voor de stelseltaak P&O die bij de ODA is belegd. Het bedrag is verlaagd omdat de inzet voor de algemene stelseltaak is verminderd.

25. Bijdragen deelnemers (€ 13.808.500)

De omzet bestaat uit de verwachte afname van de producten. Voor toezicht en handhaving is de bijdrage in lijn met het handhaving uitvoeringsprogramma (Hup 2024) die met de partners is besproken. Vergunningenverlening en specialismen zijn vraag gestuurd en baseren we op verwachtingen gebaseerd op het verleden.

Belangrijke kanttekening: het blijft een outputbegroting; er wordt uiteindelijk afgerekend op basis van de daadwerkelijke afname. De bijdrage is bepaald aan de hand van een uurtarief van € 85,-.

Opgemerkt dient te worden dat dit een daling lijkt te zijn ten opzichte van de begrotingswijziging 2025, maar de overhead kosten worden, conform afspraak, separaat in rekening gebracht.

Bijdrage partners per productgroep

Deelnemer	Vergunningen	Toezicht & Handhaving	Specialismen	Totaal
Aalten	171.244	405.563	91.968	668.775
Berkelland	323.705	683.593	339.143	1.346.441
Bronckhorst	309.457	669.614	133.211	1.112.282
Doetinchem	304.179	714.637	254.002	1.272.818
Lochem	224.282	519.661	129.229	873.172
Montferland	164.441	434.065	116.334	714.840
Oost Gelre	271.850	558.421	336.109	1.166.379
Oude IJsselstreek	229.872	520.297	292.021	1.042.190
Winterswijk	143.646	425.895	190.288	759.829
Zutphen	137.419	433.883	130.082	701.384
Provincie	9.025	41.405	0	50.429
	2.289.120	5.407.034	2.012.386	9.708.540

Afrekensystematiek

Iedere opdrachtgever betaalt uiteindelijk voor de producten die hij afneemt.

Indien aan het einde van het jaar ODA een positief of negatief resultaat behaalt, wordt de vastgestelde verrekeningsystematiek toegepast.

Financiële Meerjarenbegroting 2026 – 2029

Omschrijving	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting
LASTEN				
1 Personele kosten/Inhuur en diensten derden	11.451	11.451	11.451	11.451
2 Organisatiekosten	1.347	1.347	1.347	1.347
3 Organisatieontwikkeling en SPP	66	66	66	66
4 Bovenregionale taken	472	472	472	472
5 Organisatie ondersteuning	762	762	762	762
6 Algemene lasten	81	81	81	81
Totaal Lasten	14.179	14.179	14.179	14.179
BATEN				
21 Bijdragen van derden	371	371	371	371
25 Bijdragen deelnemers	13.808	13.808	13.808	13.808
Totaal Baten	14.179	14.179	14.179	14.179
Resultaat reguliere bedrijfsvoering	0	0	0	0
Verrekening resultaat				
26 Verrekening met deelnemers rekeningsaldo				
27 Bijdrage/Onttrekking algemene reserve				
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0

(bedragen in 1.000 euro's)

Toelichting

Beleid

Het beleid zoals dat is geformuleerd in de begroting 2024 is vertrekpunt voor het opstellen van de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027 – 2029. Beleidswijzigingen waartoe wordt besloten na 1 januari 2024 worden via begrotingswijzigingen verwerkt in de begroting 2026 en volgende jaren.

Loon- en prijsontwikkelingen

Voor de jaren 2027 t/m 2029 zijn de lonen en prijzen constant verondersteld.

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Met ingang van de begroting 2018 is het volgens het nieuwe BBV verplicht om een overzicht van baten en lasten per taakveld op te nemen.

		Begroting 2026	
x € 1.000	Taakveld	Baten	Lasten
Programmaplan			
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	3.239	2.519
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	7.703	5.030
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.867	1.751
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	60	0
	Eigen stelseltaak	60	99
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten	0	0
	Omgevingsdiensten		373
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	311	227
Overzichten			
Overhead	0.4 Overhead		4.100
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		0
	0.8 Algemene baten en lasten		81
Bedrag onvoorzien			
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		14.179	14.179
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023			
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves			
Resultaat		14.179	14.179

Overzicht van de overheadkosten

De kosten van de ODA zijn verdeeld over de programma's waarbij de directe kosten en opbrengsten zijn toegerekend aan de programma. De overhead wordt afzonderlijk gepresenteerd en afgerekend met onze deelnemers. Dit om bij te dragen aan een robuustere omgevingsdienst. Financieel heeft dit geen effect. We halen de overhead uit het uurtarief en verrekenen deze kosten rechtstreeks met onze partners.

Overhead	2026 Begroting
Personeelskosten Management en Staf	2.003
Inhuur Organisatie ontwikkeling	339
Organisatie kosten	930
Organisatie ondersteuning	762
Organisatieontwikkeling en SPP	66
Totaal	4100

(bedragen in 1.000 euro's)

Algemeen/onvoorzien	2026 Begroting
Onvoorzien	81
Totaal	81

(bedragen in 1.000 euro's)

Bijdrage partners voor overhead

Deelnemer	Overhead
Aalten	280.928
Berkelland	574.612
Bronckhorst	474.681
Doetinchem	543.192
Lochem	372.638
Montferland	295.337
Oost Gelre	496.701
Oude IJsselstreek	438.239
Winterswijk	324.267
Zutphen	299.325
Provincie	0
	4.099.921

Geprognosticeerde balans

De uiteenzetting van de financiële positie bevat naast een overzicht van de geraamde baten en lasten per programma ook een geprognosticeerde begin- en eindbalans voor het begrotingsjaar.

Balans per 31 december ...					
Bedragen x € 1.000					
ACTIVA	Ultimo 2024	Begroot 2025	Begroot 2026		
Vaste activa					
Financiële activa					
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2	2	2		
Totaal vaste activa	2	2	2		
Vlottende activa					
Voorraden					
- Onderhanden werk	0	0	0		
	0	0	0		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:					
- Vorderingen op openbare lichamen	1694	1.056	1.192		
- Rekening courant verhouding met het Rijk	579	360	360		
	2.273	1.416	1.552		
Liquide middelen					
- Banksaldi	5	0	0		
	5	0	0		
Overige vlottende activa					
- Overige vorderingen					
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voor financiering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel					
- Vooruitbetaalde bedragen	125	28	125		
	125	28	125		
Totaal vlottende activa	2.403	1.444	1.677		
TOTAAL ACTIVA	2.405	1.446	1.679		
PASSIVA	Ultimo 2024	Begroot 2025	Begroot 2026		
Vaste Passiva					
Eigen vermogen:					
- Algemene reserve	165	150	165		
- Bestemmingsreserve	448	150	0		
- Gerealiseerd resultaat	-97	0	0		
Voorzieningen	279	100	369		
Totaal vaste passiva	795	400	534		
Vlottende Passiva					
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:					
- Banksaldi					
- Crediteuren	410	350	410		
- Overige schulden					
Overlopende passiva					
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	6	0	6		
- Nog te betalen bedragen	1.194	696	729		
Totaal vlottende passiva	1.610	1.046	1.145		
TOTAAL PASSIVA	2.405	1.446	1.679		
Aan natuurlijke of rechtspersonen verstrekte borg- en of garantstellingen	0	0	0		

IX. BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek;

gelezen het voorstel van de Dagelijks Bestuur van 23 april 2025;

BESLUIT:

1. De begroting 2026 vast te stellen.
2. Het tarief voor 2026 vast te stellen op € 85 per uur en dit tarief te verwerken in de normproducten. Het externe uurtarief vast te stellen op € 121.
3. De meerjarenraming 2027 – 2029 voor kennisgeving aan te nemen.
4. De bevoorschotting overeenkomstig bijlage 1 vast te stellen.
5. Het dagelijks bestuur te machtigen over de post onvoorzien (€ 81.000) te beslissen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op ...-2025.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. P.G.M. van Oosterbosch

drs. J.H.A. van Oostrum

Bijlage 1: Bevoorschotting door de partners 2026

Deelnemer	Vergunningen	Toezicht & Handhaving	Specialismen	Overhead	Totaal
Aalten	171.244	405.563	91.968	280.928	949.703
Berkelland	323.705	683.593	339.143	574.612	1.921.053
Bronckhorst	309.457	669.614	133.211	474.681	1.586.963
Doetinchem	304.179	714.637	254.002	543.192	1.816.010
Lochem	224.282	519.661	129.229	372.638	1.245.811
Montferland	164.441	434.065	116.334	295.337	1.010.177
Oost Gelre	271.850	558.421	336.109	496.701	1.663.080
Oude IJsselstreek	229.872	520.297	292.021	438.239	1.480.429
Winterswijk	143.646	425.895	190.288	324.267	1.084.097
Zutphen	137.419	433.883	130.082	299.325	1.000.710
Provincie	9.025	41.405	0	0	50.429
	2.289.120	5.407.034	2.012.386	4.099.921	13.808.461

De termijnen worden bij aanvang van het kwartaal als volgt als voorschot opgevraagd:

Per 1-01-2024 cumulatief 25%
 Per 1-04-2024 cumulatief 60%
 Per 1-07-2024 cumulatief 80%
 Per 1-10-2024 cumulatief 100%

Mocht er sprake zijn van een begrotingswijziging dan worden de voorschotten herzien aan de hand van de gewijzigde bijdrage per partner.

Omgevingsdienst
Achterhoek

Begroting 2026

Meerjarenbegroting 2027 - 2029

Begroting 2026

Meerjarenbegroting 2027 - 2029

Datum: .. 2025

Status: Concept

© Omgevingsdienst Achterhoek

Omgevingsdienst
Achterhoek

Elderinkweg 2, 7255 KA Hengelo (Gld)

info@odachterhoek.nl

www.odachterhoek.nl

www.gelderseomgevingsdiensten.nl

@omgevingsdienstachterhoek

AANBIEDINGSBRIEF	3
INLEIDING	4
I. DE BELEIDSBEGROTING.....	8
II.PROGRAMMA 1 – VERGUNNINGVERLENING.....	10
III.PROGRAMMA 2 – TOEZICHT EN HANDHAVING.....	12
IV.PROGRAMMA 3 – ADVIES	15
V.PROGRAMMA 4 – STELSEL TAKEN.....	16
VI.PROGRAMMA 5 – PROJECTEN	18
VII.DE PARAGRAFEN.....	20
PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	20
PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	21
PARAGRAAF FINANCIERING	27
PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	27
VIII.DE FINANCIËLE BEGROTING	28
OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN	28
TOELICHTING FINANCIËLE BEGROTING.....	28
FINANCIËLE MEERJARENBEGROTING 2026 – 2028.....	31
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD.....	31
OVERZICHTEN OVERHEAD EN ONVOORZIEN	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
GEPROGNOSTICEERDE BALANS	32
IX.BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR.....	34
BIJLAGE I: BEVOORSCHOTTING DOOR DE PARTNERS 2025.....	35

Voorwoord

Voor het komende begrotingsjaar bied ik u de begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2026-2029 van de Omgevingsdienst Achterhoek aan.

De ODA voert in de Achterhoek voor gemeenten en provincie milieutaken uit op basis van de Omgevingswet, zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving en advies. Hiermee dragen we bij aan een aan een schone, gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Om meteen maar met de deur in huis te vallen neem ik u mee in de ontwikkelingen rond het [IBP-VTH](#) (Interbestuurlijk Programma versterking vergunningverlening, toezicht en handhaving).

Omgevingsdiensten en daarmee ook de eigenaren liggen al een aantal jaren onder een vergrootglas. Nadat de commissie Van Aartsen een 10-tal aanbevelingen heeft gedaan voor [versterking van de uitvoering van VTH](#) zijn deze opgenomen in het IBP. Er is een programma met zes pijlers ontwikkeld om tot een betere uitvoering te komen. Daarbij zijn robuustheidscriteria vastgesteld waaraan de omgevingsdiensten moeten voldoen. Voor 1 april 2026 moeten diensten aan de criteria voldoen. Dat moet uit (tussen) rapportages blijken. Het omzetcriterium is voor de ODA het meest nijpend.

Tot nu toe heeft de ODA de taken steeds uitgevoerd op basis van het [beschikbare budget \(gebaseerd op de ingebrachte capaciteit\)](#) bij de start van de ODA in 2013). Hoewel we dat altijd zo slim en efficiënt mogelijk gedaan hebben zit de uitvoering van ons werk [ruim onder het niveau van de risicoanalyse](#) die we in 2024 hebben opgesteld. Deze analyse komt overeen met de analyse die we in 2016 ook gedaan hebben en waarvoor destijds onvoldoende budget beschikbaar was met risicoanalyses van de andere omgevingsdiensten. De ODA is daarmee weliswaar heel veel goedkoper per inwoner of per bedrijfscontrole. Toch moet je vraagtekens plaatsen bij deze lage kosten. Het betekent immers ook dat we [onvoldoende capaciteit](#) hebben om de gewenste controles te doen of om ons vergunningenbestand te actualiseren.

[Heeft de Achterhoek dan extra risico gelopen in de afgelopen jaren?](#) Het antwoord daarop is niet zo makkelijk. Zoals gezegd proberen we zo slim en efficiënt mogelijk te werken. We hebben de belangrijkste risico's wel in beeld en daar zetten we ook onze capaciteit voor in. Maar er zijn ook bedrijven waar we te weinig komen of gekomen zijn. En waar onze mensen echt schrikken als ze er dan wel een keer komen. Dan blijken er bijvoorbeeld [gevaarlijke of verboden stoffen](#) gebruikt te worden. Of er vinden [lozingen](#) plaats waar het niet mag en wat slecht is voor het milieu en de directe omgeving.

Dit kun je zien als [achterstallig onderhoud](#) waarbij risico's alleen maar toenemen.

[Maar de ODA is toch gegroeid de laatste jaren?](#)

Ja, dat klopt. Dat komt echter vooral door [extra taken](#) die erbij gekomen zijn. Zoals voorbereiding op de Omgevingswet en daarmee steeds meer adviesvragen voor bijvoorbeeld RO. Of onze bijdrage aan energiecontroles bij bedrijven. Of extra activiteiten voor ondermijning, zoals bijvoorbeeld bij drugslabs. En extra wettelijke taken zoals verschuiving van bevoegd gezag van provincie naar gemeenten. De groei is vooral gegaan naar extra taken en daarmee is de capaciteit voor de oorspronkelijke taken nauwelijks toegenomen maar wel steeds gespecialiseerder en complexer geworden.

In de Achterhoek zijn veel [mooie bedrijven](#) gevestigd, zowel agrarisch als maakindustrie. En helaas wat minder mooie bedrijven die we wat beter in de gaten moeten houden. Bij het aantal bedrijven dat er in de Achterhoek is hoort eigenlijk een grotere capaciteit. Dat blijkt ook uit de risicoanalyse. Onze analyse is niet strenger dan de analyses die andere

diensten maken. Het robuustheidscriterium is daar ook op gebaseerd. We willen daar graag **in stappen** naartoe groeien. Doen we dat niet dan zal vanuit het rijk aangestuurd worden op **een fusie met een andere omgevingsdienst**. Dat kan natuurlijk, maar een andere dienst zal ook van de ODA verwachten dat we op een vergelijkbaar uitvoeringsniveau zitten. En bij een fusie raak je de 'nabijheid' kwijt.

Wat nu?

In 2025 bereiden we een **nieuwe toekomstvisie** voor die voor het eind van het jaar door het bestuur vastgesteld moet worden. Daarvoor gaan we onderzoeken hoe het zit met het niveau van uitvoering. We zien namelijk dat er **structureel meer capaciteit gevraagd** wordt van de omgevingsdienst. Daarom is voor 2025 ook een begrotingswijziging voorgesteld. Parallel gaan we onderzoeken wat de meerwaarde van een fusie kan zijn en wat daarvoor nodig is. In 2026 kan dan op basis van de nieuwe visie een **ontwikkelrichting** ingeslagen worden om de toekomst van onze mooie Achterhoek te borgen.

Scenario's

Wat ik hierboven geschetst heb is voor de ODA niet nieuw, maar voor u misschien wel. Welke keuze uiteindelijk gemaakt wordt is aan u en we gaan u helpen om meer inzicht te krijgen in deze ingewikkelde materie. Daarvoor komen we langs bij de raden en misschien ook de staten en we nodigen u uit voor onze jaarlijkse raadsbijeenkomst.

Ik heb genoemd dat we in stappen willen groeien naar een uitvoeringsniveau dat meer aansluit bij de risico's in onze mooie Achterhoek. Daarom hebben we in de meerjarenbegroting een **drietal scenario's** opgenomen.

- De begroting 2026 scenario 1 is gebaseerd op de bijgestelde/gewijzigde begroting van 2025. En vertaald naar de meerjarenbegroting op basis van de gebruikelijke indexaties.
- De begroting 2026 scenario 2 is gelijk aan scenario 1, maar aangevuld met robuustheidscriteria voor opleiding, innovatie en Business Intelligence (BI). Dit laatste is bedoeld om veel beter gebruik te kunnen maken van data en het sturen op en delen van de informatie die hiermee gegenereerd wordt. De meerjarenbegroting gaat daarbij uit van een beperkt groeiscenario en de gebruikelijke indexaties.
- De begroting 2026 scenario 3 komt overeen met de begroting uit scenario 2, vanwege het ravijnjaar. De meerjarenbegroting laat een groei in stappen zien waarmee we groeien naar een uitvoeringsniveau waarmee we tegemoet komen aan de risicoanalyse. Tot het gewenste niveau bereikt is blijven we ons maximaal concentreren op de grootste risico's, waarbij we natuurlijk niet weten wat we niet weten omdat we niet op alle locaties komen.

Intussen blijven we ons zo goed mogelijk inzetten voor de Achterhoek.

Op 1 januari 2024 is de omgevingswet in werking getreden. Deze wet heeft geleid tot grote veranderingen in onze processen, producten en diensten.

De samenleving en de uitvoering van ons werk worden steeds complexer. Denk maar aan de stikstofproblematiek, zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), milieucriminaliteit, energietransitie en vluchtelingenopvang. Daarnaast wordt een lagere uitkering uit het gemeentefonds verwacht. Dat maakt het niet makkelijk om de juiste keuzes te maken.

Dit is mijn langste en tevens mijn laatste aanbiedingsbrief van de meerjarenbegroting van de ODA. De langste omdat ik u graag wil meenemen in wat we willen blijven

betekenen voor de Achterhoek en dat het inmiddels enorm onder druk staat, De laatste keer omdat ik binnenkort van mijn pensioen ga genieten Ik realiseer me dat ik veel van u vraag. En misschien denk u wel: had dit niet wat eerder gekund. Tsja, misschien had ik dat moeten doen. Het was dan zeker niet gemakkelijker geweest. Nu hebben we wel een goede analyse over de risico's, maar het blijft zo lastig om uit te leggen wat we allemaal door slim en efficiënt werken hebben kunnen voorkomen.

Ik heb genoten van dit prachtige werk en de samenwerking met onze gemeenten en de provincie blijf zeker genieten van onze fantastische Achterhoek. Dank daarvoor!

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek

INLEIDING

Bestuursorganen

De ODA is opgericht op 7 november 2012, de eerste vergadering van het Algemeen Bestuur van de ODA. De ODA kent twee bestuursorganen namelijk het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen.

Op 1 januari 2025 waren de besturen als volgt samengesteld:

Algemeen Bestuur:

Lid	Functie	Gemeente/ Provincie	Plaatsvervanger	Functie
T.M.M. Kok	Wethouder	Aalten	A.B. Stapelkamp	Burgemeester
J.H.A. van Oostrum	Burgemeester vz	Berkelland	A.K. van Gijssel	Wethouder
W.J.P. Pelgrom	Wethouder	Bronckhorst	E.M. Gosselink	Wethouder
H.G. Bulten	Wethouder	Doetinchem	L.T.M. Steintjes	Wethouder
M. Eggink-Meuleman	Wethouder	Lochem	S.W. van 't Erve	Burgemeester
G.J.M. Nijland	Wethouder	Montferland	J.A.M. Derksen	Wethouder
B.T.M. Porskamp	Wethouder	Oost Gelre	J.B.M. Hoenderboom	Wethouder
S.L. Hiddinga	Wethouder	Oude IJsselstreek	J. Kock	Wethouder
G.E. Visser	Wethouder	Winterswijk	B.J.J. Bengevoord	Burgemeester
H.J.M. Verschure	Wethouder	Zutphen	S.J.H.G. Wannet	Wethouder
D.E. Vreugdenhil	Gedeputeerde	Gelderland		
Secretaris				
P.G.M. van Oosterbosch	Directeur	ODA	R. Reinders	Afdelingshoofd

Dagelijks Bestuur:

Lid	Functie	Gemeente/ Provincie
J.H.A. van Oostrum	Burgemeester vz	Berkelland
M. Eggink-Meuleman	Wethouder	Lochem
S.L. Hiddinga	Wethouder	Oude IJsselstreek
H.J.M. Verschure	Wethouder	Zutphen
Secretaris		
P.G.M. van Oosterbosch	Directeur	ODA

I. DE BELEIDSBEGROTING

Het Programmaplan

Het programmaplan van de Omgevingsdienst is opgebouwd uit de volgende programma's:

- Programma 1 – Vergunningverlening
- Programma 2 – Toezicht en Handhaving
- Programma 3 – Advies
- Programma 4 – Stelseltaken
- Programma 5 – Projecten

Overzicht van baten en lasten per taakveld

x € 1.000		Begroting 2026	
		Baten	Lasten
Programmaplan			
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.308	2.537
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	5.453	5.074
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.030	1.766
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	0	0
	Eigen stelseltaak	60	99
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten		373
	Omgevingsdiensten		
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	311	231
Overzichten			
Overhead	0.4 Overhead	4.273	4.273
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		
	0.8 Algemene baten en lasten		81
Bedrag onvoorzien			
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		14.434	14.434
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023			
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves			
Resultaat		14.434	14.434

De begroting 2026 wordt gebaseerd op de gewijzigde begroting 2025. Beleidswijzigingen die consequenties hebben voor de begroting 2025 (en volgende jaren), worden in de begroting 2026 verwerkt, dan wel via de eerste begrotingswijziging 2025.

Bovenregionale taken

Taken die bovenregionaal worden uitgevoerd, maar inrichting gebonden zijn, zijn opgenomen in ons productenboek. Deze lopen dus gewoon mee in de begrote dienstverlening.

De programmatische stelseltaken worden afgerekend op uren op basis van een vastgesteld werkplan met een passende verdeelsleutel, afhankelijk van het onderwerp.

Indexatie

Zowel de loonindex als de prijsindex baseren we op de externe berichtgeving aan de hand van de septembercirculaire. Deze geeft voor 2026 een loonindexatie aan 3,8% en een prijsindexatie aan van 2,4%.

Mochten bij nader inzien de indexaties toch duidelijk anders uitpakken dan kunnen deze, zo nodig, in de begrotingswijziging 2026 meegenomen worden. Deze (mogelijke) begrotingswijziging is een wijziging die, op basis van artikel 28 lid 10 van de GR, niet voor zienswijze naar de gemeenten en de Provincie hoeft. Mocht op het moment van opstellen van de begroting er een nieuw (meerjarig) cao-akkoord liggen dan zullen we rekenen met de percentages uit het akkoord.

Kortom:

De loonindex te bepalen op 3,8%;

De prijsindex te bepalen op 2,2%.

Ondersteunende diensten

Voor de bestaande ondersteunende diensten zullen de in de begroting 2026 opgenomen bedragen worden geactualiseerd aan de hand van de eind 2024 geldende DVO's.

Weerstandsvermogen/Onvoorzien

De relatie tussen weerstandsvermogen en benodigde weerstandscapaciteit is in een verhoudingsnorm weer te geven. In het Algemeen Bestuur van 9 november 2016 is besloten om te streven naar een voldoende weerstandscapaciteit.

Volgens de robuustheidscriteria moet de weerstandsratio minimaal $\geq 0,8$ zijn. Hier voldoet de ODA aan.

Financieringssystematiek:

Vrijwel alle OD's, en zo ook de ODA, verrekenen de bedrijfsvoeringskosten momenteel door een opslag in de uurtarieven. Bij de realisatie van meer of minder uren dan geraamd, ontstaat een verschil tussen de ontvangen bijdragen voor bedrijfsvoering en de (geraamde) kosten. Daardoor is er onvoldoende zekerheid voor de dekking van de bedrijfsvoeringskosten én hebben OD en deelnemers te maken met ongewenste fluctuaties. Dit zijn fluctuaties naast de fluctuaties die al kunnen ontstaan doordat de feitelijke bedrijfsvoeringskosten hoger of lager worden dan begroot. We stellen voor de bedrijfsvoeringskosten via een begrotingsbijdrage af te rekenen en niet meer te verrekenen via een opslag in de uurtarieven.

Door de kosten op begrotingsbasis af te rekenen, is er direct zekerheid over de dekking en de hoogte van de bijdrage van deelnemers. De daadwerkelijke bedrijfsvoeringskosten worden verantwoord bij de jaarrekening.

Het totaal van de ODA begroting voor bedrijfsvoering wordt naar rato over de deelnemers verdeeld. De verdeelsleutel bepaalt het AB. Het voorstel is om naar rato te verdelen waarbij wij een relatie voorstellen met de ingebrachte omvang van basis- en plustaken.

Ondanks dat het financiële effect in de begroting nul is, wil de ODA deze (kleine) verandering in de financieringssystematiek, in navolging van meerdere OD's en het advies vanuit het onderzoek Financieringssystematiek Omgevingsdiensten vanuit het IPB VTH, doorvoeren. Dit helpt de ODA bij het versterken van de financiële stabiliteit.

Tot slot

Het blijft de opmaat naar een begroting; gebaseerd op een inschatting naar de kennis van dit moment. Zeker nu er volop beweging is rondom de omgevingsdienst. Eventuele wijzigingen nemen we mee in de begrotingswijziging 2026. In de partner- en bestuursrapportages zullen we de daadwerkelijke ontwikkeling ten opzichte van afgesproken doelen, kaders en eventuele risico's inzichtelijk maken.

Procedure

Voor de aanbidding en vaststelling van de (ontwerp) begroting geldt de volgende procedure.

1. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting 2026 vóór 15 april 2025 aan provinciale staten en aan de gemeenteraden.
2. Provinciale staten en de gemeenteraden kunnen hun zienswijzen over de ontwerpbegroting indienen bij het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst.
3. Het dagelijks bestuur verzamelt de zienswijzen en biedt de ontwerp-begroting voorzien van de zienswijzen aan het algemeen bestuur.
4. Het algemeen bestuur stelt de begroting 2026 vervolgens vóór 1 augustus 2025 vast.
5. Onmiddellijk na vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur zendt deze de begroting ter kennisname aan provinciale staten en de gemeenteraden.
6. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, maar in elk geval vóór 1 augustus (nieuwe termijn) aan de minister.

II. PROGRAMMA 1 – VERGUNNINGVERLENING

1. Wat willen we bereiken?

Vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen afhandelen en dat de verleende vergunningen bijdragen aan een veilige leefomgeving en handhaafbaar zijn.

Meldingen en informatie in het kader van de meldings- en informatieplicht worden beoordeeld op juistheid en volledigheid.

Vergunningverlening is lastig te plannen omdat dit voor een groot deel afhankelijk is van aanvragen van de bedrijven. De volgende prioriteiten worden hierbij gehanteerd:

- aanvragen worden op volgorde van binnenkomst opgepakt;
- aanvragen krijgen altijd voorrang voor ambtshalve wijzigingen;

Daarnaast verliezen door diverse oorzaken afgegeven vergunningen hun actualiteit. Voorbeelden zijn:

- jurisprudentie en wijzigingen in wet- en regelgeving;
- wijzigingen in de meest milieuvriendelijke technieken die een bedrijf kan toepassen op basis van Europese regelgeving (BREF's en BBT);
- wijzigingen in Nederlandse BBT-informatiedocumenten (best beschikbare technieken);

2. Wat gaan we daarvoor doen?

- Meedenken in mogelijkheden en oplossingen, waarbij de belangen van de aanvrager, de omgeving en de gemeenten/provincie afgewogen worden.
- De inzet van menskracht en deskundigheid zodanig plannen dat producten met kwaliteit en integraal tot stand komen. Het klantgericht werken staat hierbij centraal.
- Het uitvoeren van afspraken met de opdrachtgevers.
- Kennis van medewerkers up-to-date houden
- Prioriteiten stellen en het maken van meetbare doelstelling voor vergunningverlening en de actualisatie daarvan

Beperkingen

De afgelopen jaren is gebleken dat, door de steeds complexer worden wet- en regelgeving, onvoldoende menskracht en het feit dat door de provincie weinig verklaringen van geen bedenkingen in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgehandeld, de doelstelling van 90% voor het tijdig leveren van vergunningen niet gehaald wordt. Rekening houdend met de beperkte middelen binnen deze begroting wordt niet verwacht dat hier substantieel verandering in zal komen. Opgemerkt wordt dat de gemeenten mogelijk leges kunnen heffen zodat de kosten hiervoor deels worden gedekt.

Tevens wordt verwacht dat er onvoldoende capaciteit zal zijn om de actualisatie van vergunningen gestructureerd en programmatisch aan te pakken. Binnen deze begroting wordt niet verwacht dat daar verandering in zal komen. Uiteraard zal ODA zich inzetten om de meest noodzakelijke actualisaties op ad hoc basis wel uit te voeren.

De huidige vergunningen dienen te worden omgezet naar Milieubelastende Activiteiten (MBA's). In verband met de beperkte beschikbare middelen zal hier naar verwachting geen of weinig invulling worden gegeven.

In verband met de doorontwikkeling van BI wordt verwacht dat efficiënter kan worden gewerkt. Hierdoor wordt met betrekking tot het tijdig leveren van vergunningen een doelstelling van circa 70% haalbaar geacht. Actualisaties van vergunningen worden uitsluitend op basis van noodzaak ad hoc uitgevoerd. Risico van het niet tijdig actualiseren van vergunning is dat dit kan leiden tot complexe handhavingprocedures.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 1 Vergunningverlening		
x € 1.000	Budget 2026 senario 2	
	Baten	Lasten
Programmaplan		
Programma 1 Vergunningverlening	2.308	2.537
Overzicht		
Algemene dekkingsmiddelen		0
Overhead		0
Heffing vennootschapsbelasting		0
Onvoorzien		18
Saldo van baten en lasten	2.308	2.555

III. PROGRAMMA 2 – TOEZICHT EN HANDHAVING

1. Wat willen we bereiken?

Toezicht

De ODA houdt toezicht op de naleving van milieuregelgeving. Hiervoor worden milieubelastende activiteiten gecontroleerd aan de hand van omgevingsplannen, een omgevingsvergunning of een melding. Als er voor de betreffende activiteit geen benodigde vergunning is verleend of wanneer er geen benodigde melding is ingediend, wordt erop toegezien dat dit alsnog gebeurt. Maar nog belangrijker: we zien erop toe dat bedrijven de (landelijke) regels op het gebied van milieu naleven.

Naast het toezicht op bedrijven worden in het uitvoeringsprogramma 2026 ook andere aspecten van toezicht meegenomen. Hierbij moet je denken aan bodemtoezicht, toezicht op evenementengeluid, toezicht op asbestsloop en toezicht op aspecten zoals vuurwerk en energiebesparing. Verder blijft ook ondermijning en ketentoezicht de komende jaren een grote rol spelen bij onze werkzaamheden.

Milieuklachten- en meldingen

De ODA neemt door burgers en/of bedrijven ingediende milieuklachten in behandeling en geeft daar een vervolg aan. Het indienen van klachten gaat via het meldpunt voor milieuklachten in Gelderland. Dit kan zowel telefonisch als digitaal.

Handhaving, bezwaar en beroep

De inzet vanuit de ODA is met name gericht op toezicht met daarin het bewustmaken van het naleven van de regelgeving. Maar helaas leidt alleen toezicht niet altijd tot het beoogde resultaat. Dan moeten we de naleving van de regels afdwingen door gebruik te maken van bestuursrechtelijke en/ of strafrechtelijke handhavingsinstrumenten. De afhandeling van de in dit kader ingediende bezwaar- en beroepschriften wordt ook door de ODA verzorgd.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Risico-, effect en naleefgericht toezicht op bedrijven

We werken met een risico & effectgerichte benadering, gebaseerd op steeds meer beschikbare informatie vooraf. Dit hebben we voor enkele branches vertaald naar specifieke brancheplannen.

Hierin staan verschillende manieren van toezicht houden, zoals de traditionele reguliere controle, de aspectcontrole en de zelfcontrole (bedrijven vullen vooraf zelf een checklist in, waarna gekeken wordt waar de ODA zelf nog langs moet gaan voor een controle). Verder wordt in een brancheplan ook beschreven welke overtredingen het meest voorkomen in zo'n branche en hoe je mogelijke overtredingen kunt voorkomen door bijvoorbeeld voorlichting.

We hebben samen met onze partners in concept een vernieuwde risicoanalyse en PVTH-uitvoeringsbeleid (De P staat voor preventie zoals het gebruik van voorlichting) opgesteld die de eerdere risicoanalyse van 2017 moet gaan vervangen. Dit betreft een doorontwikkelde risicogerichte aanpak van milieutaken binnen de Omgevingsdienst Achterhoek. Hiermee komt de aanpak ook in overeenstemming met de uitgangspunten van de Omgevingswet. Deze wordt in 2025 aan de gemeentes voorgelegd ter goedkeuring. Hiervoor wordt met name het resultaat uit de risicoanalyse (de benodigde capaciteit en kosten daaruit) eerst bestuurlijk afgestemd met onze partners en ons bestuur. Als deze goedgekeurd wordt, wordt dit vertaald in de komende begrotingen en uitvoeringsprogramma's.

Aandachtsbedrijven

Dit betreft bedrijven die extra aandacht nodig hebben en daardoor vaak ook veel tijd kosten. Elk jaar vallen er bedrijven af, maar er komen ook wat bij. Er zijn 4 verschillende categorieën, aandachtsbedrijven met:

- een hoog risicoprofiel;
- een slecht naleefgedrag;
- veel klachten uit de omgeving;
- gevaar voor ondermijning/ milieucriminaliteit.

Het aantal bedrijven is dynamisch en het kan ook een combinatie van bovenstaande categorieën zijn.

Projectmatige en niet geplande werkzaamheden

Naast het uitvoeren van regulier werk worden taken ook projectmatig opgepakt. Deze projecten hebben bijvoorbeeld betrekking op de branchegerichte aanpak of op stelseltaken zoals ketentoezicht.

Daarnaast vinden waar nodig ook niet geplande werkzaamheden plaats. Deze werkzaamheden ontstaan als gevolg van wensen van onze partners op dat moment, landelijke ontwikkelingen, klachten en/ of onvoorziene voorvallen/ incidenten. Ons uitvoeringsprogramma is daarom flexibel opgesteld, waardoor waar nodig ook verschuivingen van werkzaamheden binnen de ODA plaats kunnen vinden. Daarbij moet natuurlijk wel gekeken worden of deze verschuivingen geen extra nieuwe risico's met zich meebrengen en mocht dit wel zo zijn dat deze werkzaamheden alsnog later in het jaar gedaan moeten worden.

Ondersteuning bij het voorkomen en bestrijden van ondermijning

Ook in 2026 zal er weer aandacht worden besteed aan ondermijning. Ondermijning is de vermenging van de onderwereld met de bovenwereld. In de Achterhoek hebben wij er helaas ook regelmatig mee te maken. Denk daarbij aan de drugslabs en hennepkwekerijen die zijn aangetroffen en waar lozingen of dumpingen van (gevaarlijke) afvalstoffen op bodems, in mestkelders, etc. hebben plaatsgevonden. Daar wordt o.a. de expertise van de ODA met betrekking tot handhaving en het veiligstellen van de omgeving in de praktijk gebracht. De ODA helpt verder door de ogen en oren te zijn voor het signaleren van dit soort zaken en het meegaan met de politie en gemeentes naar verdachte situaties en bedrijven.

Landelijke Handhaving Strategie Omgevingswet (LHSO)

In ons werkproces is de LHSO geïmplementeerd. Deze werkwijze is onze basis voor de inzet van handhaving, waarbij we rekening houden met het mogelijk aanwezige specifieke handhavingsbeleid bij onze partners.

Gebruik van strafrecht

In het kader van de toetsing van overtredingen aan de hand van de LHSO zijn de werkzaamheden in het kader van het strafrecht door de BOA's ook van belang. Verder wordt er ook gekeken naar een continue verbetering van de samenwerking met het OM, FP en de politie. De onderlinge contacten zijn goed, maar de verwachtingen en daarmee de werkafspraken en de -processen worden waar nodig nog beter op elkaar afgestemd.

Programmasturing complexe bedrijven:

Binnen het Gelders stelsel is er een gezamenlijk Gelders programma voor de gemeentelijke complexe bedrijven. Hiermee willen we een kwalitatief betere en uniforme werkwijze creëren voor de bedrijven met de grootste milieurisico's. Ook zorgen we hiermee voor een goede kennisdeling over dit soort bedrijven binnen het Gelders stelsel.

Uitstoot van stikstof (N)

Al jaren is de stikstofdiscussie in Nederland gaande. Gezien het politieke en maatschappelijke debat zal dit ook niet direct tot duidelijkheid leiden. Wat dit voor toezicht en handhaving gaat betekenen blijft dan ook onduidelijk. Mogelijk houdt dit voor ons wel in dat de komende jaren ons wordt gevraagd om bij specifieke bronnen extra toezicht te gaan houden. Denk daarbij aan de grotere veehouderijen of de fabrieken met grote stookinstallaties.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 2 Toezicht en Handhaving		
x € 1.000	Budget 2026 senario 2	
	Baten	Lasten
Programmaplan		
Programma 2 Toezicht en Handhaving	5.453	5.074
Overzicht		
Algemene dekkingsmiddelen		0
Overhead		0
Heffing vennootschapsbelasting		0
Onvoorzien		44
Saldo van baten en lasten	5.453	5.118

IV. PROGRAMMA 3 – ADVIES

1. Wat willen we bereiken?

Het verstrekken van (milieu)advies over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Enerzijds zijn de adviezen een onderdeel van de vergunning- en handhavingsprocedures en anderzijds zijn de adviezen gericht op ruimtelijke processen waarbij voor alle relevante aspecten een beoordeling wordt gegeven over de (on)mogelijkheden van een ruimtelijke ontwikkeling. Het betreft adviezen op het gebied van archeologie, constructie, geluid, bodem, lucht, geur, licht, externe veiligheid, milieueffectrapportage, milieuzonering, ecologie natuurbeschermingswet, water, juridische ondersteuning en ZZS. Opgemerkt wordt dat de gemeenten mogelijk leges kunnen heffen of anterieure overeenkomsten kunnen sluiten zodat de kosten hiervoor deels worden gedekt.

In het kader van de Omgevingswet waarbij bij het toekennen van functies aan een Omgevingsplan sprake dient te zijn van een integrale afweging van de diverse belangen wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een vorm van integrale advisering voor de milieuaspecten waar de ODA op adviseert.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

- Meedenken in mogelijkheden en oplossingen, waarbij de belangen van de aanvrager, de omgeving en de gemeenten/provincie in het oog worden gehouden.
- Het verstrekken van gevraagde specialistische en juridische adviezen aan in- en externe opdrachtgevers.
- De inzet van menskracht en deskundigheid zodanig plannen dat producten met kwaliteit en integraal tot stand komen. Het klantgericht werken staat hierbij centraal.
- Binnen afgesproken termijnen leveren van advies dat voldoet aan gevraagde en/of geformuleerde afspraken
- Kennis van medewerkers up-to-date houden.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 3 Advies		
x € 1.000	Budget 2026 senario 2	
	Baten	Lasten
Programmaplan		
Programma 3 Advies	2.030	1.766
Overzicht		
Algemene dekkingsmiddelen		0
Overhead		0
Heffing vennootschapsbelasting		0
Onvoorzien		18
Saldo van baten en lasten	2.030	1.784

V. PROGRAMMA 4 – STELSELTAKEN

Inleiding

De individuele Gelderse omgevingsdiensten zijn niet voor alle opgedragen taken voldoende "robuust". Om die robuustheid wel te garanderen, is een Gelders stelsel ontwikkeld. Omgevingsdiensten waar bovenregionale taken zijn belegd, zorgen voor de uitvoering daarvan ten behoeve van alle Gelderse omgevingsdiensten.

De volgende bovenregionale taken zijn als volgt belegd:

Bovenregionale taak	Belegd bij
Kwaliteit en coördinatie Gelders stelsel	Omgevingsdienst De Vallei (ODDV)
Ketentoezicht	Omgevingsdienst Rivierenland ODR)
Portaal en kenniscentrum	Omgevingsdienst Veluwe ODV)
Complexe vergunningverlening (provinciale bedrijven)	Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
Complexe toezicht en handhaving (provinciale bedrijven), meetdienst en bezwaar en beroep	Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)
Personeel en Organisatie	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)
BSBm (Bestuurlijke Straf Beschikking milieu)	Omgevingsdienst Veluwe (ODV)

1. Wat willen we bereiken?

In Gelderland hebben gemeenten en provincie gekozen voor een samenhangend stelsel van uitvoeringsdiensten waarin nabijheid, samenhang, kwaliteit en efficiency belangrijke uitgangspunten zijn. De keus om zo veel mogelijk in de regio en daarmee in de eigen organisatie te blijven werken, maakt samenwerking tussen de uitvoeringsdiensten nodig en gewenst. Nodig omdat niet in alle regio's de uitvoering van alle taken robuust en volgens de landelijk opgestelde en vereiste kwaliteitscriteria 3.0 mogelijk is.

Samenwerking is gewenst omdat het een goede manier is om kwalitatief goede producten tegen een redelijke prijs te leveren.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Kwaliteit en coördinatie Gelders stelsel

Om het Gelders stelsel van zeven uitvoeringsdiensten blijvend, op een kwalitatief goed niveau te laten functioneren, is het van groot belang duurzaam met elkaar in gesprek te zijn. De ODDV voert daarover de regie.

Ketentoezicht

De ODR is verantwoordelijk voor de analyses, de keuze van de ketens en de uitvoeringsplanning. De ketenprogramma's worden uitgevoerd in samenwerking met de medewerkers van de verschillende omgevingsdiensten. In overleg met de ODR worden projecten bepaald voor de inzet op ketentoezicht. Hiervoor is vanuit de ODA capaciteit beschikbaar gesteld.

Portaal en kenniscentrum

De ODV fungeert als portaal en kenniscentrum. De ODV verzorgt de gemeenschappelijke contacten vanuit het stelsel met andere organisaties zoals het OM. Daarmee hebben deze organisaties in Gelderland één aanspreekpunt.

Complexe vergunningverlening en toezicht en handhaving

Vanuit de Omgevingswet geldt dat het bevoegd gezag voor complexe bedrijven ligt bij de provincie. De provincie heeft deze taken belegd bij de ODRN voor vergunningverlening en

de ODRA voor toezicht en handhaving. Dit geldt ook voor toezicht en handhaving van vuurwerk en bodemsaneringen waarbij de provincie bevoegd gezag is.

Personeel en Organisatie

Bij de oprichting van de Gelderse Omgevingsdiensten is afgesproken dat de taken en voorzieningen op het gebied van HRM zoveel mogelijk voor alle zeven omgevingsdiensten gemeenschappelijk worden geregeld. Het gaat er daarbij niet alleen om dat beleid en instrumenten zoveel mogelijk gelijk zijn, maar ook dat gezamenlijk en gecoördineerd wordt gemanaged op loopbaanontwikkeling.

In brede zin moeten we denken aan: evaluatie van bestaande regelingen (o.a. reiskosten, IKB), arbeidsmarktcommunicatie en de gesprekkencyclus. Onze gemeenschappelijke arbeidsvoorwaarden liggen vast in de lokale arbeidsvoorwaardenregeling Gelderse Omgevingsdiensten (LAGO) en het Arbeidsvoorwaardenreglement Gelderse Omgevingsdiensten (AvR).

De ODA fungeert als trekker van de stelseltaak HRM. Vanuit deze rol coördineren we het Centraal Lokaal Overleg (CLO) en leveren we de ondersteuning voor het CLO. Door de inwerkingtreding van de WNRA ligt hier ook een rol grotere rol voor de OR. Ook coördineren we de taken van de Expertgroep HRM. Deze expertgroep is gezamenlijk verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van P&O-taken. We worden hierbij ondersteund door een arbeidsjurist. Het grote voordeel van deze gezamenlijke aanpak is dat niet elke Omgevingsdienst "het wiel hoeft uit te vinden". Kosten (vooral personele inzet) die hiervoor door de ODA worden gemaakt, worden verdeeld over de zeven omgevingsdiensten.

Bestuurlijke Straf Beschikking milieu (BSBm)

De stelseltaak coördinatie BSBm is belegd bij de ODV. Dit gaat om de 'grijze' BSBm. Voor deze taak wordt gebruik gemaakt van een centrale registratie. Ook de afstemming met het Openbaar Ministerie wordt door de ODV gedaan.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 4 Stelseltaken			
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 4 Stelseltaken	60	472	-412
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen		0	
Overhead		0	0
Heffing vennootschapsbelasting		0	
Onvoorzien		0	0
Saldo van baten en lasten	60	472	-412

VI. PROGRAMMA 5 – PROJECTEN

Inleiding

In dit programma staan projecten die een incidenteel karakter hebben.

1. Wat willen we bereiken?

Projecten worden meestal gestart om een impuls te geven aan nieuwe onderwerpen of zaken die onvoldoende zijn geborgd in het primaire proces. Vooral nog hebben we voor 2025 alleen nog maar de Omgevingswet als project die overigens al langer loopt. Maar hier komen zeker nog wel wat projecten bij.

Wat gaan we daarvoor doen?

Interbestuurlijk programma

Vanaf 2023 werkt ODA aan het Interbestuurlijk programma versterking VTH. Dit programma is gestart vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat met als doel om voor 1 april 2026 de omgevingsdiensten te laten voldoen aan de robuustheidscriteria.

Samen met het bestuur en de ambtelijk opdrachtgevers worden de acties opgesteld en uitgewerkt. Naast het werken aan een eigen zelfstandige robuustheid worden ook verkennende gesprekken gevoerd met omliggende Gelderse omgevingsdiensten.

ODA voldoet inmiddels aan alle robuustheidscriteria, behalve het omzetcriterium.

Omgevingswet na invoering

Samen met de deelnemers heeft ODA zich voorbereid op de invoering van de Omgevingswet. Na invoering van de wet is het gewenst om de samenwerkingsafspraken blijvend te monitoren en actuele kennis te blijven uitwisselen om het ieders en ons gezamenlijke dienstverleningsniveau hoog te houden.

2. Wat mag het kosten?

Kosten voor het Interbestuurlijk programma versterking VTH worden gedekt uit de daarvoor bedoelde SPUK-middelen. Wanneer wordt gekozen voor een uitbreiding van de activiteiten of een formele verkenning dan zullen deze kosten apart worden voorgelegd aan de ambtelijk opdrachtgevers.

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet blijven we de samenwerkingsafspraken in de regio evalueren en optimaliseren. In 2024 zijn we gestart met de normuren en ons (norm)producten te monitoren en daarmee het productenboek aan te passen gaande het jaar. Dit betekent dat de begroting van 2026 en de opvolgende jaren gewijzigd zullen worden aan de hand van de dan bekende wijzigingen.

Overzicht baten en lasten Programma 5 Projecten		
x € 1.000	Budget 2026 senario 2	
	Baten	Lasten
Programmaplan		
Programma 5 Projecten	311	231
Overzicht		
Algemene dekkingsmiddelen		
Overhead		
Heffing vennootschapsbelasting		
Onvoorzien		
Saldo van baten en lasten	311	231

VII. DE PARAGRAFEN

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdienst Achterhoek. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen achterwege gelaten.

De volgende paragrafen worden achtereenvolgens behandeld:

1. Bedrijfsvoering
2. Risicobeheer en weerstandsvermogen
3. Financiering
4. Onderhoud kapitaalgoederen

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Kwaliteit

Voor de beoordeling van kwaliteit zijn de kwaliteitscriteria 3.0 de uitgangspunten. Periodiek worden zowel de procescriteria als de criteria voor de kritieke massa (op basis van capaciteit, kennis en ervaring van de medewerkers) gemonitord. Daaruit blijkt dat we over het algemeen aan alle kwaliteitscriteria volledig voldoen. We hebben ons als doel gesteld om robuust te zijn op alle deskundigheidsgebieden waarvoor de ODA aan de lat staat. Daarnaast streven we ernaar dat onze medewerkers zoveel mogelijk individueel voldoen. Ons opleidingsplan en andere acties zijn daarop gericht.

Informatiebeleid en ICT

De ODA heeft een aantal systemen in gebruik. Voorbeelden van deze systemen zijn een vergunningen, toezicht- en handhavingssysteem), een systeem waar documenten worden opgeslagen en een systeem die de informatie van de ODA op de kaart toont. Al deze systemen staan in verbinding met elkaar. De komst van de Omgevingswet en de huidige AVG-wetgeving stellen specifieke eisen aan enerzijds gegevensuitwisseling en anderzijds aan het beheer van gegevens. Om aan de regelgeving te kunnen voldoen zijn er regelmatig aanpassingen aan de systemen nodig.

Binnen het Gelders Stelsel is er een kernregistratie waarmee we binnen Gelderland informatie over bedrijven uitwisselen. Dit centrale systeem kan ook gebruikt worden voor koppelingen met bijvoorbeeld landelijke gegevensbanken, zoals Inspectiewet Milieu (IVM). Bij de aanschaf van een nieuw systeem wordt ook steeds gekeken naar wat er gezamenlijk binnen het stelsel kan worden opgepakt.

Organisatieondersteuning

De ondersteuning is nu deels belegd bij 3 en in 2026 2 partners. Dit is vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten met een relatief korte looptijd. Dit om telkens te beoordelen of de samenwerking met de huidige partners nog wel de beste keuze is. Een korte looptijd houdt andere opties voor de toekomst open.

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

De wereld om ons heen verandert snel. Dat betekent dat er altijd ontwikkelingen zijn waar geen rekening mee is gehouden. Neem als voorbeeld de corona. Deze ontwikkelingen kunnen geld kosten. Het is daarom verstandig financiële middelen te reserveren voor eventuele tegenvallers.

Hoeveel we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen.

Het algemeen Bestuur van de ODA heeft daartoe in november 2015 een notitie vastgesteld waarin de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit zijn bepaald.

Overigens merken we dat het benoemen van de risico's al helpt bij het beperken van de gevolgen. We letten meer op de mogelijke risico's en proberen eerder in te grijpen.

Definities

Hieronder worden de begrippen weerstandscapaciteit, risico en weerstandsvermogen gedefinieerd. Voor de begrippen bestaan soms meerdere definities. Er is steeds gekozen voor de definitie die het meest algemeen in gebruik is of die het beste bij de ODA past.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de ODA beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Het gaat om die posten waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals de algemene reserve. Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de organisatie heeft om eenmalige tegenvallers op te vangen. Onder structurele weerstandscapaciteit verstaan we middelen die permanent inzetbaar zijn om structurele tegenvallers op te vangen.

Risico

Een risico is een onzekere en ongewenste gebeurtenis die een nadelig effect kan hebben op de ODA, de doelen die zijn gesteld of de financiële positie van de ODA.

Weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit noemen we 'weerstandsvermogen'. Het weerstandsvermogen is toereikend wanneer financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden.

Anders gezegd: Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van een organisatie is. Door voldoende aandacht aan het weerstandsvermogen te besteden, kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen of een hogere bijdrage van de deelnemers.

Om het weerstandsvermogen objectiever te kunnen beoordelen is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) een waarderingstabel ontwikkeld:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Groter dan 2,0	Uitstekend
B	Groter dan 1,4 maar kleiner dan 2,0	Ruim voldoende
C	Groter dan 1,0 maar kleiner dan 1,4	Voldoende
D	Groter dan 0,8 maar kleiner dan 1,0	Matig
E	Groter dan 0,6 maar kleiner dan 0,8	Onvoldoende
F	Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Bepaling weerstandscapaciteit ODA

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Binnen de ODA kan de beschikbare weerstandscapaciteit uit twee posten worden berekend:

- Post onvoorzien (structurele weerstandscapaciteit) begroting 2025: € 79.000;
- Algemene reserve (incidentele weerstandscapaciteit) stand 1-1-2023: € 115.000;

De verwachting is dat de algemene reserve met het positieve jaarrekening resultaat 2023 aangevuld gaat worden naar € 150.000.

Welk bedrag is er met de risico's gemoeid?

Om tot een waardering van een risico te komen moeten de (financiële) gevolgen/impact van een risico worden geschat. Vaak is niet exact aan te geven wat de omvang van een risico in financiële zin zal zijn. Daarom maken we gebruik van onderstaande tabel:

Klasse	Omvang
1	€0-€25.000
2	€25.000-€75.000
3	€75.000-€200.000
4	€200.000-€500.000
5	> €500.000

Hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?

Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans dat zich een risico voordoet. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende kans-klasse indeling:

Klasse	Waarschijnlijkheid	Kans	Referentiebeeld
1	Zeër klein	10%	1 keer per 10 jaar of >
2	Klein	30%	1 keer per 5-10 jaar
3	Gemiddeld	50%	1 keer per 2-5 jaar
4	Groot	70%	1 keer per 1-2 jaar
5	Zeër groot	90%	1 keer per jaar of <

Gekozen uitgangspunten voor inventarisatie van de risico's

Afspraken dienstverleningsovereenkomsten

Met de deelnemers worden afspraken gemaakt over de dienstverlening en de informatievoorziening over en weer voor de taakuitoefening. Afwijkende situaties per deelnemer kunnen de efficiency-doelstellingen onder druk zetten of kunnen leiden tot te weinig werk per medewerker. Het is ook van belang de afspraken met de andere 'OD's juridisch goed te verankeren.

Het risico bestaat uit dat er meer uren noodzakelijk zijn om de taken uit te voeren waardoor minder vraag naar producten ontstaat dan verwacht. Door regelmatig overleg met de partners wordt de kans hierop risico verkleind. Het risico schatten we op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Taakuitvoering

Hieronder verstaan we het risico van aansprakelijkheidsstelling bij de reguliere taakuitoefening. Hiervoor zijn de gebruikelijke aansprakelijkheidsverzekeringen gesloten. Het restrisico bestaat uit het betalen van schadevergoedingen waarbij het eigen risico voor de ODA blijft.

We schatten de omvang op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein).

Deelnemers treden uit de gemeenschappelijke regeling

Mocht een van de deelnemers de keuze maken om uit de gemeenschappelijke regeling te treden, dan zal dit een groot (financieel) effect kunnen hebben op de ODA. We schatten de omvang op €1.000.000 en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein).

Calamiteit bij bedrijf

De ODA kan het verwijt krijgen niet goed te hebben gehandeld, nalatig te zijn geweest of onvoldoende te hebben gecommuniceerd tijdens of na een calamiteit. Ook is het mogelijk dat de ODA het verwijt krijgt dat ze vooraf (dus voordat de calamiteit plaats vond) niet goed heeft gehandeld.

Het vertrouwen in de ODA bij opdrachtgevers en burgers neemt af; schadeclaims en negatieve pers. Voor financiële consequenties zie taakuitvoering.

Als beheersingsmaatregel stellen we hier tegenover het opstellen van een communicatieplan/protocol hoe te handelen bij calamiteiten, praktijksituaties simuleren, kwaliteitsborging producten en kennis blijven delen binnen omgevingsdiensten en met de partners. Het (rest)risico schatten we daarmee op nihil.

Rechtmatigheid

Het niet voldoen aan de rechtmatigheidseisen kan leiden tot juridische procedures en claims.

De ODA wordt geacht rechtmatig, d.w.z. overeenkomstig wet- en regelgeving te handelen en moet daarin de opdrachtgevers adviseren. Het onvoldoende rechtmatig functioneren doet afbreuk aan het imago en het vertrouwen in de ODA.

Bovendien vormt het rechtmatigheidsaspect onderdeel van de interne controle.

We schatten het (rest)risico op nihil.

Bezuinigingen bij de deelnemers

Het risico is dat het rijk bezuinigt op provinciale- en gemeentelijke uitkeringen (Provinciefonds /Gemeentefonds) en/of dat de partner zelf bezuinigingsmaatregelen doorvoert. Voor de ODA bestaat het risico dat provincie en gemeenten een deel van de rijks- of eigen bezuinigingen afwentelen op de ODA. In de eind 2016 vastgestelde verrekensystematiek zijn onder meer afspraken gemaakt, hoe we met tekorten omgaan wanneer deze worden veroorzaakt door bezuinigingen bij de partner. Ondanks deze afspraken schatten we het risico op €250.000 (klasse 4) en de kans dat het zich voordoet op 10% (klein).

Loon- en prijsontwikkelingen

Aan het einde van 2023 is een nieuwe cao vastgesteld wat zal resulteren in loonstijgingen voor 2024 en 2025: in totaal 6%. De daadwerkelijke verhoging bleef hiermee binnen het gestelde risico. Het risico hebben we ingeschat op € 150.000 (klasse 3) en de kans dat het zich voordoet op 50% (gemiddeld).

Eigen risico voor werknemersverzekeringen

De ODA is eigen risicodragers voor de ziektewet, WW en premiedifferentiatie voor WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgehandicapten).

De ODA betaalt het eigen risico en de premiedifferentiatie indien een medewerker ziek, verplicht uit dienst gaat of in de WGA komt.

We schatten het risico op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 50% (gemiddeld).

Ziekteverzuim

De ODA werkt met een norm aan productie uren van 1.350. Omgerekend is dit 72% naar beschikbare uren. Indien het ziekteverzuim te hoog is, denk bijvoorbeeld aan de medewerkers die werkzaam zijn binnen het primair proces, zet dat de productieve norm onder druk en daardoor de opbrengsten. We schatten het risico op € 70.000 (klasse 2) en de kans dat dit zich voordoet op 50% (gemiddeld).

Het ziekteverzuim van de ODA over 2023 bedraagt 5,6%. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (circa 5,0%; bron CBS). Wel stellen we vast dat het ziektepercentage vooral zichtbaar is in het primair proces.

Werkkostenregeling

Op 1 januari 2015 is de werkkostenregeling in werking getreden. Deze regeling begrenst het maximaal te besteden bedrag aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen voor de werknemers. Boven de vrije ruimte is loonbelasting in de vorm van een eindheffing van 80% verschuldigd. Deze regeling kan financiële gevolgen hebben voor de loonkosten. We gaan daar vooralsnog niet van uit.

We schatten het risico in op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (gemiddeld).

BTW

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond wordt overschreden, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Het risico is dat de gemeenten deze overschrijding (deels) gaan afwentelen op de ODA en daardoor minder producten gaan afnemen.

Vooralsnog schatten we dit risico op nihil.

Vennootschapsbelastingplicht

Met ingang van 1 januari 2016 worden ook de lokale overheden belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Dit geldt in beginsel ook voor de gemeenschappelijke regelingen zoals de ODA. In 2016 zijn door de Omgevingsdiensten afspraken gemaakt met de Belastingdienst. De inschatting is dat de kans dat ODA vennootschapsbelasting moet betalen zeer klein is.

Productenboek

Het risico is dat de gehanteerde normen in het productenboek afwijken af van de werkelijkheid waardoor de kosten per product hoger of lager zijn dan vooraf verwacht. Het is zaak de normen regelmatig te toetsen en bij te stellen waar nodig. In 2019 had de ODA een behoorlijk tekort. In 2020 hebben we een tijdschrijfanalyse uitgevoerd. Aan de hand hiervan bleek dat de productvergoeding voor specialistische ondersteuning onvoldoende kostendekkend was en zijn daarop de normen aangepast. We schatten het risico van onvoldoende dekking op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Automatisering

Het risico is productieverlies door uitval en reparatie van de verschillende systemen waardoor meer uren noodzakelijk zijn om de taken te verrichten dan waarmee rekening is gehouden. We schatten het risico op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 50% (gemiddeld).

Aanbestedingen

Het risico is dat aanbestedingen niet worden uitgevoerd volgens vastgesteld (Europese en ODA) inkoop- en aanbestedingsbeleid waardoor financiële middelen zijn benodigd voor rechtszaken en de consequenties van deze rechtszaken.

We schatten het risico op € 137.500 (klasse 3) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (klein).

Outputmodel (medewerkers)

Het outputmodel vanaf 2017 vergt een geheel andere strategie in de bedrijfsvoering dan we tot dusverre gewoon zijn. De ODA wordt tot op zekere hoogte afhankelijk van de vraag van onze klanten (lees: de partners). Ook voor de medewerkers betekent dit een omslag. We zullen hiermee ervaring moeten opdoen.

Het beleid van onze partners kan leiden tot meer of minder vraag naar producten, incidenteel maar wellicht ook structureel. Het zal niet altijd vanzelfsprekend zijn dat de vraag naar de (soort) producten overeenkomt met de beschikbare capaciteit.

We zullen daarop tijdig moeten inspelen. De strategische personeelsplanning die regelmatig bijgesteld wordt, kan ons daarbij uitstekend van dienst zijn.

We schatten het risico op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Gelders Stelsel

Er is een verbeterplan opgesteld op basis van de uitgevoerde evaluatie van het Gelders Stelsel. De mogelijke maatregelen zijn niet op geld doorgerekend. Mogelijk kunnen een aantal maatregelen leiden tot extra kosten voor de ODA. We schatten het risico op € 12.500 en de kans dat zich dit voordoet op 70% (groot).

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet kan tot een andere taakverdeling tussen gemeenten, provincie en de ODA leiden. Het is zowel mogelijk dat dit tot meer als tot minder taken voor de ODA leidt die in de begroting zo mogelijk worden meegeraamd. Het risico schatten we daarom op nihil.

Datalekken

Iedereen heeft recht op eerbiediging en bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer en een zorgvuldige omgang met zijn persoonsgegevens. De regels hiervoor zijn vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Hierin staat dat persoonsgegevens moeten worden beveiligd tegen verlies en tegen onrechtmatige verwerking. Een datalek moet worden gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens als het leidt tot een aanzienlijke kans op ernstige nadelige gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens, of als het ernstige nadelige gevolgen heeft voor de bescherming van persoonsgegevens. Het datalek moet daarnaast ook worden gemeld aan de betrokkene indien het waarschijnlijk ongunstige gevolgen zal hebben voor diens persoonlijke levenssfeer. Bij overtreding van de meldplicht datalekken uit de Wbp kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. We schatten het risico op € 137.500 (klasse 3) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein)

Financieel effect van deze risico's

We willen het totale financiële effect van deze risico's weten. Dit hebben we nodig om vast te stellen of onze financiële buffer voldoende is. In de volgende tabel wordt het financieel effect berekend.

Niet alle risico's komen tegelijk voor. Ook zijn de gevolgen van de risico's niet altijd maximaal. Het geld dat nodig is om de risico's op te kunnen vangen is daarom minder dan alle risico's bij elkaar opgeteld. Een praktische methode om het effect te berekenen is het maximale risico te vermenigvuldigen met de kans dat het risico zich voordoet. We noemen dit het kwantificeren van de risico's. In de tabel kwantificering risico's zijn de eerdergenoemde risico's gekwantificeerd.

Risico	Geschatte omvang	Geschatte kans (in %)	Financieel effect van de risico's
Afspraken dienstverleningsovereenkomsten	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Taakuitvoering	€ 12.500	10%	€ 1.250,00
Uitreden deelnemer GR	€ 1.000.000	10%	€ 100.000,00
Calamiteit bij bedrijf	nihil	0	€ -
Rechtmatigheid	nihil	0	€ -
Bezuinigingen bij de deelnemers	€ 250.000	20%	€ 50.000,00
Loon- en prijsontwikkelingen	€ 150.000	50%	€ 75.000,00
Eigen risico voor werknemersverzekeringen	€ 50.000	50%	€ 25.000,00
Ziekteverzuim	€ 70.000	50%	€ 35.000,00
Werkkostenregeling	€ 12.500	30%	€ 3.750,00
BTW	nihil		€ -
Vennootschapsbelastingplicht	nihil		€ -
Productenboek	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Automatisering	€ 12.500	50%	€ 6.250,00
Aanbestedingen	€ 137.500	10%	€ 13.750,00
Outputmodel	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Gelders Stelsel	€ 12.500	70%	€ 8.750,00
Omgevingswet	€ 0	0%	€ -
Datalekken	€ 150.000	20%	€ 30.000,00
Totaal			€ 393.750,00

In de becijfering is rekening gehouden met de kans dat een risico zich voordoet.

Het gaat dan om de **individuele** risico's en de kans dat dit (individuele) risico zich periodiek voordoet. De kans dat **alle** risico's zich op enig moment **tegelijkertijd** voordoen is o.i. aanzienlijk lager.
Daartoe hanteren we een dempingfactor van 0,5. Het totaal van de financiële risico's komt daardoor op € 176.250.

Weerstandsvermogen

Zoals hierboven becijferd, hebben we de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 196.875.

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 246.000. (Per 31-12-2024 is € 165.000 van de Algemene Reserve vrij besteedbaar + het in de gewijzigde begroting 2025 beschikbare bedrag voor onvoorzien van € 81.000).

Gebruiken we de formule en waarderingstabel (zie hiervoor) dan ziet dit er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In bedragen: € 246.000 / € 196.875 = 1,3

Waarderingscijfer: C

Betekenis: Voldoende

Uit de analyse blijkt dat het weerstandsvermogen op basis van de berekening die voor ligt voldoende is.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Doel van deze kengetallen is inzicht te verschaffen of de begroting structureel en duurzaam in evenwicht is.

Kengetallen (in procenten)	Jaarrekening	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026
1a. Netto schuldquote	-9	-2	-3
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9	-2	-3
2. Solvabiliteitsratio	20	21	10
3	0	0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5. Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen geven inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de ODA in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het percentage is relatief laag. Dit komt met name door een hoog bedrag aan kortlopende passiva en een laag eigen vermogen. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Aangezien de geraamde structurele lasten in evenwicht zijn met de geraamde structurele baten is er geen structurele exploitatieruimte.

PARAGRAAF FINANCIERING

Treasuryfunctie

De wet Financiering decentrale overheden (FIDO) verplicht de gemeenschappelijke regeling richtlijnen vast te stellen voor het beheer van de geldstromen en de risico's die daaraan zijn verbonden. De treasuryfunctie maakt onderdeel uit van de ondersteunende financiële diensten die de gemeente Berkelland voor de Omgevingsdienst Achterhoek verricht.

Risicobeheer

De ODA heeft een eenvoudige rol op treasurygebied. De behoefte is:

- het aantrekken van langlopende geldleningen voor investeringen ten behoeve van de bedrijfsvoering;
- het overbruggen van de mate van bevoorschotting door de deelnemers.

Zodra grotere investeringen in de bedrijfsvoering worden gedaan ontstaat behoefte aan een langlopende financiering.

Ook de ODA heeft te maken met het zogenaamde "schatkistbankieren". De rekeningcourant tegoeden van de ODA bij de Bank Nederlandse Gemeenten worden dagelijks afgeroomd ten gunste van 's-Rijks kas.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% van het totaal van de lasten van de primitieve begroting. De totale lasten belopen € 11.123.000. De kasgeldlimiet bedraagt voor 2024: € 945.000.

PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" heeft tot doel aan te tonen hoe de ODA de instandhouding van haar kapitaalgoederen waarborgt.

Kapitaalgoederen zijn aankopen die een meerjarig gebruik dienen en die we meestal aanduiden als investeringen. Artikel 3 van de financiële verordening bepaalt dat nieuwe investeringen in de begroting moeten worden vermeld.

Voor het up-to-date houden van software zijn zoveel mogelijk onderhoudscontracten afgesloten met de leveranciers. De hieraan verbonden kosten worden geacht te zijn begrepen in de vergoeding welke de ondersteunende partner ontvangt van de ODA. Voor investeringen hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen.

- hardware: 3 jaar
- software: 5 jaar
- dienstvervoermiddelen: 7 jaar

Overigens bepaalt de financiële verordening (artikel 7) dat materiële vaste activa met economische waarde lineair worden afgeschreven.

VIII. DE FINANCIËLE BEGROTING

Overzicht van lasten en baten

Onderstaand de financiële begroting 2026 van de ODA met toelichting.

Omschrijving	2024 Realisatie	2025 Begroting wijziging	2026 Begroting
LASTEN			
1 Personele kosten/Inhuur en diensten derden	10.071	11.051	11.604
2 Organisatiekosten	1.357	1.323	1.449
3 Organisatieontwikkeling en SPP	0	64	66
4 Bovenregionale taken	432	462	472
5 Organisatie ondersteuning	706	761	762
6 Algemene lasten	0	79	81
Totaal Lasten	12.566	13.741	14.434
BATEN			
21 Bijdragen van derden	1.068	616	371
25 Bijdragen deelnemers	11.400	13.125	14.063
Totaal Baten	12.468	13.741	14.434
Resultaat reguliere bedrijfsvoering	-98	0	0
Verrekening resultaat			
26 Verrekening met deelnemers rekeningsaldo			
27 Bijdrage/Onttrekking algemene reserve			
Gerealiseerde resultaat	-98	0	0

(bedragen in 1.000 euro's)

Toelichting financiële begroting

LASTEN

Conform de vastgestelde begrotingsuitgangspunten zijn de salarislasten verhoogd met 3,8%. De overige kosten zijn geïndexeerd met 2,2%. Overige mutaties ontstaan vanuit ontwikkelingen die hieronder verder toegelicht worden.

1. Personeelskosten/Inhuur derden (€ 11.604.000)

De loonsom bestaat uit de loonsommen van het management, de managementondersteuning en van de primaire processen vergunningverlening, advies en toezicht en handhaving. Daarnaast bestaan de kosten uit de externe inhuur en diensten derden, de zgn. flexibele schil. Deze flexibele schil hebben we nodig om verschillen in de vraag te kunnen opvangen voldoen en daarin flexibel mee te bewegen. De personeelskosten betreft een indexatie op basis van het coa akkoord en de ophoging van 1 fte in de rol van teamleider, zoals eerder in het stuk is toegelicht.

2. Organisatiekosten (€ 1449.000)

De organisatiekosten bestaan uit personele organisatiekosten (opleidingen, reiskosten, bedrijfskleding, personeelsbijeenkomsten enz.) en bedrijfsvoeringskosten (verzekeringen, accountant, abonnementen, ICT-licenties). Naast de indexatie zijn de kosten verhoogd rekening houdend met de uitbreiding van het aantal werknemers met corresponderende kosten zoals bijvoorbeeld opleidingen, arbo, reis- en verblijfkosten.

3. Organisatieontwikkeling en strategische personeelsplanning (€ 66.000)

Betreft het beschikbare budget voor organisatieontwikkeling voor 2026. Het betreft budget voor verbetering van werkprocessen, veelal ICT gerelateerd. De gezamenlijke projectkosten I-GO, worden hieruit gedekt.

4. Bovenregionale taken (€ 472.000)

Een aantal bovenregionale taken is belegd bij verschillende omgevingsdiensten. Hieronder een overzicht welke taken dit betreffen en welke omgevingsdiensten die taken uitvoeren.

Bovenregionaal taken x € 1.000	Realisatie 2024	Begroot 2024	Begroot 2025 (wijziging)	Begroot 2026
OD De Vallei - Kwaliteit en coördinatie	16	23	7	7
OD de Vallei Voorschot beheerskosten I GO+ 2024	12			
OD de Vallei licenties Happyniz 2024	2			
OD Rivierenland - Ketentoezicht	88	84	87	89
OD Veluwe (voorheen Veluwe - IJssel) Portaal en Kenniscentrum	85	89	121	123
OD Veluwe BSbM voorschot 2024	8			
OD Veluwe Besluitvorming bijdragen 2024 GOO van gem.per regi	27			
OD Regio Arnhem Complexe handhaving, meetdienst en bezwaar en beroep	95	44	120	122
OD Regio Arnhem GCH 2024	16		17	17
OD Regio Nijmegen Complexe Vergunningen	109		50	51
OD Veluwe (voorheen Noord Veluwe) Bestuur Strafschikking Milieu		10	11	11
OD Achterhoek - Personeel en Organisatie	27	95	53	54
Stelsel HR vergoedingen OD de Vallei, Rivierenland, regio Arnhem, Regio Nijm	-62		-32	-32
Omgevingsdienst NL SPUK - THE bijdrage	5			
Diversen	5	28	28	29
Totaal	432	373	462	472

5. Organisatie ondersteunende diensten (€ 762.000)

Ondersteunende dienst (x € 1.000)	2024	2024	2025	2026
Omschrijving	Realisatie	Begroting	Begroting (wijziging)	Begroting
Berkelland - Financieel (beheer)	65	46	112	98
Bronckhorst - Huisvesting en Fac. Ondersteu	177	186	62	
Hanzepand - Huisvesting			126	192
Doetinchem - Informatisering en automatis	429	440	462	472
Lochem - Personeel- en salarisadministratie)	35	35		
Totaal	706	706	761	762

(bedragen in 1.000 euro's)

De toename bij gemeente Berkelland heeft te maken met dat vanaf 2025 ook de salarisadministratie bij de gemeente Berkelland is ondergebracht. Hierdoor komen de kosten bij gemeente Lochem te vervallen. Voor vergelijk hebben we de Hanzepand huisvestingskosten nog even onder ondersteunende diensten geplaatst, Deze zullen in de jaarrekening onder organisatiekosten terechtkomen. Met de uitbreiding van het aantal werknemers zullen we ook rekening moeten houden met hogere kosten voor gebruik van laptops, mobiele telefonie, ondersteuning, verbruiks- en huisvestingskosten.

6. Algemene lasten (€ 81.000)

De raming onder de algemene lasten bestaat uit een bedrag voor onvoorzien van € 81.000 (verhoogd door indexatie).

BATEN

21. Bijdragen van derden (€ 371.000)

Het bedrag van € 371.000 is de bijdrage van de andere omgevingsdiensten voor de stelseltaak P&O die bij de ODA is belegd. Het bedrag is verlaagd omdat de inzet voor de algemene stelseltaak is verminderd.

25. Bijdragen deelnemers (€ 14.063.000)

De omzet bestaat uit de verwachte afname van de producten. Voor toezicht en handhaving is de bijdrage in lijn met het handhaving uitvoeringsprogramma (Hup 2024) die met de partners is besproken. Vergunningenverlening en specialismen zijn vraag gestuurd en baseren we op verwachtingen gebaseerd op het verleden.

Belangrijke kanttekening: het blijft een outputbegroting; er wordt uiteindelijk afgerekend op basis van de daadwerkelijke afname. De bijdrage is bepaald aan de hand van een uurtarief van € 86,20.

Opgemerkt dient te worden dat dit een daling lijkt te zijn ten opzichte van de begrotingswijziging 2025, maar de overheadkosten worden, conform afspraak, separaat in rekening gebracht.

Bijdrage partners per productgroep

Deelnemer	Vergunningen	Toezicht & Handhaving	Specialismen	Totaal
Aalten	172.568	409.017	92.752	674.337
Berkelland	326.370	689.416	342.033	1.357.820
Bronckhorst	312.005	675.318	134.346	1.121.669
Doetinchem	306.684	720.724	256.167	1.283.574
Lochem	226.129	524.088	130.330	880.547
Montferland	165.607	437.762	117.326	720.695
Oost Gelre	274.067	563.177	338.974	1.176.218
Oude IJsselstreek	231.639	524.729	294.510	1.050.878
Winterswijk	144.829	429.523	191.910	766.262
Zutphen	138.550	437.579	131.191	707.321
Provincie	9.157	42.014	0	51.171
	2.307.605	5.453.348	2.029.539	9.790.492

Afrekensystematiek

Iedere opdrachtgever betaalt uiteindelijk voor de producten die hij afneemt.

Indien aan het einde van het jaar ODA een positief of negatief resultaat behaalt, wordt de vastgestelde verrekeningsystematiek toegepast.

Financiële Meerjarenbegroting 2026 – 2029

(bedragen in 1.000 euro's)

Omschrijving		2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting
LASTEN					
1	Personele kosten/Inhuur en diensten derden	11.604	11.604	11.604	11.604
2	Organisatiekosten	1.449	1.449	1.449	1.449
3	Organisatieontwikkeling en SPP	66	66	66	66
4	Bovenregionale taken	472	472	472	472
5	Organisatie ondersteuning	762	762	762	762
6	Algemene lasten	81	81	81	81
Totaal Lasten		14.434	14.434	14.434	14.434
BATEN					
21	Bijdragen van derden	371	371	371	371
25	Bijdragen deelnemers	14.064	14.064	14.064	14.064
Totaal Baten		14.434	14.434	14.434	14.434
Resultaat reguliere bedrijfsvoering		0	0	0	0
Verrekening resultaat					
26	Verrekening met deelnemers rekeningsaldo				
27	Bijdrage/Onttrekking algemene reserve				
Gerealiseerde resultaat		0	0	0	0

Toelichting

Beleid

Het beleid zoals dat is geformuleerd in de begroting 2024 is vertrekpunt voor het opstellen van de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027 – 2029.

Beleidswijzigingen waartoe wordt besloten na 1 januari 2024 worden via begrotingswijzigingen verwerkt in de begroting 2026 en volgende jaren.

Loon- en prijsontwikkelingen

Voor de jaren 2027 t/m 2029 zijn de lonen en prijzen constant verondersteld.

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Met ingang van de begroting 2018 is het volgens het nieuwe BBV verplicht om een overzicht van baten en lasten per taakveld op te nemen.

x € 1.000		Begroting 2026	
		Baten	Lasten
Programmaplan			
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.308	2.537
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	5.453	5.074
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.030	1.766
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	0	0
	Eigen stelseltaak	60	99
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten		373
	Omgevingsdiensten		231
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	311	231
Overzichten			
Overhead	0.4 Overhead	4.273	4.273
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		
	0.8 Algemene baten en lasten		81
Bedrag onvoorzien			
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		14.434	14.434
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023			
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves			
Resultaat		14.434	14.434

Overzicht van de overheadkosten

De kosten van de ODA zijn verdeeld over de programma's waarbij de directe kosten en opbrengsten zijn toegerekend aan de programma's. De overhead wordt afzonderlijk gepresenteerd en afgerekend met onze deelnemers. Dit om bij te dragen aan een robuustere omgevingsdienst. Financieel heeft dit geen effect. We halen de overhead uit het uurtarief en verrekenen deze kosten rechtstreeks met onze partners.

Ondersteunende dienst (x € 1.000)	2026
Omschrijving	Begroting
Personeel Management en Staf	2128
Inhuur Organisatie Ontwikkeling	366
Organisatie kosten	951
Organisatie ondersteuning	762
Organisatie ontwikkeling en SPP	66
Totaal	4273

(bedragen in 1.000 euro's)

Algemeen/onvoorzien	2026
	Begroting
Onvoorzien	81
Totaal	81

(bedragen in 1.000 euro's)

Bijdrage partners voor overhead

Geprognosticeerde balans

De uiteenzetting van de financiële positie bevat naast een overzicht van de geraamde baten en lasten per programma ook een geprognosticeerde begin- en eindbalans voor het begrotingsjaar.

Deelnemer	Overhead
Aalten	292.751
Berkelland	598.797
Bronckhorst	494.655
Doetinchem	566.055
Lochem	388.320
Montferland	307.771
Oost Gelre	517.608
Oude IJsselstreek	456.689
Winterswijk	337.921
Zutphen	311.928
Provincie	0
	4.272.495

Balans per 31 december ...					
Bedragen x € 1.000					
ACTIVA	Ultimo 2024	Begroot 2025	Begroot 2026		
Vaste activa					
Financiële activa					
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2	2	2		
Totaal vaste activa	2	2	2		
Vlottende activa					
Voorraden					
- Onderhanden werk	0	0	0		
	0	0	0		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:					
- Vorderingen op openbare lichamen	1694	1.056	1.192		
- Rekening courant verhouding met het Rijk	579	360	360		
	2.273	1.416	1.552		
Liquide middelen					
- Banksaldi	5	0	0		
	5	0	0		
Overige vlottende activa					
- Overige vorderingen					
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voor financiering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel					
- Vooruitbetaalde bedragen	125	28	125		
	125	28	125		
Totaal vlottende activa	2.403	1.444	1.677		
TOTAAL ACTIVA	2.405	1.446	1.679		
PASSIVA	Ultimo 2024	Begroot 2025	Begroot 2026		
Vaste Passiva					
Eigen vermogen:					
- Algemene reserve	165	150	165		
- Bestemmingsreserve	448	150	0		
- Gerealiseerd resultaat	-97	0	0		
Voorzieningen	279	100	369		
Totaal vaste passiva	795	400	534		
Vlottende Passiva					
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:					
- Banksaldi					
- Crediteuren	410	350	410		
- Overige schulden					
Overlopende passiva					
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	6	0	6		
- Nog te betalen bedragen	1.194	696	729		
Totaal vlottende passiva	1.610	1.046	1.145		
TOTAAL PASSIVA	2.405	1.446	1.679		
Aan natuurlijke of rechtspersonen verstrekte borg- en of garantstellingen	0	0	0		

IX. BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek;

gelezen het voorstel van de Dagelijks Bestuur van 23 april 2025;

BESLUIT:

1. De begroting 2026 vast te stellen.
2. Het tarief voor 2026 vast te stellen op € 85 per uur en dit tarief te verwerken in de normproducten. Het externe uurtarief vast te stellen op € 121.
3. De meerjarenraming 2027 – 2029 voor kennisgeving aan te nemen.
4. De bevoorschotting overeenkomstig bijlage 1 vast te stellen.
5. Het dagelijks bestuur te machtigen over de post onvoorzien (€ 81.000) te beslissen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op ...-2025.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. P.G.M. van Oosterbosch

drs. J.H.A. van Oostrum

Bijlage 1: Bevoorschotting door de partners 2026

Deelnemer	Vergunningen	Toezicht & Handhaving	Specialismen	Overhead	Totaal
Aalten	172.568	409.017	92.752	292.751	967.088
Berkelland	326.370	689.416	342.033	598.797	1.956.617
Bronckhorst	312.005	675.318	134.346	494.655	1.616.324
Doetinchem	306.684	720.724	256.167	566.055	1.849.629
Lochem	226.129	524.088	130.330	388.320	1.268.867
Montferland	165.607	437.762	117.326	307.771	1.028.466
Oost Gelre	274.067	563.177	338.974	517.608	1.693.827
Oude IJsselstreek	231.639	524.729	294.510	456.689	1.507.566
Winterswijk	144.829	429.523	191.910	337.921	1.104.183
Zutphen	138.550	437.579	131.191	311.928	1.019.248
Provincie	9.157	42.014	0	0	51.171
	2.307.605	5.453.348	2.029.539	4.272.495	14.062.988

De termijnen worden bij aanvang van het kwartaal als volgt alsvoorschot opgevraagd :

Per 1-01-2024 cumulatief 25%
Per 1-04-2024 cumulatief 60%
Per 1-07-2024 cumulatief 80%
Per 1-10-2024 cumulatief 100%

Mocht er sprake zijn van een begrotingswijziging dan worden de voorschotten herzien aan de hand van de gewijzigde bijdrage per partner.

Omgevingsdienst
Achterhoek

Begroting 2026

Meerjarenbegroting 2027 - 2029

Begroting 2026

Meerjarenbegroting 2027 - 2029

Datum: .. 2025

Status: Concept

© Omgevingsdienst Achterhoek

Omgevingsdienst
Achterhoek

Elderinkweg 2, 7255 KA Hengelo (Gld)

info@odachterhoek.nl

www.odachterhoek.nl

www.gelderseomgevingsdiensten.nl

@omgevingsdienstachterhoek

AANBIEDINGSBRIEF	3
INLEIDING	4
I. DE BELEIDSBEGROTING.....	8
II.PROGRAMMA 1 – VERGUNNINGVERLENING.....	10
III.PROGRAMMA 2 – TOEZICHT EN HANDHAVING.....	12
IV.PROGRAMMA 3 – ADVIES	14
V.PROGRAMMA 4 – STELSEL TAKEN.....	16
VI.PROGRAMMA 5 – PROJECTEN	18
VII.DE PARAGRAFEN.....	19
PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	19
PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	20
PARAGRAAF FINANCIERING	26
PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	26
VIII.DE FINANCIËLE BEGROTING	27
OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN	27
TOELICHTING FINANCIËLE BEGROTING.....	27
FINANCIËLE MEERJARENBEGROTING 2026 – 2028.....	30
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD.....	30
OVERZICHTEN OVERHEAD EN ONVOORZIEN	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
GEPROGNOSTICEERDE BALANS	31
IX.BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR.....	34
BIJLAGE I: BEVOORSCHOTTING DOOR DE PARTNERS 2025.....	35

Voorwoord

Voor het komende begrotingsjaar bied ik u de begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2026-2029 van de Omgevingsdienst Achterhoek aan.

De ODA voert in de Achterhoek voor gemeenten en provincie milieutaken uit op basis van de Omgevingswet, zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving en advies. Hiermee dragen we bij aan een aan een schone, gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Om meteen maar met de deur in huis te vallen neem ik u mee in de ontwikkelingen rond het [IBP-VTH](#) (Interbestuurlijk Programma versterking vergunningverlening, toezicht en handhaving).

Omgevingsdiensten en daarmee ook de eigenaren liggen al een aantal jaren onder een vergrootglas. Nadat de commissie Van Aartsen een 10-tal aanbevelingen heeft gedaan voor [versterking van de uitvoering van VTH](#) zijn deze opgenomen in het IBP. Er is een programma met zes pijlers ontwikkeld om tot een betere uitvoering te komen. Daarbij zijn robuustheidscriteria vastgesteld waaraan de omgevingsdiensten moeten voldoen. Voor 1 april 2026 moeten diensten aan de criteria voldoen. Dat moet uit (tussen) rapportages blijken. Het omzetcriterium is voor de ODA het meest nijpend.

Tot nu toe heeft de ODA de taken steeds uitgevoerd op basis van het [beschikbare budget \(gebaseerd op de ingebrachte capaciteit\)](#) bij de start van de ODA in 2013). Hoewel we dat altijd zo slim en efficiënt mogelijk gedaan hebben zit de uitvoering van ons werk [ruim onder het niveau van de risicoanalyse](#) die we in 2024 hebben opgesteld. Deze analyse komt overeen met de analyse die we in 2016 ook gedaan hebben en waarvoor destijds onvoldoende budget beschikbaar was met risicoanalyses van de andere omgevingsdiensten. De ODA is daarmee weliswaar heel veel goedkoper per inwoner of per bedrijfscontrole. Toch moet je vraagtekens plaatsen bij deze lage kosten. Het betekent immers ook dat we [onvoldoende capaciteit](#) hebben om de gewenste controles te doen of om ons vergunningenbestand te actualiseren.

[Heeft de Achterhoek dan extra risico gelopen in de afgelopen jaren?](#) Het antwoord daarop is niet zo makkelijk. Zoals gezegd proberen we zo slim en efficiënt mogelijk te werken. We hebben de belangrijkste risico's wel in beeld en daar zetten we ook onze capaciteit voor in. Maar er zijn ook bedrijven waar we te weinig komen of gekomen zijn. En waar onze mensen echt schrikken als ze er dan wel een keer komen. Dan blijken er bijvoorbeeld [gevaarlijke of verboden stoffen](#) gebruikt te worden. Of er vinden [lozingen](#) plaats waar het niet mag en wat slecht is voor het milieu en de directe omgeving.

Dit kun je zien als [achterstallig onderhoud](#) waarbij risico's alleen maar toenemen.

[Maar de ODA is toch gegroeid de laatste jaren?](#)

Ja, dat klopt. Dat komt echter vooral door [extra taken](#) die erbij gekomen zijn. Zoals voorbereiding op de Omgevingswet en daarmee steeds meer adviesvragen voor bijvoorbeeld RO. Of onze bijdrage aan energiecontroles bij bedrijven. Of extra activiteiten voor ondermijning, zoals bijvoorbeeld bij drugslabs. En extra wettelijke taken zoals verschuiving van bevoegd gezag van provincie naar gemeenten. De groei is vooral gegaan naar extra taken en daarmee is de capaciteit voor de oorspronkelijke taken nauwelijks toegenomen maar wel steeds gespecialiseerder en complexer geworden.

In de Achterhoek zijn veel [mooie bedrijven](#) gevestigd, zowel agrarisch als maakindustrie. En helaas wat minder mooie bedrijven die we wat beter in de gaten moeten houden. Bij het aantal bedrijven dat er in de Achterhoek is hoort eigenlijk een grotere capaciteit. Dat blijkt ook uit de risicoanalyse. Onze analyse is niet strenger dan de analyses die andere

diensten maken. Het robuustheidscriterium is daar ook op gebaseerd. We willen daar graag **in stappen** naartoe groeien. Doen we dat niet dan zal vanuit het rijk aangestuurd worden op **een fusie met een andere omgevingsdienst**. Dat kan natuurlijk, maar een andere dienst zal ook van de ODA verwachten dat we op een vergelijkbaar uitvoeringsniveau zitten. En bij een fusie raak je de 'nabijheid' kwijt.

Wat nu?

In 2025 bereiden we een **nieuwe toekomstvisie** voor die voor het eind van het jaar door het bestuur vastgesteld moet worden. Daarvoor gaan we onderzoeken hoe het zit met het niveau van uitvoering. We zien namelijk dat er **structureel meer capaciteit gevraagd** wordt van de omgevingsdienst. Daarom is voor 2025 ook een begrotingswijziging voorgesteld. Parallel gaan we onderzoeken wat de meerwaarde van een fusie kan zijn en wat daarvoor nodig is. In 2026 kan dan op basis van de nieuwe visie een **ontwikkelrichting** ingeslagen worden om de toekomst van onze mooie Achterhoek te borgen.

Scenario's

Wat ik hierboven geschetst heb is voor de ODA niet nieuw, maar voor u misschien wel. Welke keuze uiteindelijk gemaakt wordt is aan u en we gaan u helpen om meer inzicht te krijgen in deze ingewikkelde materie. Daarvoor komen we langs bij de raden en misschien ook de staten en we nodigen u uit voor onze jaarlijkse raadsbijeenkomst.

Ik heb genoemd dat we in stappen willen groeien naar een uitvoeringsniveau dat meer aansluit bij de risico's in onze mooie Achterhoek. Daarom hebben we in de meerjarenbegroting een **drielal scenario's** opgenomen.

- De begroting 2026 scenario 1 (dit stuk) is gebaseerd op de bijgestelde/gewijzigde begroting van 2025. En vertaald naar de meerjarenbegroting op basis van de gebruikelijke indexaties.
- De begroting 2026 scenario 2 is gelijk aan scenario 1, maar aangevuld met robuustheidscriteria voor opleiding, innovatie en Business Intelligence (BI). Dit laatste is bedoeld om veel beter gebruik te kunnen maken van data en het sturen op en delen van de informatie die hiermee gegenereerd wordt. De meerjarenbegroting gaat daarbij uit van een beperkt groeiscenario en de gebruikelijke indexaties.
- De begroting 2026 scenario 3 komt overeen met de begroting uit scenario 2, vanwege het ravijnjaar. De meerjarenbegroting laat een groei in stappen zien waarmee we groeien naar een uitvoeringsniveau waarmee we tegemoet komen aan de risicoanalyse. Tot het gewenste niveau bereikt is blijven we ons maximaal concentreren op de grootste risico's, waarbij we natuurlijk niet weten wat we niet weten omdat we niet op alle locaties komen.

Intussen blijven we ons zo goed mogelijk inzetten voor de Achterhoek.

Op 1 januari 2024 is de omgevingswet in werking getreden. Deze wet heeft geleid tot grote veranderingen in onze processen, producten en diensten.

De samenleving en de uitvoering van ons werk worden steeds complexer. Denk maar aan de stikstofproblematiek, zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), milieucriminaliteit, energietransitie en vluchtelingenopvang. Daarnaast wordt een lagere uitkering uit het gemeentefonds verwacht. Dat maakt het niet makkelijk om de juiste keuzes te maken.

Dit is mijn langste en tevens mijn laatste aanbiedingsbrief van de meerjarenbegroting van de ODA. De langste omdat ik u graag wil meenemen in wat we willen blijven

betekenen voor de Achterhoek en dat het inmiddels enorm onder druk staat, De laatste keer omdat ik binnenkort van mijn pensioen ga genieten Ik realiseer me dat ik veel van u vraag. En misschien denk u wel: had dit niet wat eerder gekund. Tsja, misschien had ik dat moeten doen. Het was dan zeker niet gemakkelijker geweest. Nu hebben we wel een goede analyse over de risico's, maar het blijft zo lastig om uit te leggen wat we allemaal door slim en efficiënt werken hebben kunnen voorkomen.

Ik heb genoten van dit prachtige werk en de samenwerking met onze gemeenten en de provincie blijf zeker genieten van onze fantastische Achterhoek. Dank daarvoor!

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek

Bestuursorganen

De ODA is opgericht op 7 november 2012, de eerste vergadering van het Algemeen Bestuur van de ODA. De ODA kent twee bestuursorganen namelijk het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen.

Op 1 januari 2025 waren de besturen als volgt samengesteld:

Algemeen Bestuur:

Lid	Functie	Gemeente/ Provincie	Plaatsvervanger	Functie
T.M.M. Kok	Wethouder	Aalten	A.B. Stapelkamp	Burgemeester
J.H.A. van Oostrum	Burgemeester vz	Berkelland	A.K. van Gijssel	Wethouder
W.J.P. Pelgrom	Wethouder	Bronckhorst	E.M. Gosselink	Wethouder
H.G. Bulten	Wethouder	Doetinchem	L.T.M. Steintjes	Wethouder
M. Eggink-Meuleman	Wethouder	Lochem	S.W. van 't Erve	Burgemeester
G.J.M. Nijland	Wethouder	Montferland	J.A.M. Derksen	Wethouder
B.T.M. Porskamp	Wethouder	Oost Gelre	J.B.M. Hoenderboom	Wethouder
S.L. Hiddinga	Wethouder	Oude IJsselstreek	J. Kock	Wethouder
G.E. Visser	Wethouder	Winterswijk	B.J.J. Bengevoord	Burgemeester
H.J.M. Verschure	Wethouder	Zutphen	S.J.H.G. Wannet	Wethouder
D.E. Vreugdenhil	Gedeputeerde	Gelderland		
Secretaris				
P.G.M. van Oosterbosch	Directeur	ODA	R. Reinders	Afdelingshoofd

Dagelijks Bestuur:

Lid	Functie	Gemeente/ Provincie
J.H.A. van Oostrum	Burgemeester vz	Berkelland
M. Eggink-Meuleman	Wethouder	Lochem
S.L. Hiddinga	Wethouder	Oude IJsselstreek
H.J.M. Verschure	Wethouder	Zutphen
Secretaris		
P.G.M. van Oosterbosch	Directeur	ODA

I. DE BELEIDSBEGROTING

Het Programmaplan

Het programmaplan van de Omgevingsdienst is opgebouwd uit de volgende programma's:

- Programma 1 – Vergunningverlening
- Programma 2 – Toezicht en Handhaving
- Programma 3 - Advies
- Programma 4 – Stelseltaken
- Programma 5 - Projecten

Overzicht van baten en lasten per taakveld

x € 1.000		Begroting 2026	
		Baten	Lasten
Programmaplan			
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.710	2.955
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	6.347	5.997
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.777	2.470
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	0	0
	Eigen stelseltaak	60	99
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten		
	Omgevingsdiensten	0	373
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	311	231
Overzichten			
Overhead	0.4 Overhead	4.298	4.298
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		
	0.8 Algemene baten en lasten		
Bedrag onvoorzien			81
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		16.503	16.503
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023			
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves			
Resultaat		16.503	16.503

De begroting 2026 wordt gebaseerd op de gewijzigde begroting 2025. Beleidswijzigingen die consequenties hebben voor de begroting 2025 (en volgende jaren), worden in de begroting 2026 verwerkt, dan wel via de eerste begrotingswijziging 2025.

Bovenregionale taken

Taken die bovenregionaal worden uitgevoerd, maar inrichting gebonden zijn, zijn opgenomen in ons productenboek. Deze lopen dus gewoon mee in de begrote dienstverlening.

De programmatische stelseltaken worden afgerekend op uren op basis van een vastgesteld werkplan met een passende verdeelsleutel, afhankelijk van het onderwerp.

Indexatie

Zowel de loonindex als de prijsindex baseren we op de externe berichtgeving aan de hand van de septembercirculaire. Deze geeft voor 2026 een loonindexatie aan 3,8% en een prijsindexatie aan van 2,4%.

Mochten bij nader inzien de indexaties toch duidelijk anders uitpakken dan kunnen deze, zo nodig, in de begrotingswijziging 2026 meegenomen worden. Deze (mogelijke) begrotingswijziging is een wijziging die, op basis van artikel 28 lid 10 van de GR, niet voor zienswijze naar de gemeenten en de Provincie hoeft. Mocht op het moment van opstellen van de begroting er een nieuw (meerjarig) cao -kkoord liggen dan zullen we rekenen met de percentages uit het akkoord.

Kortom:

De loonindex te bepalen op 3,8%;

De prijsindex te bepalen op 2,2%.

Ondersteunende diensten

Voor de bestaande ondersteunende diensten zullen de in de begroting 2026 opgenomen bedragen worden geactualiseerd aan de hand van de eind 2024 geldende DVO's.

Weerstandsvermogen/Onvoorzien

De relatie tussen weerstandsvermogen en benodigde weerstandscapaciteit is in een verhoudingsnorm weer te geven. In het Algemeen Bestuur van 9 november 2016 is besloten om te streven naar een voldoende weerstandscapaciteit.

Volgens de robuustheidscriteria moet de weerstandsratio minimaal $\geq 0,8$ zijn. Hier voldoet de ODA aan.

Financieringssystematiek:

Vrijwel alle OD's, en zo ook de ODA, verrekenen de bedrijfsvoeringskosten momenteel door een opslag in de uurtarieven. Bij de realisatie van meer of minder uren dan geraamd, ontstaat een verschil tussen de ontvangen bijdragen voor bedrijfsvoering en de (geraamde) kosten. Daardoor is er onvoldoende zekerheid voor de dekking van de bedrijfsvoeringskosten én hebben OD en deelnemers te maken met ongewenste fluctuaties. Dit zijn fluctuaties naast de fluctuaties die al kunnen ontstaan doordat de feitelijke bedrijfsvoeringskosten hoger of lager worden dan begroot. We stellen voor de bedrijfsvoeringskosten via een begrotingsbijdrage af te rekenen en niet meer te verrekenen via een opslag in de uurtarieven.

Door de kosten op begrotingsbasis af te rekenen, is er direct zekerheid over de dekking en de hoogte van de bijdrage van deelnemers. De daadwerkelijke bedrijfsvoeringskosten worden verantwoord bij de jaarrekening.

Het totaal van de ODA begroting voor bedrijfsvoering wordt naar rato over de deelnemers verdeeld. De verdeelsleutel bepaalt het AB. Het voorstel is om naar rato te verdelen waarbij wij een relatie voorstellen met de ingebrachte omvang van basis- en plustaken.

Ondanks dat het financiële effect in de begroting nul is, wil de ODA deze (kleine) verandering in de financieringssystematiek, in navolging van meerdere OD's en het advies vanuit het onderzoek Financieringssystematiek Omgevingsdiensten vanuit het IPB VTH, doorvoeren. Dit helpt de ODA bij het versterken van de financiële stabiliteit.

Tot slot

Het blijft de opmaat naar een begroting; gebaseerd op een inschatting naar de kennis van dit moment. Zeker nu er volop beweging is rondom de omgevingsdienst. Eventuele wijzigingen nemen we mee in de begrotingswijziging 2026. In de partner- en bestuursrapportages zullen we de daadwerkelijke ontwikkeling ten opzichte van afgesproken doelen, kaders en eventuele risico's inzichtelijk maken.

Procedure

Voor de aanbidding en vaststelling van de (ontwerp) begroting geldt de volgende procedure.

1. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting 2026 vóór 15 april 2025 aan provinciale staten en aan de gemeenteraden.
2. Provinciale staten en de gemeenteraden kunnen hun zienswijzen over de ontwerpbegroting indienen bij het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst.
3. Het dagelijks bestuur verzamelt de zienswijzen en biedt de ontwerpbegroting voorzien van de zienswijzen aan het algemeen bestuur.
4. Het algemeen bestuur stelt de begroting 2026 vervolgens vóór 1 augustus 2025 vast.
5. Onmiddellijk na vaststelling van de begroting door het algemeen bestuur zendt deze de begroting ter kennisname aan provinciale staten en de gemeenteraden.
6. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, maar in elk geval vóór 1 augustus (nieuwe termijn) aan de minister.

II. PROGRAMMA 1 – VERGUNNINGVERLENING

1. Wat willen we bereiken?

Vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen afhandelen en dat de verleende vergunningen bijdragen aan een veilige leefomgeving en handhaafbaar zijn.

Meldingen en informatie in het kader van de meldings- en informatieplicht worden beoordeeld op juistheid en volledigheid.

Vergunningverlening is lastig te plannen omdat dit voor een groot deel afhankelijk is van aanvragen van de bedrijven. De volgende prioriteiten worden hierbij gehanteerd:

- aanvragen worden op volgorde van binnenkomst opgepakt;
- aanvragen krijgen altijd voorrang voor ambtshalve wijzigingen;

Daarnaast verliezen door diverse oorzaken afgegeven vergunningen hun actualiteit. Voorbeelden zijn:

- jurisprudentie en wijzigingen in wet- en regelgeving;
- wijzigingen in de meest milieuvriendelijke technieken die een bedrijf kan toepassen op basis van Europese regelgeving (BREF's en BBT);
- wijzigingen in Nederlandse BBT-informatiedocumenten (best beschikbare technieken);

2. Wat gaan we daarvoor doen?

- Meedenken in mogelijkheden en oplossingen, waarbij de belangen van de aanvrager, de omgeving en de gemeenten/provincie afgewogen worden.
- De inzet van menskracht en deskundigheid zodanig plannen dat producten met kwaliteit en integraal tot stand komen. Het klantgericht werken staat hierbij centraal.
- Het uitvoeren van afspraken met de opdrachtgevers.
- Kennis van medewerkers up-to-date houden
- Prioriteiten stellen en het maken van meetbare doelstelling voor vergunningverlening en de actualisatie daarvan

Programmatische aanpak actualiseren van vergunningen

Door het volgen van risico-analyse wordt voldoende capaciteit bij Vergunningverlening ingezet om binnen afzienbare tijd tot een programmatische aanpak voor het actualiseren van vergunningen. Het blijvend actualiseren van vergunningen zal vervolgens worden geïmplementeerd in de regulier processen binnen de ODA. Daarnaast worden de huidige vergunningen omgezet naar Milieubelastend Activiteiten (MBA's).

Doelstelling 90% binnen wettelijke termijn afhandelen

Er wordt een plan van aanpak opgesteld om de achterstanden die bij vergunningverlening zijn ontstaan in te lopen en minimaal 90% van de aanvragen binnen de wettelijke termijnen af te handelen.

Leges

Opgemerkt wordt dat de gemeenten mogelijk leges kunnen heffen zodat de kosten voor vergunningen deels worden gedekt.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 1 Vergunningverlening		
x € 1.000	Budget 2026 senario 3	
	Baten	Lasten
Programmaplan		
Programma 1 Vergunningverlening	2.710	2.955
Overzicht		
Algemene dekkingsmiddelen		0
Overhead		0
Heffing vennootschapsbelasting		0
Onvoorzien		18
Saldo van baten en lasten	2.710	2.973

III. PROGRAMMA 2 – TOEZICHT EN HANDHAVING

1. Wat willen we bereiken?

Toezicht

De ODA houdt toezicht op de naleving van milieuregelgeving. Hiervoor worden milieubelastende activiteiten gecontroleerd aan de hand van omgevingsplannen, een omgevingsvergunning of een melding. Als er voor de betreffende activiteit geen benodigde vergunning is verleend of wanneer er geen benodigde melding is ingediend, wordt erop toegezien dat dit alsnog gebeurt. Maar nog belangrijker: we zien erop toe dat bedrijven de (landelijke) regels op het gebied van milieu naleven.

Naast het toezicht op bedrijven worden in het uitvoeringsprogramma 2026 ook andere aspecten van toezicht meegenomen. Hierbij moet je denken aan bodemtoezicht, toezicht op evenementengeluid, toezicht op asbestsloop en toezicht op aspecten zoals vuurwerk en energiebesparing. Verder blijft ook ondermijning en ketentoezicht de komende jaren een grote rol spelen bij onze werkzaamheden.

Milieuklachten- en meldingen

De ODA neemt door burgers en/of bedrijven ingediende milieuklachten in behandeling en geeft daar een vervolg aan. Het indienen van klachten gaat via het meldpunt voor milieuklachten in Gelderland. Dit kan zowel telefonisch als digitaal.

Handhaving, bezwaar en beroep

De inzet vanuit de ODA is met name gericht op toezicht met daarin het bewustmaken van het naleven van de regelgeving. Maar helaas leidt alleen toezicht niet altijd tot het beoogde resultaat. Dan moeten we de naleving van de regels afdwingen door gebruik te maken van bestuursrechtelijke en/ of strafrechtelijke handhavingsinstrumenten. De afhandeling van de in dit kader ingediende bezwaar- en beroepschriften wordt ook door de ODA verzorgd.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Risico-, effect en naleefgericht toezicht op bedrijven

We werken met een risico & effectgerichte benadering, gebaseerd op steeds meer beschikbare informatie vooraf. Dit hebben we voor enkele branches vertaald naar specifieke brancheplannen.

Hierin staan verschillende manieren van toezicht houden, zoals de traditionele reguliere controle, de aspectcontrole en de zelfcontrole (bedrijven vullen vooraf zelf een checklist in, waarna gekeken wordt waar de ODA zelf nog langs moet gaan voor een controle). Verder wordt in een brancheplan ook beschreven welke overtredingen het meest voorkomen in zo'n branche en hoe je mogelijke overtredingen kunt voorkomen door bijvoorbeeld voorlichting.

We hebben samen met onze partners een vernieuwde risicoanalyse en PVTH-uitvoeringsbeleid (**De P staat voor preventie zoals het geven van voorlichting**) opgesteld die de eerdere risicoanalyse van 2017 gaat vervangen. Dit betreft een doorontwikkelde risicogerichte aanpak van milieutaken binnen de Omgevingsdienst Achterhoek. Hiermee komt de aanpak ook in overeenstemming met de uitgangspunten van de Omgevingswet. In afstemming met onze partners en het Algemeen bestuur is het resultaat van de risicoanalyse over meerder jaren vertaald in deze begroting en wordt deze ook vertaald in de uitvoeringsprogramma's over 2026.

Aandachtsbedrijven

Dit betreft bedrijven die extra aandacht nodig hebben en daardoor vaak ook veel tijd kosten. Elk jaar vallen er bedrijven af, maar er komen ook wat bij. Er zijn 4 verschillende categorieën, aandachtsbedrijven met:

- een hoog risicoprofiel;
- een slecht naleefgedrag;
- veel klachten uit de omgeving;
- gevaar voor ondermijning/ milieucriminaliteit.

Het aantal bedrijven is dynamisch en het kan ook een combinatie van bovenstaande categorieën zijn.

Projectmatige en niet geplande werkzaamheden

Naast het uitvoeren van regulier werk worden taken ook projectmatig opgepakt. Deze projecten hebben bijvoorbeeld betrekking op de branchegerichte aanpak of op stelseltaken zoals ketentoezicht.

Daarnaast vinden waar nodig ook niet geplande werkzaamheden plaats. Deze werkzaamheden ontstaan als gevolg van wensen van onze partners op dat moment, landelijke ontwikkelingen, klachten en/ of onvoorziene voorvallen/ incidenten. Ons uitvoeringsprogramma is daarom flexibel opgesteld, waardoor waar nodig ook verschuivingen van werkzaamheden binnen de ODA plaats kunnen vinden. Daarbij moet natuurlijk wel gekeken worden of deze verschuivingen geen extra nieuwe risico's met zich meebrengen en mocht dit wel zo zijn dat deze werkzaamheden alsnog later in het jaar gedaan moeten worden._

Ondersteuning bij het voorkomen en bestrijden van ondermijning

Ook in 2026 zal er weer aandacht worden besteed aan ondermijning. Ondermijning is de vermenging van de onderwereld met de bovenwereld. In de Achterhoek hebben wij er helaas ook regelmatig mee te maken. Denk daarbij aan de drugslabs en hennepwekerijen die zijn aangetroffen en waar lozingen of dumpingen van (gevaarlijke) afvalstoffen op bodems, in mestkelders, etc. hebben plaatsgevonden. Daar wordt o.a. de expertise van de ODA met betrekking tot handhaving en het veiligstellen van de omgeving in de praktijk gebracht. De ODA helpt verder door de ogen en oren te zijn voor het signaleren van dit soort zaken en het meegaan met de politie en gemeentes naar verdachte situaties en bedrijven.

Landelijke Handhaving Strategie Omgevingswet (LHSO)

In ons werkproces is de LHSO geïmplementeerd. Deze werkwijze is onze basis voor de inzet van handhaving, waarbij we rekening houden met het mogelijk aanwezige specifieke handhavingsbeleid bij onze partners.

Gebruik van strafrecht

In het kader van de toetsing van overtredingen aan de hand van de LHSO zijn de werkzaamheden in het kader van het strafrecht door de BOA's ook van belang. Verder wordt er ook gekeken naar een continue verbetering van de samenwerking met het OM, FP en de politie. De onderlinge contacten zijn goed, maar de verwachtingen en daarmee de werkafspraken en de -processen worden waar nodig nog beter op elkaar afgestemd.

Programmasturing complexe bedrijven:

Binnen het Gelders stelsel is er een gezamenlijk Gelders programma voor de gemeentelijke complexe bedrijven. Hiermee willen we een kwalitatief betere en uniforme werkwijze creëren voor de bedrijven met de grootste milieurisico's. Ook zorgen we hiermee voor een goede kennisdeling over dit soort bedrijven binnen het Gelders stelsel.

Uitstoot van stikstof (N)

Al jaren is de stikstofdiscussie in Nederland gaande. Gezien het politieke en maatschappelijke debat zal dit ook niet direct tot duidelijkheid leiden. Wat dit voor toezicht en handhaving gaat betekenen blijft dan ook onduidelijk. Mogelijk houdt dit voor ons wel in dat de komende jaren ons wordt gevraagd om bij specifieke bronnen extra toezicht te gaan houden. Denk daarbij aan de grotere veehouderijen of de fabrieken met grote stookinstallaties.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 2 Toezicht en Handhaving			
x € 1.000	Budget 2026 senario 3		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 2 Toezicht en Handhaving	6.347	5.997	350
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen		0	0
Overhead		0	0
Heffing vennootschapsbelasting		0	
Onvoorzien		44	-44
Saldo van baten en lasten	6.347	6.041	306

IV. PROGRAMMA 3 – ADVIES

1. Wat willen we bereiken?

Het verstrekken van (milieu)advies over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Enerzijds zijn de adviezen een onderdeel van de vergunning- en handhavingsprocedures en anderzijds zijn de adviezen gericht op ruimtelijke processen waarbij voor alle relevante aspecten een beoordeling wordt gegeven over de (on)mogelijkheden van een ruimtelijke ontwikkeling. Het betreft adviezen op het gebied van archeologie, constructie, geluid, bodem, lucht, geur, licht, externe veiligheid, milieueffectrapportage, milieuzonering, ecologie natuurbeschermingswet, water, juridische ondersteuning en ZZS. Opgemerkt wordt dat de gemeenten mogelijk leges kunnen heffen of anterieure overeenkomsten kunnen sluiten zodat de kosten hiervoor deels worden gedekt.

In het kader van de Omgevingswet waarbij bij het toekennen van functies aan een Omgevingsplan sprake dient te zijn van een integrale afweging van de diverse belangen wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een vorm van integrale advisering voor de milieuaspecten waar de ODA op adviseert. Als gevolg van de extra capaciteit bij specialismen kan dit proces sneller en efficiënter worden ingericht.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

- Meedenken in mogelijkheden en oplossingen, waarbij de belangen van de aanvrager, de omgeving en de gemeenten/provincie in het oog worden gehouden.
- Het verstrekken van gevraagde specialistische en juridische adviezen aan in- en externe opdrachtgevers.
- De inzet van menskracht en deskundigheid zodanig plannen dat producten met kwaliteit en integraal tot stand komen. Het klantgericht werken staat hierbij centraal.
- Binnen afgesproken termijnen leveren van advies dat voldoet aan gevraagde en/of geformuleerde afspraken
- Kennis van medewerkers up -to-date houden.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 3 Advies			
x € 1.000	Budget 2026 senario 3		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 3 Advies	2.777	2.470	307
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen		0	0
Overhead		0	0
Heffing vennootschapsbelasting		0	0
Onvoorzien		18	-18
Saldo van baten en lasten	2.777	2.488	289

V. PROGRAMMA 4 – STELSEL TAKEN

Inleiding

De individuele Gelderse omgevingsdiensten zijn niet voor alle opgedragen taken voldoende "robuust". Om die robuustheid wel te garanderen, is een Gelders stelsel ontwikkeld. Omgevingsdiensten waar bovenregionale taken zijn belegd, zorgen voor de uitvoering daarvan ten behoeve van alle Gelderse omgevingsdiensten.

De volgende bovenregionale taken zijn als volgt belegd:

Bovenregionale taak	Belegd bij
Kwaliteit en coördinatie Gelders stelsel	Omgevingsdienst De Vallei (ODDV)
Ketentoezicht	Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
Portaal en kenniscentrum	Omgevingsdienst Veluwe (ODV)
Complexe vergunningverlening (provinciale bedrijven)	Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
Complexe toezicht en handhaving (provinciale bedrijven), meetdienst en bezwaar en beroep	Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)
Personeel en Organisatie	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)
BSBm (Bestuurlijke Straf Beschikking milieu)	Omgevingsdienst Veluwe (ODV)

1. Wat willen we bereiken?

In Gelderland hebben gemeenten en provincie gekozen voor een samenhangend stelsel van uitvoeringsdiensten waarin nabijheid, samenhang, kwaliteit en efficiency belangrijke uitgangspunten zijn. De keus om zo veel mogelijk in de regio en daarmee in de eigen organisatie te blijven werken, maakt samenwerking tussen de uitvoeringsdiensten nodig en gewenst. Nodig omdat niet in alle regio's de uitvoering van alle taken robuust en volgens de landelijk opgestelde en vereiste kwaliteitscriteria 3.0 mogelijk is. Samenwerking is gewenst omdat het een goede manier is om kwalitatief goede producten tegen een redelijke prijs te leveren.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Kwaliteit en coördinatie Gelders stelsel

Om het Gelders stelsel van zeven uitvoeringsdiensten blijvend, op een kwalitatief goed niveau te laten functioneren, is het van groot belang duurzaam met elkaar in gesprek te zijn. De ODDV voert daarover de regie.

Ketentoezicht

De ODR is verantwoordelijk voor de analyses, de keuze van de ketens en de uitvoeringsplanning. De ketenprogramma's worden uitgevoerd in samenwerking met de medewerkers van de verschillende omgevingsdiensten. In overleg met de ODR worden projecten bepaald voor de inzet op ketentoezicht. Hiervoor is vanuit de ODA capaciteit beschikbaar gesteld.

Portaal en kenniscentrum

De ODV fungeert als portaal en kenniscentrum. De ODV verzorgt de gemeenschappelijke contacten vanuit het stelsel met andere organisaties zoals het OM. Daarmee hebben deze organisaties in Gelderland één aanspreekpunt.

Complexe vergunningverlening en toezicht en handhaving

Vanuit de Omgevingswet geldt dat het bevoegd gezag voor complexe bedrijven ligt bij de provincie. De provincie heeft deze taken belegd bij de ODRN voor vergunningverlening en de ODRA voor toezicht en handhaving. Dit geldt ook voor toezicht en handhaving van vuurwerk en bodemsaneringen waarbij de provincie bevoegd gezag is.

Personeel en Organisatie

Bij de oprichting van de Gelderse Omgevingsdiensten is afgesproken dat de taken en voorzieningen op het gebied van HRM zoveel mogelijk voor alle zeven omgevingsdiensten

gemeenschappelijk worden geregeld. Het gaat er daarbij niet alleen om dat beleid en instrumenten zoveel mogelijk gelijk zijn, maar ook dat gezamenlijk en gecoördineerd wordt gemanaged op loopbaanontwikkeling.

In brede zin moeten we denken aan: evaluatie van bestaande regelingen (o.a. reiskosten, IKB), arbeidsmarktcommunicatie en de gesprekkencyclus. Onze gemeenschappelijke arbeidsvoorwaarden liggen vast in de lokale arbeidsvoorwaardenregeling Gelderse Omgevingsdiensten (LAGO) en het Arbeidsvoorwaardenreglement Gelderse Omgevingsdiensten (AvR).

De ODA fungeert als trekker van de stelseltaak HRM. Vanuit deze rol coördineren we het Centraal Lokaal Overleg (CLO) en leveren we de ondersteuning voor het CLO. Door de inwerkingtreding van de WNRA ligt hier ook een grotere rol voor de OR. Ook coördineren we de taken van de Expertgroep HRM. Deze expertgroep is gezamenlijk verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van P&O-taken. We worden hierbij ondersteund door een arbeidsjurist. Het grote voordeel van deze gezamenlijke aanpak is dat niet elke Omgevingsdienst "het wiel hoeft uit te vinden". Kosten (vooral personele inzet) die hiervoor door de ODA worden gemaakt, worden verdeeld over de zeven omgevingsdiensten.

Bestuurlijke Straf Beschikking milieu (BSBm)

De stelseltaak coördinatie BSBm is belegd bij de ODV. Dit gaat om de 'grijze' BSBm. Voor deze taak wordt gebruik gemaakt van een centrale registratie. Ook de afstemming met het Openbaar Ministerie wordt door de ODV gedaan.

3. Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten Programma 4 Stelseltaken			
x € 1.000	Budget 2026 senario 3		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 4 Stelseltaken	60	472	-412
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen		0	
Overhead		0	0
Heffing vennootschapsbelasting		0	
Onvoorzien		0	0
Saldo van baten en lasten	60	472	-412

VI. PROGRAMMA 5 – PROJECTEN

Inleiding

In dit programma staan projecten die een incidenteel karakter hebben.

1. Wat willen we bereiken?

Projecten worden meestal gestart om een impuls te geven aan nieuwe onderwerpen of zaken die onvoldoende zijn geborgd in het primaire proces. Vooralsnog hebben we voor 2025 alleen nog maar de Omgevingswet als project die overigens al langer loopt. Maar hier komen zeker nog wel wat projecten bij.

Wat gaan we daarvoor doen?

Interbestuurlijk programma

Vanaf 2023 werkt ODA aan het Interbestuurlijk programma versterking VTH. Dit programma is gestart vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat met als doel om voor 1 april 2026 de omgevingsdiensten te laten voldoen aan de robuustheidscriteria.

Samen met het bestuur en de ambtelijk opdrachtgevers worden de acties opgesteld en uitgewerkt. Naast het werken aan een de eigen zelfstandige robuustheid worden ook verkennende gesprekken gevoerd met omliggende Gelderse omgevingsdiensten.

ODA voldoet inmiddels aan alle robuustheidscriteria, behalve het omzetcriterium.

Omgevingswet na invoering

Samen met de deelnemers heeft ODA zich voorbereid op de invoering van de Omgevingswet. Na invoering van de wet is het gewenst om de samenwerkingsafspraken blijvend te monitoren en actuele kennis te blijven uitwisselen om het ieders en ons gezamenlijke dienstverleningsniveau hoog te houden.

2. Wat mag het kosten?

Kosten voor het Interbestuurlijk programma versterking VTH worden gedekt uit de daarvoor bedoelde SPUK-middelen. Wanneer wordt gekozen voor een uitbreiding van de activiteiten of een formele verkenning dan zullen deze kosten apart worden voorgelegd aan de ambtelijk opdrachtgevers.

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet blijven we de samenwerkingsafspraken in de regio evalueren en optimaliseren. In 2024 zijn we gestart met de normuren en ons (norm)producten te monitoren en daarmee het productenboek aan te passen gaande het jaar. Dit betekent dat de begroting van 2026 en de opvolgende jaren gewijzigd zullen worden aan de hand van de dan bekende wijzigingen.

Overzicht baten en lasten Programma 5 Projecten			
x € 1.000	Budget 2026 senario 3		
	Baten	Lasten	Saldo
Programmaplan			
Programma 5 Projecten	311	231	80
Overzicht			
Algemene dekkingsmiddelen			
Overhead			0
Heffing vennootschapsbelasting			
Onvoorzien			0
Saldo van baten en lasten	311	231	80
Resultaat	16.503	12.205	4.298

VII. DE PARAGRAFEN

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdienst Achterhoek. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen achterwege gelaten.

De volgende paragrafen worden achtereenvolgens behandeld:

1. Bedrijfsvoering
2. Risicobeheer en weerstandsvermogen
3. Financiering
4. Onderhoud kapitaalgoederen

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Kwaliteit

Voor de beoordeling van kwaliteit zijn de kwaliteitscriteria 3.0 de uitgangspunten. Periodiek worden zowel de procescriteria als de criteria voor de kritieke massa (op basis van capaciteit, kennis en ervaring van de medewerkers) gemonitord. Daaruit blijkt dat we over het algemeen aan alle kwaliteitscriteria volledig voldoen. We hebben ons als doel gesteld om robuust te zijn op alle deskundigheidsgebieden waarvoor de ODA aan de lat staat. Daarnaast streven we ernaar dat onze medewerkers zoveel mogelijk individueel voldoen. Ons opleidingsplan en andere acties zijn daarop gericht.

Informatiebeleid en ICT

De ODA heeft een aantal systemen in gebruik. Voorbeelden van deze systemen zijn een vergunningen, toezicht- en handhavingssysteem), een systeem waar documenten worden opgeslagen en een systeem die de informatie van de ODA op de kaart toont. Al deze systemen staan in verbinding met elkaar. De komst van de Omgevingswet en de huidige AVG-wetgeving stellen specifieke eisen aan enerzijds gegevensuitwisseling en anderzijds aan het beheer van gegevens. Om aan de regelgeving te kunnen voldoen zijn er regelmatig aanpassingen aan de systemen nodig.

Binnen het Gelders Stelsel is er een kernregistratie waarmee we binnen Gelderland informatie over bedrijven uitwisselen. Dit centrale systeem kan ook gebruikt worden voor koppelingen met bijvoorbeeld landelijke gegevensbanken, zoals Inspectiewet Milieu (IVM). Bij de aanschaf van een nieuw systeem wordt ook steeds gekeken naar wat er gezamenlijk binnen het stelsel kan worden opgepakt.

Organisatieondersteuning

De ondersteuning is nu deels belegd bij 3 en in 2026 2 partners. Dit is vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten met een relatief korte looptijd. Dit om telkens te beoordelen of de samenwerking met de huidige partners nog wel de beste keuze is. Een korte looptijd houdt andere opties voor de toekomst open.

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

De wereld om ons heen verandert snel. Dat betekent dat er altijd ontwikkelingen zijn waar geen rekening mee is gehouden. Neem als voorbeeld de corona. Deze ontwikkelingen kunnen geld kosten. Het is daarom verstandig financiële middelen te reserveren voor eventuele tegenvallers.

Hoeveel we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen.

Het algemeen Bestuur van de ODA heeft daartoe in november 2015 een notitie vastgesteld waarin de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit zijn bepaald.

Overigens merken we dat het benoemen van de risico's al helpt bij het beperken van de gevolgen. We letten meer op de mogelijke risico's en proberen eerder in te grijpen.

Definities

Hieronder worden de begrippen weerstandscapaciteit, risico en weerstandsvermogen gedefinieerd. Voor de begrippen bestaan soms meerdere definities. Er is steeds gekozen voor de definitie die het meest algemeen in gebruik is of die het beste bij de ODA past.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de ODA beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Het gaat om die posten waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals de algemene reserve. Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de organisatie heeft om eenmalige tegenvallers op te vangen. Onder structurele weerstandscapaciteit verstaan we middelen die permanent inzetbaar zijn om structurele tegenvallers op te vangen.

Risico

Een risico is een onzekere en ongewenste gebeurtenis die een nadelig effect kan hebben op de ODA, de doelen die zijn gesteld of de financiële positie van de ODA.

Weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit noemen we 'weerstandsvermogen'. Het weerstandsvermogen is toereikend wanneer financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden.

Anders gezegd: Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van een organisatie is. Door voldoende aandacht aan het weerstandsvermogen te besteden, kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen of een hogere bijdrage van de deelnemers.

Om het weerstandsvermogen objectiever te kunnen beoordelen is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) een waarderingstabel ontwikkeld:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Groter dan 2,0	Uitstekend
B	Groter dan 1,4 maar kleiner dan 2,0	Ruim voldoende
C	Groter dan 1,0 maar kleiner dan 1,4	Voldoende
D	Groter dan 0,8 maar kleiner dan 1,0	Matig
E	Groter dan 0,6 maar kleiner dan 0,8	Onvoldoende
F	Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Bepaling weerstandscapaciteit ODA

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Binnen de ODA kan de beschikbare weerstandscapaciteit uit twee posten worden berekend:

- Post onvoorzien (structurele weerstandscapaciteit) begroting 2025: € 79.000;
- Algemene reserve (incidentele weerstandscapaciteit) stand 1-1-2023: € 115.000;

De verwachting is dat de algemene reserve met het positieve jaarrekening resultaat 2023 aangevuld gaat worden naar € 150.000.

Welk bedrag is er met de risico's gemoeid?

Om tot een waardering van een risico te komen moeten de (financiële) gevolgen/impact van een risico worden geschat. Vaak is niet exact aan te geven wat de omvang van een risico in financiële zin zal zijn. Daarom maken we gebruik van onderstaande tabel:

Klasse	Omvang
1	€0-€25.000
2	€25.000-€75.000
3	€75.000-€200.000
4	€200.000-€500.000
5	> €500.000

Hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?

Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans dat zich een risico voordoet. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende kans-klasse indeling:

Klasse	Waarschijnlijkheid	Kans	Referentiebeeld
1	Zeër klein	10%	1 keer per 10 jaar of >
2	Klein	30%	1 keer per 5-10 jaar
3	Gemiddeld	50%	1 keer per 2-5 jaar
4	Groot	70%	1 keer per 1-2 jaar
5	Zeër groot	90%	1 keer per jaar of <

Gekozen uitgangspunten voor inventarisatie van de risico's

Afspraken dienstverleningsovereenkomsten

Met de deelnemers worden afspraken gemaakt over de dienstverlening en de informatievoorziening over en weer voor de taakuitoefening. Afwijkende situaties per deelnemer kunnen de efficiency-doelstellingen onder druk zetten of kunnen leiden tot te weinig werk per medewerker. Het is ook van belang de afspraken met de andere 'OD's juridisch goed te verankeren.

Het risico bestaat uit dat er meer uren noodzakelijk zijn om de taken uit te voeren waardoor minder vraag naar producten ontstaat dan verwacht. Door regelmatig overleg met de partners wordt de kans hierop risico verkleind. Het risico schatten we op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Taakuitvoering

Hieronder verstaan we het risico van aansprakelijkheidsstelling bij de reguliere taakuitoefening. Hiervoor zijn de gebruikelijke aansprakelijkheidsverzekeringen gesloten. Het restrisico bestaat uit het betalen van schadevergoedingen waarbij het eigen risico voor de ODA blijft.

We schatten de omvang op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein).

Deelnemers treden uit de gemeenschappelijke regeling

Mocht een van de deelnemers de keuze maken om uit de gemeenschappelijke regeling te treden, dan zal dit een groot (financieel) effect kunnen hebben op de ODA. We schatten de omvang op €1.000.000 en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein).

Calamiteit bij bedrijf

De ODA kan het verwijt krijgen niet goed te hebben gehandeld, nalatig te zijn geweest of onvoldoende te hebben gecommuniceerd tijdens of na een calamiteit. Ook is het mogelijk dat de ODA het verwijt krijgt dat ze vooraf (dus voordat de calamiteit plaats vond) niet goed heeft gehandeld.

Het vertrouwen in de ODA bij opdrachtgevers en burgers neemt af; schadeclaims en negatieve pers. Voor financiële consequenties zie taakuitvoering.

Als beheersingsmaatregel stellen we hier tegenover het opstellen van een communicatieplan/protocol hoe te handelen bij calamiteiten, praktijksituaties simuleren, kwaliteitsborging producten en kennis blijven delen binnen omgevingsdiensten en met de partners. Het (rest)risico schatten we daarmee op nihil.

Rechtmatigheid

Het niet voldoen aan de rechtmatigheidseisen kan leiden tot juridische procedures en claims.

De ODA wordt geacht rechtmatig, d.w.z. overeenkomstig wet- en regelgeving te handelen en moet daarin de opdrachtgevers adviseren. Het onvoldoende rechtmatig functioneren doet afbreuk aan het imago en het vertrouwen in de ODA.

Bovendien vormt het rechtmatigheidsaspect onderdeel van de interne controle.

We schatten het (rest)risico op nihil.

Bezuinigingen bij de deelnemers

Het risico is dat het rijk bezuinigt op provinciale- en gemeentelijke uitkeringen (Provinciefonds /Gemeentefonds) en/of dat de partner zelf bezuinigingsmaatregelen doorvoert. Voor de ODA bestaat het risico dat provincie en gemeenten een deel van de rijks- of eigen bezuinigingen afwentelen op de ODA. In de eind 2016 vastgestelde verrekensystematiek zijn onder meer afspraken gemaakt, hoe we met tekorten omgaan wanneer deze worden veroorzaakt door bezuinigingen bij de partner. Ondanks deze afspraken schatten we het risico op €250.000 (klasse 4) en de kans dat het zich voordoet op 10% (klein).

Loon- en prijsontwikkelingen

Aan het einde van 2023 is een nieuwe cao vastgesteld wat zal resulteren in loonstijgingen voor 2024 en 2025: in totaal 6%. De daadwerkelijke verhoging bleef hiermee binnen het gestelde risico. Het risico hebben we ingeschat op € 150.000 (klasse 3) en de kans dat het zich voordoet op 50% (gemiddeld).

Eigen risico voor werknemersverzekeringen

De ODA is eigen risicodragers voor de ziektewet, WW en premiedifferentiatie voor WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgehandicapten).

De ODA betaalt het eigen risico en de premiedifferentiatie indien een medewerker ziek, verplicht uit dienst gaat of in de WGA komt.

We schatten het risico op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 50% (gemiddeld).

Ziekteverzuim

De ODA werkt met een norm aan productie uren van 1.350. Omgerekend is dit 72% naar beschikbare uren. Indien het ziekteverzuim te hoog is, denk bijvoorbeeld aan de medewerkers die werkzaam zijn binnen het primair proces, zet dat de productieve norm onder druk en daardoor de opbrengsten. We schatten het risico op € 70.000 (klasse 2) en de kans dat dit zich voordoet op 50% (gemiddeld).

Het ziekteverzuim van de ODA over 2023 bedraagt 5,6%. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (circa 5,0%; bron CBS). Wel stellen we vast dat het ziektepercentage vooral zichtbaar is in het primair proces.

Werkkostenregeling

Op 1 januari 2015 is de werkkostenregeling in werking getreden. Deze regeling begrenst het maximaal te besteden bedrag aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen voor de werknemers. Boven de vrije ruimte is loonbelasting in de vorm van een eindheffing van 80% verschuldigd. Deze regeling kan financiële gevolgen hebben voor de loonkosten. We gaan daar vooralsnog niet van uit.

We schatten het risico in op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (gemiddeld).

BTW

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond wordt overschreden, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Het risico is dat de gemeenten deze overschrijding (deels) gaan afwentelen op de ODA en daardoor minder producten gaan afnemen.

Vooralsnog schatten we dit risico op nihil.

Vennootschapsbelastingplicht

Met ingang van 1 januari 2016 worden ook de lokale overheden belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Dit geldt in beginsel ook voor de gemeenschappelijke regelingen zoals de ODA. In 2016 zijn door de Omgevingsdiensten afspraken gemaakt met de Belastingdienst. De inschatting is dat de kans dat ODA vennootschapsbelasting moet betalen zeer klein is.

Productenboek

Het risico is dat de gehanteerde normen in het productenboek afwijken af van de werkelijkheid waardoor de kosten per product hoger of lager zijn dan vooraf verwacht. Het is zaak de normen regelmatig te toetsen en bij te stellen waar nodig. In 2019 had de ODA een behoorlijk tekort. In 2020 hebben we een tijdschrijfanalyse uitgevoerd. Aan de hand hiervan bleek dat de productvergoeding voor specialistische ondersteuning onvoldoende kostendeckend was en zijn daarop de normen aangepast. We schatten het risico van onvoldoende dekking op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Automatisering

Het risico is productieverlies door uitval en reparatie van de verschillende systemen waardoor meer uren noodzakelijk zijn om de taken te verrichten dan waarmee rekening is gehouden. We schatten het risico op € 12.500 (klasse 1) en de kans dat zich dit voordoet op 50% (gemiddeld).

Aanbestedingen

Het risico is dat aanbestedingen niet worden uitgevoerd volgens vastgesteld (Europese en ODA) inkoop- en aanbestedingsbeleid waardoor financiële middelen zijn benodigd voor rechtszaken en de consequenties van deze rechtszaken.

We schatten het risico op € 137.500 (klasse 3) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (klein).

Outputmodel (medewerkers)

Het outputmodel vanaf 2017 vergt een geheel andere strategie in de bedrijfsvoering dan we tot dusverre gewoon zijn. De ODA wordt tot op zekere hoogte afhankelijk van de vraag van onze klanten (lees: de partners). Ook voor de medewerkers betekent dit een omslag. We zullen hiermee ervaring moeten opdoen.

Het beleid van onze partners kan leiden tot meer of minder vraag naar producten, incidenteel maar wellicht ook structureel. Het zal niet altijd vanzelfsprekend zijn dat de vraag naar de (soort) producten overeenkomt met de beschikbare capaciteit.

We zullen daarop tijdig moeten inspelen. De strategische personeelsplanning die regelmatig bijgesteld wordt, kan ons daarbij uitstekend van dienst zijn.

We schatten het risico op € 50.000 (klasse 2) en de kans dat zich dit voordoet op 30% (klein).

Gelders Stelsel

Er is een verbeterplan opgesteld op basis van de uitgevoerde evaluatie van het Gelders Stelsel. De mogelijke maatregelen zijn niet op geld doorgerekend. Mogelijk kunnen een aantal maatregelen leiden tot extra kosten voor de ODA. We schatten het risico op € 12.500 en de kans dat zich dit voordoet op 70% (groot).

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet kan tot een andere taakverdeling tussen gemeenten, provincie en de ODA leiden. Het is zowel mogelijk dat dit tot meer als tot minder taken voor de ODA leidt die in de begroting zo mogelijk worden meegeraamd. Het risico schatten we daarom op nihil.

Datalekken

Iedereen heeft recht op eerbiediging en bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer en een zorgvuldige omgang met zijn persoonsgegevens. De regels hiervoor zijn vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Hierin staat dat persoonsgegevens moeten worden beveiligd tegen verlies en tegen onrechtmatige verwerking. Een datalek moet worden gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens als het leidt tot een aanzienlijke kans op ernstige nadelige gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens, of als het ernstige nadelige gevolgen heeft voor de bescherming van persoonsgegevens. Het datalek moet daarnaast ook worden gemeld aan de betrokkene indien het waarschijnlijk ongunstige gevolgen zal hebben voor diens persoonlijke levenssfeer. Bij overtreding van de meldplicht datalekken uit de Wbp kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. We schatten het risico op € 137.500 (klasse 3) en de kans dat zich dit voordoet op 10% (zeer klein)

Financieel effect van deze risico's

We willen het totale financiële effect van deze risico's weten. Dit hebben we nodig om vast te stellen of onze financiële buffer voldoende is. In de volgende tabel wordt het financieel effect berekend.

Niet alle risico's komen tegelijk voor. Ook zijn de gevolgen van de risico's niet altijd maximaal. Het geld dat nodig is om de risico's op te kunnen vangen is daarom minder dan alle risico's bij elkaar opgeteld. Een praktische methode om het effect te berekenen is het maximale risico te vermenigvuldigen met de kans dat het risico zich voordoet. We noemen dit het kwantificeren van de risico's. In de tabel kwantificering risico's zijn de eerdergenoemde risico's gekwantificeerd.

Risico	Geschatte omvang	Geschatte kans (in %)	Financieel effect van de risico's
Afspraken dienstverleningsovereenkomsten	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Taakuitvoering	€ 12.500	10%	€ 1.250,00
Uitreden deelnemer GR	€ 1.000.000	10%	€ 100.000,00
Calamiteit bij bedrijf	nihil	0	€ -
Rechtmatigheid	nihil	0	€ -
Bezuinigingen bij de deelnemers	€ 250.000	20%	€ 50.000,00
Loon- en prijsontwikkelingen	€ 150.000	50%	€ 75.000,00
Eigen risico voor werknemersverzekeringen	€ 50.000	50%	€ 25.000,00
Ziekteverzuim	€ 70.000	50%	€ 35.000,00
Werkkostenregeling	€ 12.500	30%	€ 3.750,00
BTW	nihil		€ -
Vennootschapsbelastingplicht	nihil		€ -
Productenboek	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Automatisering	€ 12.500	50%	€ 6.250,00
Aanbestedingen	€ 137.500	10%	€ 13.750,00
Outputmodel	€ 50.000	30%	€ 15.000,00
Gelders Stelsel	€ 12.500	70%	€ 8.750,00
Omgevingswet	€ 0	0%	€ -
Datalekken	€ 150.000	20%	€ 30.000,00
Totaal			€ 393.750,00

In de becijfering is rekening gehouden met de kans dat een risico zich voordoet.

Het gaat dan om de **individuele** risico's en de kans dat dit (individuele) risico zich periodiek voordoet. De kans dat **alle** risico's zich op enig moment **tegelijkertijd** voordoen is o.i. aanzienlijk lager.
Daartoe hanteren we een dempingfactor van 0,5. Het totaal van de financiële risico's komt daardoor op € 176.250.

Weerstandsvermogen

Zoals hierboven becijferd, hebben we de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 196.875.

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 246.000. (Per 31-12-2024 is € 165.000 van de Algemene Reserve vrij besteedbaar + het in de gewijzigde begroting 2025 beschikbare bedrag voor onvoorzien van € 81.000).

Gebruiken we de formule en waarderingstabel (zie hiervoor) dan ziet dit er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In bedragen: € 246.000 / € 196.875 = 1,3

Waarderingscijfer: C

Betekenis: Voldoende

Uit de analyse blijkt dat het weerstandsvermogen op basis van de berekening die voor ligt voldoende is.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Doel van deze kengetallen is inzicht te verschaffen of de begroting structureel en duurzaam in evenwicht is.

Kengetallen (in procenten)	Jaarrekening	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026
1a. Netto schuldquote	-9	-2	-3
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9	-2	-3
2. Solvabiliteitsratio	20	21	10
3	0	0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5. Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen geven inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de ODA in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het percentage is relatief laag. Dit komt met name door een hoog bedrag aan kortlopende passiva en een laag eigen vermogen. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Aangezien de geraamde structurele lasten in evenwicht zijn met de geraamde structurele baten is er geen structurele exploitatieruimte.

PARAGRAAF FINANCIERING

Treasuryfunctie

De wet Financiering decentrale overheden (FIDO) verplicht de gemeenschappelijke regeling richtlijnen vast te stellen voor het beheer van de geldstromen en de risico's die daaraan zijn verbonden. De treasuryfunctie maakt onderdeel uit van de ondersteunende financiële diensten die de gemeente Berkelland voor de Omgevingsdienst Achterhoek verricht.

Risicobeheer

De ODA heeft een eenvoudige rol op treasurygebied. De behoefte is:

- het aantrekken van langlopende geldleningen voor investeringen ten behoeve van de bedrijfsvoering;
- het overbruggen van de mate van bevoorschotting door de deelnemers.

Zodra grotere investeringen in de bedrijfsvoering worden gedaan ontstaat behoefte aan een langlopende financiering.

Ook de ODA heeft te maken met het zogenaamde "schatkistbankieren". De rekeningcourant tegoeden van de ODA bij de Bank Nederlandse Gemeenten worden dagelijks afgeroomd ten gunste van 's-Rijks kas.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% van het totaal van de lasten van de primitieve begroting. De totale lasten belopen € 11.123.000. De kasgeldlimiet bedraagt voor 2024: € 945.000.

PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" heeft tot doel aan te tonen hoe de ODA de instandhouding van haar kapitaalgoederen waarborgt.

Kapitaalgoederen zijn aankopen die een meerjarig gebruik dienen en die we meestal aanduiden als investeringen. Artikel 3 van de financiële verordening bepaalt dat nieuwe investeringen in de begroting moeten worden vermeld.

Voor het up-to-date houden van software zijn zoveel mogelijk onderhoudscontracten afgesloten met de leveranciers. De hieraan verbonden kosten worden geacht te zijn begrepen in de vergoeding welke de ondersteunende partner ontvangt van de ODA. Voor investeringen hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen.

- hardware: 3 jaar
- software: 5 jaar
- dienstvervoermiddelen: 7 jaar

Overigens bepaalt de financiële verordening (artikel 7) dat materiële vaste activa met economische waarde lineair worden afgeschreven.

VIII. DE FINANCIËLE BEGROTING

Overzicht van lasten en baten

Onderstaand de financiële begroting 2026 van de ODA met toelichting.

Omschrijving	2024 Realisatie	2025 Begroting wijziging	2026 Begroting
LASTEN			
1 Personele kosten/Inhuur en diensten derden	10.071	11.051	13.597
2 Organisatiekosten	1.357	1.323	1.517
3 Organisatieontwikkeling en SPP	0	64	66
4 Bovenregionale taken	432	462	472
5 Organisatie ondersteuning	706	761	770
6 Algemene lasten	0	79	81
Totaal Lasten	12.566	13.741	16.503
BATEN			
21 Bijdragen van derden	1.068	616	371
25 Bijdragen deelnemers	11.400	13.125	16.132
Totaal Baten	12.468	13.741	16.503
Resultaat reguliere bedrijfsvoering	-98	0	0
Verrekening resultaat			
26 Verrekening met deelnemers rekeningsaldo			
27 Bijdrage/Onttrekking algemene reserve			
Gerealiseerde resultaat	-98	0	0

(bedragen in 1.000 euro's)

Toelichting financiële begroting

LASTEN

Conform de vastgestelde begrotingsuitgangspunten zijn de salarislasten verhoogd met 3,8%. De overige kosten zijn geïndexeerd met 2,2%. Overige mutaties ontstaan vanuit ontwikkelingen die hieronder verder toegelicht worden.

1. Personeelskosten/Inhuur derden (€ 13.597.000)

De loonsom bestaat uit de loonsommen van het management, de managementondersteuning en van de primaire processen vergunningverlening, advies en toezicht en handhaving. Daarnaast bestaan de kosten uit de externe inhuur en diensten derden, de zgn. flexibele schil. Deze flexibele schil hebben we nodig om verschillen in de vraag te kunnen opvangen voldoen en daarin flexibel mee te bewegen. De personeelskosten betreft een indexatie op basis van het coa akkoord en de ophoging van 1 fte in de rol van teamleider, zoals eerder in het stuk is toegelicht.

2. Organisatiekosten (€ 1.517.000)

De organisatiekosten bestaan uit personele organisatiekosten (opleidingen, reiskosten, bedrijfskleding, personeelsbijeenkomsten enz.) en bedrijfsvoeringskosten (verzekeringen, accountant, abonnementen, ICT-licenties). Naast de indexatie zijn de kosten verhoogd rekening houdend met de uitbreiding van het aantal werknemers met corresponderende kosten zoals bijvoorbeeld opleidingen, arbo, reis- en verblijfkosten.

3. Organisatieontwikkeling en strategische personeelsplanning (€ 66.000)

Betreft het beschikbare budget voor organisatieontwikkeling voor 2026. Het betreft budget voor verbetering van werkprocessen, veelal ICT gerelateerd. De gezamenlijke projectkosten I-GO, worden hieruit gedekt.

4. Bovenregionale taken (€ 472.000)

Een aantal bovenregionale taken is belegd bij verschillende omgevingsdiensten. Hieronder een overzicht welke taken dit betreffen en welke omgevingsdiensten die taken uitvoeren.

Bovenregionaal taken x € 1.000	Realisatie 2024	Begroot 2024	Begroot 2025 (wijziging)	Begroot 2026
OD De Vallei - Kwaliteit en coördinatie	16	23	7	7
OD de Vallei Voorschot beheerskosten I GO+ 2024	12			
OD de Vallei licenties Happynizr 2024	2			
OD Rivierenland - Ketentoezicht	88	84	87	89
OD Veluwe (voorheen Veluwe - IJssel) Portaal en Kenniscentrum	85	89	121	123
OD Veluwe BSbM voorschot 2024	8			
OD Veluwe Besluitvorming bijdragen 2024 GOO van gem.per regi	27			
OD Regio Arnhem Complexe handhaving, meetdienst en bezwaar en beroep	95	44	120	122
OD Regio Arnhem GCH 2024	16		17	17
OD Regio Nijmegen Complexe Vergunningen	109		50	51
OD Veluwe (voorheen Noord Veluwe) Bestuur Strafschikking Milieu		10	11	11
OD Achterhoek - Personeel en Organisatie	27	95	53	54
Stelsel HR vergoedingen OD de Vallei, Rivierenland, regio Arnhem, Regio Nijm	-62		-32	-32
Omgevingsdienst NL SPUK - THE bijdrage	5			
Diversen	5	28	28	29
Totaal	432	373	462	472

5. Organisatie ondersteunende diensten (€ 770.000)

Ondersteunende dienst (x € 1	2024	2024	2025	2026
Omschrijving	Realisatie	Begroting	Begroting (wijziging)	Begroting
Berkelland - Financieel (beheer)	65	46	112	98
Bronckhorst - Huisvesting en Fac. Ondersteuning	177	186	62	
Hanzepad - Huisvesting			126	192
Doetinchem - Informatisering en automatisering	429	440	462	480
Lochem - Personeel- en salarisadministratie)	35	35		
Totaal	706	706	762	770

(bedragen in 1.000 euro's)

De toename bij gemeente Berkelland heeft te maken met dat vanaf 2025 ook de salarisadministratie bij de gemeente Berkelland is ondergebracht. Hierdoor komen de kosten bij gemeente Lochem te vervallen. Voor vergelijk hebben we de Hanzepad huisvestingskosten nog even onder ondersteunende diensten geplaatst. Deze zullen in de jaarrekening onder organisatiekosten terecht komen. Met de uitbreiding van het aantal werknemers zullen we ook rekening moeten houden met hogere kosten voor gebruik van laptops, mobiele telefonie, ondersteuning, verbruiks- en huisvestingskosten.

6. Algemene lasten (€ 81.000)

De raming onder de algemene lasten bestaat uit een bedrag voor onvoorzien van € 81.000 (Verhoogd door indexatie).

BATEN

21. Bijdragen van derden (€ 371.000)

Het bedrag van € 371.000 is de bijdrage van de andere omgevingsdiensten voor de stelseltaak P&O die bij de ODA is belegd. Het bedrag is verlaagd omdat de inzet voor de algemene stelseltaak is verminderd.

25. Bijdragen deelnemers (€ 16.132.000)

De omzet bestaat uit de verwachte afname van de producten. Voor toezicht en handhaving is de bijdrage in lijn met het handhaving uitvoeringsprogramma (Hup 2024) die met de partners is besproken. Vergunningenverlening en specialismen zijn vraag gestuurd en baseren we op verwachtingen gebaseerd op het verleden.

Belangrijke kanttekening: het blijft een outputbegroting; er wordt uiteindelijk afgerekend op basis van de daadwerkelijke afname. De bijdrage is bepaald aan de hand van een uurtarief van € 83,50.

Opgemerkt dient te worden dat dit een daling lijkt te zijn ten opzichte van de begrotingswijziging 2025, maar de overheadkosten worden, conform afspraak, separaat in rekening gebracht.

Bijdrage partners per productgroep

Deelnemer	Vergunningen	Toezicht & Handhaving	Specialismen	Totaal
Aalten	201.490	476.018	126.911	804.419
Berkelland	384.613	802.348	468.000	1.654.961
Bronckhorst	367.684	785.941	183.825	1.337.449
Doetinchem	361.414	838.784	350.510	1.550.707
Lochem	266.483	609.938	178.329	1.054.750
Montferland	191.092	509.471	160.536	861.099
Oost Gelre	322.530	655.430	463.814	1.441.774
Oude IJsselstreek	270.246	610.684	402.975	1.283.904
Winterswijk	170.674	499.883	262.588	933.145
Zutphen	163.276	509.258	179.507	852.041
Provincie	10.792	48.896	0	59.688
	2.710.293	6.346.650	2.776.994	11.833.937

Afrekensystematiek

Iedere opdrachtgever betaalt uiteindelijk voor de producten die hij afneemt.

Indien aan het einde van het jaar ODA een positief of negatief resultaat behaalt, wordt de vastgestelde verrekensystematiek toegepast.

Financiële Meerjarenbegroting 2026 – 2029

Omschrijving	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting
LASTEN				
1 Personele kosten/Inhuur en diensten derder	13.597	14.494	15.294	15.294
2 Organisatiekosten	1.517	1.631	1.677	1.677
3 Organisatieontwikkeling en SPP	66	66	66	66
4 Bovenregionale taken	472	472	472	472
5 Organisatie ondersteuning	770	774	779	779
6 Algemene lasten	81	81	81	81
Totaal Lasten	16.503	17.518	18.368	18.368
BATEN				
21 Bijdragen van derden	371	371	371	371
25 Bijdragen deelnemers	16.132	17.148	17.997	17.997
Totaal Baten	16.503	17.518	18.368	18.368
Resultaat reguliere bedrijfsvoering	0	0	0	0
Verrekening resultaat				
26 Verrekening met deelnemers rekeningsaldo				
27 Bijdrage/Onttrekking algemene reserve				
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0

(bedragen in 1.000 euro's)

Toelichting

Beleid

Het beleid zoals dat is geformuleerd in de begroting 2024 is vertrekpunt voor het opstellen van de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027 – 2029. Beleidswijzigingen waartoe wordt besloten na 1 januari 2024 worden via begrotingswijzigingen verwerkt in de begroting 2026 en volgende jaren.

Loon- en prijsontwikkelingen

Voor de jaren 2027 t/m 2029 zijn de lonen en prijzen constant verondersteld.

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Met ingang van de begroting 2018 is het volgens het nieuwe BBV verplicht om een overzicht van baten en lasten per taakveld op te nemen.

x € 1.000		Begroting 2026	
		Baten	Lasten
Programmaplan			
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	3.681	2.955
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	8.661	5.997
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	3.790	2.470
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	0	0
	Eigen stelseltaak	60	99
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten		
	Omgevingsdiensten	0	373
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	311	231
Overzichten			
Overhead	0.4 Overhead		4.298
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		
	0.8 Algemene baten en lasten		
Bedrag onvoorzien			81
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		16.503	16.503
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023			
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves			
Resultaat		16.503	16.503

Overzicht van de overheadkosten

De kosten van de ODA zijn verdeeld over de programma's waarbij de directe kosten en opbrengsten zijn toegerekend aan de programma's. De overhead wordt afzonderlijk gepresenteerd en afgerekend met onze deelnemers. Dit om bij te dragen aan een robuustere omgevingsdienst. Financieel heeft dit geen effect. We halen de overhead uit het uurtarief en verrekenen deze kosten rechtstreeks met onze partners.

Ondersteunende dienst (x € 1.000)	2026
Omschrijving	Begroting
Personeel Management en Staf	2128
Inhuur Organisatie Ontwikkeling	366
Organisatie kosten	968
Organisatie ondersteuning	770
Organisatie ontwikkeling en SPP	66
Totaal	4298

(bedragen in 1.000 euro's)

Algemeen/onvoorzien	2026
	Begroting
Onvoorzien	81
Totaal	81

(bedragen in 1.000 euro's)

Bijdrage partners voor overhead

Geprognosticeerde balans

De uiteenzetting van de financiële positie bevat naast een overzicht van de geraamde baten en lasten per programma ook een geprognosticeerde begin- en eindbalans voor het begrotingsjaar.

Deelnemer	Overhead
Aalten	289.592
Berkelland	603.720
Bronckhorst	487.857
Doetinchem	565.665
Lochem	384.740
Montferland	305.778
Oost Gelre	525.050
Oude IJsselstreek	462.780
Winterswijk	340.392
Zutphen	310.793
Provincie	21.768
	4.298.137

Balans per 31 december ...						
Bedragen x € 1.000						
ACTIVA	Ultimo 2024	Begroot 2025	Begroot 2026			
Vaste activa						
Financiële activa						
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2	2	2			
Totaal vaste activa	2	2	2			
Vlottende activa						
Voorraden						
- Onderhanden werk	0	0	0			
	0	0	0			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:						
- Vorderingen op openbare lichamen	1694	1.056	1.192			
- Rekening courant verhouding met het Rijk	579	360	360			
	2.273	1.416	1.552			
Liquide middelen						
- Banksaldi	5	0	0			
	5	0	0			
Overige vlottende activa						
- Overige vorderingen						
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voor financiering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel						
- Vooruitbetaalde bedragen	125	28	125			
	125	28	125			
Totaal vlottende activa	2.403	1.444	1.677			
TOTAAL ACTIVA	2.405	1.446	1.679			
PASSIVA	Ultimo 2024	Begroot 2025	Begroot 2026			
Vaste Passiva						
Eigen vermogen:						
- Algemene reserve	165	150	165			
- Bestemmingsreserve	448	150	0			
- Gerealiseerd resultaat	-97	0	0			
Voorzieningen	279	100	369			
Totaal vaste passiva	795	400	534			
Vlottende Passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:						
- Banksaldi						
- Crediteuren	410	350	410			
- Overige schulden						
Overlopende passiva						
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	6	0	6			
- Nog te betalen bedragen	1.194	696	729			
Totaal vlottende passiva	1.610	1.046	1.145			
TOTAAL PASSIVA	2.405	1.446	1.679			
Aan natuurlijke of rechtspersonen verstrekte borg- en of garantstellingen	0	0	0			

IX. BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek;

gelezen het voorstel van de Dagelijks Bestuur van 23 april 2025;

x € 1.000		Begroting 2026	
		Baten	Lasten
Programmaplan			
Programma 1 Vergunningverlening	7.4 Milieubeheer	2.710	2.955
Programma 2 Toezicht en handhaving	7.4 Milieubeheer	6.347	5.997
Programma 3 Advies	7.4 Milieubeheer	2.777	2.470
Programma 4 Stelseltaken	7.4 Milieubeheer	0	0
	Eigen stelseltaak	60	99
	Kosten Gelders stelsel van Omgevingsdiensten		
	Omgevingsdiensten	0	373
Programma 5 Projecten	7.4 Milieubeheer	311	231
Overzichten			
Overhead	0.4 Overhead	4.298	4.298
Algemene dekkingsmiddelen	0.5 Treasury		
	0.8 Algemene baten en lasten		81
Bedrag onvoorzien			
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten normale bedrijfsvoering		16.503	16.503
Bijdrage deelnemers in het tekort 2023			
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves			
Resultaat		16.503	16.503

BESLUIT:

1. De begroting 2026 vast te stellen.
2. Het tarief voor 2026 vast te stellen op € 85 per uur en dit tarief te verwerken in de normproducten. Het externe uurtarief vast te stellen op € 121.
3. De meerjarenraming 2027 – 2029 voor kennisgeving aan te nemen.
4. De bevoorschotting overeenkomstig bijlage 1 vast te stellen.
5. Het dagelijks bestuur te machtigen over de post onvoorzien (€ 81.000) te beslissen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op ...-2025.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. P.G.M. van Oosterbosch

drs. J.H.A. van Oostrum

Bijlage 1: Bevoorschotting door de partners 2026

Deelnemer	Vergunningen	Toezicht & Handhaving	Specialismen	Overhead	Totaal
Aalten	201.490	476.018	126.911	289.592	1.094.011
Berkelland	384.613	802.348	468.000	603.720	2.258.682
Bronckhorst	367.684	785.941	183.825	487.857	1.825.306
Doetinchem	361.414	838.784	350.510	565.665	2.116.373
Lochem	266.483	609.938	178.329	384.740	1.439.490
Montferland	191.092	509.471	160.536	305.778	1.166.877
Oost Gelre	322.530	655.430	463.814	525.050	1.966.824
Oude IJsselstreek	270.246	610.684	402.975	462.780	1.746.684
Winterswijk	170.674	499.883	262.588	340.392	1.273.537
Zutphen	163.276	509.258	179.507	310.793	1.162.834
Provincie	10.792	48.896	0	21.768	81.452
	2.710.293	6.346.650	2.776.994	4.298.137	16.132.070

De termijnen worden bij aanvang van het kwartaal als volgt als voorschot opgevraagd :

Per 1-01-2024 cumulatief 25%
Per 1-04-2024 cumulatief 60%
Per 1-07-2024 cumulatief 80%
Per 1-10-2024 cumulatief 100%

Mocht er sprake zijn van een begrotingswijziging dan worden de voorschotten herzien aan de hand van de gewijzigde bijdrage per partner.

JAARVERSLAG 2024

Klachten tegen het bestuur en medewerkers Omgevingsdienst Achterhoek

1 Inleiding

In de vergadering van 19 juni 2017 van het Algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek is de "Regeling voor klachten tegen het bestuur en medewerkers van de Omgevingsdienst Achterhoek 2017" vastgesteld.

Jaarlijks brengt de klachtencoördinator aan het Dagelijks Bestuur verslag uit van alle klachten die in het voorafgaande jaar binnen de ODA zijn behandeld.

2 Algemeen

In artikel 6 lid 2 van de regeling staat dat het verslag informatie bevat over het aantal en de aard van de klachten dat in behandeling is genomen, een weergave van de wijze waarop alle klachten zijn behandeld en de getroffen maatregelen. Persoonlijke gegevens worden niet vermeld.

3 Jaarverslag

A. Aantal

In het jaar 2024 zijn geen klachten ingediend tegen bestuurders van de Omgevingsdienst Achterhoek en geen klachten tegen medewerkers van de Omgevingsdienst Achterhoek.

B. Procedure

Het managementteam is gevraagd om een toelichting. Navraag bij de medewerkers blijkt dat er evenals de voorgaande jaren wel uitingen van ongenoegen over procedures zijn besproken. Hierdoor zijn formele klachten uitgebleven.

C. Beoordeling klachten

Klachten zijn over het jaar 2024 uitgebleven.

D. Conclusie

Vanaf 2020 worden formele klagers geïnformeerd over de procedure van de klachtenregeling en actief gevraagd om in gesprek te gaan over de klacht en het onderliggende ongenoegen.

Vanaf 2021 merkt de organisatie dat een persoonlijk gesprek op grond van geuite ongenoegen er direct voor zorgt dat een klager gehoord wordt en geen behoefte heeft een formele klachtenprocedure te starten.

Ook voor 2024 blijkt dat dit persoonlijke gesprek als positief wordt ervaren.

JAARVERSLAG

Datum
17-03-2025

Pagina
1 van 2

Ons kenmerk
Jaarverslag klachten 2024

Uw kenmerk
-

Behandeld door
G. Groot Roessink
(klachtencoördinator)

Postadres en e-mail
Omgevingsdienst Achterhoek
Elderinkweg 2
7255 KA Hengelo (Gld)

Afschrift aan
- Dagelijks bestuur ODA
- Algemeen bestuur ODA

Bijlage
geen

4 Procedure

- Het jaarverslag wordt in de vergadering van 24 maart 2025, voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek.
- Het jaarverslag wordt vervolgens in de vergadering van 23 april 2025, ter kennisname aangeboden aan het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Achterhoek.
- Het jaarverslag wordt, door de klachtencoördinator gepubliceerd op de website van de Omgevingsdienst Achterhoek.

Datum
17-03-2025

Pagina
2 van 2

Ons kenmerk
Jaarverslag klachten 2024

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Dagelijks Bestuur
Omgevingsdienst Achterhoek d.d. 24 maart 2025.

De voorzitter,

De secretaris,

J.H.A. van Oostrum

P.G.M. van Oosterbosch

Agenda voorzittersoverleg Omgevingsdiensten

Subtitel:	Toekomst Omgevingsdienst NL naar een vereniging van omgevingsdiensten
Datum	28 maart 2025
Tijd:	14:30 – 16:30 uur
Locatie:	Fletcher Hotel Nieuwegein, Buizerdlaan 10 3435 SB Nieuwegein
Aanwezig:	Dhr. Stolk, Dhr. Welman, Dhr. Vermeulen, Mw. Groeneveld, Mw. Klaasen, Dhr. Spaans, Dhr. Van Vugt, Dhr. van Rooij, Dhr. Poppens, Dhr. Ferwerda, Dhr. Maouche, Dhr. Spelt, Dhr. Sprong, Mw. Smit, Dhr. Fröhlich, Dhr. Van Rooij, Dhr. Depla, Dhr. Inberg, Dhr. Oostrum, Mw. Wiggers, Dhr. Beemsterboer, Dhr. Vlecken, Dhr. Hendrix, Dhr. Vermeulen, Dhr. North, Dhr. Schmaal, Dhr. ten Westeneind, Mw. van de Klift, Dhr. Kobes, Dhr. Kersbergen, Mw. Boschma, Dhr. Vlaander, Mw. Wittenhorst, Dhr. Lenssen, Dhr. Guis en Mw. Van Leest

1. Opening en vaststellen agenda

- *Voorzitter: Patrick Welman. Afgesproken is dat Meindert Stolk en Patrick Welman om de beurt voorzitter zijn. Meindert Stolk heeft de vorige keer als voorzitter opgetreden.*

2. TER BESPREKING

2.1 Bespreken stukken en richting bepalen a.d.h.v. scenario's

- *Notitie ODNL vereniging omgevingsdiensten meegestuurd met 4 bijlagen:*
 - *Bijlage 1 Rollen en verantwoordelijkheden*
 - *Bijlage 2 Financiering*
 - *Bijlage 3 Proces*
 - *Bijlage 4 Concept brief AB's*

2.2 Actualiteiten

3. Rondvraag en sluiting

Notitie

Omgevingsdienst NL naar een vereniging van omgevingsdiensten.
Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL.
Tbv Overleg begeleidingsgroep 14 maart en Voorzittersoverleg 28 maart 2025

Aanleiding

Onlangs zijn afspraken gemaakt over de voortzetting van de VTH-versterking, de "Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel". Daarin spreken de IBP-partners commitment uit om de VTH versterking voort te zetten en de rol van Omgevingsdienst NL te versterken. Deze afspraken volgen op het IBP-VTH programma dat 30 september j.l. is afgerond en tot doel heeft de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen uit te voeren.

In het kader van het IBP-VTH is onderzocht of Omgevingsdienst NL een aantal activiteiten voor de versterking van het VTH stelsel gaat uitvoeren die alle partijen in het stelsel betreffen. De focus ligt dan vooral op een centrale landelijke kennisorganisatie VHT. Andere activiteiten zijn het uitvoeren van visitaties, het aanbieden van opleidingen via de Omgevingsdienst NL Academie en het versterken van data en informatievoorziening.

Naar aanleiding van deze ontwikkeling is geconstateerd dat een grotere bestuurlijke betrokkenheid gewenst is en een nieuwe rechtsvorm voor Omgevingsdienst NL daarbij noodzakelijk is. Het bureau Cooperación (Rob de Greef), is gevraagd een advies te geven over de best passende rechtsvorm. In zijn advies constateert hij dat de taken die Omgevingsdienst NL nu en op termijn uitvoert zogenoemde doe-taken zijn. De Greef adviseert een vereniging van omgevingsdiensten omdat andere, verdergaande rechtsvormen zoals een ZBO, niet passend/noodzakelijk zijn bij de taken die worden uitgevoerd. Een vereniging heeft de voorkeur op andere privaatrechtelijke rechtsvormen vanwege het democratische karakter van een vereniging. Voorwaarde is dat in de statuten de omgevingsdiensten voldoende controle- en sturingsinstrumenten hebben. Op dit moment zijn de directeurs van de omgevingsdiensten lid van de vereniging Omgevingsdienst NL.

Op 29 januari heeft overleg plaatsgevonden met de voorzitters van de Algemeen Besturen van de Omgevingsdiensten over deze ontwikkelingen. De belangrijkste reacties uit deze vergadering zijn als volgt samen te vatten:

- Er is steun voor de koers van Omgevingsdienst NL
- Het is belangrijk dat er een heldere verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden is waarbij continuïteit geborgd is. De rolverdeling tussen bestuurders en directeurs moet daarbij helder zijn.

-
- Democratische legitimatie is belangrijk, van belang dat de rol van staten en raden duidelijk is. Indien sprake is van een statutenwijziging zal dit voor zienswijzen langs de raden en staten moeten.
 - De financiële consequenties dienen inzichtelijk te zijn, wat zijn de kosten van het lidmaatschap. De omvang van de begroting vraagt om een bestuurlijke verantwoordingslijn.
 - Waken voor een te zwaar bestuurlijk construct, de bestuurlijke betrokkenheid moet in balans zijn met het karakter van Omgevingsdienst NL: een doe-organisatie.
 - IPO en VNG in positie als het gaat om belangenbehartiging/beleid.
 - De vorm van een vereniging van omgevingsdiensten is een logische vorm en wordt in beginsel ondersteund.
 - Er is behoefte aan een concreet voorstel voor de tussenliggende fase totdat een nieuwe vereniging is gevormd.

In deze notitie wordt de aanpak naar een vereniging van omgevingsdiensten en de noodzakelijke statutenwijziging toegelicht. Verder is een aantal zaken uitgewerkt in de volgende bijlagen:

1. Rollen en verantwoordelijkheden

In deze bijlage worden de rollen en verantwoordelijkheden beschreven en scenario's voor de taakverdeling tussen bestuurders en directeuren uitgewerkt.

2. Toelichting financiering vereniging

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de inkomsten van de vereniging (op basis van de begroting 2025) en de contributielast van de individuele Omgevingsdiensten.

3. Stappenplan

Deze bijlage bevat de belangrijkste stappen in het proces, inclusief de wensen- en bedenkingenprocedure. In deze bijlage wordt een indicatie gegeven van belangrijke overlegdata in het besluitvormingsproces. Een en ander is vanzelfsprekend afhankelijk van draagvlak voor de voorgestelde richting.

4. Conceptbrief aan AB's

Dit betreft de conceptbrief die na vaststelling van de statutenwijziging door de ALV aan de AB's kan worden toegestuurd ten behoeve van besluitvorming over lidmaatschap.

Gekozen aanpak statutenwijziging

De statutenwijziging is nodig om invulling te geven aan de voorgenomen keuze om de vereniging van directeuren te wijzigen in een vereniging van omgevingsdiensten. Voor de wijziging naar een vereniging van omgevingsdiensten hoeft alleen artikel 6.2 te worden gewijzigd. Voorgesteld wordt de statuten verder te handhaven. Voor het

regelen van overige zaken in relatie tot de wijziging van de vereniging is geen statutenwijziging nodig. Een actualisatie van de statuten (die wel wenselijk is), kan gedaan worden zodra de vereniging van omgevingsdiensten een feit is. Daarnaast is het goed om uitwerking van de rol van de directeuren niet in de statuten zelf uit te werken, om te voorkomen dat veranderende omstandigheden leiden tot statutenwijziging. Door een zo beperkt mogelijke statutenwijziging wordt verondersteld dat complexiteit en vertraging in het besluitvormingsproces zoveel mogelijk wordt vermeden.

De wijziging van artikel 6.2 houdt in dat de zin 'Leden van de vereniging kunnen alleen zijn directeuren van een omgevingsdienst.' wordt gewijzigd in: 'Leden van de vereniging kunnen alleen omgevingsdiensten zijn.'

Overige zaken kunnen op een andere wijze worden vastgelegd. Adviesbureau Cooperación heeft recent geadviseerd de mogelijkheid van een convenant tussen de omgevingsdiensten en Omgevingsdienst NL te betrekken in de uitwerking van de scenario's voor de rolverdeling tussen de voorzitters en de directeuren.

- Scenario 1 volgt de lijn uit het eerder besproken memo: de voorzitters nemen zitting in de ALV's waar de begroting, jaarrekening en/of statutenwijzigingen aan de orde zijn en de directeuren nemen op grond van mandaat zitting in eventuele andere ALV's.
- Scenario 2 legt het volledige mandaat bij de directeuren.

De scenario's zijn nader uitgewerkt in bijlage 1. Rollen en verantwoordelijkheden. Welk scenario gekozen wordt, heeft geen invloed op de hierboven voorgestelde statutenwijziging.

Hoe om te gaan met de tussenfase

Totdat de vereniging van omgevingsdiensten een feit is, is het wenselijk te handelen naar de bedoeling van de toekomstige vereniging. Afhankelijk van het gekozen scenario kan gekozen worden voor een informele rol van de voorzitters bij besluitvorming begroting 2026.

Bijlage 1. Rollen en verantwoordelijkheden

Deze bijlage bij de Notitie Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL bevat een beschrijving van de rol en verantwoordelijkheden van Omgevingsdienst NL, besturen omgevingsdiensten, IenW, IPO en VNG. Vervolgens worden twee scenario's uitgewerkt met betrekking tot de rolverdeling tussen de voorzitters van OD-besturen en de OD-directeuren in relatie tot de ALV. Hierbij gaat het om borging van de democratische controle. Het is van belang dat de OD-besturen (en de achterliggende provincie- en gemeentebesturen) voldoende controle- en sturingsinstrumenten hebben. Tegelijk vraagt het uitvoerende karakter van de vereniging met name om sturing op uitvoerend niveau.

Rol en taken Omgevingsdienst NL

- Omgevingsdienst NL versterkt de VTH uitvoering door samenwerking tussen OD's te bevorderen.
- Omgevingsdienst NL beperkt zich tot zogenoemde doe-taken: kennisdeling en ontwikkeling binnen het VTH-stelsel, verbeteren van datakwaliteit en gegevensuitwisseling, ondersteuning en opleiding van VTH-professionals via de Omgevingsdienst NL-academie.
- Omgevingsdienst NL neemt geen taken over van omgevingsdiensten of andere stelselpartners, zij richt zich op coördinatie en ondersteuning.
- Omgevingsdienst NL maakt geen beleid en neemt geen politieke standpunten in, wel zorgt zij dat uitvoeringskennis op alle momenten in de beleidscyclus ingebracht wordt.
- Omgevingsdienst NL draagt vanuit haar 'doe-taken' bij aan de kwaliteit van de diensten, zij heeft geen verantwoordelijkheid in de realisatie van robuustheid van individuele diensten.

Rol en verantwoordelijkheid OD-besturen

- De besturen/eigenaren moeten verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de besluiten van de vereniging. De governance dient daar op ingericht te zijn.
- Het betreft dan ten minste de meest impactvolle besluiten: vaststellen van de begroting en de jaarrekening, en voorstellen voor statutenwijzigingen.
- De omgevingsdiensten worden op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen vertegenwoordigd door de voorzitters van de OD-besturen.
- Robuustheid is een verantwoordelijkheid van de individuele OD-besturen.

Rol en verantwoordelijkheid IenW, IPO en VNG

- IPO en VNG zijn wel verantwoordelijk voor de belangenbehartiging en het VTH-beleid van de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, maar hebben geen directe rol in de governance van de vereniging.
- Het Rijk verstrekt subsidies aan Omgevingsdienst NL. Het Ministerie van IenW heeft geen rol in de governance van de vereniging.

Rolverdeling voorzitters en directeuren

Met betrekking tot de rolverdeling tussen de voorzitters van OD-besturen en de OD-directeuren in relatie tot de ALV worden met het oog op borging van de democratische controle hieronder twee scenario's uitgewerkt, langs de lijn van hetgeen besproken is in het voorzittersoverleg (zie bijgevoegd conceptverslag). Vooraf wordt opgemerkt dat op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen de voorzitters de OD's vertegenwoordigen in de ALV, ongeacht welk van de scenario's gekozen wordt. Dit betekent dat de voorzitter formeel gesproken altijd aanwezig kan zijn in een ALV, ongeacht of de OD-directeur is gemandateerd.

Scenario 1

- De voorzitters van de OD-besturen nemen zitting in de ALV's met het oog op behandeling van begroting, jaarrekening en/of statutenwijziging.

Scenario 2

- De directeuren nemen altijd namens de voorzitters zitting in de ALV, dus ook de ledenvergaderingen waar begroting, jaarrekening en/of statutenwijziging aan de orde zijn.
- De directeuren hebben mandaat op grond van mandaatbesluit.

Beide scenario's houden de mogelijkheid open om een convenant te sluiten voor organisatorische afspraken tussen de OD's en de vereniging.

Casus extra werkzaamheden

In het proces van afstemming door de voorbereidingsgroep werd gevraagd hoe het in zijn werk gaat wanneer IenW de vereniging tussen de ALV ter behandeling van de begroting en de ALV ter behandeling van de jaarrekening vraagt, extra werkzaamheden op te pakken. Dit is afhankelijk van de omvang van de daaraan verbonden subsidie. Is deze van beperkte omvang dan is het aan het bestuur van de vereniging om daarover te besluiten. Is het subsidiebedrag groot dan vraagt het om een begrotingswijziging waar de ALV een besluit over moet nemen.

Samenstelling bestuur

Het bestuur van de vereniging heeft de verantwoordelijkheid besluitvorming voor de ALV voor te bereiden en vanuit de kaders van de begroting sturing te geven aan de uitvoering. In beide scenario's wordt ervan uitgegaan dat het bestuur samengesteld wordt uit directeuren die benoemd worden door de ALV. Dit vanuit de gedachte dat de bestuurlijke betrokkenheid in balans dient te zijn met het karakter van Omgevingsdienst NL.

Bijlage 2. Toelichting financiering

Deze bijlage bij de Notitie Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL bevat een toelichting op de financiering van de vereniging aan de hand van een overzicht van de begroting voor 2025 en een overzicht van de contributie per OD.

Overzicht begroting 2025

Begroting 2025 x € 1.000	kosten	baten	toelichting op de baten
Borging activiteiten IBP			
- KIS: Kennisinfrastructuur	4.370	4.370	subsidie I&W
- Digitale infra KIS	3.975	3.975	subsidie I&W (fase 2)
- Versterking VTH en visitaties	2.320	2.320	subsidie I&W
Subtotaal borging IBP	10.665	10.665	
Subsidie stromen			
- Robuustheid	7.000	7.000	subsidie I&W
- Ondersteuning meetdiensten	1.848	1.848	subsidie I&W
- Versterking strafrecht	500	500	subsidie I&W
- BES vth versterking	1.759	1.759	subsidie BZK
- MVO 25-29	2.155	2.155	subsidie I&W
- Port aanpak energie	313	313	subsidie BZK
- Prof. Energie org.	13	13	subsidie RVO (KGG)
Subtotaal subsidie stromen	13.589	13.589	
Vereniging			
- ODNL academie	1.699		Bijdrage OD's obv verdeelsleutel
- vaste bijdrage		647	
- opleidingen		1.052	via nacalculatie
- Bureau	2.060	1.960	Contributie
- Rente en ov. Inkomsten		101	
Subtotaal vereniging	3.759	3.760	
Totaal	28.013	28.014	

Toelichting

- Het overzicht laat zien dat de subsidiestromen met 13,5 mln (de zogenaamde kassiersrol) ongeveer de helft van de totale begroting van 28 mln beslaan.
- Uit het overzicht blijkt dat de inkomsten voor ruim de helft bestaan uit contributie van de leden (1,9 mln). De contributie is opgenomen in de reguliere begroting van de OD's en is daarmee gedekt. De tweede grote inkomstenbron betreft de ODNL Academie.

Overzicht contributie 2025

Contributie 2025	*	Vast	Variabel	% variabel	Totaal
Grondslag					
Omgevingsdienst Achterhoek	€ 10.544	€ 35.000	€ 14.127	1,4%	€ 49.127
Omgevingsdienst Brabant Noord	€ 36.527	€ 35.000	€ 48.940	5,0%	€ 83.940
Omgevingsdienst DCMR Milieudienst Rijnmond	€ 82.824	€ 35.000	€ 110.970	11,3%	€ 145.970
Omgevingsdienst De Vallei	€ 16.270	€ 35.000	€ 21.799	2,2%	€ 56.799
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechts	€ 16.201	€ 35.000	€ 21.706	2,2%	€ 56.706
Omgevingsdienst Fryske Uffieringstsjinst Milje	€ 20.134	€ 35.000	€ 26.976	2,8%	€ 61.976
Omgevingsdienst Groningen	€ 25.033	€ 35.000	€ 33.540	3,4%	€ 68.540
Omgevingsdienst Haaglanden	€ 28.258	€ 35.000	€ 37.861	3,9%	€ 72.861
Omgevingsdienst IJmond	€ 14.313	€ 35.000	€ 19.177	2,0%	€ 54.177
Omgevingsdienst IJsselmeer	€ 15.352	€ 35.000	€ 20.569	2,1%	€ 55.569
Omgevingsdienst Midden- en West Brabant	€ 43.327	€ 35.000	€ 58.051	5,9%	€ 93.051
Omgevingsdienst Midden-Holland	€ 25.097	€ 35.000	€ 33.626	3,4%	€ 68.626
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	€ 27.692	€ 35.000	€ 37.102	3,8%	€ 72.102
Omgevingsdienst Veluwe	€ 15.410	€ 35.000	€ 20.647	2,1%	€ 55.647
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	€ 83.249	€ 35.000	€ 111.539	11,4%	€ 146.539
Omgevingsdienst Regio Arnhem	€ 24.083	€ 35.000	€ 32.267	3,3%	€ 67.267
Omgevingsdienst Regio Nijmegen	€ 28.097	€ 35.000	€ 37.645	3,8%	€ 72.645
Omgevingsdienst Regio Utrecht	€ 17.251	€ 35.000	€ 23.113	2,4%	€ 58.113
Omgevingsdienst Rivierenland	€ 23.080	€ 35.000	€ 30.923	3,2%	€ 65.923
Omgevingsdienst Drenthe	€ 25.189	€ 35.000	€ 33.749	3,4%	€ 68.749
Omgevingsdienst RUD Limburg-Noord	€ 2.726	€ 35.000	€ 3.652	0,4%	€ 38.652
Omgevingsdienst RUD Utrecht	€ 19.012	€ 35.000	€ 25.473	2,6%	€ 60.473
Omgevingsdienst RUD Zeeland	€ 13.964	€ 35.000	€ 18.709	1,9%	€ 53.709
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	€ 17.796	€ 35.000	€ 23.844	2,4%	€ 58.844
Omgevingsdienst Twente	€ 17.313	€ 35.000	€ 23.196	2,4%	€ 58.196
Omgevingsdienst West-Holland	€ 21.698	€ 35.000	€ 29.072	3,0%	€ 64.072
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	€ 30.408	€ 35.000	€ 40.741	4,2%	€ 75.741
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	€ 30.591	€ 35.000	€ 40.987	4,2%	€ 75.987
Totaal	€ 731.439	€ 980.000	€ 980.000	100,0%	€ 1.960.000

* Betreft de primitieve cq initiële begroting 2024, zoals gepubliceerd op internet; wordt nog aangepast obv begroting 2025

Bijlage 3. Stappenplan

In deze bijlage bij de Notitie Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL worden de stappen in het proces van wijziging van de vereniging van directeuren naar een vereniging van OD's op een rij gezet.

1. Overleg begeleidingscommissie (14 maart) ter bespreking van de Notitie met bijlagen om te komen tot een voorstel voor het voorzittersoverleg, ten aanzien van:
 - a. Scenario keuze en governance afspraken.
 - b. Zaken die in convenant dienen te worden geregeld.
2. Opdracht aan extern juridisch adviseur (Cooperación) voor het opstellen van:
 - a. Concept convenant per scenario voor de organisatorische afspraken tussen de OD's en Omgevingsdienst NL (betekent: opleveren van 3 concept convenanten).
 - b. Modelbepalingen voor de mandaatbesluiten van de OD's.
 - c. Verifiëren juridische vereisten voor de stappen met juridische status.
3. Voorzittersoverleg (28 maart) om het voorstel van de begeleidingscommissie te bespreken om te komen tot governance afspraken.
4. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (10 april), te agenderen:
 - a. Scenario keuze en governance afspraken
 - b. Instemmen met passende concept convenant en agendering in ALV (mits een van de voorgestelde concept convenanten past bij het gekozen scenario)
 - c. Instemmen met voorstel-modelbepalingen voor de mandaatbesluiten van de OD's en agendering in ALV
 - d. Instemmen met verzenden brief aan AB's
5. Consultatieronde met betrekking tot het concept convenant. De voorzitters worden bij dit proces betrokken.
6. ALV (24 april):
 - a. Vaststellen gewijzigde statuten
 - b. Instemmen met verzenden brief aan AB's
 - c. Instemmen met opstellen individuele mandaatbesluiten OD's conform voorstel-modelbepalingen
 - d. Instemmen met inhoud concept convenant en opdrachtverlening tot sluiten convenant.
7. Brief verzenden aan AB's met het verzoek te besluiten lid te worden en de raden en staten te verzoeken om wensen en bedenkingen.
NB. Voor enkele OD's (ODU en ODG) geldt dat de procedure tot aanpassing GR dient te zijn afgerond voordat lidmaatschap mogelijk is.
8. Individuele OD's doorlopen procedure wensen en bedenkingen.
 - a. Startdata verzamelen; monitoren.
9. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (22 mei):
 - a. Passeren akte statutenwijziging bij notaris
 - b. Nadere procesafspraken convenant.

-
-
10. AB's besluiten na einde termijn (doorgaans 12 weken) over lidmaatschap vereniging.
 11. AB's vragen lidmaatschap aan.
 12. AB's stellen uniform mandaatbesluit vast.
 13. Omgevingsdienst NL en OD's sluiten convenant.
 14. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (25 september).
 15. ALV (23 oktober) over begroting 2026.
 16. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (6 november).
 17. ALV tweedaagse (20-21 november).
 18. Bestuursvergadering Omgevingsdienst NL (11 december).
-

Bijlage 4. Concept brief aan AB's

In deze bijlage bij de Notitie Toelichting gekozen aanpak statutenwijziging Omgevingsdienst NL is de concept brief opgenomen aan de AB's met het verzoek te besluiten lid te worden en de raden en staten te verzoeken om wensen en bedenkingen.

Organisatie
T.a.v.
Postbus
Postcode, plaatsnaam

Datum:

Onderwerp: Verzoeken om te komen tot lidmaatschap vereniging van Omgevingsdiensten

Contactpersoon: hwittenhorst@omgevingsdienst.nl

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: (gelieve bij correspondentie dit nummer vermelden)

Geachte ... <richten aan AB-voorzitter>

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van Omgevingsdienst NL in november 2024 is gesproken over de voorgenomen wijziging van de juridische status van de vereniging. De Algemene Ledenvergadering heeft besloten om deze voorgenomen wijziging te bespreken met de voorzitters van de Algemene Besturen (AB's) van de Omgevingsdiensten.

Op 29 januari jl. heeft een overleg plaatsgevonden met de voorzitters van de Omgevingsdiensten, in aanwezigheid van Omgevingsdienst NL, IPO en VNG. Ter voorbereiding op dit overleg is een memo opgesteld, waarin de ontwikkeling van Omgevingsdienst NL is geschetst en steun is gevraagd voor de verdere uitwerking van de governance en de oprichting van een vereniging van Omgevingsdiensten.

Vervolgens heeft op 28 maart een overleg met de voorzitters plaatsgevonden. In dit overleg zijn afspraken gemaakt over de positie van de bevoegde gezagen en eigenaren. Dit betreft met name de rollen, taken en verantwoordelijkheden. Een beschrijving van uitgewerkte governance afspraken vindt u als bijlage bij deze brief.

Verzoek

Ik verzoek u vriendelijk om deze brief, inclusief het memo en het conceptverslag van het overleg van 28 maart met de voorzitters in te brengen in de eerstvolgende AB-vergadering, met het verzoek te besluiten lid te worden van de vereniging van Omgevingsdiensten en de raden en staten te verzoeken om wensen en bedenkingen.

Wij hopen u met deze brief voor nu voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht dit niet het geval zijn of heeft u aanvullende vragen, dan kunt u contact opnemen met [contactpersoon en contactgegevens].

Met vriendelijke groet,

<ondertekening Ruben Vlaander>

<voorzitter Omgevingsdienst NL>

